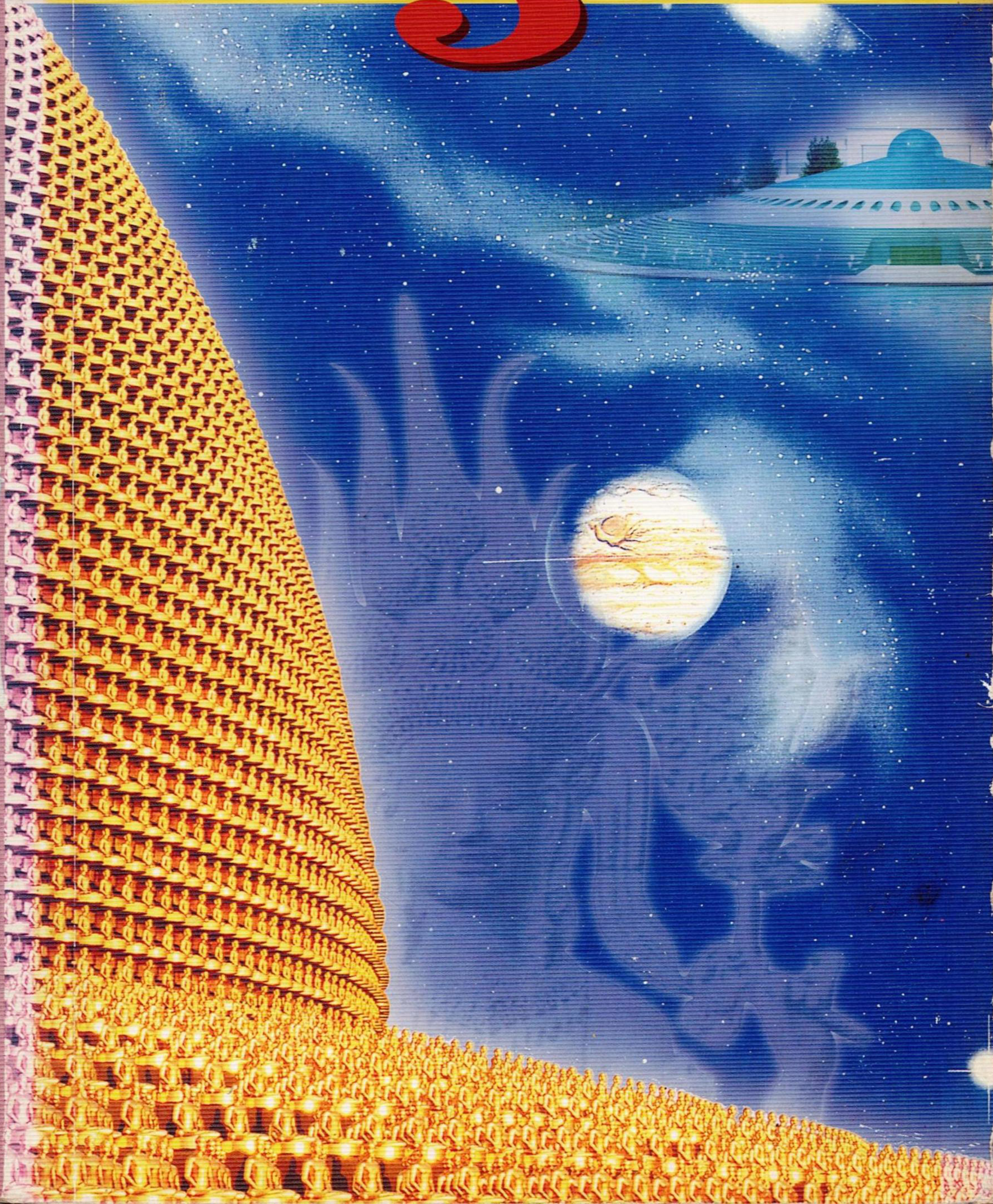
ท่องไปใน 3 สหัสวรรษ

ท่องไปในสามสหัสวรรษ

โดย... จิรวัฒน์ ภู่เพียงใจ

ท่องไปในสามสหัสวรรษ

ผู้เขียน

จิรวัฒน์ ภู่เพียงใจ

ISBN 974-90306-0-5

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๕

จำนวนพิมพ์

๕,๐๐๐ เล่ม

ราคา ๑๒๐ บาท

รูปเล่ม

ชาญชัย พรหมตา

อนุสรณ์ ทองทา

ออกแบบปก

นิตินัย ปากแคว

ศิลปกรรม

วัลลภ นิลถนอม

ภูษิต พูดสงคราม

ชัยชนะ กิตติโสภาพันธ์

สุรเชษฐ์ ชำนะไพรี

พีระ แสงงาม

ภาพประกอบ

สุวรรณ อุ่นรัศมีวงศ์

จิรวัฒน์ ภู่เพียงใจ

พิมพ์ที่

หจก.เอส.พี.เค.เปเปอร์

แอนด์ฟอร์ม

โทร. ๐-๒๗๓๒-๙๑๒๔-๖

ท่องไปใน สามสหัสวรรษ

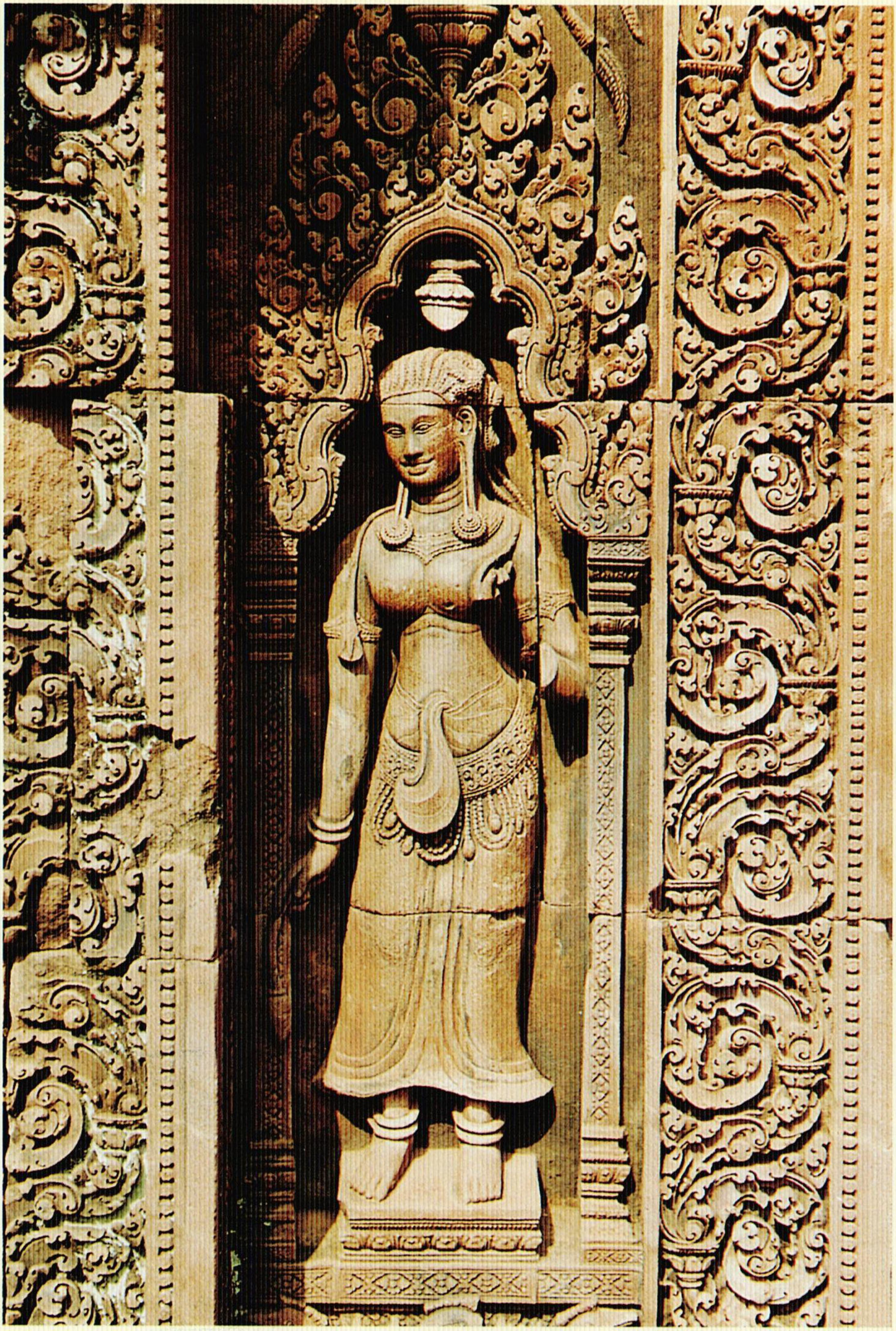
เรื่องราวต่อไปนี้มิใช่นวนิยาย แต่ก็ยากที่จะบอกได้ว่าเป็นอะไรเพราะมีบางตอนที่ย้อนยุคไปกว่าพันปีอันอาจจะเรียกว่าเป็นตำนานหรือประวัติศาสตร์ก็ได้ สำหรับบางตอนซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านพ้นไปเมื่อวันวานก็ต้องถือว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนบางตอนที่ก้าวล้ำนำยุคไปสู่อนาคตกาล ในอีกพันปีข้างหน้า หากจะเรียกว่าเป็นความฝันหรือ จินตนาการก็คงจะมิใช่ เพราะสิ่งที่ได้รับรู้และสัมผัสมามันแจ่มชัดเกินกว่าที่จะเป็นเพียงแค่ความฝันหรือจินตนาการเท่านั้น

▲ รูปจำหลักทวารบาลที่ปราสาทบันทายศรี

▲ รูปจำหลักอัปสราที่ปราสาทบันทายศรี

▲ ปราสาทบันทายศรี ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นปราสาทที่งดงามที่สุดของกัมพูชา

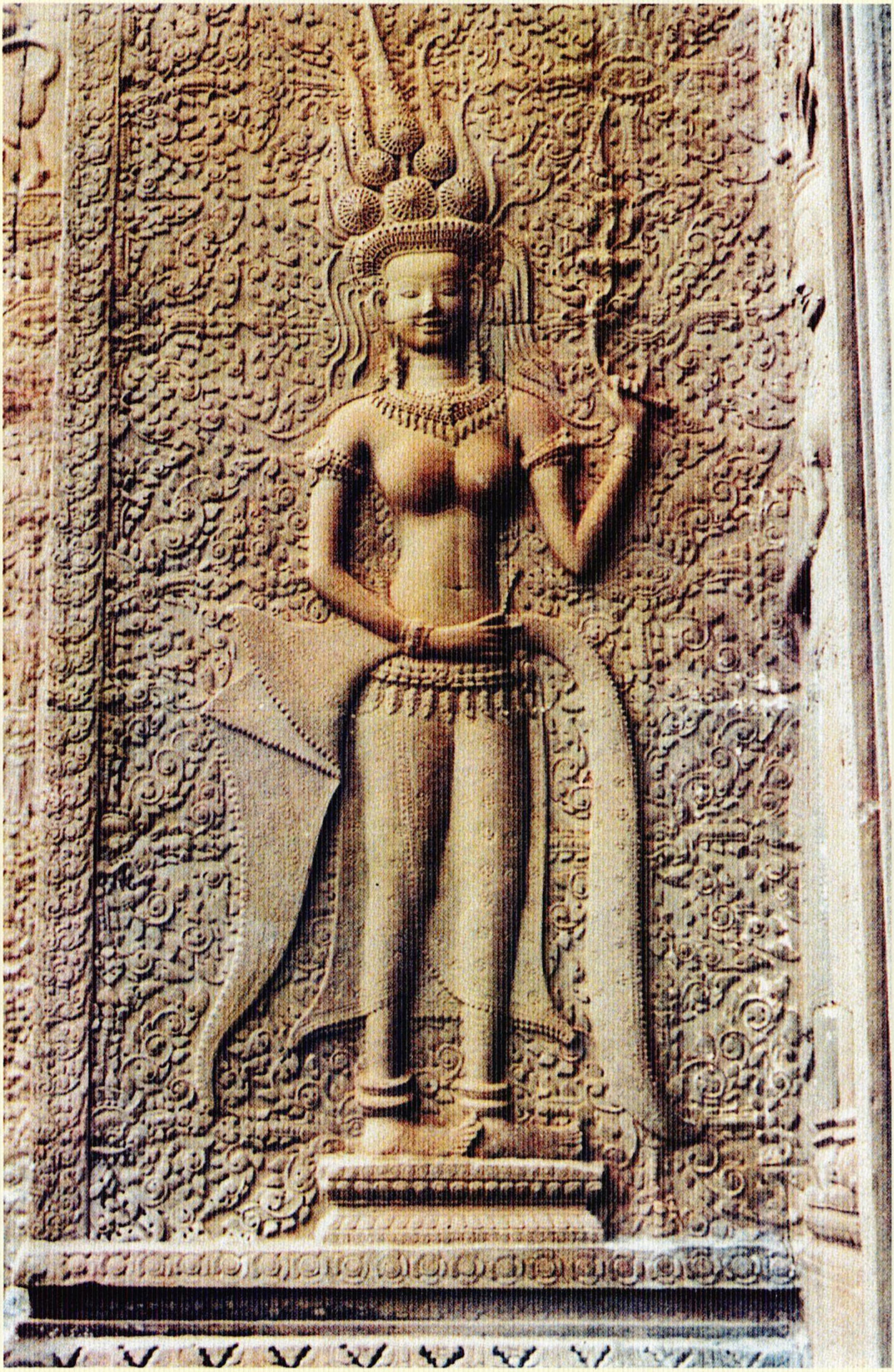
▲ ปราสาทนครวัด

▲ บันไดทางขึ้นด้านข้างที่ค่อนข้างลาดชันของปราสาทนครวัด

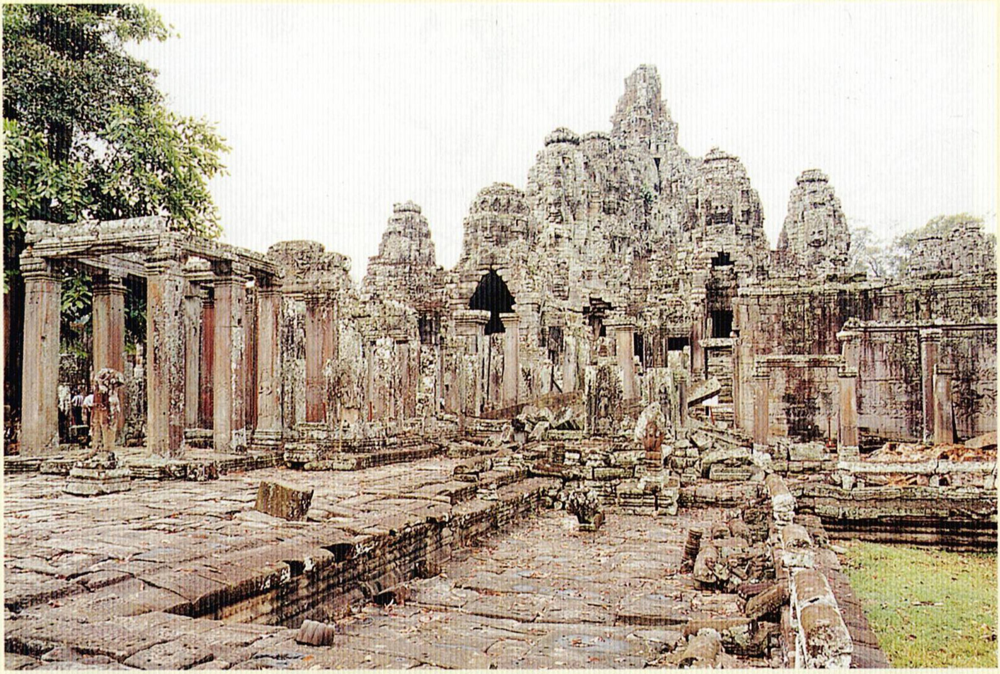
▲ ปราสาทนครวัด

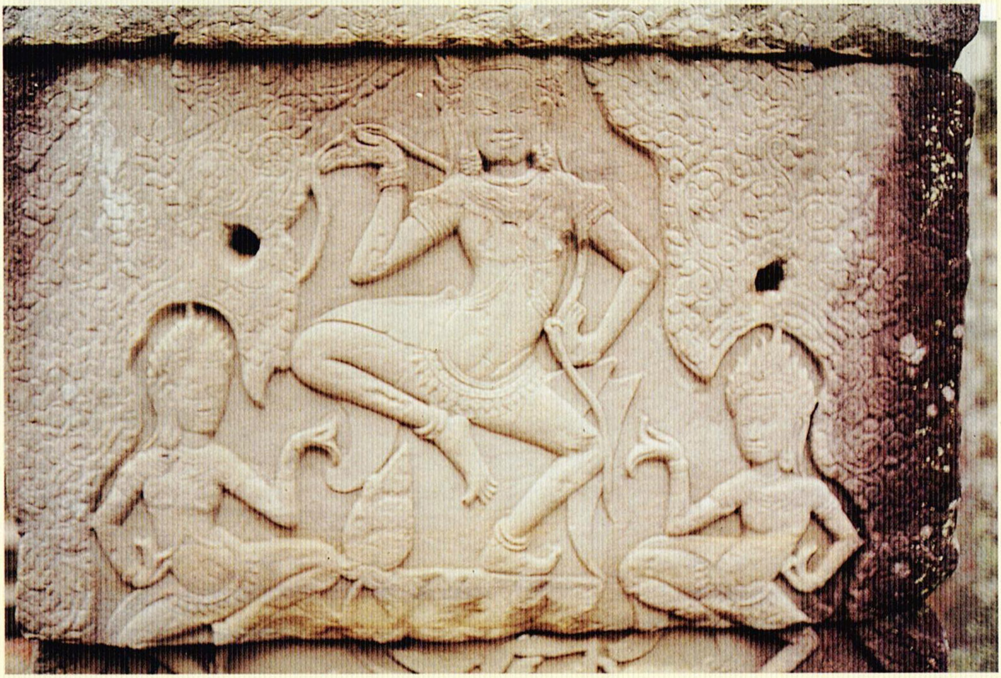
▲ รูปจำหลักอัปสราที่ยิ้มเห็นฟันซึ่งมีเพียง ๒ ตนเท่านั้น

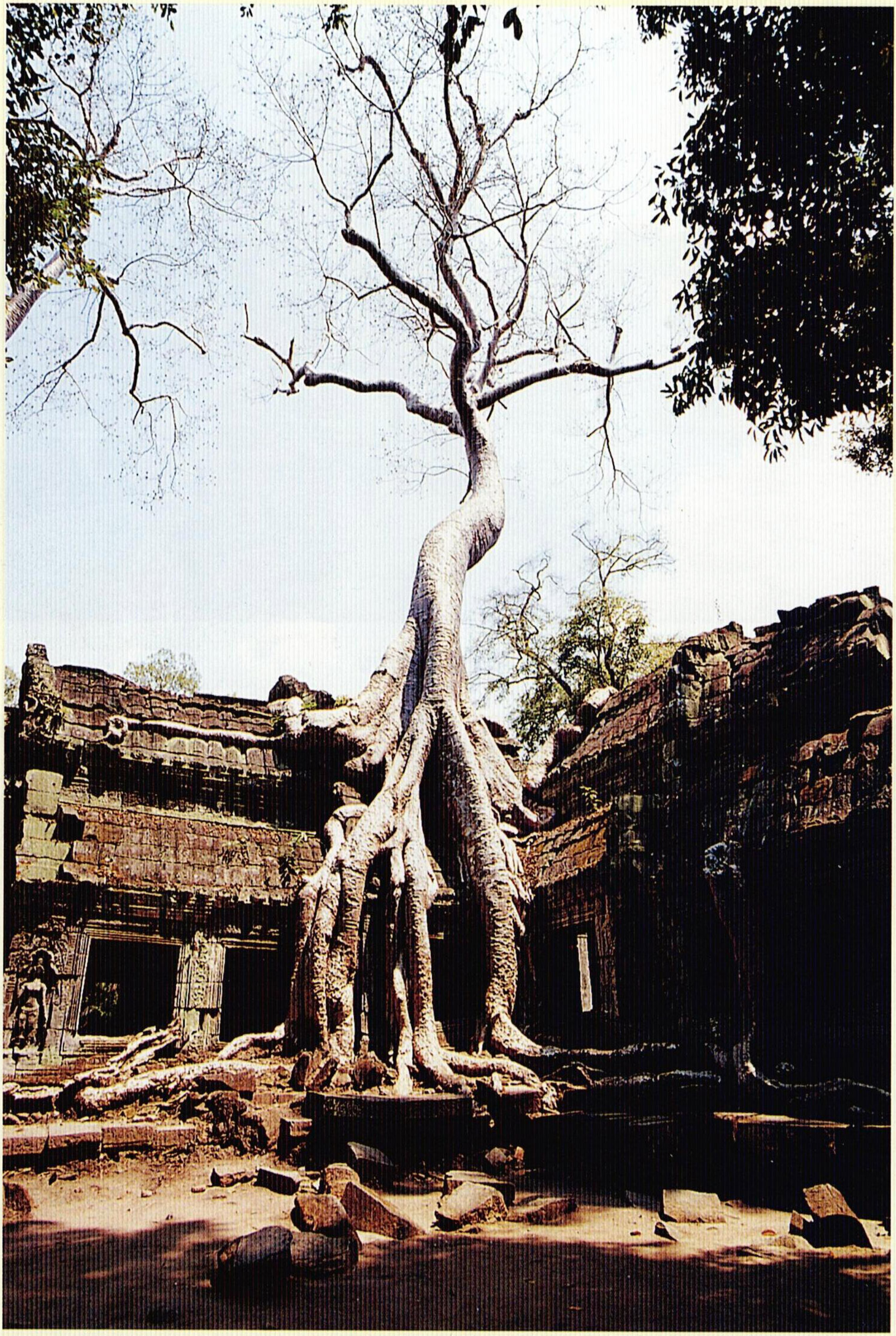
▲ รูปจำหลักพระพักตร์พระโพธิสัตว์ที่ปราสาทบายน

▲ ปราสาทบายน

▲ อัปสราที่ปราสาทบายน

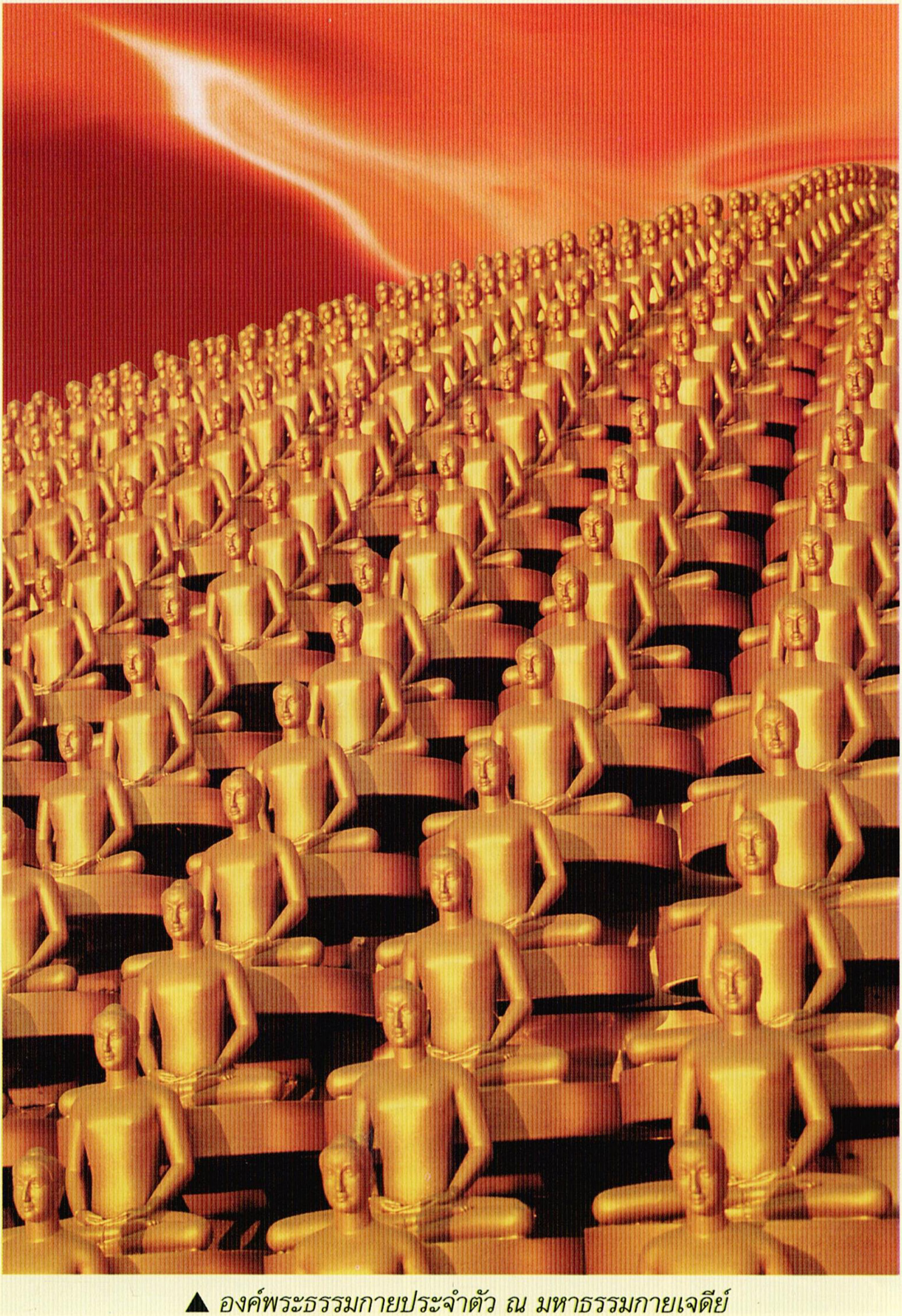

▲ ปราสาทตาพรหม

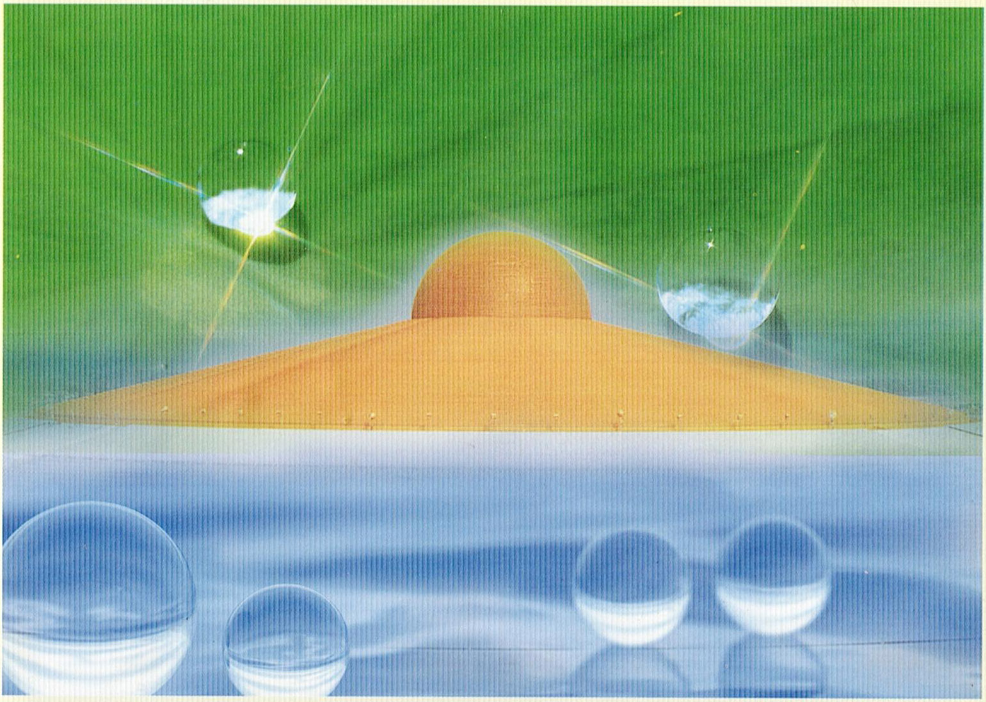

▲ ระบำอัปสราที่ถอดรูปแบบลีลาและการแต่งกายมาจากรูปจำหลักนครวัด ▼

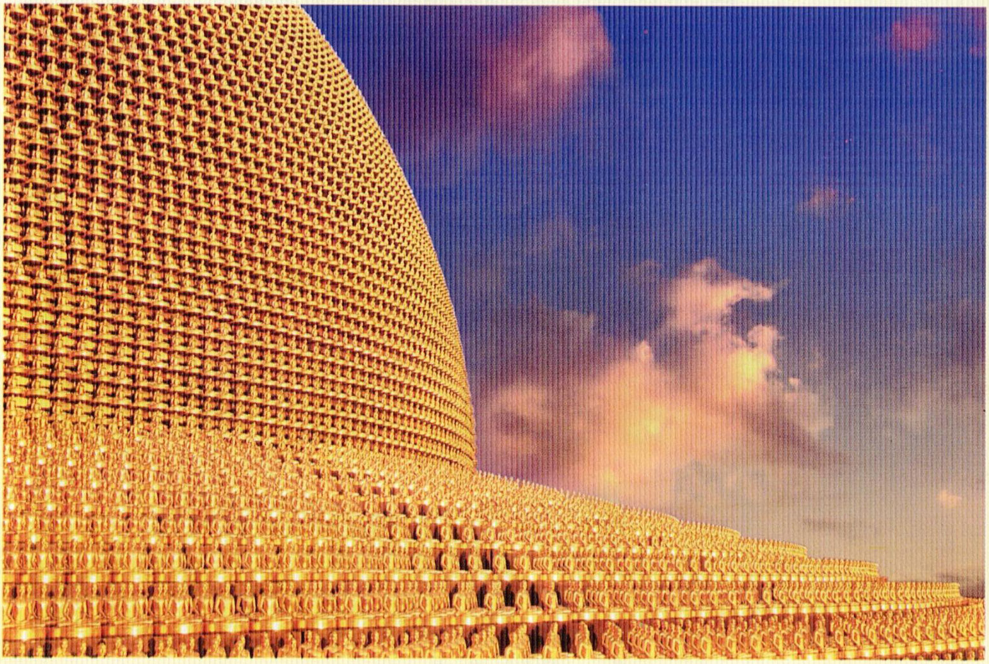

▲ องค์พระธรรมกายประจำตัว ณ มหาธรรมกายเจดีย์

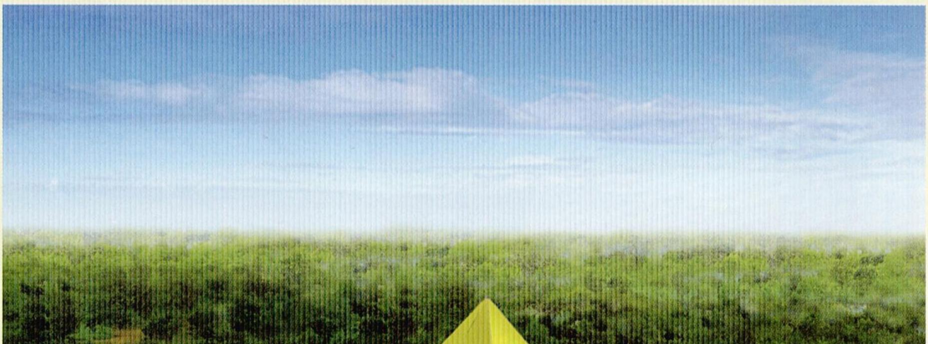

▲ มหาธรรมกายเจดีย์ เจดีย์แห่งพระรัตนตรัย ▼

▲ *มหาวิหารพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)*

▲ *มหาวิหารผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย*

คำนำ

หลังจากที่ได้เขียนเรื่อง **"ท่องไปในสามสหัสวรรษ"** มาทยอยตีพิมพ์ลงในวารสารกัลยาณมิตรติดต่อกันมาหลายตอน ก็ปรากฏว่าได้รับการตอบรับกลับมาเป็นอย่างดีและมีเสียงเรียกร้องจากกัลยาณมิตรมากมายขอให้จัดพิมพ์รวมเป็นเล่มเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและการอ่านอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่ได้แสดงความชื่นชมมาให้ชื่นใจว่าเป็นเรื่องราวที่ให้ทั้งความรู้ สาระบันเทิง และกำลังใจในการทำความดีเป็นอย่างมาก

ผมยอมรับว่าผมมีความสุขและมีความพอใจในการตอบรับดังกล่าว โดยเฉพาะเมื่อรู้ว่าหนังสือที่เขียนไปได้มีส่วนช่วยให้ผู้คนมีกำลังใจในการทำความดียิ่งขึ้น ผมถือว่านี่คือความสำเร็จของผมที่สามารถสอบผ่านมาตรฐานที่ครูบาอาจารย์ได้กำหนดไว้

ผมยังจำโอวาทของพระเดชพระคุณหลวงพ่อทั้งสอง คือหลวงพ่อธัมมชโยและหลวงพ่อทัตตชีโว ที่ให้ไว้คล้ายๆ กันว่า ความสำเร็จของการพูดหรือการเขียนนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะสามารถยกใจให้ผู้คนได้มากน้อยเพียงใด ถ้าสามารถพูดหรือเขียนแล้วทำให้ผู้คนเกิดมีกำลังใจในการทำความดียิ่งขึ้นได้ นั่นแหละคือความสำเร็จ

สำหรับแรงบันดาลใจในการเขียนเรื่องนี้ขึ้นมาก็สืบเนื่องจากว่าผมได้มีโอกาสไปเที่ยวชมโบราณสถานภายในเมืองพระนครที่ประเทศกัมพูชาเมื่อต้นปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ การไปครั้งนี้ทำให้ผม

ได้เห็นร่องรอยของความรุ่งเรืองในอาณาจักรกัมพูชารวมทั้งวิสัยทัศน์อันยาวไกลของผู้คนในยุคพันปีก่อน จึงนึกย้อนนำมาเปรียบเทียบกับวิสัยทัศน์ในการสร้างมหาธรรมกายเจดีย์ของพวกเราว่ามีจุดแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไรบ้าง

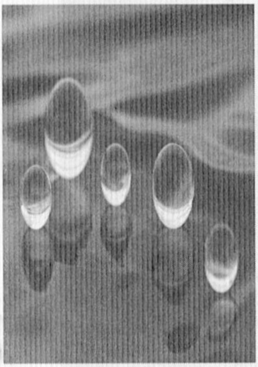
จากเรื่องราวที่ปรากฏใน **“ท่องไปในสามสหัสวรรษ”** นี้มีทั้งเหตุการณ์ที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ในตอนที่ผมพาทุกท่านไปเที่ยวชมนครวัด-นครธมนั้นคือการพาไปดูความรุ่งเรืองของอดีตเมื่อพันปีที่ผ่านมา ส่วนในตอนที่ผมพาทุกท่านไปเที่ยวชมวัดพระธรรมกายในอีกพันปีข้างหน้าก็คือการพาไปสู่อนาคตเพื่อย้อนมาค้นหาร่องรอยของความรุ่งเรืองในยุคปัจจุบัน ซึ่งการย้อนกลับมาดูอย่างนั้น ทำให้เราได้รู้ความจริงว่าความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาและวิชชาธรรมกายได้เริ่มต้นก้าวไปสู่จุดสูงสุดในยุคของพวกเรานี่เอง อีกทั้งยังเป็นความรุ่งเรืองที่ยั่งยืนสืบเนื่องไปถึงหนึ่งพันปีเลยทีเดียว

นี่คือสิ่งที่ควรภูมิใจว่า พวกเรามิใช่เป็นเพียงผู้เรียนรู้ประวัติศาสตร์เท่านั้น หากแต่ได้ชื่อว่ายังเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่และงดงามไว้แก่โลกอีกด้วย

จิรวัฒน์ ภู่เพียงใจ
พฤษภาคม ๒๕๔๕

สารบัญ

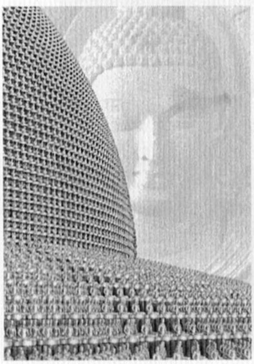

ชีวิตเขย กัมปูเจีย

อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต

เรื่องราวต่อไปนี้มิใช่นวนิยาย แต่ก็ยากที่จะบอกได้ว่าเป็นอะไร เพราะมีบางตอนที่ย้อนยุคไปกว่าพันปี อันอาจจะเรียกว่าเป็นตำนานหรือประวัติศาสตร์ก็ได้ สำหรับบางตอนซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านพ้นไปเมื่อวันวาน ก็ต้องถือว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนบางตอนที่ก้าวล้ำนำยุคไปสู่อนาคตกาลในอีกพันปีข้างหน้า หากจะเรียกว่าเป็นความฝันหรือจินตนาการก็คงจะมิใช่ เพราะสิ่งที่ได้รับรู้และสัมผัสมา มันแจ่มชัดเกินกว่าที่จะเป็นเพียงแค่ความฝันหรือจินตนาการเท่านั้น

อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ผู้มีปัญญาย่อมรู้จักนำอดีตมาเป็นบทเรียน และรู้จักนำอนาคตมาเป็นความหวัง เพื่อที่จะตั้งใจทำปัจจุบันนี้ให้ดีที่สุด

น่าเสียดายที่คนเรามักจะหลงลืมอดีต และมองไม่เห็น

อนาคต จึงยังมัวเมาประมาท ทำผิดพลาดกันซ้ำซากและมิได้ทุ่มเททำความดีกันเท่าที่ควร

ทุรยาตรา

มีหลายคนเคยบอกกับผมว่าใครที่ไปกัมพูชาแล้ว หากยังมิได้เห็นนครวัด นครธม ย่อมถือว่ายังไปไม่ถึงกัมพูชา คำกล่าวนี้แหละที่ติดใจผมอยู่ตลอดเวลาหลังจากกลับจากเมืองเขมรมาเมื่อห้า-หกเดือนก่อน ขนาดคราวนั้นได้ไปตระเวนอยู่ที่กรุงพนมเปญเมืองหลวงของเขมรถึง ๒-๓ วัน ในรั้วในวังทั้งวัดเล็กวัดใหญ่ก็ไปมา แม้จะได้มีโอกาสสัมผัสมือกับทั้งผู้นำระดับสูงของรัฐบาลและชาวบ้านผู้ยากไร้แล้วก็ตาม แต่ถึงกระนั้นก็ยังรู้สึกว่า การไปเมืองเขมรคราวก่อนยังขาดอะไรบางอย่างอยู่ อะไรบางอย่างที่ว่านั้นก็คือยังไม่ได้เห็นนครวัดนครธมนั่นเอง

ดังนั้น คราวนี้พอมีคนมาชวนไปทอดผ้าป่าที่เมืองเสียมเรียบอันเป็นที่ตั้งของนครวัด นครธม ผมจึงได้ตอบตกลงทันที เพราะมั่นใจว่าเที่ยวนี้จะได้ไปถึงกัมพูชาอย่างแน่นอน

▼ *ด่านอรัญประเทศ (ฝั่งไทย)*

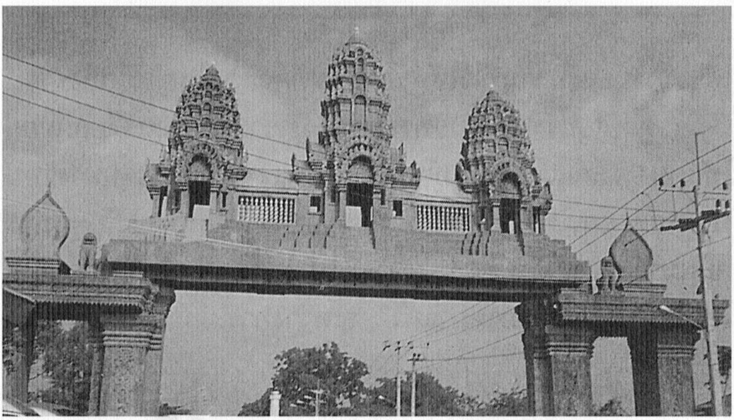

ผ้าป่าที่จะจัดไปทอดที่เมืองเสียมเรียบในวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ นั้น เป็นผ้าป่าขององค์การยุวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ย.พ.ส.ล.) ซึ่งทางคุณหมอพรชัย พิญญพงษ์ เหรัญญิกขององค์การ ย.พ.ส.ล. ได้เสนอโอกาสให้ผมเลือกไปได้ถึง ๒ ทาง คือทางอากาศกับทางบก

ถ้าไปทางอากาศก็นั่งเครื่องบินจากดอนเมืองไปลงที่สนามบินเมืองเสียมเรียบ วิธีนี้ค่อนข้างสะดวกสบาย ใช้เวลาน้อยแต่ใช้เงินมากหน่อย ซึ่งคณะผู้เดินทางส่วนใหญ่เลือกไปกันแบบนี้

ถ้าไปทางบก ต้องนั่งรถยนต์ไปจนสุดชายแดนไทยที่อรัญประเทศแล้วเข้าสู่กัมพูชาทางด่านปอยเปต ผ่านเมืองศรีโสภณและเสียมเรียบตามลำดับ เส้นทางถนนระหว่างปอยเปต-เสียมเรียบ แม้จะมีระยะทางเพียงแค่ ๑๕๔ กิโลเมตร แต่สภาพถนนไม่ค่อยดี จึงต้องใช้เวลาเดินทางถึง ๕-๖ ชั่วโมง วิธีนี้ใช้เงินน้อยแต่ลำบากมากหน่อยซึ่งคณะที่เดินทางส่วนนี้ต้องออกเดินทางล่วงหน้าคณะชุดใหญ่ถึง ๒ วัน คือต้องไปตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ เพื่อไป

▼ *ด่านปอยเปต (ฝั่งกัมพูชา)*

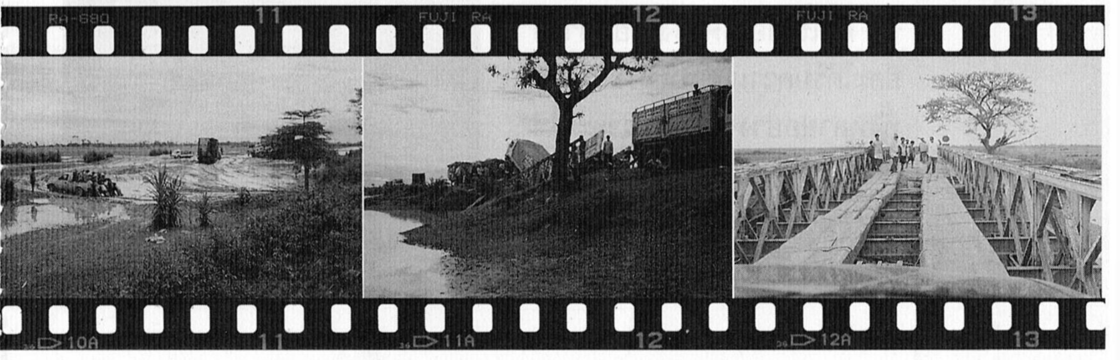
แผนที่กัมพูชา

เตรียมงานและสถานที่ไว้ให้พร้อมก่อนที่คณะชุดใหญ่จะไปถึง

ดูเหมือนว่า คุณหมอพรชัยคงจะมีความปรารถนาดีต่อผมอยู่ไม่น้อย จึงได้แนะนำให้ผมไปทางบก เพราะเป็นการเดินทางแบบประหยัด และได้สัมผัสกับเมืองเขมรอย่างเต็มที่เหมาะกับคนที่จะกลับมาเขียนหนังสือ ซึ่งผมก็คิดว่าดีเหมือนกัน เพราะคราวก่อนเคยไปเมืองเขมรทางอากาศมาแล้ว ระหว่างทางไม่เห็นอะไรนอกจาก

ก้อนเมฆ ถ้าไปแบบติดดินอย่างนี้น่าจะได้อะไรมากกว่า ส่วนคุณหมอพรชัยเมื่อสละที่นั่งทางรถยนต์ให้ผมแล้ว แกจำใจต้องนั่งเครื่องบินไปแทน (แกบอกกับผมว่าอย่างนั้น) ได้แต่นึกสรรเสริญและสงสารหมออยู่ในใจ เพิ่งจะเลิกสรรเสริญแกและหันมาสงสารตัวเองก็อีตอนที่มานั่งอยู่ในรถยนต์ระหว่างการเดินทางจากปอยเปต สู่เสียมเรียบนี่แหละ!

ผมขอยืนยันไว้ตรงนี้เลยว่า ตลอดชีวิตที่ผ่านมาของผมซึ่งเคยเดินทางท่องโลกมาแล้วไม่น้อย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก็เห็นจะมีเส้นทางนี้แหละที่แย่ที่สุดตั้งแต่เคยพบพานมาเพราะตลอดระยะทางกว่าร้อยห้าสิบกิโลเมตรนี้มีถนนดีๆ เพียงไม่กี่กิโลเมตรนอกนั้นเป็นหลุมเล็กหลุมใหญ่ และสะพานที่ชำรุดทรุดโทรมอีกหลายสะพานให้ลุ้นระทึกตลอดเส้นทาง พาหนะที่จะเดินทางผ่านเส้นทางนี้ได้ก็เห็นมีแต่พวกรถปิกอัพ หรือโฟร์วีลไดรว์อะไรทำนองนี้ พวกรถเก๋งรถบัสเห็นจะหมดสิทธิ์ซิดซ้ายไปได้เลย รถ ๒ คัน ที่คณะของเราจ้างเหมาไปเป็นรถปิกอัพ ซึ่งตกแต่งดัดแปลงช่วงล่างเป็นพิเศษประกอบกับคนขับคุ้นเส้นทางเป็นอย่างดีจึงขับแบบไม่ปรานีปราศรัย วิ่งตะบึงผ่านหลุมบ่อไปตลอดทางเหมือนม้ากระโดด ในรถปิกอัพก็ต้องนั่งอัดกันไป ทำให้ผมรู้สึกระบมไปทั้งตัวเลยทีเดียว

▲ *เส้นทางถนนไปเมืองเสียมเรียบ (ปัจจุบันนี้ดีขึ้นมากแล้ว)*

จากปอยเปตถึงเมืองศรีโสภณ (จังหวัดบันเตียเมียนเจย ในปัจจุบัน) มีระยะทาง ๔๘ กิโลเมตร คณะของเราแวะพักรับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารชื่อ "อัปสรา" ซึ่งอยู่บริเวณสามแยกไปพระตะบอง-เสียมเรียบและปอยเปต ใกล้ๆ ทางแยกมีรูปปั้นนางอัปสราในท่าร่ายรำงดงาม ที่แท่นฐานมีคำภาษาไทย จารึกไว้ว่าสร้างเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ อดีตเจ้าเมืองพระตะบอง เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์นั้น แม้ท่านเป็นคนไทยที่มาปกครองคนเขมรเมื่อครั้งดินแดนย่านนี้ยังเป็นของไทยอยู่ แต่ท่านก็ได้รับความเคารพรักจากชาวเขมรเป็นอย่างมาก นี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า คนเราขอให้ดีจริงเสียอย่างก็ย่อมได้รับความเคารพรักจากผู้คนทั้งหลายอย่างจริงใจแม้ว่าจะมิใช่คนชาติเดียวกันก็ตาม เหมือนดังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ที่ทรงได้รับการเคารพ

▲ *สภาพในเมืองศรีโสภณ*

รูปปั้นอัปสราที่เมืองศรีโสภณ ▼

สักการะจากมหาชนทั้งโลกตลอดสองพันห้าร้อยกว่าปีที่ผ่านมา

หลังจากได้พักให้น้ำให้ท่าจนกระปรี้กระเปร่าขึ้นมาบ้างแล้ว พวกเราก็พยายามประคองสังขารขึ้นไปรับการทรมานบนรถต่อ เพราะยังเหลือเส้นทางระหว่างศรีโสภณถึงเสียมเรียบอีกกว่าร้อยกิโลเมตรซึ่งก็ยังคงมีสภาพถนนไม่ต่างจากที่ผ่านมาเท่าใดนักเรียกว่าเป็นการเดินทางแบบ **"ทุรยาตรา"** ที่ได้มาสัมผัสเมืองเขมร แบบติดดินกินฝุ่นคลุกโคลนกันเลยทีเดียว กว่าจะถึงเมืองเสียมเรียบได้ก็ทำเอาสะบักสะบอมไปตามๆ กัน แต่ตอนนี้ถ้ามีใครมาถามว่าเข็ดไหม ก็จะขอยืนยันว่ายังไม่เข็ด เพราะสิ่งที่ผมได้รับจากการเดินทางครั้งนี้ มันคุ้มเกินคุ้มจริงๆ ส่วนว่าคุ้มอย่างไร คุ้มแค่ไหน ขอให้อดใจรอไว้รู้กันในตอนต่อๆ ไป

เสียมเรียบ เมืองแห่งโบราณสถานอันลือชื่อ

เสียมเรียบ เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งของกัมพูชา มีตำนาน

▼ *โรงแรมระดับ ๕ ดาว ในเมืองเสียมเรียบ*

เล่าขานกันว่า ครั้งหนึ่งกองทัพของสยาม (เสียม) เคยมาถูกทำลายราบเรียบที่นี่ ดินแดนแห่งนี้จึงมีชื่อเรียกว่าเสียมเรียบหรือเสียมราบ แต่ในช่วงที่ดินแดนแห่งนี้ตกเป็นของไทยก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น **"เสียมราฐ"** ครั้นต่อมาเมื่อพ้นจากการครอบครองของไทยก็ได้เปลี่ยนกลับไปเรียกว่าเสียมเรียบเหมือนเดิม

ปัจจุบันเสียมเรียบถือเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของกัมพูชา เนื่องจากเป็นที่ตั้งของโบราณสถานอันสำคัญคือ นครวัด นครธม ซึ่งได้รับการจัดให้เป็นหนึ่งในเจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลก โดยแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางเยี่ยมชมกันเป็นจำนวนมาก ทำให้ที่นี่มีโรงแรมที่พักผุดขึ้นมามากมาย ตั้งแต่โรงแรมหรูระดับ ๕ ดาวลงมาถึงเกสท์เฮ้าส์ห้องเช่าขนาดเล็ก

ที่เสียมเรียบนี้มีสองสิ่งสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตชาวกัมพูชามาเป็นเวลาช้านานนับแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน นั่นก็คือปราสาทหินกับทะเลสาบ สำหรับปราสาทหินนั้นนอกจากปราสาทหินนครวัดนครธมแล้วก็ยังมีปราสาทหินอีกมากมายหลายร้อยแห่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาสู่กัมพูชา

ส่วนทะเลสาบหรือโตนเลสาบ (TONLESAP) นั้นนับเป็นแหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ ถือว่าเป็นทั้งแม่น้ำและทะเลสาบที่เชื่อมโยงพื้นที่หลายจังหวัดในตอนกลางของประเทศเช่นพนมเปญ พระตะบอง กำปงชนัง และเสียมเรียบ เป็นต้น โตนเลสาบจึงมีความสำคัญทั้งทางด้านการคมนาคม การเพาะปลูก การประมง และเป็นอู่แห่งอารยธรรมของชาวกัมพูชามาแต่โบราณกาล

คณะของเราเดินทางมาถึงเสียมเรียบเวลาประมาณ ๕ โมงเย็น ถ้านับเวลาตั้งแต่เริ่มออกจากวัดพระธรรมกาย เมื่อตอนตี ๔ ของ

วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ ก็ใช้เวลาในการเดินทางและพักรับประทานอาหารระหว่างทางรวม ๑๓ ชั่วโมงพอดี ที่เสียมเรียบนี้หลังจากที่พวกเราได้นั่งรถวนรอบเมืองและแวะชมบารายซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่ชานเมืองแล้ว พวกเราก็ได้ย้อนกลับมาพักค้างคืนที่อำเภอปวก ซึ่งอยู่ห่างจากเสียมเรียบราว ๑๖ กิโลเมตร อีกทั้งวัดตาโตกที่คณะขององค์การ ย.พ.ส.ล. จะมาทอดผ้าป่าก็อยู่ที่นี่ด้วยเช่นกัน

ที่พักของพวกเราเป็นตึกแถว ๒ ชั้น ๓ คูหา อยู่ริมถนนติดกับตลาดสดของอำเภอปวก เป็นตึกแถวของบองเลกับบองซู สองสามีภรรยาชาวกัมพูชาซึ่งเคยมาร่วมงานวันมาฆบูชาที่วัดพระธรรม-กายเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ที่นี่นอกจากบองเลกับบองซูแล้วก็ยังมีผู้นำบุญชาวกัมพูชาอีกหลายคนมาคอยต้อนรับปฏิสันถารพวก

▼ *ร้านอาหารบริเวณตลาดสดในเมืองเสียมเรียบ*

เรา เช่น อาจารย์ไคทิพย์ ประธานชมรมผู้สูงอายุของเมืองเสียมเรียบและคุณป้ากิมไน้ ซึ่งอุตส่าห์เดินทางจากกรุงพนมเปญ มาคอยต้อนรับพวกเราถึงที่นี่

แม้ว่าตึกแถวที่เขาจัดให้เราพักนี้จะเป็นตึกแถวเก่าๆ ไม่หรูหราอะไร แต่ก็อบอวลด้วยน้ำใจไมตรีของพี่น้องชาวกัมพูชาที่มีต่อพวกเราโดยแท้ ทั้งนี้คงเป็นอานิสงส์จากการต้อนรับปฏิสันถารของทางเรา เมื่อคราวที่พวกเขามาที่วัดพระธรรมกาย พอถึงคราวเรามากัมพูชาบ้าง ทางเขาจึงเต็มใจให้การต้อนรับพวกเราอย่างดีที่สุดเท่าที่พวกเขาจะทำได้ จนพวกเรารู้สึกเกรงใจ จากที่เคยคิดว่าจะอยู่พักค้างที่นี่สัก ๔-๕ วันก็เลยเปลี่ยนใจอยู่แค่ ๒ คืนพอ เพราะขืนอยู่ต่อพวกเขาคงไม่เป็นอันต้องทำอะไร นอกจากมาคอยดูแลบริการพวกเรา

ช่วงค่ำหลังจากสวดมนต์ทำวัตรเย็นและนั่งสมาธิร่วมกันแล้วก็ได้มีการประชุมเตรียมงานต่อ พอถึง ๔ ทุ่มก็ต้องแยกย้ายกันไปนอนเพราะไฟฟ้าที่นี่มีแค่ ๔ ทุ่ม เนื่องจากอากาศในห้องค่อนข้างอบอ้าว พวกเราส่วนใหญ่จึงสมัครใจออกมากางมุ้งนอนกันแถวระเบียงชั้น ๒ ซึ่งเป็นที่โล่งใต้ชายคา ลมพัดเย็นสบายกว่าในห้องเป็นไหนๆ แต่ก็ต้องสะท้อนใจกับร่องรอยของสงครามที่ทิ้งไว้ให้เห็นหลายแห่ง ทั้งตามเสา ฝาผนัง และเพดานรอบระเบียงตึกยังมีรอยปุปะจากกระสุนปืนปรากฏอยู่ทั่วไป ซึ่งเราก็ไม่แน่ใจว่าจะมีสักกี่ชีวิตกันหนอที่ได้ทอดร่างทิ้งไว้ ณ ที่นี้ โดยฝีมือของคนชนชาติเดียวกันแต่อยู่ต่างฝ่ายกัน

ก่อนนอน ผมได้นั่งสมาธิกลั่นบุญอธิษฐานแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย โดยเฉพาะชาวเขมรทุกฝ่ายที่ต้องล้มตายจากภัยสงคราม ขอให้ทุกท่านจงเป็นสุขๆเถิด อย่าได้จองเวรจองกรรม

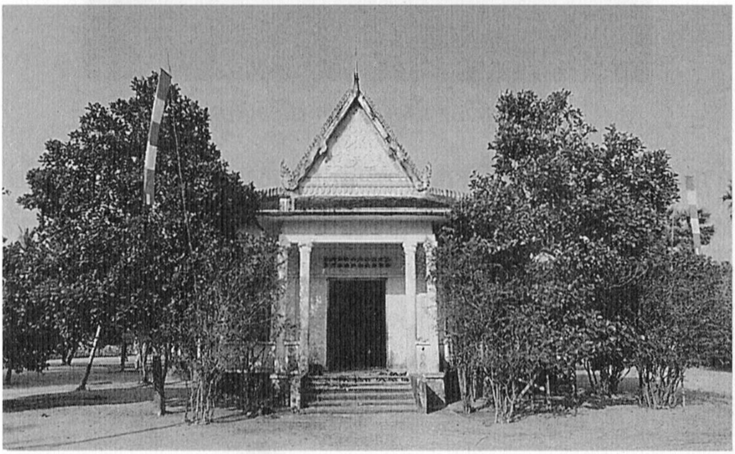
ต่อกันอีกเลย...

ซัวสเดย กัมปูเจีย

เช้าวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ ผมตื่นขึ้นมาด้วยความสดชื่น เพราะเมื่อคืนหลับสบายไม่มีอะไรรบกวน เพียงแต่ยังรู้สึกระบมตามร่างกายจากการเดินทางอยู่บ้างเล็กน้อย อาหารเช้าของพวกเราก็คือก๋วยเตี๋ยวกับปาท่องโก๋ และกาแฟร้อนตามแบบอย่างของชาวกัมพูชา เพราะคนที่นี่นิยมรับประทานก๋วยเตี๋ยวตอนเช้ากันมาก ก๋วยเตี๋ยวของเขาเห็นมีแต่เส้นเล็กอย่างเดียว แม้จะดูไม่ค่อยน่ารับประทานเท่าไหร่ แต่รสชาติใช้ได้ทีเดียว

หลังจากอาหารเช้าแล้ว พวกเราก็แยกย้ายกันไปทำหน้าที่ชุดหนึ่งซึ่งเป็นช่างภาพและวิดีโอ แยกไปยังนครวัด นครธม และปราสาทหินที่สำคัญๆ เพื่อเก็บภาพต่างๆ ตุนไว้ก่อน เพราะตามโปรแกรม

▼ *ศาลาปฏิบัติธรรมในวัดตาโตก*

▲ *โบสถ์วัดตาโตก อ.ปวก เมืองเสียมเรียบ*

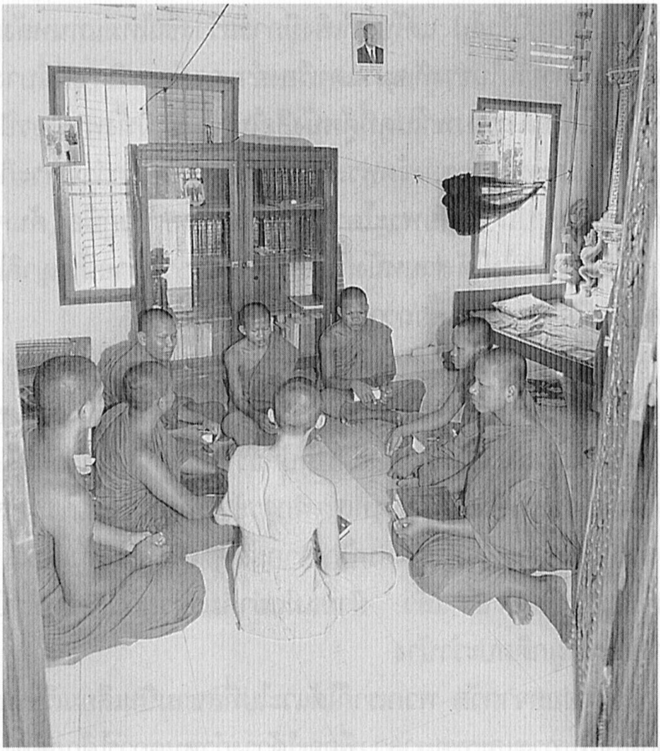
กำหนดไว้ว่าจะพามาเที่ยวชมนครวัด นครธม เพียงแค่วันเดียว ซึ่งไม่มีทางดูได้ทั่ว ส่วนอีกชุดหนึ่งแยกไปเตรียมงานและจัดสถานที่ทั้งที่วัดตาโตก สนามบินและโรงแรมที่พัก โดยนัดหมายกันว่าจะตามไปสมทบกับทีมงานชุดแรกที่ปากทางเข้านครวัด ตอนสี่โมงเย็น

วัดตาโตกหรือวัดโฆสิตารามซึ่งเป็นสถานที่ในการจัดพิธีทอดผ้าป่านั้น ตั้งอยู่ที่อำเภอปวก จังหวัดเสียมเรียบ เป็นวัดเก่าแก่

มีอายุกว่าร้อยปีขึ้นไป แต่โบสถ์เพิ่งมีการสร้างขึ้นใหม่แทนหลังเก่าที่ถูกทุบทำลายไปในช่วงที่เขมรแดงเรืองอำนาจ มีพระภิกษุที่นี่บางรูปพูดภาษาไทยได้ ท่านพาไปดูที่ตู้หนังสือในกุฏิ ซึ่งมีทั้งพระไตรปิฎกภาษาไทยและหนังสือของวัดพระธรรมกาย ท่านบอกว่ามีพระภิกษุที่วัดนี้หลายรูปได้อาศัยพระไตรปิฎกภาษาไทยเป็นคู่มือ ค้นคว้าทั้งๆ ที่ยังพูดไทยไม่ได้ ส่วนหนังสือของวัดพระธรรมกายนั้น ญาติโยมที่เคยไปเมืองไทยได้นำมาถวายซึ่งน่าสนใจมาก

สำหรับบริเวณมณฑลพิธีที่จะทอดผ้าป่านั้น ทางวัดได้สร้างปะรำขึ้นกลางลานวัดซึ่งสำเร็จลงได้ โดยอาศัยฝีมือและแรงงานของบรรดาพ่อเฒ่าแม่เฒ่าที่มาถือศีลปฏิบัติธรรมที่วัดนั่นเอง เห็นผู้เฒ่าบางคนแล้วอดทึ่งไม่ได้ ทั้งๆที่เท้าพิการข้างหนึ่งแท้ๆ แต่แกคล่องแคล่วเหลือหลาย เห็นขุดดินปักเสาอยู่ดีๆ เผลอแผล็บเดียว แกปีนขึ้นไปมุงหลังคาอีกแล้ว ฝ่ายแม่เฒ่าก็มาช่วยกันติดธงทิวบ้างเอาใบไม้มาผูกติดปะรำบ้าง

พอออกจากวัด พวกเราก็ได้แวะไปที่สนามบินเสียมเรียบเพื่อทดสอบเส้นทางและระยะเวลา เพื่อจะได้วางกำหนดการได้ถูกต้อง อีกทั้งยังได้ไปประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางฝ่ายราชการฝ่ายต้อนรับและโรงแรมที่พักของคณะที่มาทอดผ้าป่าคือโรงแรมมิตรเพียบ (มิตรภาพ) ในเมืองเสียมเรียบ หลังจากนั้นจึงได้ไป สมทบกับทีมงานชุดแรกตามนัดที่ปากทางเข้านครวัด ซึ่งพวกเขาก็เพิ่งจะมาถึงหลังจากที่ได้ตระเวนถ่ายภาพและวิดีโอตามปราสาทที่สำคัญๆ มาแล้วหลายแห่ง ถือว่าคุ้มค่าค่าธรรมเนียมเข้าชมหัวละ ๒๐ ดอลลาร์ (ประมาณ ๙๐๐ บาท) ส่วนพวกเราที่ตามมาสมทบทีหลังไม่ต้องเสียสตางค์ เพราะหลังห้าโมงเย็นแล้วเขาไม่เก็บค่า

▲ *ภายในกุฏิพระที่วัดตาโตก*

ธรรมเนียมเข้าชม

ในที่สุด ผมก็ได้มาเห็นนครวัด นครธม สมความปรารถนา และยอมรับว่ายิ่งใหญ่สมคำร่ำลือจริงๆ สำหรับวันนี้พวกเรามีเวลาเที่ยวชมที่นครวัดแค่ชั่วโมงเศษๆ แม้จะดูได้เพียงผ่านๆ แต่กระนั้นก็ยังรู้สึกตื่นตาตื่นใจไม่น้อย และหลังวันทอดผ้าป่า พวกเราก็จะมีเวลามาเที่ยวชมที่นี่กันทั้งวัน ซึ่งผมจะได้กล่าวถึงรายละเอียดและ

ความเป็นมาของปราสาทหินต่างๆ ในตอนต่อไป

แต่ตอนนี้ เดี๋ยวนี้ ผมสามารถกล่าวได้เต็มที่เต็มปากเต็มคำว่า ผมได้มาถึงกัมพูชาแล้ว

"ซัวสเดย กัมปูเจีย" สวัสดีกัมพูชา !

▲ *คณะพุทธบริษัทไทย-กัมพูชาถ่ายภาพร่วมกันหน้าอุโบสถวัดตาโตก*

งานทอดผ้าป่าสามวัด ในกัมพูชา

เช้าวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ หลังจากรับประทานอาหารเช้าที่ร้านเดิมและเมนูเดิมแล้ว พวกเราก็ต้องเตรียมจัดกระเป๋าและสัมภาระต่างๆ เพื่อที่จะย้ายเข้าไปพักในโรงแรมมิตรเพียบพร้อมๆ กับคณะที่กำลังจะมาถึงในตอนสายและได้ถือโอกาสกล่าวขอบคุณฝ่ายเจ้าของบ้านที่ให้การต้อนรับขับสู้อย่างดี ทั้งในเรื่องที่พักพาหนะ อาหาร และการติดต่อประสานงานต่างๆ โดยได้มอบดวงแก้วขนาด ๓ เซนติเมตร ให้แก่ครอบครัวบองเลบองซูและคุณป้ากิมไน้ พร้อมทั้งมอบดวงแก้วขนาด ๑ เซนติเมตรแก่บรรดาลูกหลานของเขาที่มาช่วยต้อนรับดูแลพวกเรา ผมบอกพวกเขาว่าดวงแก้วเหล่านี้ได้รับมาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อที่วัดพระธรรมกาย ตั้งใจว่าจะนำมามอบให้แก่ผู้มีบุญที่ประเทศกัมพูชา ซึ่งบัดนี้ก็ได้พบแล้ว จึงขอทำหน้าที่แทนพระเดชพระคุณหลวงพ่อมอบดวงแก้วเหล่านี้แก่ท่านผู้มีบุญทั้งหลาย เพื่อที่จะอาศัยเป็น

สื่อนำไปสู่ความสว่างภายใน และขยายความสุขความสว่างต่อๆไปยังชาวกัมพูชาทั้งมวล

จากนั้นพวกเราก็ไปยังวัดตาโตก เพื่อดูความเรียบร้อยของสถานที่และซักซ้อมพิธีกรรมต่างๆ พร้อมทั้งจัดคณะไปรอต้อนรับคณะเจ้าภาพผ้าป่าที่สนามบินเสียมเรียบ สำหรับคณะพุทธบริษัทที่เดินทางมาทางเครื่องบินมีประมาณ ๓๐ คน ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์การ พ.ส.ล. องค์การ ย.พ.ส.ล. มูลนิธิธรรมกาย ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย และวารสารกัลยาณมิตร ซึ่งเมื่อรวมกับคณะของผมที่เดินทางล่วงหน้ามาก่อนอีก ๑๐ คน ก็จะมีจำนวนทั้งสิ้น ๔๐ คนพอดี

เครื่องบินแอร์กัมโบดจ์ เที่ยวบินที่-วีเจ ๐๓๓ ซึ่งนำคณะผ้าป่าจากประเทศไทยได้มาถึงสนามบินเสียมเรียบ เมื่อเวลา ๑๐.๔๐ น. โดยมีคณะพระภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา และนักเรียนชายหญิงชาวกัมพูชามารอต้อนรับอยู่เป็นจำนวนมาก จากนั้นขบวนกองผ้าป่า

▼ *เยาวชนกัมพูชาตั้งแถวโปรยดอกไม้ต้อนรับคณะผ้าป่า*

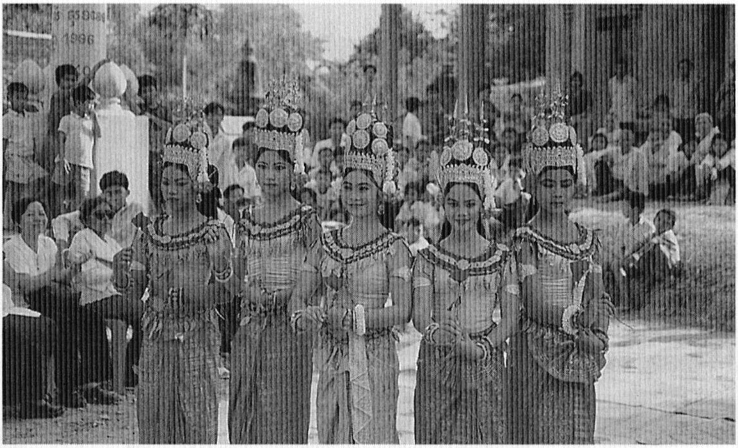

▲ *พิธีถวายผ้าป่า ๓ วัด ณ วัดตาโตก*

ก็ได้ออกจากสนามบิน มุ่งหน้าไปยังวัดตาโตกที่อำเภอปวกทันที

ขบวนกองผ้าป่ามาถึงวัดตาโตกประมาณเกือบเที่ยง มีเหล่าเยาวชนชายหญิงมาเข้าแถวโปรยดอกไม้ต้อนรับตั้งแต่ปากประตูหน้าวัดเลยทีเดียว แม้อากาศตอนนั้นค่อนข้างจะอบอ้าว แต่บรรยา-กาศของการต้อนรับปฏิสันถารที่ดีก็ช่วยให้ทุกคนรู้สึกอบอุ่นขึ้นมาแทน อีกทั้งยังได้ความอิ่มอร่อยจากอาหารกลางวันที่ทางวัดได้จัดเลี้ยงคณะผ้าป่าจากประเทศไทยในทันทีที่มาถึง

สำหรับวัดตาโตกซึ่งเป็นสถานที่ประกอบพิธีครั้งนี้ ได้มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งเป็นสตรีคือ อาจารย์ไคทิพย์ ประธานชมรมผู้สูงอายุจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งเป็นผู้สอนสมาธิตามโรงเรียนต่างๆ มีนักเรียนประมาณ ๑,๒๐๐ คน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษามีการนั่งสมาธิทุกวันๆ ละ ๑ ชั่วโมง นับว่าวัดตาโตกแห่งนี้คือ สถานที่ที่ดำเนินงานส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติธรรมของเยาวชนอย่างแท้จริง

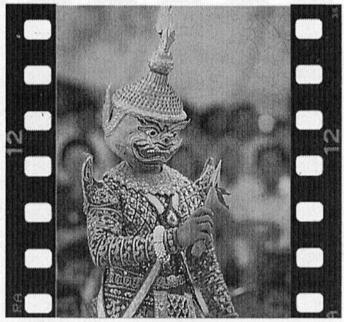

▲ *เยาวชนกัมพูชาในชุดระบำอัปสรา*

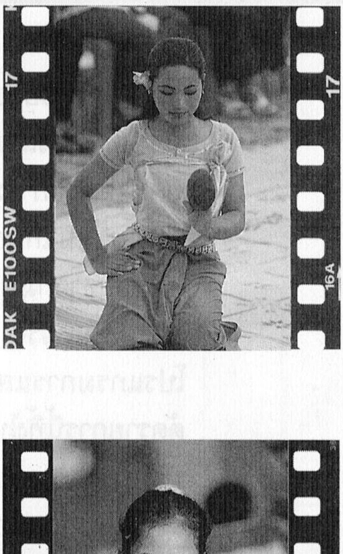
ดังนั้นการทอดผ้าป่ามอบทุนสนับสนุนกิจกรรมปลูกฝังศีลธรรมแก่เยาวชนเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแล้ว ยังจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาอีกด้วย

สำหรับผู้ร่วมงานทางฝ่ายกัมพูชาในวันนี้ ประกอบด้วยคณะสงฆ์จากวัดต่างๆ โดยการนำของ**พระศุภมงคลสีลาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดเสียมเรียบ** คณะที่ปรึกษาของสมเด็จเจียซิม ผู้ว่าราชการจังหวัดเสียมเรียบ นายอำเภอปวก ชมรมผู้สูงอายุแห่งกัมพูชา และญาติโยมสาธุชนชาวกัมพูชาอีกประมาณ ๖๐๐ คน

พิธีทอดผ้าป่าเริ่มขึ้นเวลา ๑๓.๓๐ น. พลโทฉลอม วิสมล รองประธานองค์การ พ.ส.ล. จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา เจ้าคณะจังหวัดเสียมเรียบนำนั่งสมาธิภาวนาตามลำดับ จากนั้น น.พ.พรชัย พิญญพงษ์ ตัวแทนของมูลนิธิธรรมกายได้แนะนำคณะจากประเทศไทยต่อชาวกัมพูชา โดยมีประธานชมรมผู้สูงอายุจังหวัดเสียมเรียบกล่าวต้อนรับ

จากนั้นนายสมหมาย ครสาคู ประธานกิตติมศักดิ์องค์การ ย.พ.ส.ล. ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการทอดผ้าป่าครั้งนี้ว่า เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ที่ประชุมใหญ่ขององค์การ ย.พ.ส.ล. ได้มีมติให้จัดผ้าป่าเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนในกัมพูชาให้แก่วัด ๓ วัดคือวัดตาโตก จังหวัดเสียมเรียบ วัดปุนไล จังหวัดกำปงชนัง และวัดสำโรงอแดต กรุงพนมเปญ โดยสมาชิกจาก ๑๖ ประเทศ ร่วมบริจาคเงินสนับสนุนประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

นายอนุรุธ ว่องวานิช ประธานองค์-การ ย.พ.ส.ล. ได้กล่าวถวายผ้าป่าแก่วัดทั้งสาม เป็นเงินปัจจัยประมาณสองแสนสามหมื่นบาท หรือราวยี่สิบสามล้านเรียล โดยพระอาจารย์เฮงกิมฮล เจ้าอาวาสวัดปุนไล ได้กล่าวอนุโมทนาในนามของวัดทั้ง ๓ และยืนยันว่าจะนำปัจจัยที่ได้ทั้งหมดนี้ไปใช้ให้ถูกต้องและถูกหลัก เพื่อให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ผู้ส่งเสริม และผู้ใช้คือเยาวชนที่จะเป็นกำลังอันเข้มแข็งของพระพุทธศาสนาต่อไป

หลังจากเสร็จพิธีทอดผ้าป่าแล้ว ก็มีการมอบธรรมนูญรับรองสมาชิกภาพของศูนย์วัฒนธรรมวิปัสสนากัมพูชาให้เป็นหนึ่ง

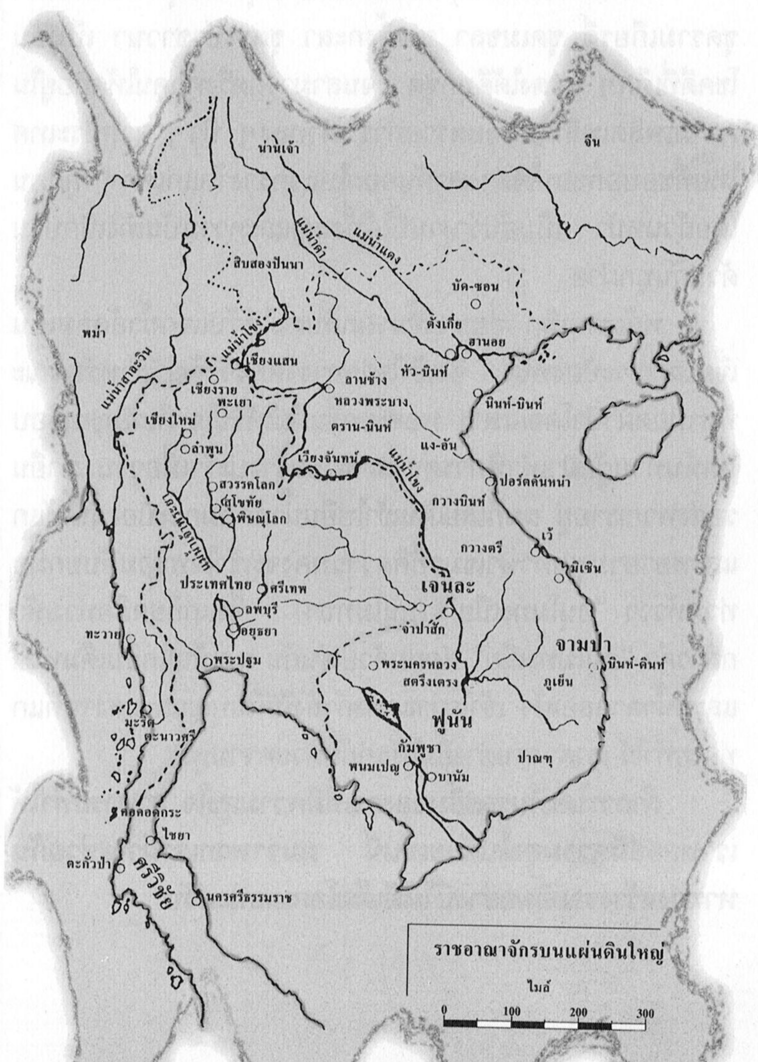
ในศูนย์ภาคีขององค์การ ย.พ.ส.ล. รวมทั้งพิธีลงนามแสดงความร่วมมือในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ปิดท้ายด้วยการมอบผ้าขาวแก่พ่อชีแม่ชีผู้สูงอายุ มอบอุปกรณ์เครื่องเขียนแก่นักเรียนที่มาร่วมงาน และการแสดงนาฏศิลป์ของเยาวชนชาวกัมพูชา

อันที่จริง เดิมทีพวกเราที่มาเตรียมงานล่วงหน้า พอเห็นโปรแกรมการแสดงนาฏศิลป์ของเยาวชนชาวกัมพูชา ก็ตั้งใจจะตัดรายการนี้ทิ้งไป เพราะเกรงว่าคณะผ้าป่าจะพากันหงุดหงิดที่ต้องมาทนทรมานกับกำหนดการที่ยาวนานเกินไป เพราะพอลงจากเครื่องบินก็ถูกต้อนขึ้นรถพามาอยู่ที่วัดกันทั้งวัน ยังไม่ทันเข้าที่พักด้วยซ้ำไป แต่ทางอาจารย์ของนักเรียนได้มาขอร้องว่า อย่าตัดโปรแกรมนี้ออกไปเลย เพราะเด็ก ๆ ได้เตรียมตัวฝึกซ้อมมาอย่างดีและตั้งใจที่จะแสดงในงานนี้อย่างเต็มที่ พวกเราก็เลยใจอ่อน ยอมตกลงตามไม่ตัดก็ไม่ตัด แต่ก็เตรียมใจไว้รอคำต่อว่าที่จะมีตามมา

การแสดงของเด็กๆ มีประมาณ ๕-๖ ชุดเช่น ชุดระบำอัปสรา ชุดรามเกียรติ์ ชุดเมขลา ชุดเซิ้งกะลา ชุดระบำชาวนา เป็นต้น โชคดีที่เด็กๆ แสดงได้ดีทุกชุด จนสามารถตรึงทุกคนให้ตกอยู่ในความเพลิดเพลินได้ตลอดรายการ พวกลุงๆ ป้าๆ จากประเทศไทยที่ชอบอกชอบใจต่างพากันออกไปแจกรางวัลแก่เด็กๆ ทุกคนโดยถ้วนหน้า เป็นอันว่างานนี้ได้ทั้งบุญและความบันเทิงเบิกบานด้วยกันทุกฝ่าย

หลังงานเลิก ก่อนจะขึ้นรถกลับผมได้รับแจกน้ำอัดลมเย็นเจี๊ยบมากระป๋องหนึ่ง ซึ่งเข้าใจว่าทางวัดคงจะจัดไว้สำหรับคณะที่มาทอดผ้าป่าโดยเฉพาะ พอจะยกขึ้นดื่มให้ชื่นใจ ก็เผอิญเหลือบไปเห็นท่านผู้เฒ่าเท้าพิการคนที่มาช่วยสร้างปะรำเมื่อวาน มายืนรอส่งพวกเราอยู่ ผมก็เลยเดินเข้าไปยื่นน้ำอัดลมกระป๋องนั้นให้แกและพยายามพูดภาษาเขมรที่คิดว่าแกคงจะเข้าใจพร้อมกับยกมือท่วมหัวว่า “อนุโมทะเนีย” (อนุโมทนา) ซึ่งแกก็ยกมือท่วมหัวกล่าวคำ “อนุโมทะเนีย” ต่อผมด้วยเช่นกัน ผมเห็นแกยิ้มเต็มหน้าและมีน้ำตาคลอเบ้า เข้าใจว่าแกคงกำลังปีติในบุญและผลงานที่แกทุ่มเททำไว้ เราต่างคนต่างยิ้มให้แก่กันด้วยความสุข

ถ้าการได้เห็นรอยยิ้มของคนที่มีความสุขใจ สามารถทำให้เราพลอยมีความสุขไปด้วยเช่นนี้ ผมว่าพวกเราน่าจะช่วยกันหาทางสร้างรอยยิ้มอย่างนี้ให้มีเต็มโลกเลยนะครับ

จีน
น่านเจ้า
แม่น้ำดำ
แม่น้ำแดง
สิบสองปันนา
บัด-ซอน
ตังเกี๋ย
ฮานอย
พม่า
แม่น้ำสาละวิน
แม่น้ำโขง
เชียงแสน
หัว-บินห์
อานช้าง
เชียงราย
พะเยา
หลวงพระบาง
นินห์-บินห์
เชียงใหม่
ตราน-นินห์
ลำพูน
แง-อัน
เวียงจันทน์
แม่น้ำโขง
สวรรคโลก
ปอร์ตดันหน่า
สุโขทัย
กวางบินห์
พิษณุโลก
กวางตรี
เว้
มิเซิน
ประเทศไทย
ศรีเทพ
เจนละ
ลพบุรี
อยุธยา
จำปาสัก
ทะวาย
จามปา
พระปฐม
พระนครหลวง
บินห์-ดินห์
สตรึงเตรง
ภูเย็น
มะริด
ตะนาวศรี
ฟูนัน
กัมพูชา
ปาณฑุ
พนมเปญ
บาน้ม
คอคอดกระ
ไชยา
ตะกั่วป่า
ศรีวิชัย
นครศรีธรรมราช
ราชอาณาจักรบนแผ่นดินใหญ่
ไมล์
0
100
200
300

อาณาจักรโบราณในสุวรรณภูมิ

สื่อสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง

หลังจากเสร็จพิธีทอดผ้าป่าที่วัดตาโตกแล้ว คณะของพวกเราทั้ง ๔๐ คนก็เดินทางเข้าเมืองเสียมเรียบ โดยรถบัสเล็ก ๒ คัน ระยะทางจากอำเภอปวกถึงตัวเมืองเสียมเรียบประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางราวครึ่งชั่วโมงก็ถึงโรงแรมที่พักคือโรงแรมมิตรเพียบ (มิตรภาพ) ซึ่งเป็นโรงแรมขนาดย่อมที่สร้างขึ้นใหม่ตั้งอยู่ในย่านชุมชน ห้องพักในโรงแรมก็ดูสะอาดสะอ้านได้มาตรฐานพอสมควร เท่าที่ผ่านตาพบว่าในเมืองเสียมเรียบนี้ไม่มีอาคารสูงๆ เหมือนเมืองใหญ่ๆ ทั่วไป ได้ยินว่าทางราชการไม่ยินยอมให้สร้างอาคารสูงเกินกว่า ๔-๕ ชั้น ด้วยเกรงว่าการตอกเสาเข็มก่อสร้างจะส่งผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของนครวัด นครธม ที่อยู่ห่างออกไปประมาณ ๖-๗ กิโลเมตร น่าชมเชยในนโยบายและมาตรการอันรอบคอบของเขา เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานสำคัญ

คิดถึงเรื่องนี้แล้วก็ออกจะรู้สึกสะท้อนใจที่ทางบ้านเมืองของเรายังขาดความรอบคอบหรือมาตรการที่ดีเท่าที่ควร จึงได้ปล่อยให้บริเวณใกล้เคียงโบราณสถานสำคัญหลายแห่งมีอาคารใหญ่โตผุดขึ้นเบียดแซงบดบังอย่างน่าเป็นห่วงและน่าเสียดาย คือน่าเป็นห่วงต่อความมั่นคงของโบราณสถาน และน่าเสียดายต่อทัศนียภาพอันงดงามที่ถูกบดบังทำลายไป

ตอนที่พวกเรามาถึงโรงแรมที่พัก ก็เป็นเวลากว่าห้าโมงเย็นแล้ว จึงมีเวลาให้อาบน้ำอาบท่าและพักผ่อนเพียงช่วงสั้นๆ ก่อนที่จะไปรับประทานอาหารเย็นกันที่ร้าน ANGKOR HEAVEN โดยทางชมรมผู้สูงอายุของกัมพูชาเป็นเจ้าภาพเลี้ยงขอบคุณคณะผ้าป่าจากองค์การยุวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ย.พ.ส.ล) ซึ่งฟังชื่อกับดูตัวกันแล้วออกจะกลับทางกันอยู่ เพราะดูหน้าตาของสมาชิกจากชมรมผู้สูงอายุกัมพูชาที่มาส่วนใหญ่คงจะไม่เกิน ๕๐-๖๐ ปี แต่ทาง

▼ *คุณอนุรุธ ว่องวานิช ประธานองค์การ ย.พ.ส.ล. ขนาบซ้ายขวาด้วยล่ามชาย-หญิง*

ฝ่ายองค์การยุวพุทธฯ ของเราบางท่านอายุเกิน ๗๐ ปีขึ้นไปแล้วก็มี เรียกว่าเป็นอดีตยุวฯ เมื่อ ๕๐-๖๐ ปีก่อน

แม้จะต่างกันด้วยวัย เชื้อชาติ และภาษา แต่ทว่าบรรยากาศบนโต๊ะอาหารกลับเต็มไปด้วยความอบอุ่นเบิกบาน เพราะช่องว่างทุกอย่างถูกประสานด้วยอาหารอันเลิศรส ล่ามที่ดี และความมีไมตรีจิตจากทุกฝ่าย

สำหรับอาหารซึ่งเป็นสื่อประสานตัวแรกนั้น ต้องยอมรับว่ากุ๊กของร้านนี้ฝีมือดีทีเดียว รสชาติของอาหารทุกจานที่ถูกใจทำให้ทุกคนมองข้ามช่องว่างทุกอย่างไป เพียงแต่ชักจะเริ่มรู้สึกว่านับตั้งแต่เหยียบย่างเข้าสู่แผ่นดินกัมพูชามา อาหารแทบทุกมื้อหรือทุกเมนูมักจะมีคุณค่าทางอาหารโดยอาศัยโปรตีนจากเนื้อปลาเป็นหลัก สมกับเป็นดินแดนแห่งทะเลสาบที่อุดมสมบูรณ์ด้วยปลาโดยแท้ บนโต๊ะอาหารเบื้องหน้าของเรามีทั้งแกงปลา ต้มยำปลา ปลาทอด ปลาย่าง ปลาเผา ปลากรอบ ฯลฯ จนชักจะหวั่นใจว่าหากยังขืนอยู่ที่กัมพูชานานไปกว่านี้ คงจะมีครีบงอกออกตามลำตัวกันบ้างละ

สื่อประสานสำคัญอันดับต่อมา ได้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นล่าม ซึ่งมีอยู่สองท่านคือ คุณวิจิตรกับคุณจันทร์ คุณวิจิตรนั้นเป็นชาวกัมพูชาที่เคยมาบวชศึกษาธรรมะที่วัดพระธรรมกายอยู่ระยะหนึ่งจนพูดไทยได้คล่อง ความจำดี สามารถแปลความทั้งสองฝ่ายได้ไม่มีตกหล่น จนบางครั้งคนฟังชักสงสัยว่าผู้พูดก็พูดไม่ยาวเท่าไหร่ แต่ทำไมแกแปลได้เยอะนัก เข้าใจว่าแกคงจะช่วยใส่สีตีไข่เสริมความขึ้นมาบ้าง เพื่อสร้างบรรยากาศให้บันเทิงเบิกบานด้วยกันทั้งสองฝ่าย ส่วนคุณจันทร์นั้นเป็นสตรีชาวกัมพูชาที่มาศึกษาและปฏิบัติธรรมที่วัดพระธรรมกายได้ราวสัก ๒-๓ ปีมานี้ นับเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง

สำคัญในการช่วยประสานศาสนสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายไทยกับกัมพูชามาโดยตลอด

ส่วนสื่อประสานสำคัญอันดับสุดท้ายที่ขาดไม่ได้ก็คือความมีไมตรีจิตจากทุกฝ่าย ซึ่งดูเหมือนว่าทุกคนจะพกพากันมาเต็มที่จนล้นปรี่หัวใจ โดยเฉพาะระหว่างคนไทยกับคนกัมพูชา ถึงจะพูดกันรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง ก็อาศัยยิ้มเบิกทางไว้ก่อน สำหรับตัวผู้เขียนก็พอจะจดจำภาษาเขมรจากคุณจันทร์และคุณวิจิตร มาได้หลายคำอยู่เหมือนกัน พยายามท่องจำเฉพาะคำที่เห็นว่าจำเป็นที่สุดเอาไว้ก่อน เช่น ซัวสเดย (สวัสดี) อรุณซัวสเดย (อรุณสวัสดิ์) เรียห์ตรี ซัวสเดย (ราตรีสวัสดิ์) ออกุน (ขอบคุณ) ออกุนเจริญ (ขอบคุณมาก) ซมโตส (ขอโทษ) บาด (ครับ) จ้ะ (ค่ะ) ลออ (ดีงาม) บาย (ข้าว) ซีบาย (กินข้าว) ต๊วบตึก (ห้องน้ำ) ตึกสด (น้ำเปล่า) ชแงลเต๊ (อร่อยมาก) ซกสะบายเต๊ (สุขสบายดีหรือ?) สุขะเพียบลออ (ขอให้มีสุขภาพดี) เนียง (น้อง) บอง (พี่) ขญูม (ข้าพเจ้า) เนียงละออ (น้องน่ารัก) กัมปูเจีย (กัมพูชา) ประเจียจน (ประชาชน) ฯลฯ ถึงจะจำมาได้หลายคำแต่บางครั้งก็ใช้ผิดพลาดเช่นจะกินข้าวหมูทอดก็บอกคนขายว่าจะเอา “บายจรู๊ก” เพราะเห็นว่าบายแปลว่าข้าว จรู๊ก แปลว่าหมู คิดว่าเขาคงรู้เรื่อง แต่คนขายทำหน้าพิกลจนคุณจันทร์ต้องมากู้หน้าโดยบอกว่า ขอ “บายซัดจรู๊ก” ไม่ใช่ “บายจรู๊ก” เพราะบายจรู๊กหมายถึงอาหารสำหรับหมูกิน ถ้าจะกินข้าวหมูทอดต้องบอกว่าบายซัดจรู๊ก ส่วนคำที่ค่อนข้างจำกันได้แม่นเพียงแต่บางครั้งก็ใช้ผิดประเภทไปก็คือคำว่า เนียงละออ (น้องน่ารักหรือน้องคนงาม) คือบางคนเล่นชมกันตั้งแต่เด็กวัยสิบห้าสิบหกไปจนถึงรุ่นห้าหกสิบโน่น เพราะถึงขนาดรุ่นนั้นน่าจะชม

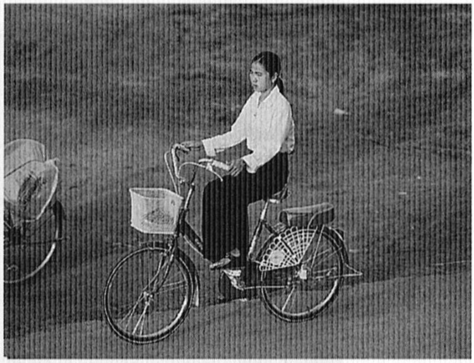

▲ *โรงแรมมิตรเพียบ (มิตรภาพ)*

ว่าเหนียงละออมากกว่า

หลังจากอิ่มหมีพีมันกันดีแล้ว ได้มีเสียงเรียกร้องจากหลายคนว่าอยากจะไปช้อปปิ้งกันบ้าง ดังนั้นพอออกจากร้านอาหารแล้วจึงขอให้โชเฟอร์พาไปยังร้านขายของที่ระลึกร้านใหญ่ที่หมายตากันไว้ก่อนหน้าเวลาที่นั่งรถผ่าน ตอนแรกที่เข้าไปในร้านก็ดูคึกคักกันดี แต่เพียงไม่ถึงยี่สิบนาทีก็เริ่มถอยทัพกลับออกมา เพราะเห็นราคาสินค้าแล้วคว้าไม่ลง อีกทั้งข้าวของส่วนใหญ่ก็ออกจะคล้ายๆ บ้านเรา คือเป็นผลิตภัณฑ์ทางด้านหัตถกรรม แต่ประเมินราคาดูแล้วน่าจะแพงกว่าที่ควรประมาณ ๓-๔ เท่า พวกเราเลยไม่อยากได้ชื่อว่าเป็นเซียมตือหรือหมูสยามให้เสียเชิง ปล่อยให้พวกฝรั่ง พวกญี่ปุ่นหรือนักท่องเที่ยวที่กระเป๋าหนาเขามารับบทเป็นหมูฝรั่ง หมูญี่ปุ่นจะเหมาะกว่า

คณะของเรากว่าจะกลับเข้าถึงโรงแรมมิตรเพียบ ก็ตกราวสามทุ่ม หลายคนที่ยังมีแรงหรือมีเงินเหลือมากเกินไปก็ไม่รู้ อุตส่าห์พากันไปช้อปปิ้งต่อ ส่วนผมไม่ค่อยมีทั้งสองอย่าง และรู้สึกเพลีย

▲ สาวกัมพูชาหน้าใสในเมืองเสียมเรียบ

เต็มที่ จึงขอตัวพักผ่อนกะว่าจะเก็บแรงไว้ไปเที่ยวโบราณสถานในวันพรุ่งนี้ให้เต็มที่

ตอนพักอยู่ในห้อง ลองเปิดทีวีดู พบว่าทีวีที่นี่สามารถรับคลื่นจากเมืองไทยได้บางช่อง ส่วนทีวีในเขมรเองก็ดูเหมือนจะมีอยู่อีกสามช่องคือ ทีวี.เค.ของรัฐบาล ทีวี.ของฝรั่งเศส และไอบีซี. ทีวี.แคมโบเดีย ในเครือชินวัตร ซึ่งมีรายการต่างๆ คล้ายบ้านเรา ไม่ว่าจะเป็นพวกมิวสิกวิดีโอ เกมโชว์ ทอล์คโชว์ รายการตลก วาไรตี้ รวมทั้งหนังและละครจากเมืองไทยเพียงแต่เอาไปพากย์เป็นภาษาเขมร จึงไม่น่าแปลกใจที่เห็นดาราไทยพูดเขมรกันได้คล่อง แต่ก็อดขำไม่ได้ตอนที่เห็นจินตหรา สุขพัฒน์ กับจารุณี สุขสวัสดิ์ โต้คารมกันอย่างถึงพริกถึงขิงด้วยภาษาเขมร ความรู้สึกอย่างนี้คงไม่ต่างจากคนที่ได้ไปดูหนังคาวบอยฝรั่งในประเทศญี่ปุ่น แล้วเห็นจอห์น เวน์ กับเคิร์ก ดักลาส ควบม้าท้าดวลปืนกันเป็นภาษาญี่ปุ่นนั่นแหละ

อาณาจักรโบราณในสุวรรณภูมิ

วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๔

พวกเรานัดกันไว้ล่วงหน้าแล้วว่า เช้าวันนี้จะออกเดินทางไปเที่ยวชมโบราณสถานนครวัด นครธม กันตั้งแต่ ๗ โมงเช้าเพื่อจะได้มีเวลาเที่ยวชมกันได้เต็มที่ทั้งวัน เนื่องจากคณะของเราเป็นคณะใหญ่แต่มาพักในโรงแรมขนาดเล็ก เป็นเหตุให้รายการอาหารเช้า

ที่ห้องอาหารในโรงแรมเกิดอาการขลุกขลักพอสมควร ประกอบกับเป็นรายการอาหารตามสั่ง กุ๊กของโรงแรมจึงบริการไม่ทันใจ จนพวกเราหลายคนต้องบุกเข้าไปถึงในห้องครัว เพื่อสวมบทกุ๊กและพนักงานเสิร์ฟเอง

กว่าจะออกเดินทางกันได้ก็เกือบ ๗ โมงครึ่ง ปรากฏว่ามีพวกเราฝ่ายหญิงสองท่านลงมาช้าจนรับประทานอาหารเช้าไม่ทัน แถมยังมาแอบกระซิบให้ตื่นเต้นอีกว่า ที่ตื่นสายเพราะเมื่อคืนเจออะไรแปลกๆ ในห้องจนแทบไม่เป็นอันได้หลับนอน สงสัยว่าก่อนนอนจะลืมแผ่เมตตา พรรคพวกถึงได้แห่กันมาขอส่วนบุญกันยกใหญ่ สำหรับผมนิยมแผ่เมตตาหลังนั่งสมาธิและก่อนนอนเสมอ เพื่อความปลอดภัย เพราะไม่ชอบให้ใครมาคอยทวงส่วนบุญแบบนี้

ที่ตั้งของโบราณสถานกลุ่มนครวัด นครธม อยู่ห่างจากโรงแรมที่พักประมาณ ๖-๗ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยรถบัสประมาณสิบห้านาที มีไกด์มืออาชีพมาประจำรถบัสคันละคน ไกด์คนที่มาประจำรถคันเดียวกันกับผมเป็นหนุ่มชาวกัมพูชา พูดไทยแต่สำเนียงออกเขมรมากไปหน่อย ฟังแล้วง่วงนอน ระหว่างทางไกด์พยายามพูดเกริ่นแนะนำประวัติศาสตร์ของกัมพูชาและความเป็นมาของปราสาทหินแต่ละยุคพอสังเขป อาจจะถือว่าเป็นโชคร้ายของเขาอยู่สักหน่อยที่บังเอิญมีพวกเราหลายคนในรถที่ได้ศึกษาข้อมูลเรื่องนี้ล่วงหน้ามาอย่างดี พอเห็นไกด์พูดผิดพูดถูกบ่อยครั้งเข้าก็เลยคว้าเอาไมค์มาบรรยายเสียเอง เป็นไกด์กิตติมศักดิ์ไม่รับค่าตอบแทน ทำเอาไกด์มืออาชีพซึมไปเลย

อันที่จริง การที่ไกด์พยายามย่อประวัติศาสตร์ให้ฟังก่อนที่จะเข้าไปดูของจริงนั้นเป็นสิ่งถูกต้องแล้ว เพราะถ้าไม่รู้เรื่องราว

ความเป็นมาไว้บ้าง เราคงไม่ซาบซึ้งถึงคุณค่าของโบราณสถานเหล่านี้เท่าที่ควร ฉะนั้นจึงขอถือโอกาสนำทุกท่านย้อนยุคไปสู่อดีตกาลเพื่อปูทางเอาไว้ก่อน

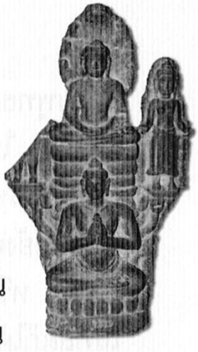
ในแผ่นดินที่เรียกว่า **สุวรรณภูมิ**หรือ**แหลมทอง** ของเราในปัจจุบัน เมื่อประมาณเกือบสองพันปีก่อนโน้น ตามบริเวณลุ่มแม่น้ำสายใหญ่ๆ เช่นแม่น้ำโขง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำตาปี ฯลฯ ได้เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรโบราณที่รุ่งเรืองมาแล้วหลายแห่ง และส่วนใหญ่เข้าใจว่าคงได้รับอารยธรรมมาจากทางอินเดีย

▼ *รูปพระวิษณุ สมัยฟูนัน*

ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเดินทางติดต่อค้าขาย และการอพยพหลบภัยมา สำหรับอาณาจักรสำคัญๆ ได้แก่

๑. อาณาจักรฟูนัน
๒. อาณาจักรจามปา
๓. อาณาจักรเจนละ
๔. อาณาจักรศรีวิชัย

๑. อาณาจักรฟูนันหรือฟูนาน อาณาจักรนี้มีอายุอยู่ระหว่างประมาณปี พ.ศ.๖๐๐ - พ.ศ.๑๑๐๐ ตามหลักฐานเชื่อกันว่า เป็นอาณาจักรที่เก่าแก่ที่สุดของกัมพูชา และแม้ว่าจะเป็นอาณาจักรที่ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียก็ตาม แต่เรื่องราวที่ทำให้พวกเรารู้จักฟูนันส่วนใหญ่มาจากจีน เช่น จดหมายเหตุของท่านฟาเหียน เฮี่ยนจัง และอี้จิง เป็นต้น

ฟูนัน เป็นคำภาษาจีน จีนโบราณออกเสียงเป็น *บุยหนำ* ตรงกับคำเขมรโบราณว่า พนัม หรือ พนม ซึ่งแปลว่าภูเขา ถือเป็นตำแหน่งของกษัตริย์หรือชื่อของราชวงศ์คือ “ไศเลนทรวงศ์” อันหมายถึง ราชาแห่งขุนเขา อาณาจักรนี้มีศูนย์กลางอยู่ระหว่างดินแดนตอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงและที่ราบสูงทะเลสาบเขมร อาณาเขตและอิทธิพลของฟูนันครอบคลุมไปกว้างไกล

ทางทิศเหนือ จดอ่าวแคมรินท์

ทิศใต้ จดตอนเหนือของแหลมมลายู

ทิศตะวันออก จดชายทะเลปากแม่น้ำโขง

ส่วนทิศตะวันตกจดอ่าวเบงกอล ซึ่งครอบคลุมมาถึงบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาของเราด้วย จนมีนักวิชาการบางท่านได้สันนิษฐานตามหลักฐานที่พบว่า ศูนย์กลางของอาณาจักรฟูนันน่าจะอยู่ในแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณเมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีนี่เอง

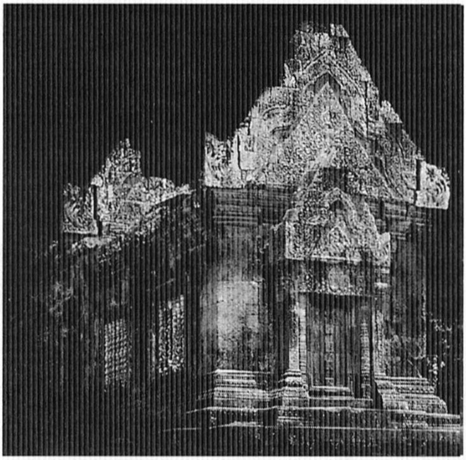
จากจดหมายเหตุของชาวจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น ๒ ท่านคือ คังไถ กับ จูยิง ซึ่งได้เดินทางมายังฟูนันเมื่อราว

◀ *เทวรูปยุคต่างๆ*

ปลายพุทธศตวรรษที่ ๘ ได้เล่าถึงตำนานความเป็นมาของอาณาจักรนี้ว่า ในพุทธศตวรรษที่ ๖ ฮั่นเทียนหรือเกาฑิณฌะ เจ้าชายของไศเลนทรวงศ์ ได้ยกกองทัพเรือจากแดนไกลมาถึงฟูนัน ซึ่งเวลานั้นยังเป็นเมืองเล็กๆ ปกครองโดยธิดาพระยานาคชื่อพระนางหลิวเย่ หรือลาวอี่ พระนางได้ยกกองเรือออกมาต่อสู้และพ่ายแพ้ในที่สุดก็ได้เสกสมรสกัน เจ้าชายเกาฑิณฌะจึงได้เป็นปฐมกษัตริย์ครองกรุงพนมสร้างความรุ่งเรืองแก่อาณาจักรฟูนัน มีกษัตริย์สืบราชวงศ์มายาวนานประมาณ ๕๐๐ ปี โดยมีศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ เป็นศาสนาหลักของประชาชน หลังจากอาณาจักรฟูนันได้เสื่อมอำนาจลงในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ก็ได้มีอาณาจักรต่างๆ ที่เคยอยู่ใต้อำนาจเติบโตขึ้นมาแทนที่อีกหลายอาณาจักร เช่น อาณาจักรเจนละ อาณาจักรทวาราวดี อาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรโคตรบูรณ์ เป็นต้น

๒. อาณาจักรจามปาหรือจัมปา เป็นอาณาจักรที่เก่าแก่อีกแห่งหนึ่งทางด้านชายฝั่งทะเลตะวันออก มีศูนย์กลางตั้งอยู่บริเวณเมืองบินห์ดินห์ ในประเทศเวียดนามปัจจุบัน ทางจีนเรียกอาณาจักรจามปาว่า ลินยี่ พลเมืองของจามปาส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดูและพุทธศาสนา ในพุทธศตวรรษที่ ๙ จามปาได้พยายามขยายอาณาเขตขึ้นไปทางเหนือจนเกิดสงครามรบกับจีนและมีการส่งทูตไปเจรจาติดต่อกัน นอกจากเป็นคู่สงครามกับจีนแล้ว พวกจามยังเป็นคู่สงครามขับเคี่ยวกับพวกญวนและขอมอยู่เป็นเวลาหลายร้อยปี ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ พวกญวนได้แยกตัวเป็นอิสระจากจีนและสถาปนาอาณาจักรไดโคเวียดขึ้น ต่อมาอาณาจักรใหม่ของญวนนี้ได้ขยายอำนาจกว้างขวางออกไปทุกที จนกระทั่ง

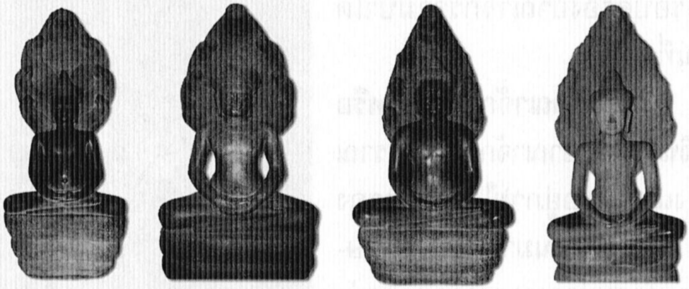

▲ *ปราสาทวัดภู เมืองจำปาสัก ประเทศลาว*

ครอบครองอาณาจักรจามปาได้ในที่สุด

๓. **อาณาจักรเจนละหรือเจินละ** เป็นอาณาจักรเขมรโบราณซึ่งเดิมเคยอยู่ภายใต้อำนาจของอาณาจักรฟูนันมาก่อน สันนิษฐานว่าศูนย์กลางของอาณาจักรน่าจะอยู่แถวบริเวณภูเขาวัดภู เมืองจำปาสัก ทางตอนใต้ของประเทศลาวในปัจจุบัน มีตำนานกล่าวถึงความเป็นมาของอาณาจักรนี้ว่าในอดีตกาลที่นี่เคยเป็นทะเลทรายแห้งแล้ง จนกระทั่งวันหนึ่งกัมพูสวายัมภูวะ พระราชาแห่งอารยเทศได้ไปอยู่ ณ ที่อันเปล่าเปลี่ยว เนื่องจากพระชายาชื่อเมรา ที่พระอิศวรประทานให้ได้สิ้นพระชนม์ไป เจ้าชายกัมพูสวายัมภูวะรู้สึกอ้างว้าง จึงหลีกลี้หนีไปยังทะเลทรายอันเปล่าเปลี่ยวนั้น ครั้นเข้าไปในถ้ำแห่งหนึ่งจึงรู้สึกตัวว่าได้ตกอยู่ในท่ามกลางฝูงนาค และได้อยู่กับพวกนาคต่อมาอีกหลายปี จนได้เสกสมรสกับลูกสาวพญานาค พญานาคได้เนรมิตด้วยฤทธิ์ให้แผ่นดินที่แห้งแล้งนั้นกลายเป็นแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์เหมือนอารยเทศ เจ้าชายกัมพูสวายัมภูวะได้ปกครองประเทศซึ่งได้ชื่อตามผู้ปกครองว่า "กัมพูชา" มาแต่ครั้งนั้น

ส่วนนางอัปสรเมรา อดีตพระชายาที่พระศิวะประทานมาให้เจ้าชายกัมพูสวายัมภูวะนั้นเป็นต้นชื่อของคำว่า "เขมร" ตำนานเรื่องนี้คือที่มาของคำว่ากัมพูชาและเขมรดังกล่าว รวมทั้งเรื่องราว

▲ *พระพุทธรูปยุคต่างๆ ซึ่งแสดงถึงความรุ่งเรือง ของพระพุทธศาสนาในอาณาจักรกัมพูชา*

ที่เกี่ยวข้องกับพญานาค ที่ชาวกัมพูชาถือว่าเป็นต้นตระกูลของพวกตน

ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ทางเจนละได้รบชนะและเข้าครอบครองอาณาจักรฟูนัน รวมทั้งยังยอมรับเอาวัฒนธรรมของฟูนันไว้เป็นของตนด้วย จึงกล่าวได้ว่าอาณาจักรเจนละเป็นอาณาจักรที่สืบต่อความรุ่งเรืองจากอาณาจักรฟูนัน ซึ่งต่อมาได้มีการแยกเป็นอาณาจักรเจนละน้ำและเจนละบก

หลังจากหมดยุคของอาณาจักรเจนละแล้วก็มาถึงยุคเมืองพระนครซึ่งรุ่งเรืองอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๒๐ ในช่วงนี้มีการสร้างปราสาทหินขึ้นมามากมายนับพันแห่ง รวมทั้งโบราณสถานกลุ่มนครวัด นครธม ที่ดึงดูดพวกเราและชาวโลกมากมายให้ดั้นด้นมาถึงที่นี่

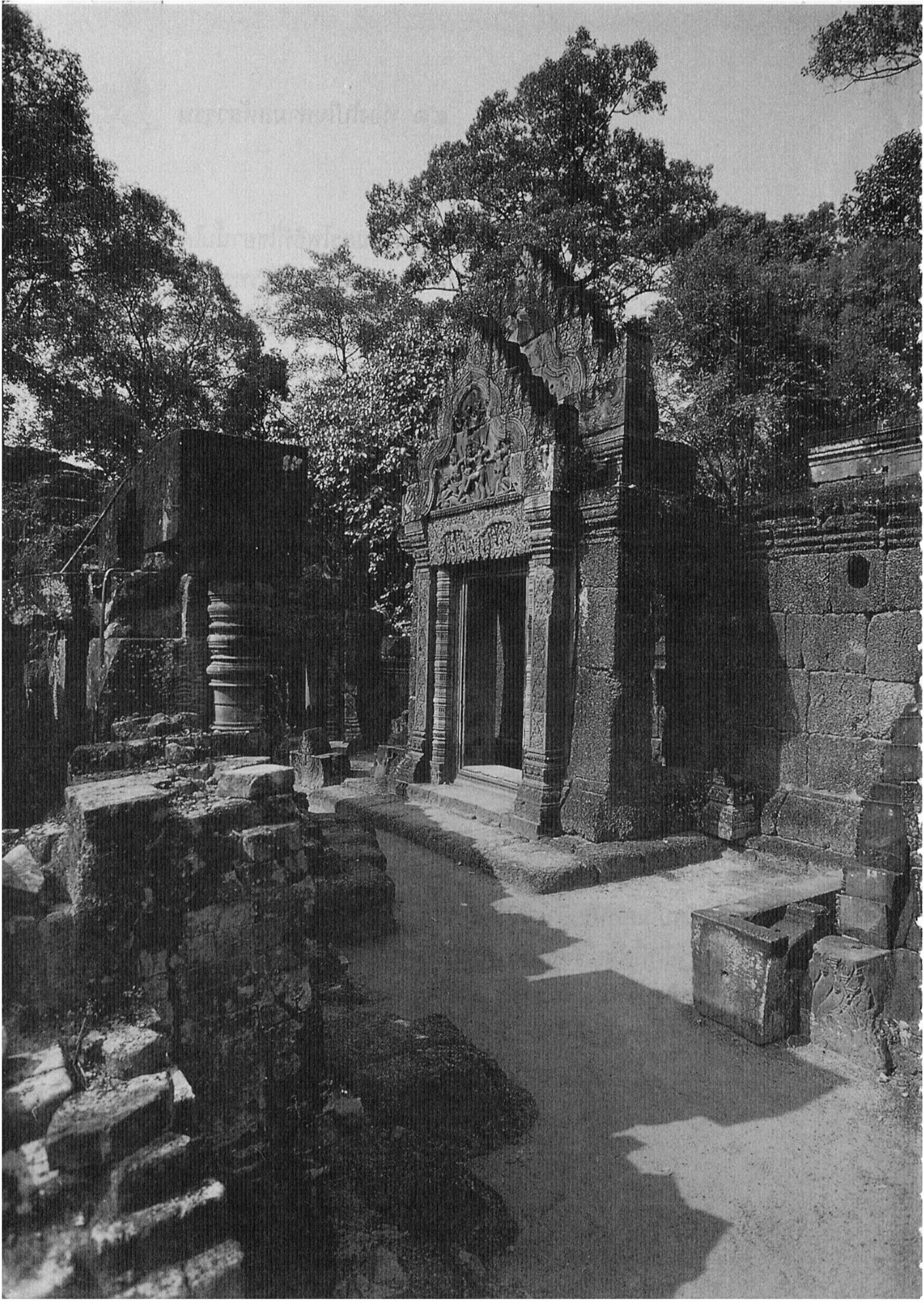
๔. อาณาจักรศรีวิชัย นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าศูนย์กลางของอาณาจักรนี้อยู่ที่เกาะสุมาตรา แต่มีบางท่านกลับมั่นใจว่าน่า

จะอยู่ที่เมืองไชยามากกว่า โดยสันนิษฐานว่านครโพธิที่ไชยานั้นได้รับวัฒนธรรมและศิลปะทางพระพุทธศาสนาจากอาณาจักรทวารา-วดี ที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางราชวงศ์กับเมืองละโว้อีกด้วย

อาณาจักรศรีวิชัยมีความรุ่งเรืองอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ไศเลนทรวงศ์ นับเป็นอาณาจักรที่พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองมากและเป็นศูนย์กลางเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังอาณาจักรอื่น ๆ ในย่านนี้

เมื่อเราได้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับอาณาจักรโบราณที่สำคัญในย่านสุวรรณภูมิกันมาพอสมควรแล้ว ต่อไปผมจะได้พาทุกท่านไปเที่ยวชมโบราณสถานที่เมืองเสียมเรียบนี้สักที และทั้ง ๆ ที่เคยมาชมปราสาทนครวัดบ้างแล้วเมื่อสองวันก่อน แต่ก็ยังอดตื่นเต้นไม่ได้ เพราะที่นี่มีความยิ่งใหญ่อลังการเหลือเกิน ยิ่งใหญ่จนแทบไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้ด้วยฝีมือและความสามารถของมนุษย์

ผมยังจำถ้อยคำของพระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโยที่เคยพูดไว้กับผมตอนที่ท่านเริ่มสร้างมหาธรรมกายเจดีย์ว่า คนเราจะสร้างอะไร ควรคิดให้กว้าง คิดให้ไกล ต้องมองไปถึงพันปีข้างหน้า ต้องสื่อให้คนในยุคนั้นเข้าใจในสิ่งที่เราทำ และต้องทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกทึ่งและชื่นชมว่า คนในยุคพันปีก่อนพวกเขาสามารถคิดหรือทำสิ่งนี้ขึ้นมาได้อย่างไร ซึ่งก็คงจะไม่ต่างไปจากความรู้สึกของชาวโลกทั้งหลายที่มีต่อนครวัด นครธม อยู่ในขณะนี้

ท่องเมืองพระนคร

เมืองพระนคร-นครวัด-นครธม

อาณาจักรขอมในยุคเมืองพระนคร ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๒๐ นั้น ได้มีการย้ายเมืองหลวงกันหลายครั้ง ได้แก่อินทรปุระ หริหราลัย อมเรนทรปุระ มเหนทรปุระ ยโศธรปุระ และพนมเปญ เป็นต้น ซึ่งการย้ายเมืองหลวงแต่ละครั้งย่อมมีการสร้างปราสาทราชวังและศาสนสถานต่างๆ เป็นอันมากด้วยเช่นกัน ดังนั้นแถวเมืองเสียมเรียบจึงมีโบราณสถานอยู่เป็นร้อยๆ แห่งเพราะเมืองหลวงเก่าๆ หลายแห่งก็มักจะย้ายไปย้ายมาอยู่ในย่านนี้เป็นส่วนใหญ่ บางแห่งอยู่ห่างกันเพียงแค่ ๓-๔ กิโลเมตร บางแห่งที่อยู่ไกลออกไปถึง ๕๐-๖๐ กิโลเมตร ก็มี

เมื่อมีโบราณสถานมากมายขนาดนี้จึงเป็นไปไม่ได้ที่พวกเราจะเที่ยวชมให้ทั่วถึงได้ภายในเวลาวันเดียว ฉะนั้นเป้าหมายของพวกเราจึงอยู่นครวัดกับนครธม แหล่งโบราณสถานกลุ่มเมืองพระนคร

อันเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงเก่ามายาวนาน และถ้าจะว่ากันตามจริง เพียงแค่โบราณสถานกลุ่มนี้หากจะดูกันให้ดีๆ แล้ว ผมว่าน่าจะมีเวลาสักเดือนหนึ่งจึงจะพอ

ก่อนอื่นเพื่อไม่ให้สับสน ก็ต้องขอทำความเข้าใจกันไว้ก่อนเกี่ยวกับคำว่า เมืองพระนคร นครวัด และนครธม ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันดังนี้

เมืองพระนคร (Angkor) หรือยโศธรปุระ หมายถึงราชธานีที่พระเจ้ายโศวรมันที่ ๑ ได้ทรงสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ ๑๕ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายหรือมีศูนย์กลางสืบเนื่องต่อกันหลายแห่ง เช่นที่ปราสาทพนมบาเค็ง และปราสาทบายน เป็นต้น

นครวัด (Angkor Wat) หรือปราสาทนครวัด หมายถึงศาสนสถานแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ภายในเมืองพระนคร สร้างในพุทธศตวรรษที่ ๑๗ โดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ เนื่องจากเป็นศาสนสถานที่มีขนาดใหญ่มากจนทำให้เกิดความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นนคร หรือเมืองๆ หนึ่ง จึงเรียกว่านครวัด อีกทั้งคำว่า "วัด" นั้นก็เป็นคำที่เรียกศาสนสถานแห่งนี้เพราะถูกแปลงจากเทวาลัยของศาสนาฮินดูมาเป็นวัดในพระพุทธศาสนาเมื่อตกอยู่ภายใต้การปกครองของไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สรุปว่านครวัดคือปราสาทหรือศาสนสถาน ซึ่งไม่ควรสับสนนำมาปนกับคำว่าเมืองพระนคร (Angkor) และเมืองพระนครหลวง (Angkor Thom) อันเป็นราชธานีของอาณาจักรขอม ในช่วงเวลาที่ต่างกัน

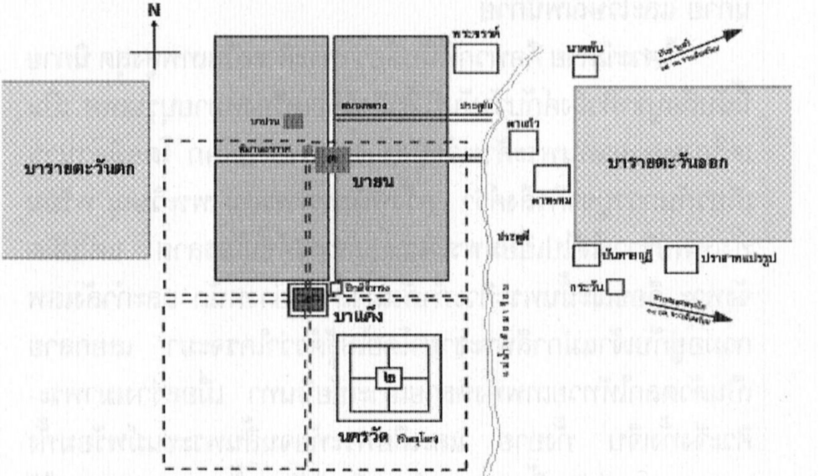
นครธม หรือ **เมืองพระนครหลวง** (Angkor Thom) หมายถึงบริเวณพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีความยาวด้านละ ๓ กิโลเมตร ล้อมรอบด้วยกำแพงซึ่งมีโบราณสถานหลายแห่งตั้งอยู่ภายใน โดย

มีปราสาทบายนเป็นศูนย์กลางของราชธานี นครธมนี้พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อพุทธศตวรรษที่ ๑๘ โดยมีพื้นที่บางส่วนทับซ้อนกับเมืองพระนครยโศธรปุระ ราชธานีเดิม

ฉะนั้นคำว่า เมืองพระนคร จึงกินความหมายรวมถึงนครวัด นครธมและโบราณสถานของราชธานีเก่าๆ หลายยุคหลายสมัย การเที่ยวชมเมืองพระนครจะช่วยให้เราได้เห็นร่องรอยแห่งความรุ่งเรืองของอาณาจักรขอมโบราณเป็นอย่างดี ทั้งร่องรอยแห่งความรุ่งเรืองของฝ่ายอาณาจักรและศาสนจักร

ในส่วนของศาสนจักรนั้นถือว่าศาสนาพุทธและศาสนาฮินดูหรือพราหมณ์ เป็นสองศาสนาหลักที่ทรงอิทธิพลอยู่ในอาณาจักร

แผนผังเมืองพระนคร (ยโศธรปุระ) และ เมืองพระนครหลวง (นครธม)

ขอมมานานเกือบสองพันปีเลยทีเดียว และทั้งสองศาสนานี้ต่างก็มีอยู่ ๒ นิกาย ที่ผลัดกันมีอิทธิพลแพร่หลายอยู่ในแผ่นดินขอม คือทางพุทธศาสนาก็มีทั้งนิกายมหายานและเถรวาท ทางศาสนาฮินดูก็มีทั้งลัทธิไศวะนิกายและไวษณพนิกาย

ศาสนาฮินดูมีเทพเจ้าหลายองค์ แต่ที่เป็นเทพชั้นสูงสุดมีอยู่ ๓ องค์คือ พระพรหม (เทพผู้สร้างโลก) พระศิวะหรือพระอิศวร (เทพผู้สร้างและผู้ทำลายโลก) และพระนารายณ์หรือพระวิษณุ (เทพผู้พิทักษ์ปกป้องโลก) เทพทั้ง ๓ องค์นี้เมื่อรวมเป็นหนึ่งเดียวเรียกว่า “ตรีมูรติ” และถ้าพระวิษณุกับพระศิวะรวมกันเป็นหนึ่งเดียวก็เรียกว่า “พระหริหระ” อย่างไรก็ดี แม้พระพรหมจะได้ชื่อว่าเป็นเทพที่สูงสุด ในฐานะผู้สร้างโลกก็ตาม แต่กลับมีผู้นับถือบูชาน้อยกว่าพระศิวะและวิษณุเสียอีก ซึ่งการเน้นบูชาพระศิวะและพระวิษณุนี้เองที่ทำให้ศาสนาฮินดูแบ่งออกเป็น ๒ นิกายคือ ไศวะนิกาย และไวษณพนิกาย

ไศวะนิกาย คือพวกที่นับถือว่าพระศิวะเป็นเทพสูงสุด นิกายนี้นับถือบูชาศิวลึงค์กับววันนทิ ศิวลึงค์คือเครื่องหมายบุรุษเพศ เป็นเครื่องหมายแทนพระศิวะเจ้าผู้สร้างสรรพสิ่งในโลก โดยมีตำนานเกี่ยวกับการบูชาศิวลึงค์ว่า ครั้งหนึ่งพระพรหม พระวิษณุ พร้อมทั้งเทพบริวารได้ไปเยี่ยมพระศิวะบนสวรรค์ชั้นไกรลาส แต่ไปผิดจังหวะ คือขณะนั้นพระศิวะกำลังเมาสุราอย่างหนัก และกำลังเสพกามอยู่กับเจ้าแม่กาลีพระชายาโดยไม่รู้ตัวว่าใครจะมา เลยกลายเป็นตัวตลกให้ทวยเทพทั้งหลายเยาะเย้ยนินทา เมื่อสร่างเมาพระศิวะจึงทั้งเจ็บ ทั้งอาย และเสียพระทัยจนสิ้นพระชนม์พร้อมทั้งพระชายา แต่ก่อนสิ้นพระชนม์พระศิวะได้ทรงตั้งความปรารถนาไว้

ว่าความละอายของพระองค์จะต้องได้รับการบูชาจากมนุษย์ตลอดไป โดยจะเกิดใหม่เป็นรูปอวัยวะเพศชาย (ศิวลึงค์) หากใครบูชาจะได้ขึ้นสวรรค์ชั้นไกรลาส

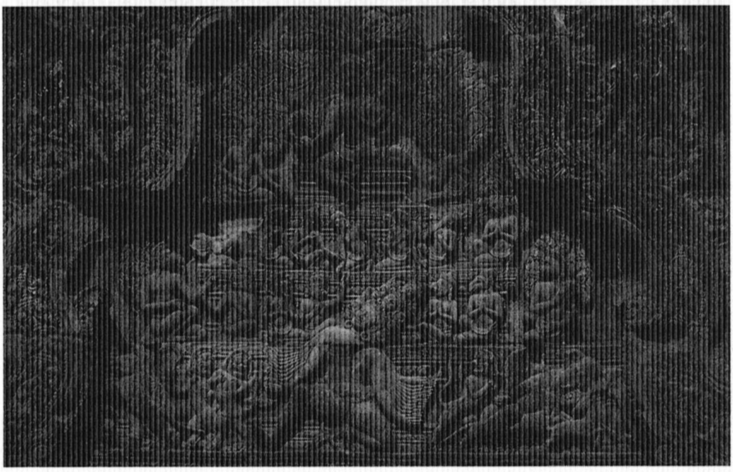
ส่วนการบูชาวัวนันทิหรือโคนันทวิศาล ซึ่งเป็นพาหนะของพระอิศวรนั้น ก็เพราะถือว่าเป็นผู้ให้น้ำนมและเนื้อแก่มนุษย์ เป็นเสมือนแม่ของมนุษย์นั่นเอง

ไวษณพนิกาย คือพวกที่นับถือพระวิษณุหรือพระนารายณ์ว่าเป็นเทพสูงสุด โดยถือว่าพระนารายณ์เป็นผู้คุ้มครองโลกและได้อวตารลงมายังโลกมนุษย์ทุกครั้งที่โลกเกิดยุคเข็ญ ซึ่งมีทั้งหมดถึง ๑๐ ครั้ง ที่เรียกว่านารายณ์ ๑๐ ปาง ได้แก่

๑. มัตสยาวตาร (อวตารเป็นปลา)

๒. กูรมาวตาร (อวตารเป็นเต่า)

▼ *ภาพเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ทศกัณฐ์ยกเขาไกรลาส*

๓. วราหาวตาร (อวตารเป็นหมูป่า)
๔. นรสิงหาวตาร (อวตารเป็นนรสิงห์)
๕. วามนาวตาร (อวตารเป็นคนค่อมผู้มีฤทธิ์)
๖. ปรศุรามาวตาร (อวตารเป็นพราหมณ์ผู้มีขวานเป็นสัญลักษณ์)
๗. รามาวตาร (อวตารเป็นพระรามในเรื่องรามเกียรติ์)
๘. กฤษณาวตาร (อวตารเป็นพระกฤษณะ)
๙. พุทธาวตาร (อวตารเป็นพระพุทธเจ้า)
๑๐. กัลกยาวตาร (อวตารเป็นบุรุษอาชาไนยหรืออัศวินม้าขาว)

จะเห็นว่าทางฮินดูไวษณพนิกายนี้ได้พยายามกลืนพระพุทธศาสนาอย่างแยบยลโดยอ้างว่าพระพุทธเจ้าเป็นอวตารปางที่ ๙ ของพระนารายณ์ ทั้งๆ ที่ทางฮินดูเองก็ไม่สู้จะชอบใจกับคำสอนของพระพุทธเจ้าสักเท่าใดนัก โดยเฉพาะคำสอนที่ลบล้างระบบวรรณะของพราหมณ์ ที่ทรงชี้ให้มนุษย์ได้เห็นถูกต้องตามความเป็นจริงว่าทุกอย่างที่เกิดขึ้นเพราะผลของ “กรรมลิขิต” มิใช่ “พรหมลิขิต” แต่ประการใด

ปราสาทบายน
ศูนย์กลางของนครธม

โบราณสถานแห่งแรกที่คณะของเราไปเที่ยวชมในนครธมหรือพระนครหลวงก็คือ ปราสาทบายน ซึ่งตามความรู้สึกของผมเห็นว่าเป็นศาสนสถานที่มีความยิ่งใหญ่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่าปราสาท

▲ *ปราสาทบายน มองไกลๆ คล้ายขุนเขา*
อันเกิดจากการสลักเสลารูปพระโพธิสัตว์ ๕๔ ปรางค์ ๒๑๖ หน้า

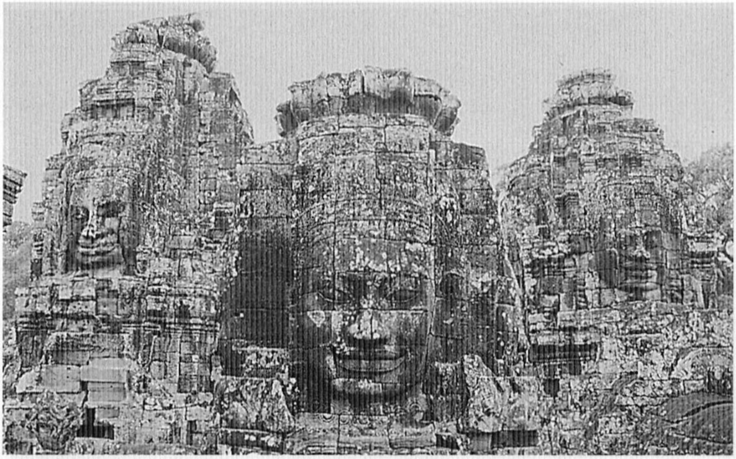
นครวัดเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับพวกเราซึ่งเป็นชาวพุทธเพราะปราสาทแห่งนี้เป็นพุทธสถานที่แสดงให้เห็นร่องรอยแห่งความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในอาณาจักรขอมเมื่อราว ๘๐๐ ปีที่ผ่านมา

ปราสาทบายนหรือบรรยงค์ ศูนย์กลางของนครธมสร้างขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ซึ่งครองราชย์อยู่ระหว่างปี พ.ศ. ๑๗๒๔ ถึงราวปี พ.ศ.๑๗๖๓ รูปแบบของการก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน ถือว่าเป็นปราสาทที่มีความแปลกประหลาดและลึกลับ จนก่อให้เกิดปัญหาแก่บรรดานักโบราณคดีทั้งหลาย ในการตีความตอบคำถามกันไปต่างๆ นานา เรียกว่าเป็นปราสาทหินที่ทำให้นักโบราณคดีประสาทกินไปตามๆ กัน

ความแปลกและลึกลับของปราสาทบายนมีอยู่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบแผนผังที่ดูซับซ้อน ระเบียงที่มืดมิด ภาพสลักนูนต่ำบางส่วนที่ยังหาคำอธิบายไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยอดปรางค์ที่สลักเป็นใบหน้าขนาดมหึมามากมายมองเห็นได้ทุกทิศทาง ปรางค์น้อยใหญ่เหล่านี้มีอยู่ทั้งสิ้น ๕๔ ปรางค์ แต่ละปรางค์เป็นรูปสลักใบหน้าแบบหันหลังชนกันทั้ง ๔ ทิศ นับรวมได้ถึง ๒๑๖ หน้า ฉะนั้นไม่ว่าจะเดินไปทางซอกไหนมุมไหนของนครแห่งนี้ก็ไม่มีทางจะหลุดพ้นไปจากสายตาของใบหน้าเหล่านี้ได้เลย

ใครก็ตามเมื่อได้เข้ามาอยู่ในบริเวณปราสาทบายน มักจะมีความรู้สึกคล้าย ๆ กันคือเหมือนว่าได้หลุดเข้ามาในแผ่นดินลี้ลับหรือดินแดนประหลาดในเทพนิยายอะไรทำนองนั้น อันที่จริงสำหรับพวกเรารุ่นหลัง ๆ นี้ แม้จะยังไม่เคยมาที่นี่ก็ตามแต่ก็มักจะคุ้นตากับภาพของปราสาทบายนกันมาก่อนหน้าแล้วเป็นส่วนใหญ่ ถึงกระนั้นเมื่อมาเห็นของจริงเข้าก็ยังรู้สึกตื่นตาตื่นใจมิใช่น้อย ผมจึงเข้าใจความรู้สึกของพวกฝรั่งชาวตะวันตกที่เพิ่งมาพบเห็นโบราณสถานแห่งนี้เป็นครั้งแรกเมื่อร้อยกว่าปีก่อน ซึ่งสร้างความตื่นตะลึงแก่พวกเขาเป็นอย่างมาก ดังเช่นคำบรรยายถึงความรู้สึกของนายปิแอร์ โลตี นักสำรวจชาวฝรั่งเศสเมื่อเขามาพบปราสาทแห่งนี้ว่า

"...ข้าพเจ้าแหงนหน้าขึ้นไปยังปราสาทที่มีต้นไม้ปกคลุมอยู่ซึ่งทำให้ตัวเองรู้สึกเหมือนคนแคระ และทันทีทันใดเลือดในตัวข้าพเจ้าก็เย็นแข็งขึ้นมาเมื่อมองเห็นรอยยิ้มขนาดมหึมาที่กำลังมองลงมายังข้าพเจ้า แล้วก็รอยยิ้มอีกด้านหนึ่งเหนือกำแพงอีกด้านหนึ่ง...แล้วก็รอยยิ้มที่สาม...แล้วก็ที่ห้า....แล้วก็ที่สิบ ปรากฏจากทุกสารทิศ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเหมือนมีตาคอยจ้องมองอยู่ทุกทิศทุกทาง..."

▲ *พระพักตร์ใหญ่น้อยนับร้อยๆ ดวงหน้า ณ ปราสาทบายน*

นายดูดาร์ เดอ ลาเคร หนึ่งในคณะนักสำรวจบอกว่าปราสาทแห่งนี้ *"เป็นสถาปัตยกรรมที่น่าพิศวงอันดับหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดทัศนียภาพที่น่าตื่นใจ"* ส่วนสถาปนิกชื่อนายฟูเนอโร กล่าวยกย่องปราสาทบายนว่า *"เป็นโบราณสถานที่งดงามตระการตาที่สุด"*

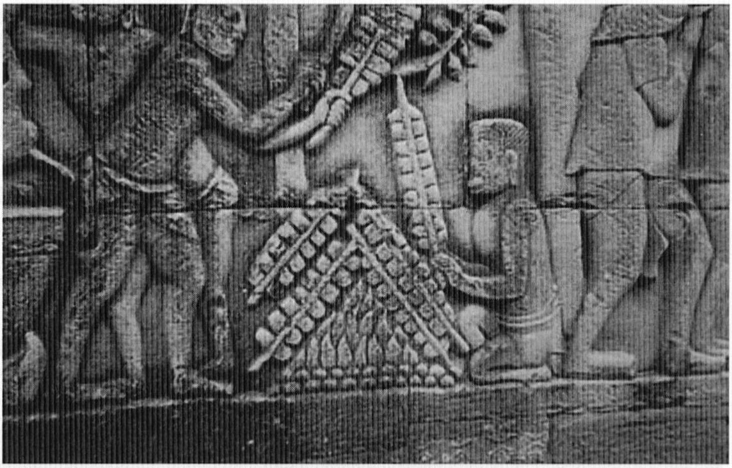
สำหรับสิ่งที่เป็นปัญหาให้ถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์กันมากที่สุดของปราสาทบายนก็เห็นจะเป็นใบหน้าปริศนากว่าสองร้อยใบหน้านั่นแหละ ว่าควรจะเป็นใบหน้าของใครหรือหมายถึงอะไร บ้างก็บอกว่าเป็นพระพรหม บ้างก็ว่าเป็นพระศิวะ บ้างก็เชื่อว่าเป็นพระอวโลกิเตศวร บ้างก็เห็นว่าน่าจะเป็นพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ มากกว่า รวมทั้งแนวความคิดว่าอาจเป็นเพียงสัญลักษณ์แทนคำสอนหรือความนึกคิดที่เป็นนามธรรมก็ได้ เช่นหมายถึงพรหมวิหาร ๔ หรือพระราชอำนาจที่แผ่เมตตาไปยังทิศทั้ง ๔ เป็นต้น

▲ *กรรมวิธีการตัดแต่งหินสร้างปราสาท*

อย่างไรก็ดีต่อมาภายหลังเมื่อได้มีการค้นพบรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรที่หน้าบันซึ่งถูกปราสาทองค์กลางบดบังเอาไว้ อันเป็นหลักฐานสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าลักษณะดั้งเดิมของปราสาทบายนเป็นพุทธสถาน ดังนั้นใบหน้าดังกล่าวจึงเป็นอื่นไปไม่ได้นอกจากพระพักตร์ของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พระโพธิสัตว์ผู้เป็นใหญ่ในโลกที่ทรงมองลงมายังเบื้องต่ำด้วยความเมตตากรุณา ไม่ยอมเข้าพระนิพพานก่อน กลับทรงอยู่เพื่อช่วยเหลือชาวโลกให้พ้นทุกข์และพามวลมนุษย์ทั้งหลายข้ามพ้นฝั่งสังสารวัฏไปด้วยกัน ตามคติของพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน

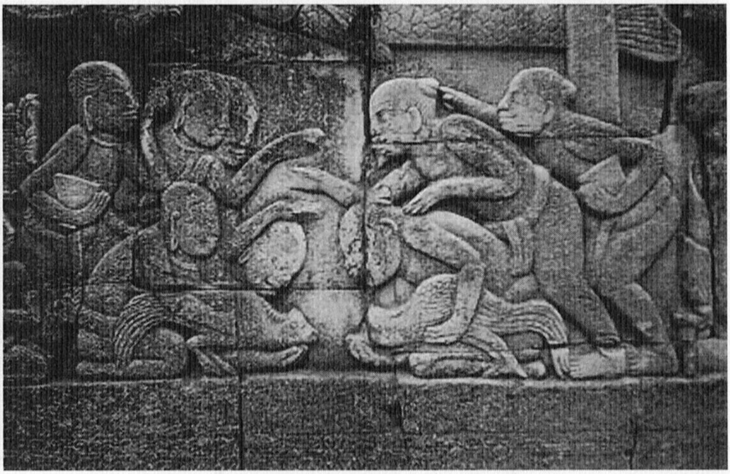
ผมเดินดูดวงพระพักตร์ใหญ่น้อยนับร้อยๆ ดวงหน้า ณ ปราสาทบายนด้วยความรู้สึกสุดจะบรรยาย เพราะเป็นเรื่องยากที่จะบอกได้ว่าดวงหน้าเหล่านี้สื่ออารมณ์ใด ผมว่าดูยากยิ่งกว่า

▲ *การย่างปลากรอบของชาวบ้าน*

ภาพเขียน "โมนาลิซ่า" ของลีโอนาโด ดาร์วินชี เสียอีก เพราะภาพนั้นแม้จะถือว่าเป็น "ยิ้มปริศนา" ที่ยากจะบอกว่าเป็นยิ้มสวย ยิ้มซึ้ง ยิ้มซึม หรือยิ้มเศร้ากันแน่ แต่อย่างน้อยก็ยังบอกได้ว่าเป็นยิ้ม ต่างกับดวงหน้าที่ปราสาทบายนที่จนใจจะบอกได้ว่าเป็นอย่างไร จะว่ายิ้ม ก็ไม่ใช่ จะว่าหยันก็ไม่เชิง จะว่าดุก็ไม่ชัด หรือจะว่าเศร้าก็ไม่แน่ใจ สุดแต่มุมมองของแต่ละคน

ผมว่าของอย่างนี้ขึ้นอยู่กับพื้นใจของเราในขณะนั้นด้วยเหมือนกัน อย่างเช่นเวลาที่เราไปกราบพระพุทธรูป หรือรูปภาพ รูปหล่อของหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ ซึ่งแม้ท่านจะเป็นองค์เดิมหรือรูปเดิมก็ตาม แต่เรามักมองเห็นท่านแต่ละครั้งแตกต่างกันคือช่วงไหนที่เรานั่งสมาธิเยอะหรือไปทำบุญใหญ่ๆ มาก็มักจะเห็นเหมือนท่านยิ้มให้ แต่หากช่วงไหนเราไปทำอะไรไม่ดีมา หรือนั่งสมาธิน้อยไปหน่อย ก็มักจะ

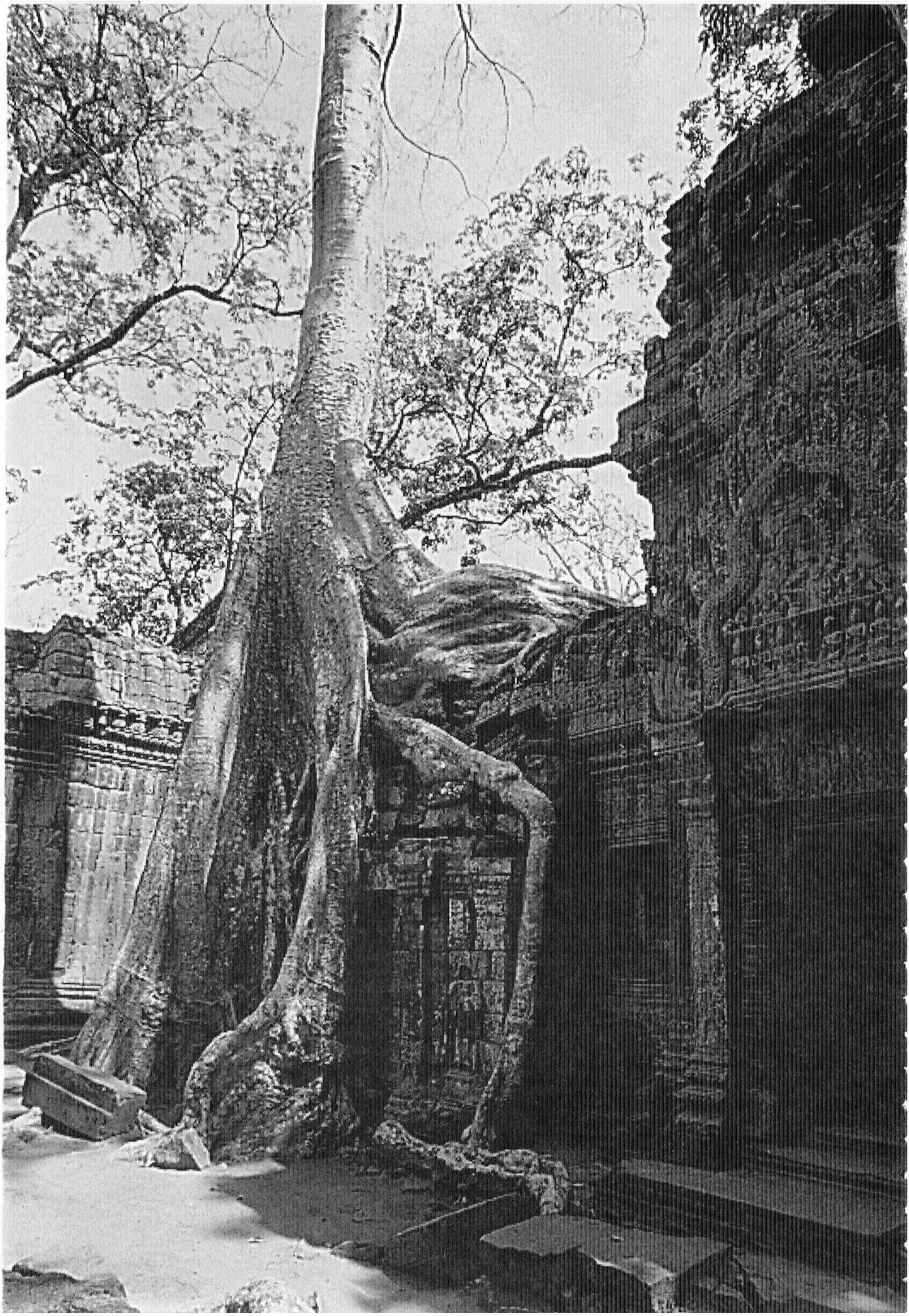

▲ *การพนันชนไก่ ซึ่งมีมาแต่ดึกดำบรรพ์*

เห็นเหมือนท่านหน้าบึ้ง หรือดูดุๆพิกล ฉะนั้นการมองเห็นดวงหน้าที่ปราสาทบายนไปต่างๆ นานา จึงน่าจะเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วยเหมือนกัน

สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างของปราสาทบายน ก็คือภาพจำหลักที่ระเบียงด้านนอกของตัวปราสาททั้ง ๔ ทิศ ซึ่งมีความยาวรวมกันถึง ๑,๒๐๐ เมตร ภาพสลักนูนต่ำมากมายเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง เพราะทำให้เราได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนที่นี่เมื่อ ๘๐๐ ปีก่อนเป็นอย่างดี เช่น ภาพการตัดแต่งสลักหินสร้างปราสาท ภาพกองทัพอันเกรียงไกรของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ กับการสู้รบกับพวกจาม การพนันชนไก่ การย่างปลา การล่าสัตว์ การเล่นกายกรรม การเฉลิมฉลองต่างๆ เป็นต้น

นอกจากเรื่องราวจากภาพสลักเหล่านี้แล้ว เรายังสามารถศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนในยุคนั้นได้จากจดหมายเหตุของจิวต้ากวน ทูตจากจักรพรรดิจีนที่เดินทางมายังเมืองพระนครหลวงเมื่อปี พ.ศ.๑๘๓๙ และหลังจากมีการแปลจดหมายเหตุฉบับนี้เป็นภาษาฝรั่งเศสเมื่อปี พ.ศ.๒๓๕๘ แล้ว จึงได้มีคณะสำรวจจากชาติตะวันตกโดยเฉพาะชาวฝรั่งเศสเดินทางมาที่นี่ ทำให้ชาวโลกทั้งหลายได้มีโอกาสรู้จักอาณาจักรอันยิ่งใหญ่แห่งนี้

โบราณสถานใน เมืองพระนคร

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าบริเวณเมืองพระนครหรือยโศธรปุระนี้เคยเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงเก่ามาหลายยุคหลายสมัยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๒๐ รวมเวลายาวนานประมาณ ๖๐๐ ปี แม้จะมีการย้ายเมืองใหม่กันหลายครั้ง แต่มักจะย้ายไปย้ายมากันอยู่ย่านนี้ บางทีก็มีการสร้างเมืองหลวงใหม่ทับซ้อนบางส่วนของพื้นที่ราชธานีเดิม ทำให้มีซากของโบราณสถานมากมายกระจายอยู่ในย่านนี้ ฉะนั้นพอออกพ้นปราสาทบายนก็สามารถเดินไปเที่ยวชมยังที่อื่น ๆ ได้ทันที เพียงแต่พวกเรามีเวลาจำกัด จึงต้องเลือกชมเฉพาะบางแห่งที่น่าสนใจ ส่วนที่อยู่ไกลออกไปแม้จะมิได้ไปดูด้วยตาตนเอง แต่ทางช่างภาพของเราก็ได้ไปตระเวนเก็บภาพมาไว้ก่อนล่วงหน้าแล้ว ก็เลยขอถือโอกาสพาทุกท่านไปเที่ยวชมโบราณสถานที่น่าสนใจกันดังนี้

▲ *ปราสาทปักษีจำกรง (Baksei Chamkron)*

ปราสาทปักษีจำกรง (Baksei Chamkron)

ปราสาทปักษีจำกรง สร้างขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าราเชนทรวรมันซึ่งครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ.๑๔๗๘-๑๕๑๑ เป็นเทวสถานฮินดูไศวะนิกาย มีลักษณะเป็นปราสาทหลังเดี่ยวทรงพีระมิดขนาดเล็ก หรือจะเรียกว่าเป็นภูเขาวิหารจำลองก็ได้ ก่อสร้างด้วยอิฐ มีบันไดทางขึ้นแคบและชันมาก จากจารึกที่นี่ทำให้ทราบถึงตำนานความเป็นมาของอาณาจักรขอมคือเรื่องของกัมพูสวายัมภูวะ นางอัปสรเมรา และธิดาของพญานาค อันเป็นต้นเค้าที่มาของคำว่า "กัมพูชา" และ "เขมร" ดังที่กล่าวมาแล้ว

ตามตำนานพื้นเมือง มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับปราสาทปักษีจำกรง ว่ามีเจ้าหญิงขอมองค์หนึ่งทรงอุ้มท้องหนีภัยมา ครั้นเมื่อคลอดพระโอรสอยู่กลางป่าก็มีเหล่านกมาช่วยกางปีกปกป้องเอาไว้จนพ้นภัยจากพวกทหารที่ตามไล่ล่า ต่อมาภายหลังพระโอรสองค์นี้ได้เป็นกษัตริย์จึงได้สร้างปราสาทปักษีจำกรงแสดงกตัญญูแก่พวกนก โดยทำเป็นรูปนกมากางปีกปกป้อง ได้สร้างปราสาทแปรรูปตรงที่พระมารดาถูกสังหาร และสร้างปราสาทบันทายศรี (บันทายไสรย) อุทิศถวายพระมารดาที่ทรงอุ้มท้องหนีทหารกบฏมา

ปราสาทแปรรูป (Pre Rup)

เป็นเทวสถานสร้างในสมัยพระเจ้าราเชนทรวรมัน เช่นเดียวกับปราสาทปักษีจำกรงดังตำนานที่กล่าวมาแล้ว ปราสาทแปรรูปนี้มี

▼ *ปราสาทแปรรูป (Pre Rup)*

▲ *ปราสาทบันทายศรี (Banteay Srei)*

ลักษณะเป็นปราสาทอิฐ ๕ หลัง บนฐานที่ก่อสูงแบบภูเขาวิหารจำลอง สร้างด้วยวัสดุจำนวนมากทั้งอิฐและศิลาแลง เป็นปราสาทที่มีรูปแบบ หรือสัดส่วนทางสถาปัตยกรรมดีมาก มีคำเล่าขานสืบกันมาว่า ปราสาทแห่งนี้เป็นที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระเจ้าราเชนทรวรมันแล้วนำพระอัฐิไปแปรรูปคือวางเรียงกระดูกเป็นรูปโครงร่างของคนคล้ายๆ กับธรรมเนียมของไทยเรา หรือคงเป็นเพราะเรารับธรรมเนียมนี้มาจากเขาก็เป็นได้

ปราสาทบันทายศรี (Banteay Srei)

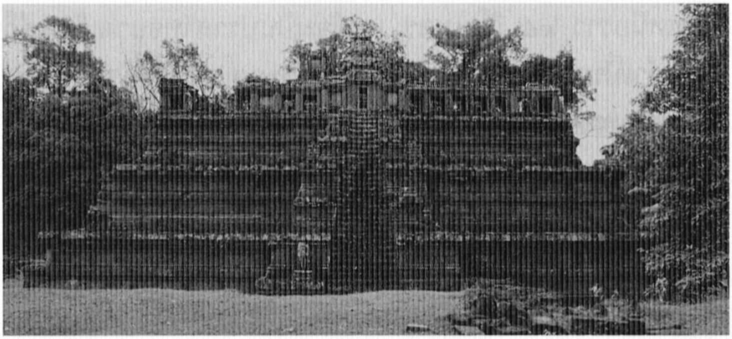
ปราสาทบันทายศรีหรือบันทายไสรยเป็นเทวสถานเริ่มสร้างในสมัยพระเจ้าราเชนทรวรมัน แต่มาเสร็จในรัชกาลต่อมาคือพระเจ้า-ชัยวรมันที่ ๕ ปราสาทแห่งนี้อยู่ห่างจากนครวัดไปทางทิศตะวันออก

เฉียงเหนือราว ๒๕ กิโลเมตร แม้จะเป็นปราสาทขนาดเล็ก**แต่ก็ได้ชื่อว่าเป็นปราสาทที่งดงามที่สุด ประดุจเพชรล้ำค่าของสถาปัตยกรรมขอม**เลยทีเดียว ตัวปราสาทก่อสร้างด้วยหินทรายสีชมพู สิ่งที่โดดเด่นสวยสะดุดตาของปราสาทแห่งนี้ก็คือลวดลายแกะสลักนูนสูงที่ละเอียดอ่อนงดงาม พลิ้วไหวมีชีวิตชีวาจนดูราวกับว่าอัปสราหรือทวารบาลเหล่านี้พร้อมที่จะโลดแล่นเคลื่อนไหวออกมาได้ตลอดเวลา ภาพจำหลักตามหน้าบันหรือทับหลังส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องราวในศาสนาฮินดู เช่น ภาพพระศิวะ พระอุมาเทวี พระวิษณุปางกฤษณาวตาร เป็นต้น

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๕ แม้พระองค์จะทรงศรัทธาในพระพุทธศาสนามหายานก็ตาม แต่ก็ยังทรงสู้อุตสาห์สร้างเทวสถานแห่งนี้ต่อจากพระราชบิดาคือ พระเจ้าราเชนทรวรมัน จนเสร็จสมบูรณ์และสวยงามดังกล่าว โดยมีหลักฐานระบุว่าได้ทรงสร้างปราสาทแห่งนี้ร่วมกับพระครูพราหมณ์ยัชญวราหะ ปุโรหิตผู้ที่ถวายการเลี้ยงดูพระองค์มาแต่ยังทรงพระเยาว์

ปราสาทพิมานอากาศ (Phimean-akas)

ปราสาทหลังนี้มีการสร้างและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาหลายรัชกาลคือตั้งแต่สมัยพระเจ้าราเชนทรวรมัน พระเจ้าชัยวรมันที่ ๕ และพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ จึงทำให้ปราสาทพิมานอากาศ อาจเป็นได้ทั้งเทวสถานและพุทธสถาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพระราชศรัทธาของพระมหากษัตริย์แต่ละรัชกาลว่าจะทรงเลื่อมใสในศาสนาใด โดยตามหลักฐานพบว่า พระเจ้าราเชนทรวรมันนั้นแม้จะทรงนับถือศาสนาฮินดู แต่ก็ได้ทรงศึกษาและสนับสนุนพระพุทธศาสนาพอสมควร

▲ *ปราสาทพิมานอากาศ (Phimean-akas)*

ส่วนพระเจ้าชัยวรมันที่ ๕ และพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ ล้วนทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาทั้งคู่ โดยเฉพาะพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเป็นใครมาจากไหน แต่ตามตำนานพระแก้วมรกตกล่าวว่า เป็นกษัตริย์ผู้พิชิตจากลุ่มน้ำเจ้าพระยานามอาทิตยราชแห่งอโยธยา (ละโว้ - อู่ทอง) ผู้ทรงสืบเชื้อสายมาจากทั้งไศเลนทรวงศ์และจันทรวงศ์ พระองค์ทรงเป็นห่วงพระแก้วมรกตที่ประดิษฐานอยู่ในเมืองอินทปัตมหานคร (เมืองพระนคร) ว่าเมื่อพวกขอมพ่ายแพ้แก่พวกเขมรแล้ว พวกเขมรที่นับถือพระศิวะอาจทำลายทิ้งเสียเช่นเดียวกับพระพุทธรูปองค์อื่นๆ จึงได้ยกกองทัพมายังกรุงอินทปัต เพื่ออัญเชิญพระแก้วมรกตไปประดิษฐานยังกรุงอโยธยา

ระหว่างที่พระเจ้าอาทิตยราชหรือสุริยวรมันที่ ๑ มาปกครองกัมพูชาอยู่นี้ ได้ทรงจัดระเบียบการปกครองใหม่ในแดนขอม โดยได้แบ่งดินแดนให้เจ้าชายขอมสายต่างๆ และพราหมณ์ปุโรหิตบางท่านแยกกันปกครองเป็นเขตๆ ไป นอกจากนี้พระองค์ยังได้เสด็จ

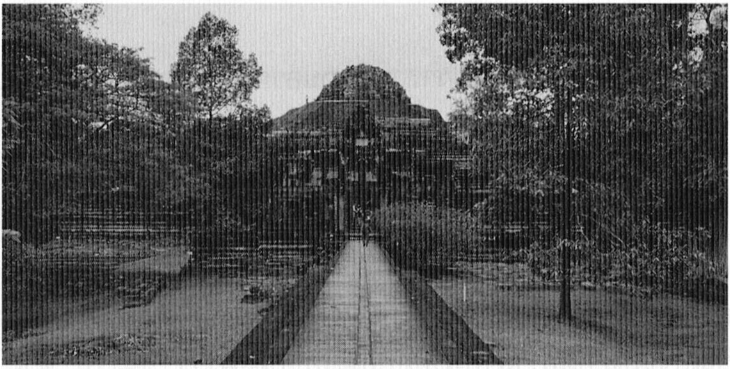
มาบรรทมกับนางนาคที่ปราสาทพิมานอากาศตามธรรมเนียมขอม เพื่อให้มีพระโอรสที่มีพระมารดาเป็นนางนาคปกครองดินแดนขอมเป็นการถาวรต่อไป

ปราสาทพิมานอากาศนี้ สร้างด้วยศิลาแลงเป็นชั้นๆ ซ้อนกัน ๓ ชั้นแบบพีระมิดสูงราว ๑๒ เมตร โครงสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีบันไดลาดชันอยู่ทุกด้าน ซึ่งพวกเราหลายคนได้พยายามปีนป่ายขึ้นไปจนถึงยอดปราสาทพร้อมกับตะโกนก้องฟ้าว่า "ชิตัง เม" ด้วยความภาคภูมิใจ

ปราสาทบา-ปวน (Baphuon)

ปราสาทหลังนี้เคยเป็นทั้งเทวสถานและพุทธสถาน สร้างขึ้นราว พ.ศ.๑๖๐๓ ในสมัยพระเจ้าอุทัยทิตยวรมันที่ ๒ เป็นปราสาทที่สูงใหญ่ตั้งอยู่ใจกลางพระนคร โดยหลังจากที่พระพุทธศาสนาได้มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๕ และพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ แล้ว พอมาถึงรัชกาลของพระเจ้าอุทัยทิตยวรมันที่ ๒ (พ.ศ.๑๕๙๓ - ๑๖๐๙) พระองค์กลับทรงหันไปเลื่อมใสศาสนาฮินดูไศวะนิกายและทรงฟื้นฟูลัทธิเทวราชาขึ้นมาใหม่ จึงได้สร้างเทวสถานขนาดใหญ่นี้ขึ้นมา เพื่อประดิษฐานศิวลึงค์ประจำรัชกาลของพระองค์ โดยสร้างเป็นปราสาทที่ฉาบด้วยทองคำดุจดังสุวรรณคีรีที่สถิตแห่งทวยเทพทั้งหลาย อันหมายถึงศูนย์กลางของโลกและจักรวาล

เพราะความตั้งใจที่จะสร้างเทวสถานให้เป็นประดุจทิพยวิมานบนสุวรรณคีรีกลางชมพูทวีปนี่เอง ปราสาทแห่งนี้จึงถูกสร้างด้วยหินทรายให้สูงถึง ๕ ชั้น เป็นรูปพีระมิด คือมีฐานกว้างข้างบนเล็ก

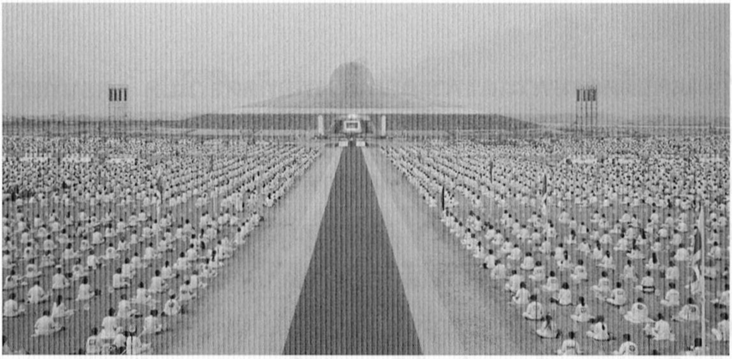
▲ *ปราสาทบา-ปวน (Baphuon)*

มีองค์สถูปเดี่ยว รอบองค์สถูปมีวิหารรายวงแหวนสูงกว่า ๕๐ เมตร ล้อมรอบไว้ถึงสองชั้น ความสูงขนาดนี้นับเป็นเรื่องมหัศจรรย์มากสำหรับสิ่งก่อสร้างในยุคพันปีก่อนโน้น

น่าเสียดายที่ปลายยอดปราสาทแห่งนี้ได้พังทลายหายไปตามกาลเวลา และกำลังอยู่ในระหว่างการบูรณะซ่อมแซมทำให้รูปทรงที่มองเห็นในปัจจุบันดูคล้ายมหาธรรมกายเจดีย์ของเราอยู่ไม่น้อย

เห็นอย่างนี้แล้วทำให้ผมรู้สึกทึ่งและซาบซึ้งถึงวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของพระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโยเป็นอย่างยิ่งในการที่ท่านได้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ขึ้นมา เพราะแม้ว่าผมจะมิได้มีความรู้ลึกซึ้งทางด้านเจดีย์วิทยาเท่าใดนัก **แต่เท่าที่ได้ตระเวนเที่ยวชมเจดียสถานมาแล้วมากมายหลายประเทศ ทำให้ผมเชื่อมั่นว่ามหาธรรมกายเจดีย์ของเราเป็นเจดีย์ที่มีความสมบูรณ์สุดยอดแห่งหนึ่งของโลกเลยทีเดียว คือเป็นเจดีย์ที่สมบูรณ์พร้อมด้วยรูปทรงทางสถาปัตยกรรม เทคนิคการก่อสร้างการสื่อความหมายและคุณูปการที่ให้แก่โลก**

ในเรื่องรูปทรงทางสถาปัตยกรรมนั้น กล่าวได้ว่ามหาธรรม-

▲ *มหาธรรมกายเจดีย์*

กายเจดีย์ของเรามีรูปทรงเป็นอมตะเหนือกาลเวลา มีความเป็นสากล ก้าวพ้นกำแพงแห่งศิลปะของชนชาติใดๆ เพราะรูปทรงแบบนี้ไม่ว่าฝรั่ง แขก จีน ไทย ฯลฯ ก็รับได้ทั้งสิ้น คือสามารถกลมกลืนไปได้กับศิลปะของทุกชนชาติเลยทีเดียว

ที่บอกว่าเป็นรูปทรงอมตะเหนือกาลเวลาก็เพราะนี่คือรูปทรงที่มีความมั่นคงถาวรที่สุด และเป็นรูปทรงสุดท้ายของสิ่งก่อสร้างทั้งหลาย ถ้ายังไม่เข้าใจว่าเป็นรูปทรงสุดท้ายอย่างไร ก็ลองหลับตานึกภาพดูว่าถ้าตึกสูงๆ ขนาดสิบๆ ชั้นหรือร้อยชั้นเกิดพังถล่มลงมาจะมีสภาพเป็นอย่างไร แน่นอนสภาพที่เห็นก็คงเป็นเหมือนกองพูนดินพูนทรายคล้ายภูเขาหรือพีระมิดทำนองนั้น นี่คือคำตอบว่าเหตุใดพีระมิดในประเทศอียิปต์จึงได้มีความมั่นคงอยู่มาได้ถึงสามสี่พันปี เหตุใดภูเขาแต่ละลูกจึงตั้งตระหง่านอยู่ได้นานนับพันนับหมื่นปีฉะนั้นมหาธรรมกายเจดีย์ซึ่งมีรูปทรงทำนองเดียวกันอย่างนี้ การที่จะมีอายุยืนยาวอยู่ได้เป็นพันๆ ปี จึงมิใช่เรื่องเหลือวิสัย

นอกจากมีรูปทรงที่มั่นคงที่สุดแล้ว แม้เทคนิคในการก่อสร้างก็ถือว่าสุดยอดด้วยเช่นกัน เรียกว่าเอาหัวเป็นประกันได้ เพราะเท่า

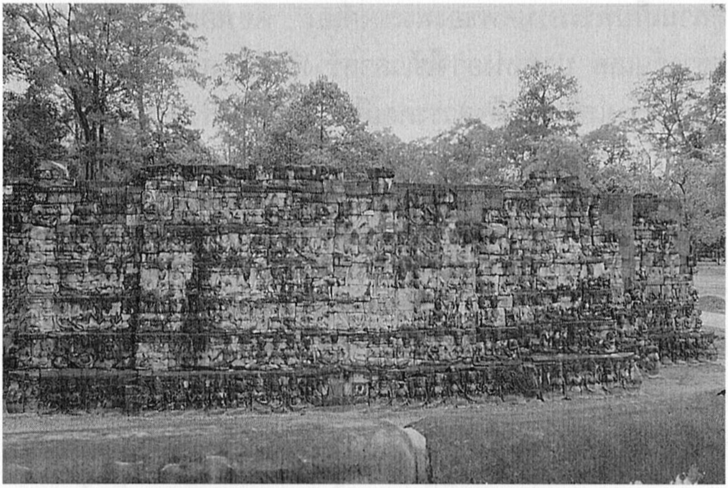
ที่ผมเคยติดตามพระเดชพระคุณหลวงพ่อทัตตชีโวไปดู ตอนที่เขากำลังทำฐานรากกันอยู่เห็นแล้วก็ตกใจ บอกไม่ถูกว่ามีการสร้างฐานกันมั่นคงแค่ไหน บอกได้แต่เพียงว่าหากจะมีใครคิดรื้อย้ายมหาธรรมกายเจดีย์ในวันข้างหน้า ผมว่าขุดภูเขาทั้งลูกยังจะง่ายกว่า

เอาเป็นว่าสบายใจกันได้เรื่องความมั่นคงถาวรของมหาธรรมกายเจดีย์ ซึ่งเชื่อว่าโดยสภาพแล้วคงอยู่ได้เป็นพันๆ ปีอย่างแน่นอน เว้นเสียแต่จะถูกทำลายด้วยฝีมือของคนใจบาปหยาบช้า อย่างเช่นพวกตาลีบันที่ระเบิดทำลายพระพุทธรูปอายุเกือบสองพันปีที่หน้าผาบามิยันเมื่อไม่นานมานี้

คิดแล้วก็สะท้อนใจ เพราะเราก็ไม่อาจนอนใจได้ว่าในวันข้างหน้าบรรดาลูกหลานของเราจะสามารถรักษาพระพุทธศาสนาให้อยู่คู่แผ่นดินไทยไว้ได้นานเพียงใด เฉพาะแค่ภัยใกล้ตัวที่คุกคามพระพุทธศาสนาอยู่ในเวลานี้กว่าจะแก้จะไขกันได้ก็นับว่าหนักแรงไม่น้อย เรียกว่าถ้าท้อถอยหมดกำลังใจหรือเกิดความแตกแยกกันในหมู่พุทธบริษัทเมื่อใด ก็เป็นอันจบสิ้นกัน

ฉะนั้นทุกครั้งที่มีงานบุญใหญ่ ณ วัดพระธรรมกาย หลายท่านที่มาร่วมงานต่างบอกว่ารู้สึกสบายใจที่ได้มาเห็นภาพของพุทธบริษัทนับหมื่นนับแสนมาร่วมกันทำความดี สร้างคนดีและสนับสนุนคนดีให้มีกำลังใจในการทำความดีต่อไป เพราะคงจะไม่มีภาพใดๆ ในโลกนี้ที่จะมีความงดงามไปกว่าภาพของผู้คนมากมายมาร่วมใจกันทำความดีอีกแล้ว และนี่คือข้อคิดสำหรับพวกเราเหล่าพุทธบริษัททั้งหลายว่า

เราจะต่างคนต่างทำ หรือเราจะพร้อมเพรียงกันทำ เพื่อให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่คู่โลกต่อไป...

▲ *ซากฐานพลับพลาที่ท้องสนามหลวง*

ลานท้องสนามหลวงหน้าพระราชวัง

พอออกจากปราสาทบาปวนก็มาโผล่ที่สนามหลวง หรือทุ่งพระเมรุ ซึ่งเป็นลานกว้างหน้าพระราชวังนครธม เพิ่งจะรู้ว่าที่นี่ก็มีสนามหลวงเหมือนกัน อันที่จริงน่าจะพูดว่าบ้านเราก็มีสนามหลวงเหมือนเขา เพราะตอนที่กองทัพไทยเราตีนครธมได้ ก็ไปรับเอาวัฒนธรรมประเพณีบางอย่างมาด้วย โดยเฉพาะระบบเทวราชาของกษัตริย์ขอมและแบบแผนต่าง ๆ ในราชสำนัก เข้าใจว่าแม้แต่ประเพณีเกี่ยวกับพระบรมศพของพระเจ้าแผ่นดินของเราคงมีต้นเค้ามาจากขอม อย่างเช่นการสร้างพระเมรุมาศ ซึ่งเป็นลักษณะของการจำลองเขาพระสุเมรุมาเป็นที่ตั้งพระบรมศพ เพียงแต่ของเขาเป็นหิน ของเราเป็นวัสดุพวกไม้หรือกระดาษ เพราะตามคติของเขา พระเจ้าแผ่นดินทรงสร้างปราสาทหินเพื่อหวังใช้เป็นพระราช-

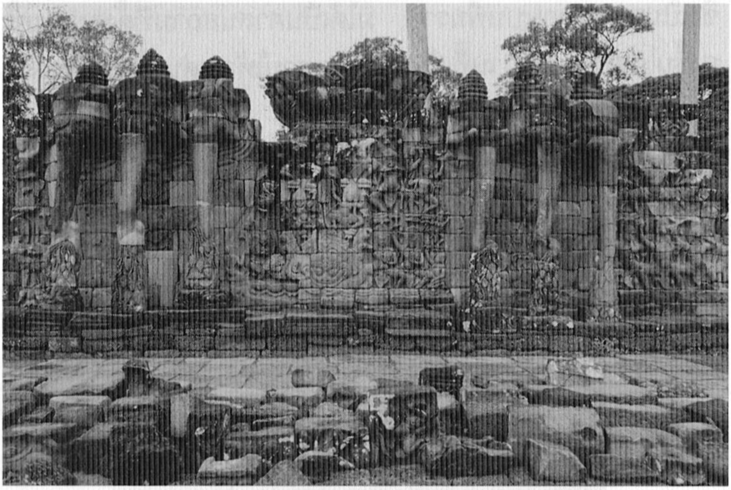
สุสานเก็บพระบรมศพของพระองค์เอง คือพอเริ่มรัชกาลก็ลงมือสร้างกันเลย บางแห่งอาจใช้เวลาสร้างถึงยี่สิบสามสิบปี บางทียังไม่ทันสร้างเสร็จก็เสด็จสวรรคตเสียก่อนก็มี ส่วนทางไทยเราไม่มีการสร้างล่วงหน้าเพราะถือว่าเป็นเรื่องอัปมงคล จะสร้างพระเมรุมาศหลังจากที่สวรรคตแล้ว เพื่อเป็นที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพ เนื่องจากเป็นการสร้างอย่างกะทันหัน และเพื่อใช้งานเฉพาะคราว จึงจำเป็นต้องใช้วัสดุที่เบาแรง ซึ่งง่ายต่อการประกอบตกแต่ง

สำหรับลานท้องสนามหลวงหน้าพระราชวังนครธมนี้ เข้าใจว่าคงจะเป็นลานสวนสนามของกองทัพพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ และรัชกาลต่อ ๆ มารวมทั้งยังใช้ในการประกอบพระราชพิธีหรือการจัดงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ดังที่มีปรากฏในจดหมายเหตุของจิวต้ากวน

ซากพระราชวังที่ยังหลงเหลือให้เห็นอยู่ตอนนี้ก็มีเพียงกำแพงพระราชวังหลวงอยู่ด้านหลังพลับพลาท้องสนามจักรวรรดิ มีโคปุระ (ซุ้มประตู) เข้าทางด้านตะวันออก เป็นกำแพงก่อด้วยศิลาแลงสูงประมาณ ๕ เมตร รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีคูน้ำล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง ภายในกำแพงมีฐานปราสาทสร้างด้วยหินเป็นจำนวนมาก เข้าใจว่าตัวพระตำหนักที่ประทับคงสร้างด้วยไม้ จึงไม่มีหลักฐานเหลือให้เห็นถึงปัจจุบัน

บัลลังก์ช้าง (The Elephant Terrace)

สร้างในรัชสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ มหาราชองค์สุดท้ายของอาณาจักรขอม ซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ.๑๗๒๔-๑๗๖๓ ซากที่เห็นเป็นส่วนของฐานพลับพลาสร้างด้วยหิน ตั้งอยู่ด้านหน้าประตูพระราชวัง มีมุขยื่นออกมาสองมุข คือมุขช้างเอราวัณและมุขรูป

▲ *บัลลังก์ช้าง (The Elephant Terrace)*

ครุฑพ่าห์ เครื่องบนเข้าใจว่าจะก่อสร้างด้วยไม้มุงด้วยกระเบื้องดินเผา ฐานพลับพลาจำหลักเป็นรูปการจับช้างและครุฑพ่าห์ ยาวประมาณ ๓๐๐ เมตร เป็นสถานที่สำหรับกษัตริย์ประทับทอดพระเนตรการสวนสนาม การซ้อมรบ รัฐพิธีและการเฉลิมฉลองต่างๆ พลับพลาที่มองเห็นนี้ประมาณว่าคงสามารถรองรับผู้คนได้ราว ๕,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ คน นับว่ายิ่งใหญ่อลังการไม่น้อย

ปราสาทตาพรหม (Ta Prohm)

เป็นวัดขนาดใหญ่ในพระพุทธศาสนาซึ่งพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ โปรดให้สร้างอุทิศถวายพระราชมารดาเมื่อประมาณปี พ.ศ.๑๗๒๙ มีพื้นที่ยาว ๑,๐๐๐ เมตร กว้าง ๖๐๐ เมตร รูปลักษณะการสร้างยังคงเป็นแบบปราสาทขอมยุคสุดท้าย คือศิลปะขอมแบบบายน

ซึ่งเป็นพุทธสถานบนพื้นราบ มิได้เป็นศาสนสถานที่ตั้งอยู่ฐานชั้นสูงขึ้นไปแบบเทวสถานที่เน้นสถูปประธานให้สูงเด่น ดังเช่นเขาพระ-

▲ *ปราสาทตาพรหม (Ta Prohm)*

สุเมรุ แต่วิหารทางพุทธศาสนานี้มีลักษณะของการล้อมปกป้องคุ้ม-ครองเขาพระสุเมรุมากกว่า คือมีอาณาบริเวณแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น บริเวณกำแพงรอบนอกมีปรางค์ และมณฑปขนาดใหญ่อย่างละ ๑ หลัง มีทางเดินหลังคาครอบเสาหินรองรับเชื่อมต่อกับผนังชั้นถัด

เข้าไป ซึ่งในชั้นนี้จะมีสิ่งก่อสร้างต่างๆ หนาแน่นขึ้นตามลำดับ รวมทั้งห้องหับมากมาย เวลาเดินชมต้องพยายามเกาะกลุ่มตามกันไป มิฉะนั้นอาจพลัดหลงกันได้โดยง่าย จากจารึกของปราสาทตาพรหมทำให้เราทราบว่า ในพระอารามนี้มีปรางค์สถูปบูชาถึง ๓๙ องค์ ห้องพักสงฆ์ทำด้วยหิน ๕๖๖ ห้อง ทำด้วยอิฐ ๒๘๘ ห้อง

นอกจากนี้ในจารึกยังได้ระบุถึงจำนวนพระ เจ้าหน้าที่ ผู้คนในสังกัดและสมบัติต่างๆ ของวัดว่าวัดแห่งนี้มีพระเถระชั้นผู้ใหญ่ ๑๘ รูปและพระสงฆ์อีก ๒,๗๔๐ รูป เจ้าหน้าที่อุบาสก ๔๐๐ คน ผู้ช่วยทำงาน ๒,๒๓๒ คน นักฟ้อนรำ ๖๑๕ นาง ราษฎร ๑๒,๖๔๐ คน รวมทั้งคนอื่นๆ ที่อยู่ตามหมู่บ้านในอาณัติ ๓,๑๔๐ หมู่บ้าน จำนวน ๖๖,๖๒๕ คน รวมจำนวนผู้คนในสังกัดทั้งสิ้น ๗๙,๓๖๕ คน

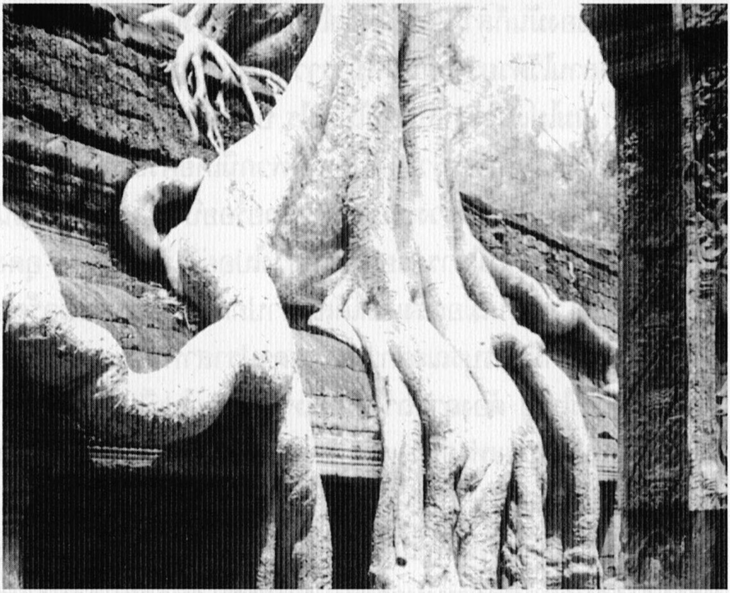
ในจารึกยังได้ระบุบัญชีหางว่าวรายการทำบุญว่ามีจานทองคำชุดใหญ่น้ำหนักประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัม จานเงิน ๕๐๐ กิโลกรัม มีเพชร ๓๕ เม็ด ไข่มุก ๔๐,๖๒๐ เม็ด อัญมณี ๔,๕๔๐ เม็ด อ่างทองคำขนาดใหญ่อีก ๑ ใบ ม่านจากเมืองจีน ๘๗๖ ผืน เตียงบุด้วยไหม ๕๑๒ เตียง ฉัตร ๕๒๓ อัน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดสิ่งของต่างๆ ที่ทางวังจะจัดส่งมาให้เป็นประจำทุกปี นับว่าเป็นอารามขนาดใหญ่และมีความมั่งคั่งมาก ไกด์ที่นำทางยังชี้ให้ผมดูรูพรุนตามผนังว่าแต่เดิมมีอัญมณีฝังประดับอยู่ แต่ถูกขโมยแกะออกไป ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องน่าแปลกอะไร ขนาดเทวรูปหรือทับหลังหนักเป็นตันมันยังเอาไปได้ นับประสาอะไรกับเพชรพลอยที่ประดับประดาตามฝาผนังอย่างนี้มีหรือจะเหลือ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงมีพระราช-

ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ได้ทรงประกาศพระองค์เป็นธรรมราชาหรือพุทธราชา ถือว่าพระองค์ทรงเป็นอวตารของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร มีมโนปณิธานอันยิ่งใหญ่ที่จะอยู่ช่วยปกป้องผองภัยให้มนุษย์พ้นทุกข์ และหอบหิ้วข้ามฝั่งสังสารวัฏไปยังพระนิพพานด้วยกัน ดังนั้นในวิหารตาพรหมที่ทรงสร้างอุทิศถวายแด่พระราชมารดานี้ จึงมีภาพจำหลักเป็นรูปนางปรัชญาปรมิตาเทวีแห่งปัญญา หรือพระมารดาแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง หมายความว่าเมื่อพระองค์ทรงเป็นอวตารของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรแล้ว พระราชมารดาของพระองค์ก็เปรียบได้ดั่งพระนางปรัชญาปรมิตา

นอกจากภาพจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรตามฝาผนังและหน้าบันต่างๆ แล้ว ที่วิหารแห่งนี้ยังเป็นที่เก็บประติมากรรมอื่นๆ อีกถึง ๒๖๐ รูป รวมทั้งรูปพระมหาราชครูผู้เป็นดุจบิดาทางจิตวิญญาณของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ อีกด้วย น่าเสียดายและน่าเศร้าใจที่รูปจำหลักทางพระพุทธศาสนามีร่องรอยของการถูกทุบทำลายลงไปเป็นอันมาก จากฝีมือของผู้คลั่งไคล้ในลัทธิศาสนาอื่นที่ขึ้นมามีอำนาจในภายหลัง โชคดีที่ได้มีการค้นพบจารึกที่ปราสาท-ตาพรหมดังกล่าว จึงทำให้เราได้รู้เรื่องราวหลายอย่างเกี่ยวกับพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ และเป็นหลักฐานยืนยันอย่างชัดเจนว่าวิหารแห่งนี้เป็นพุทธสถาน เป็นประจักษ์พยานถึงความรุ่งเรืองของพระ-พุทธศาสนาในแผ่นดินขอมยุคโน้น เพราะวัดใหญ่ๆ ที่มีพระสงฆ์ มีอุบาสก อุบาสิกา และเจ้าหน้าที่เป็นหมื่นๆ คนอย่างนี้ แม้ในเมืองไทยเราเองก็ยังไม่เคยมี

ข้อความตอนท้ายของจารึกที่ปราสาทตาพรหมได้จบลงด้วยถ้อยคำอันแสดงถึงพระราชศรัทธาในการบำเพ็ญพระราชกุศลของ

▲ *ปราสาทตาพรหม (Ta Prohm)*

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ว่า *"การกระทำกุศลผลบุญนี้ ด้วยกตเวทิตาคุณอันสูงสุดแด่พระราชมารดา พระราชาได้ทรงอธิษฐานว่า ด้วยผลแห่งกุศลกรรมนี้ ขอให้พระมารดาของข้าพเจ้าผู้ซึ่งหลุดพ้นจากสังสารวัฏแล้ว จงประสบสุขสำราญอยู่ในสภาวะแห่งพุทธะเทอญ"*

ปัจจุบัน ปราสาทตาพรหมตกอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมมาก ตลอดทางมองเห็นกองหินชิ้นส่วนของปราสาทที่พังทลายตกลงมาเกลื่อนกระจายรอการบูรณะปฏิสังขรณ์อยู่มากมาย อีกทั้งยังมีต้นหมากรากไม้น้อยใหญ่ปกคลุมอยู่ทั่วไป ราวกับปราสาทหลังนี้ยังถูกทิ้งร้างอยู่กลางป่าดงดิบกระนั้น อาจกล่าวได้ว่าต้นไม้ยักษ์เหล่านี้คือผู้ครอบครองนครโบราณโดยแท้ แม้ว่าจะเป็นเพียงไม้เนื้อ

อ่อนแต่รากของมันก็สามารถชอนไชไปได้ทั่ว บางแห่งเหมือนจะอุ้มเอาศาสนสถานไว้ด้วยรากอันมหึมาราวกับพญานาคหรืองูใหญ่โอบพันรัดรึงไว้ ผมไม่แน่ใจว่าเป็นต้นไม้อะไร บางคนบอกว่าเป็นต้นไทร บางคนบอกว่าเป็นต้นสะปวง เดิมต้นไม้พวกนี้เคยครอบครองพื้นที่อยู่ทุก ๆ ปราสาท ตลอดช่วงระยะเวลาหลายร้อยปีที่นครหลวงแห่งนี้ถูกทิ้งร้างไว้ หลังจากมีการย้ายเมืองหลวงไปอยู่ที่เมืองละแวก อุดง และพนมเปญ ครั้นเมื่อฝรั่งเศสได้เข้ามาปกครองกัมพูชาเมื่อร้อยกว่าปีก่อน จึงได้มีการบูรณะตกแต่งบรรดาปราสาทหินและโบราณสถานเป็นการใหญ่ ต้องถากถางต้นไม้เหล่านี้ออกไปเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังคงเหลือบางแห่งอย่างเช่นปราสาทตาพรหมนี้ ที่ยังมีการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ไว้

อย่างไรก็ดีภาพที่เห็นในลักษณะนี้ก็นับว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งหลายให้มาเที่ยวชม จนก่อให้เกิดปัญหาที่ยังยากจะตกลงกันได้ระหว่างนักอนุรักษ์สภาพแวดล้อมกับฝ่ายช่างบูรณะว่าจะทำอย่างไรกับปัญหาเช่นนี้

ปราสาทพระขรรค์ (Prah Khan)

สร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ.๑๗๓๔ นับเป็นวัดขนาดใหญ่ในพระพุทธศาสนาอีกแห่งหนึ่งซึ่งพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ โปรดให้สร้างอุทิศถวายแด่พระราชบิดา (พระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๒) คู่กับปราสาทตาพรหมที่ทรงสร้างอุทิศถวายแด่พระราชมารดา วิหารแห่งนี้มีลักษณะคล้ายกับวิหารตาพรหม มีอาณาบริเวณยาว ๙๖๐ เมตร กว้าง ๗๐๐ เมตร มีคูน้ำล้อมรอบและศาลามุขตามแบบขอมทั้งสี่ด้าน ในอารามมีหอสูง ๑๐๒ หอ และห้องพักสงฆ์ ๔๓๙ ห้อง

▲ *ปราสาทพระขรรค์ (Prah Khan)*

ตรงศูนย์กลางของวิหารเป็นสถูปบูชาขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าตัดกันเป็นทางแยกออกสู่เฉลียงทั้งสี่ด้าน

ปราสาทพระขรรค์แห่งนี้ พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ โปรดให้สร้างตรงจุดที่เคยเป็นสมรภูมิที่กองทัพของพระองค์รบกับพวกจามและพระองค์ประสบชัยชนะ โดยได้พระราชทานนามปราสาทแห่งนี้ว่า**ปราสาทชัยศรี** เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งชัยชนะดังกล่าว ต่อมาภายหลังได้มีการเรียกชื่อใหม่ว่า ปราสาทพระขรรค์ หมายถึงพระขรรค์ชัยศรีอันศักดิ์สิทธิ์ที่ทำให้พระองค์ทรงมีชัยชนะต่ออริราชศัตรู

จารึกที่ปราสาทพระขรรค์นับเป็นหลักฐานสำคัญอีกชิ้นหนึ่งที่ช่วยให้ชาวโลกรุ่นหลังได้รู้เรื่องราวในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ มากขึ้น เช่นเดียวกับจารึกที่ปราสาทตาพรหม โดยได้ระบุไว้ว่าวิหารแห่งนี้มีหมู่บ้านอยู่ในสังกัดถึง ๕,๓๒๔ หมู่บ้าน มีราษฎรที่ต้องเสีย

ภาษีอากรให้แก่วัดประมาณ ๙๗,๘๔๐ คน และในการประกอบพิธีการทางศาสนาของวิหารจะมีกำลังผู้คนถึง ๓๐๖,๓๗๒ คน จาก ๑๓,๕๐๐ หมู่บ้าน

ในจารึกได้ระบุว่าที่นี่มีรูปแกะสลักเป็นเทพเจ้าต่างๆ รวม ๔๓๐ องค์ และยังบอกด้วยว่าในอาณาจักรขอมโบราณมีรูปเทพเจ้าหล่อด้วยทองคำ เงิน สัมฤทธิ์ และรูปแกะสลักด้วยหินอยู่ทั่วประเทศถึง ๒๐,๐๐๐ องค์

สำหรับรูปสลักที่สำคัญของวิหารแห่งนี้ก็คือ พระโพธิสัตว์-อวโลกิเตศวร "ชยวรเมศวร" ซึ่งเป็นรูปฉลองพระองค์พระราชบิดาคือพระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๒ คู่กับรูปนางปรัชญาปรมิตาที่ปราสาทตาพรหม มีนักวิชาการและนักโบราณคดีบางท่านได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าปราสาทสามหลัง ได้แก่ ปราสาทตาพรหม ปราสาทบายนและปราสาทพระขรรค์นั้นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะไตรภาคีแห่งปรัชญาพุทธมหายาน คือการผสมผสานกันระหว่างปัญญากับเมตตากรุณา ทำให้เกิดการตรัสรู้ (พุทธะ) โดยเห็นว่าพระเจ้าชัย-วรมันที่ ๗ ทรงสร้างปราสาทตาพรหมอุทิศถวายแด่พระราชมารดาอันมีนางปรัชญาปรมิตาเป็นเครื่องหมายแห่งปัญญา ทรงสร้างปราสาทพระขรรค์อุทิศถวายแด่พระราชบิดา อันมีพระโพธิสัตว์-อวโลกิเตศวร เป็นเครื่องหมายแห่งความเมตตากรุณาคู่กับปัญญา เพราะฉะนั้น ปราสาทบายนที่ทรงสร้างขึ้นจึงเป็นอื่นใดไปมิได้นอกจากเครื่องหมายแห่งการตรัสรู้ (พุทธะ) คือพระองค์เอง ซึ่งดูเหมือนว่าพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ จะทรงถือพระองค์เป็นประดุจพระ-พุทธเจ้าที่ยังทรงพระชนม์อยู่เลยทีเดียว

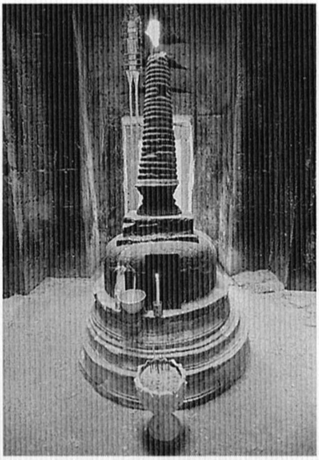
นอกจากนั้นในจารึกยังระบุไว้ด้วยว่าได้ทรงสร้างพระพุทธรูป

▲ *ปราสาทพระขรรค์ (Prah Khan)*

"ชัยพุทธมหานาถ" จำนวน ๒๓ องค์ อุทิศถวายไปประดิษฐานยังศาสนสถานตามเมืองต่างๆ เช่น ลพบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และเมืองสิงห์ เป็นต้น

ปราสาทพระขรรค์ในปัจจุบัน มีสภาพไม่แตกต่างไปจากปราสาทตาพรหมเท่าใดนัก คงจะต้องมีการบูรณะกันอีกมาก และที่เห็นได้ชัดคือร่องรอยของการถูกทุบทำลายโดยความจงใจคือส่วนใดที่เป็นรูปจำหลักทางพระพุทธศาสนาจะถูกทำลายไป เหลือไว้แต่ส่วนที่เป็นรูปนางอัปสราและเทพเจ้าอื่น ๆ เท่านั้น นี่คือผลพวงของความบ้าคลั่งทางศาสนาซึ่งมีมาตลอดทุกยุคทุกสมัย เป็นความใจแคบของคนบางกลุ่มในการนับถือศาสนาที่ชอบทำลายรูปเคารพของศาสนาอื่นที่มิใช่ของตัว จะเห็นว่าหัวเชื้อของพวกตาลีบันนั้นมีมาตั้งแต่ยุคโน้นแล้ว

▲ *เจดีย์บรรจุพระบรมอัฐิของพระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๒*

จากด้านหน้าปราสาทเดินผ่านแต่ละช่องประตูเข้าไป จะสังเกตเห็นว่าประตูชั้นในๆ จะค่อยๆ เล็กลงจนต้องย่อตัวเข้าไป กว่าจะถึงตรงศูนย์กลางอันเป็นที่ตั้งของเจดีย์ขนาดย่อมซึ่งเชื่อว่าเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของพระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๒ พระราชบิดาของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ถัดไปอีกหน่อยเป็นรูปประติมากรรมของพระเจ้าชัย-วรมันที่ ๗ ในท่านั่งสมาธิภาวนา และภาพเทวดาอารักษ์ต่างๆ

ห่างจากองค์เจดีย์ศูนย์กลางไปประมาณ ๒๐ เมตร มีช่องทางแคบๆ ที่นำไปสู่จุดสำคัญอีกแห่งหนึ่งคือ ภาพสลักนูนต่ำพระ-มเหสีทั้งสองของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พระมเหสีทั้งสองนี้เป็นพี่น้องกัน และเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ และกิจการของพระพุทธศาสนาในแผ่นดินกัมพูชาเป็นอย่างมาก

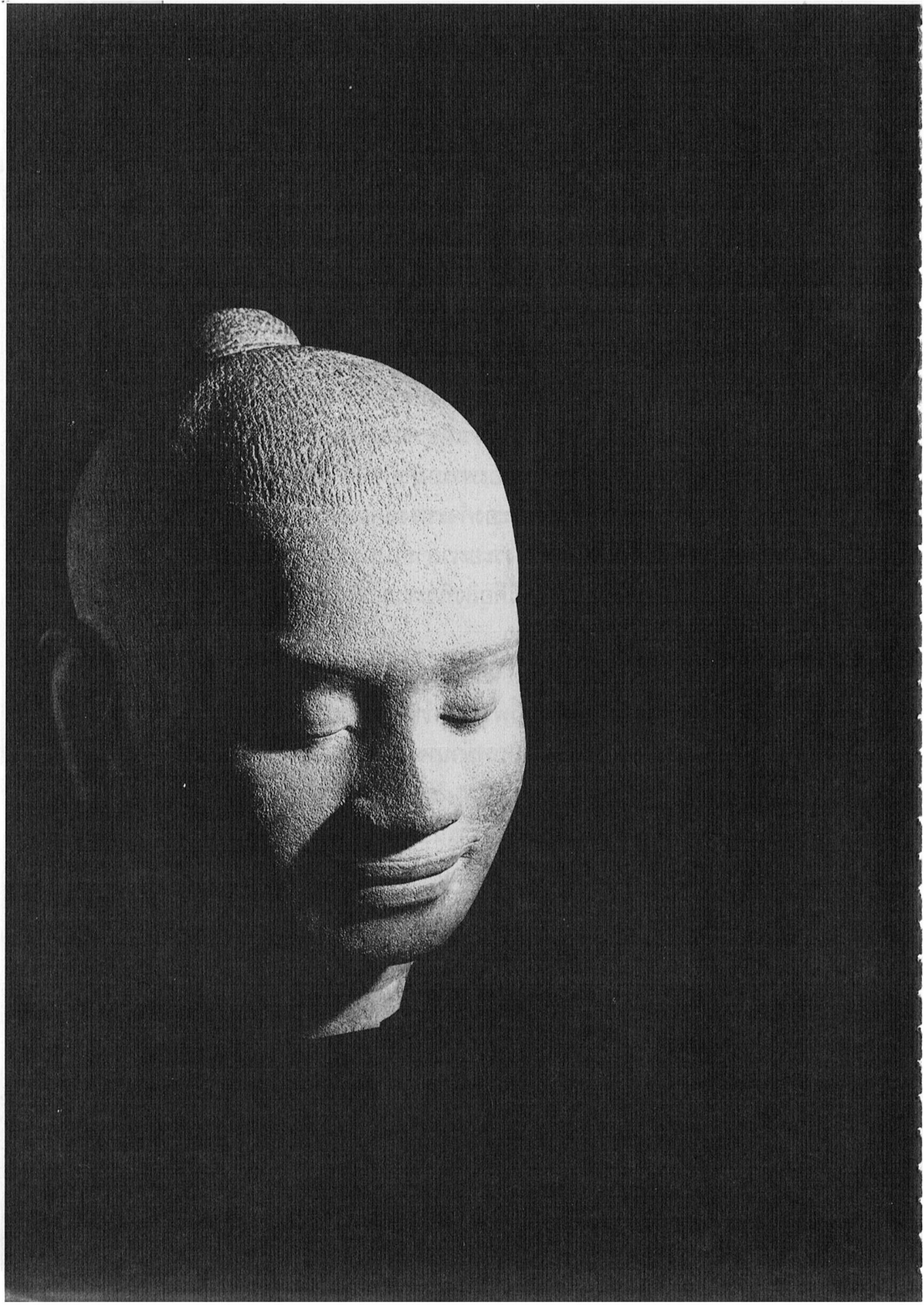
พระมเหสีองค์แรกเป็นผู้น้องมีนามว่า **พระนางชัยราชเทวี** ได้อภิเษกสมรสกับพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ตั้งแต่ยังมิได้ขึ้นครองราชย์

องค์พี่มีนามว่า **พระนางอินทรเทวี** อภิเษกเป็นมเหสีหลังจากที่องค์น้องได้สิ้นพระชนม์ไปแล้ว

อันที่จริงปราสาทโบราณต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปราสาทบายนก็ดี ปราสาทตาพรหมก็ดี หรือปราสาทพระขรรค์ก็ดี ทั้งหมดนี้เป็นเสมือนอนุสรณ์สถานหรือพระราชสุสานหลวงในราชสกุลของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ โดยแท้ ช่วยให้ผู้มาเที่ยวชมมาศึกษาดูได้รู้เรื่องราวในประวัติศาสตร์และคุณูปการของพระองค์เป็นอย่างดี ถ้าไม่มีพยานหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้ ถึงพระองค์จะทรงมีคุณความดีขนาดไหนก็คงจะเป็นที่รู้จักกันเพียงแค่ช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ถึงร้อยปีก็เลือนหาย แต่อนุสรณ์สถานเหล่านี้คือสิ่งที่จะช่วยให้โลกรู้จักพระองค์ได้เนิ่นนานนับพัน ๆ ปีเลยทีเดียว

เหมือนดั่งปูชนียสถาน หรือเส้นทางมหาปูชนียาจารย์พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ที่พวกเรากำลังทุ่มเทช่วยกันสร้าง ช่วยกันหาทางอนุรักษ์เอาไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญของมหาปูชนียาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่และการค้นพบวิชชาธรรมกายของท่าน ซึ่งสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ ตลอดร้อยปีพันปีข้างหน้าจะมีผู้คนมากมายจากทั่วโลกพากันมาศึกษาหาร่องรอยตามเส้นทางของท่าน

เส้นทางนี้คือ...
เส้นทางของนักสร้างบารมีผู้ยิ่งใหญ่
เส้นทางที่จะนำไปสู่ที่สุดแห่งธรรม

มหาราชองค์สุดท้าย ของอาณาจักรกัมพูชา

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า อนุสรณ์สถานนั้นเป็นสิ่งที่จะช่วยสื่อให้ผู้คนทั้งหลายได้รู้เรื่องราวของผู้สร้างหรือผู้ที่เขาสร้างไว้ให้เป็นอนุสรณ์ ทำให้เกียรติคุณของท่านผู้นั้นคงอยู่คู่โลกตลอดไปตราบเท่าที่อนุสรณ์สถานยังดำรงอยู่ ถ้าทำไว้ดูต่างหน้าแบบศาลเพียงตาก็คงอยู่ได้ไม่กี่ปี แต่ถ้าทุ่มเททำกันอย่างดีก็อาจจะอยู่ได้เป็นร้อยปีพันปีเลยทีเดียว อย่างเช่นรูปสลักใบหน้าของอดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาสี่ท่านที่แกะสลักจากยอดเขาทั้งลูก หรือมหาวิหารพระมงคลเทพมุนี ที่พวกเรากำลังทุ่มเทช่วยกันสร้างอยู่ในเวลานี้เป็นต้น

ฉะนั้น พอได้มาเห็นผลงานการก่อสร้างที่เป็นเสมือนอนุสรณ์สถานของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ดังกล่าว ก็เท่ากับช่วยกระตุ้นให้ชาวโลกทั้งหลายเกิดความสนใจใคร่รู้เรื่องราวของพระองค์ขึ้นมา

ครั้นเมื่อมีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับพระองค์กันมากขึ้นก็จะยิ่งทำให้เกียรติคุณของพระองค์ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ทั้งในด้านการรบ การปกครอง การก่อสร้าง วิสัยทัศน์และมโนปณิธานอันยิ่งใหญ่ สมแล้วที่บรรดานักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีทั้งหลายพากันยกย่องพระองค์ว่าทรงเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของกัมพูชา จึงไม่น่าแปลกใจที่จะเห็นรูปภาพหรือรูปประติมากรรมของพระองค์ ปรากฏอยู่ทั่วไปในแผ่นดินกัมพูชา ทำนองเดียวกับที่คนไทยมีความจงรักภักดี และเทิดทูนบูชาสมเด็จพระปิยมหาราชของเรา

เรื่องราวของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ มีปรากฏอยู่ในจารึกหลายแห่ง โดยเฉพาะจารึกที่ปราสาทตาพรหม ปราสาทพระขรรค์ ปราสาทบันทายฉมา ปราสาทบายน ปราสาทพิมานอากาศ รวมทั้งจารึกตามอโรคยาศาล จารึกตามที่ไมซอนและปราสาทหลายแห่งในเมืองไทย

จากจารึกต่างๆ เหล่านี้พอจะปะติดปะต่อให้ทราบว่าพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ น่าจะประสูติระหว่างปี พ.ศ.๑๖๖๓-๑๖๖๘ ในรัชกาลพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ พระราชบิดาของพระองค์คือพระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๒ ซึ่งทรงเป็นพระญาติผู้สืบราชสมบัติต่อจากพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ พระราชมารดาคือพระนางชัยราชจุฑามณี

เจ้าชายชัยวรมันได้อุปภิเษกกับเจ้าหญิงชัยราชเทวีตั้งแต่ทรงพระเยาว์ และต้องพลัดพรากจากกันเป็นเวลานาน เพราะพระองค์ได้เสด็จนำทัพไปรบป้องกันเมืองวิชัยปุระหรือเมืองบินห์ดินห์ในปัจจุบัน ทำให้พระนางชัยราชเทวีทรงเศร้าโศกเป็นอย่างมาก ดังปรากฏในจารึกที่พระเชษฐภคินีคือพระนางอินทรเทวีโปรดให้

▲ พระนางชัยราชเทวี ▲ พระนางอินทรเทวี

เขียนไว้บนแผ่นหิน ที่ฐานพระราชวังหลวงว่า

"ภรรยาต้องอาบน้ำตาโศกสลดเช่นสีดาที่รอคอยพระสวามี ได้แต่สวดอ้อนวอนให้พระองค์ทรงกลับคืนมาตามพิธีกรรมของพราหมณ์ แต่ในที่สุดพระนางก็ได้พบวิธีฝึกสมาธิตามแบบพระ-พุทธศาสนา"

จารึกนี้ยังมีข้อความระบุต่อไปอีกว่า *"ทรงได้รับการชี้แนะจากพระเชษฐภคินีคือพระนางอินทรเทวีให้เพ่งพิจารณาพระพุทธเจ้าเป็นนิมิต พระพุทธศาสนาได้ชี้หนทางให้พระนางรู้ว่าจะทำอย่างไรในการแก้ไขความทุกข์โศกเหมือนกับการเดินอยู่บนเปลวเพลิง และทะเลแห่งความวิปโยค"*

ระหว่างที่เจ้าชายชัยวรมันไปราชการสงครามอยู่ที่ประเทศจัมปา พระราชบิดาคือพระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๒ ได้สิ้นพระชนม์ลงปรากฏว่าพระญาติคือพระเจ้ายโสวรมันที่ ๒ ได้เสด็จขึ้นครอง-

ราชย์ต่อมา แต่ก็อยู่ในราชสมบัติได้ไม่นานก็ต้องเสียอำนาจให้แก่ขุนนางผู้ใหญ่ที่ประกาศตนขึ้นเป็นกษัตริย์ภายใต้พระนามว่าพระเจ้าตรีภูวนาทิตย์ หรือพระอาทิตย์แห่งสามโลก

เมื่อข่าวการแย่งชิงราชสมบัติไปถึงเมืองจัมปา เจ้าชายชัยวรมันได้เร่งถอนทัพกลับมากู้สถานการณ์ แต่เมื่อมาถึงก็ปรากฏว่าแผ่นดินได้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของพระเจ้าตรีภูวนาทิตย์ไปแล้ว พระองค์จึงต้องอยู่อย่างซ่อนเร้นนอกเขตเมืองพระนครเพื่อรอคอยโอกาสกอบกู้แผ่นดิน ด้วยความมุ่งมั่นอดทนนานถึง ๑๕ ปี

การกอบกู้แผ่นดินของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗

ต่อมาในปี พ.ศ.๑๗๒๐ พระเจ้าชัยอินทรวรมัน กษัตริย์ผู้เรืองอำนาจแห่งจัมปาได้ยกกองทัพเรือเข้าจู่โจมยึดเอาเมืองยโศธรปุระไว้ได้ พระเจ้าตรีภูวนาทิตย์ถูกจับประหารชีวิต เมืองยโศธรปุระที่ยิ่งใหญ่มานานเกือบสามร้อยปีได้ถูกทำลายลงโดยกองทัพจามซึ่งเข้าปล้นกวาดต้อนผู้คนและทรัพย์สมบัติไปเป็นอันมาก

เมื่อพระราชบัลลังก์กัมพูชาว่างจากกษัตริย์ เจ้าชายชัยวรมัน

▼ *กองทัพหลวง*

จึงเห็นว่าโอกาสของพระองค์มาถึงแล้ว แต่ก่อนที่จะสถาปนาพระองค์ขึ้นเป็นกษัตริย์ พระองค์ได้ทรงยกกองทัพเข้าโจมตีราชอาณาจักรจัมปาเพื่อตอบโต้การกระทำย่ำยีของจาม โดยได้ทรงนำทัพเข้าประจัญบานกับกองทัพจามครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งการรบทางบกและทางทะเล ดังที่ปรากฏในภาพจำหลักบนผนังกำแพงปราสาทบายน

ในที่สุด สันติภาพก็กลับมาสู่แผ่นดินกัมพูชาอีกครั้งหนึ่ง พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ได้ปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ในปี พ.ศ. ๑๗๒๔ โดยได้มีการซ่อมแซมปรับปรุงตกแต่งเมืองพระนครยโศธรปุระอย่างเร่งด่วน มีการจัดงานเฉลิมฉลองการขึ้นครองราชย์กันอย่างอึกทึกเพื่อเรียกขวัญกำลังใจชาวกัมพูชากลับคืนมา รวมทั้งยังได้โปรดให้สร้างเมืองหลวงใหม่คือพระนครหลวง (Angkor Thom) ขึ้นทางตอนเหนือของเมืองยโศธรปุระ โดยมีปราสาทบายนเป็นศูนย์กลาง

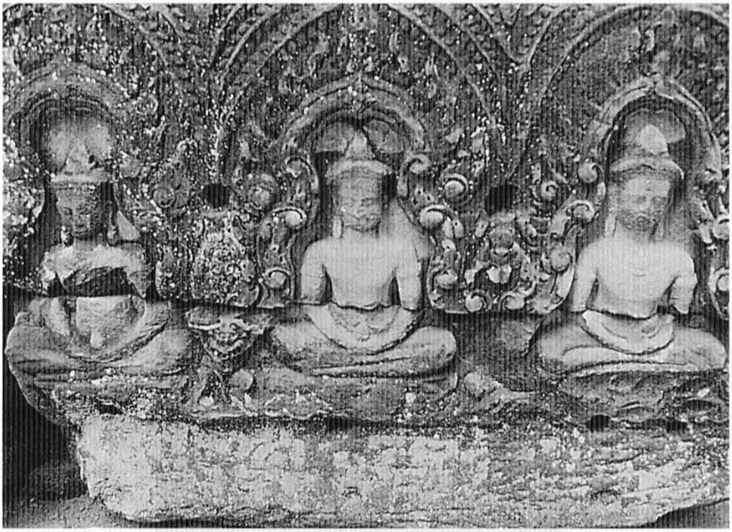
พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงปรารถนาที่จะเอาชนะพวกจามให้เด็ดขาด ประจวบกับตอนต้นรัชกาลได้มีเจ้าชายจามองค์หนึ่งซึ่งลี้ภัยเข้ามาสวามิภักดิ์คือ เจ้าชายวิทยานันทะ ที่ได้เสด็จเข้ามายังกัมพูชาเมื่อปี พ.ศ.๑๗๒๕ พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงโปรดปรานเจ้าชายวิทยานันทะเป็นอย่างมาก ทรงถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้และยุทธวิธีให้ โดยได้อาศัยเจ้าชายจามพระองค์นี้เป็นกำลังสำคัญในการปราบปรามพวกกบฏในพระราชอาณาจักร รวมทั้งการทำสงครามกับพวกจาม จนสามารถยึดเมืองวิชัยราชธานีของจามได้ในที่สุด หลังจากทรงผนวกอาณาจักรจามเข้าไว้ในพระราชอำนาจแล้วก็ทำให้อาณาจักรกัมพูชามีความกว้างใหญ่ยิ่งกว่าสมัยใดๆ

การเปลี่ยนจากระบบเทวราชามาเป็นพุทธราชา

ตลอดประวัติศาสตร์อันยาวนานของอาณาจักรกัมพูชาก่อนที่จะมาถึงยุคสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ นั้น นับว่าลัทธิไศเลนทร์หรือลัทธิเทวราชาได้หยั่งรากลึกอยู่ในความเชื่อและการปกครองของอาณาจักรกัมพูชามาอย่างเหนียวแน่น ลัทธินี้ถือว่าเทวะคือราชาหรือราชาคือเทวะ ที่จุติลงมาเพื่อสร้างสันติสุขบนพื้นพิภพ

ครั้นมาถึงรัชสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ซึ่งมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า อีกทั้งยังทรงมีพระมเหสีที่มีความรู้มีความเชี่ยวชาญในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นกำลังหนุนอันสำคัญอยู่ด้วย จึงทำให้พระองค์ทรงสามารถปฏิวัติเปลี่ยนแปลงคตินิยมและการปกครองจากระบบเทวราชามาเป็นพุทธราชาได้สำเร็จ ดังที่เห็นปรากฏชัดเจนจากรูปแบบของการสร้างปราสาทและศาสนสถานต่างๆ อย่างเช่น ปราสาทบายนที่นครธม ซึ่งได้เปลี่ยนจากรูปแบบของเทวสถานที่ประดิษฐานศิวลึงค์รูปฝักข้าวโพดมาเป็นรูปจตุรพักตร์ของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสมันตมุข พระโพธิสัตว์ผู้มีพระพักตร์อยู่ทุกทิศ แสดงถึงการสถิตอยู่ทุกแห่งหนเป็นสัญลักษณ์ว่าพระองค์ทรงแผ่พระราชอำนาจ และพระมหากรุณาธิคุณไปทั่วทั้งจตุรทิศ

จากการเปลี่ยนแปลงจากระบบเทวราชามาเป็นพุทธราชาหรือธรรมราชาของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ นี้ นับว่าได้ช่วยลดช่องว่างระหว่างกษัตริย์กับราษฎรลงไปอย่างมาก พระองค์ทรงยอมสละความสุขสบายส่วนพระองค์ และทรงทุ่มเททำทุกอย่างเพื่อช่วยขจัดทุกข์ของปวงประชาราษฎร์ ทำให้พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่นั่งอยู่ในหัวใจของชาวกัมพูชาตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ผลงานอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗

ผลงานอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ นอกเหนือจากการช่วยกอบกู้เอกราชของกัมพูชาจากอาณาจักรจัมปาและการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบเทวราชามาเป็นพุทธราชาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว พระองค์ยังได้ทรงสร้างผลงานอันยิ่งใหญ่ไว้อีกมากมาย ทั้งในส่วนของการสร้างศาสนสถาน การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การปรับปรุงระบบสุขศาลาหรือโรงพยาบาล รวมทั้งการสร้างทางหลวงเชื่อมอินโดจีน เป็นต้น

การสร้างศาสนสถานและการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงเป็นพระราชาที่ก่อสร้างวัดวาอารามและศาสนสถานไว้มากที่สุดของอาณาจักรกัมพูชา จนอาจกล่าวได้ว่า กว่าครึ่งหนึ่งของโบราณสถานที่ยังหลงเหลือให้เห็นเป็นพยาน

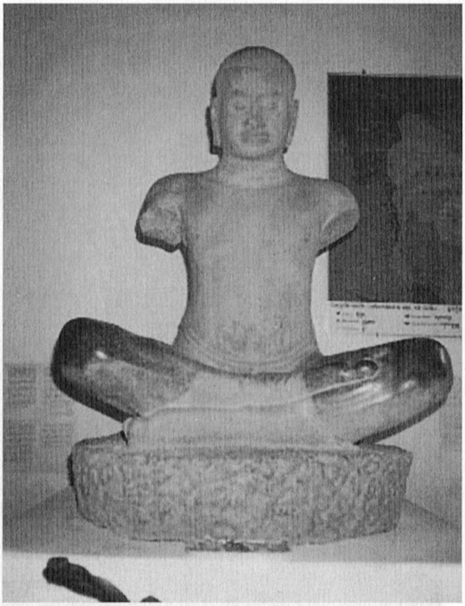

▲ *ปราสาทพระขรรค์*

อยู่ทุกวันนี้ทั้งในประเทศกัมพูชา เวียดนาม ลาวและไทย ส่วนใหญ่เป็นผลงานของพระองค์ นอกจากนี้ยังได้ทรงสร้างพระพุทธรูปจำนวนมาก และได้อัญเชิญไปประดิษฐานตามเมืองต่างๆ ทั่วพระราชอาณาจักร

ในส่วนของการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนานั้น ปรากฏว่าพระองค์และพระมเหสีคือพระนางชัยราชเทวีได้ทรงทำทานบริจาคทรัพย์สินแก่วัดวาอารามและศาสนสถานต่างๆ ทั่วพระราชอาณาจักรจนบัญชีรายการข้าวของที่อุทิศถวายแก่ศาสนสถานยาวเหยียดเต็มจารึกที่ค้นพบ ณ พระราชวังนครธม

หลังจากพระนางชัยราชเทวีพระมเหสีองค์แรกสิ้นพระชนม์

▲ *รูปประติมากรรมของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗*

ไปแล้ว พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ได้ทรงอภิเษกกับพระนางอินทรเทวี ผู้ซึ่งเป็นพระเชษฐภคินีของพระนางชัยราชเทวี พระนางอินทรเทวีนี้มีจารึกกล่าวยกย่องว่าทรงมีปัญญาความรู้ยิ่งกว่านักปรัชญา ซึ่งก่อนหน้านี้พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ได้ทรงแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ใหญ่ในวัดทางพระพุทธศาสนา พระนางได้ประทานคำสอนแก่บรรดาสตรีทั้งหลาย และทรงเป็นผู้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการประพฤติปฏิบัติธรรม อีกทั้งยังได้ทรงเป็นกำลังสำคัญในการช่วยแพร่พระมหากรุณาธิคุณของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ในด้านการนำธรรมะในพระพุทธศาสนาไปสู่ชาวกัมพูชาทั้งปวง พระนางคือผู้แต่งคำจารึกที่ค้นพบในพระราชวังหลวงด้วยภาษาสันสกฤตที่

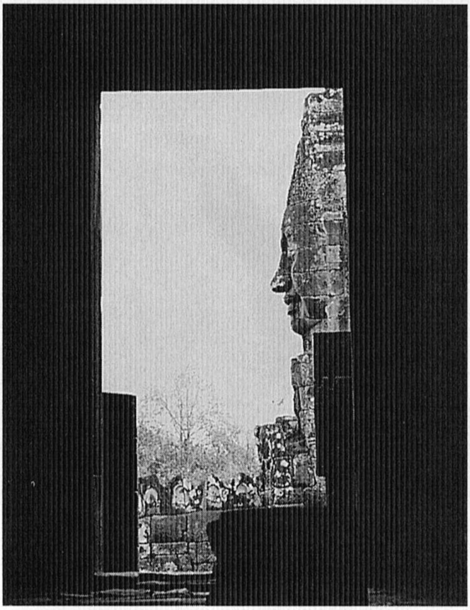

ไพเราะสละสลวยยิ่งนัก

การปรับปรุงระบบสุขศาลา และโรงพยาบาล

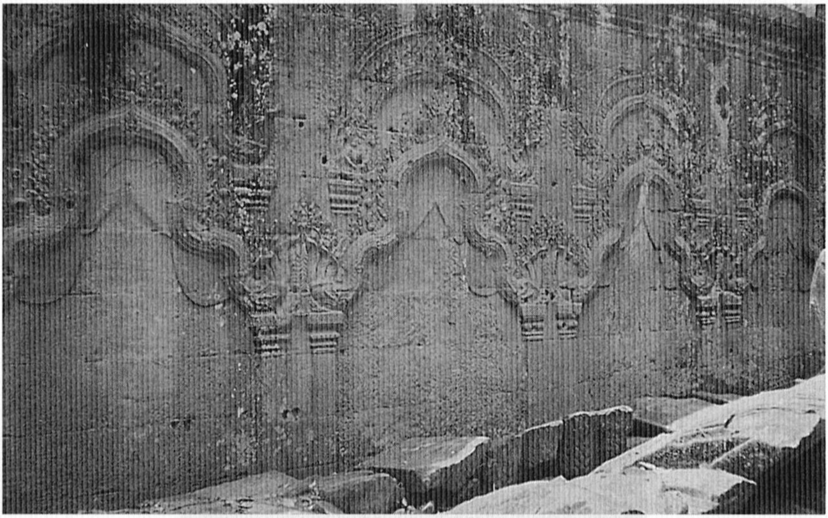
พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ได้ทรงวางแผนและปรับปรุงระบบการรักษาพยาบาลไว้เป็นอย่างดียิ่งกว่านโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า ๓๐ บาทรักษาทุกโรคของรัฐบาลยุคไทยรักไทยเสียอีก โดยได้ทรงวางแผนการสาธารณสุขไว้อย่างกว้างขวาง มีโรงพยาบาลถึง ๑๐๒ แห่งกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในราชธานีและหัวเมืองต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาค เรียกว่า อโรคยาศาล

สำหรับโรงพยาบาลในส่วนภูมิภาคทุกแห่งได้กำหนดให้สร้าง

▲ *พระพักตร์อวโลกิเตศวรที่บายน*

ตามรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน คือสร้างด้วยไม้มีห้องทำด้วยศิลาติดอยู่ และมีคำจารึกบูชาพระไภสัชยคุรุโพธิสัตว์ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งการแพทย์ ในโรงพยาบาลหรืออโรคยาศาลแต่ละแห่งจะมีอัตราเจ้าหน้าที่ประจำรวม ๓๒ คน ประกอบด้วย แพทย์ ผู้ช่วยแพทย์ ผู้จ่ายยา คนครัว เจ้าหน้าที่จัดเตรียมเครื่องสังเวยบูชาพระพุทธรูป บุรุษพยาบาล พยาบาลหญิง เจ้าหน้าที่ต้มยาและบดยา ฯลฯ โดยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ได้พระราชทานข้าวจำนวน ๑,๐๐๐ ตันต่อเดือน รวมทั้งอาหารและยาชนิดต่างๆ เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งทั้งหมดนี้ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงพระมหากรุณาอันกว้างใหญ่ของพระเจ้าชัย-วรมันที่ ๗ ดังจารึกที่ประกาศไว้ว่า

▲ *พื้นที่ว่างเปล่าในซุ้มเรือนแก้วบนกำแพง เดิมเป็นรูปจำหลักพระพุทธรูปที่ถูกทุบทำลายไป*

"พระองค์ทรงรู้สึกถึงความเจ็บปวดของปวงพสกนิกรยิ่งกว่าพระองค์เอง เนื่องจากความทุกข์ของราษฎรย่อมก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อพระราชายิ่งกว่าความทุกข์ของพระองค์เองเสียอีก"

การสร้างทางหลวงเชื่อมอินโดจีน

จากจารึกที่ปราสาทพระขรรค์ ได้กล่าวถึง "บ้านซึ่งมีไฟ" จำนวน ๑๒๑ หลัง ที่พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ โปรดให้สร้างตามถนนที่แผ่เชื่อมโยงครอบคลุมไปทั้งพระราชอาณาจักร เป็นเส้นทางหลวงสูงเหนือระดับน้ำท่วมรวมทั้งสะพานข้ามแม่น้ำด้วย โดยในจารึกได้กล่าวถึงเส้นทางและที่พักสำหรับผู้เดินทางไว้ว่า

- เส้นทางจากยโศธรปุระไปสู่เมืองหลวงของจัมปา พระองค์ได้ทรงสร้างที่พักไว้เป็นช่วงๆ (ประมาณช่วงละ ๑๕ ก.ม.) จำนวน ๕๗ แห่ง มีไฟพร้อม

- เส้นทางจากยโศธรปุระไปยังเมืองพิมาย มีที่พักพร้อมไฟ ๑๗ แห่ง

- เส้นทางจากยโศธรปุระไปยังเมืองชัยวดี จากชัยวดีไปยังชัยสิงหวดี จากชัยสิงหวดีไปยังชัยราชคีรี จากชัยราชคีรีไปยังศรีสุวีระบุรี จากศรีสุวีระบุรีไปยังยโศธรปุระมีที่พักพร้อมด้วยไฟ ๑๔ แห่ง อยู่ที่ศรีศูรยบรรณวัตแห่งหนึ่ง อยู่ที่ศรีวิชยาทิตยปุระแห่งหนึ่ง อยู่ที่กัลยุณสิทธิกะแห่งหนึ่ง รวมทั้งสิ้น ๑๒ แห่ง (ชื่อเมืองต่างๆ เหล่านี้ หลายแห่งยังไม่ทราบแน่ว่าอยู่ที่ใดในปัจจุบัน)

อย่างไรก็ดี ระบบเส้นทางพร้อมที่พักนี้ยังคงมีใช้กันอยู่ในช่วงหนึ่งร้อยปีต่อมา จากบันทึกของจิวต้ากวนที่มากับคณะทูตจีนได้กล่าวถึงเส้นทางเหล่านี้ด้วยความชื่นชมว่า *"บนถนนสายใหญ่ๆ มีที่พักคนเดินทาง คล้ายกับที่พักม้าใช้ส่งหนังสือของเรา"*

นี่คือพระปรีชาสามารถและวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ผู้ทรงสามารถสร้างทางหลวงเชื่อมอินโดจีนไว้เมื่อราวแปดร้อยปีมาแล้ว หากหันมามองดูในยุคนี้ แม้ในหลายสิบปีที่ผ่านมาบรรดาชาติต่างๆ ในย่านนี้ได้พยายามหาทางร่วมมือกันจัดสร้างทางหลวงเชื่อมอินโดจีนกันมาโดยตลอด แต่จนแล้วจนรอดก็ยังสร้างไม่สำเร็จจนบัดนี้

ความยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ

พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงครองราชย์อยู่ระหว่างปี พ.ศ.๑๗๒๔

ถึงราวปี พ.ศ.๑๗๖๓ ในรัชสมัยของพระองค์ถือเป็นที่สุดแห่งความรุ่งเรืองของอาณาจักรกัมพูชาก่อนที่จะถึงกาลล่มสลาย เพราะพอสิ้นรัชกาล อำนาจอันรุ่งโรจน์ของกัมพูชาก็สิ้นสุดตามพระองค์ไปด้วย สำหรับผมคิดว่าคงเป็นเพราะผลกรรมของกษัตริย์ในรัชกาลต่อมา กล่าวคือ บรรดาราชปุโรหิตผู้นับถือศาสนาฮินดู ซึ่งเก็บความคับแค้นใจไว้ตลอดรัชกาลของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ได้ยุยงสนับสนุนพระเจ้าอินทรวรมันที่ ๒ ให้ทรงปฏิรูประบบศาสนาใหม่ โดยมีการกวาดล้างทำลายพระพุทธรูปตามวัดวาอารามต่างๆ เป็นอันมาก แล้วเอาศิวลึงค์มาตั้งบูชาแทน ใครก็ตามที่ทำอย่างนี้ย่อมจะมีแต่ความวิบัติตามมา เหมือนอย่างที่พวกตาลีบันระเบิดทำลายพระ-พุทธรูปซึ่งยืนสงบนิ่งมากว่าพันปี ก็ต้องประสบกับความวิบัติอย่างที่เห็น

ถ้าจะถามว่าความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ อยู่ตรงไหน? หลายคนก็อาจจะมีมุมมองต่างกันออกไป แต่ตามสายตาของผมเห็นว่าความยิ่งใหญ่ของพระองค์อยู่ตรงที่ทรงใช้ความเป็นกษัตริย์อย่างคุ้มค่าแก่การสร้างบารมี คือทรงใช้พระราชอำนาจ พระราชทรัพย์ พระราชศรัทธา และพระสติปัญญา เพื่อการสร้างบารมีอย่างเต็มกำลังตามอย่างมหาธรรมิกราชเจ้าในอดีต เช่น พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นต้น

นี้คือสิ่งที่พวกเราทั้งหลายควรคิดได้ว่า ความยิ่งใหญ่ของคน อยู่ที่การรู้จักใช้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่เพื่อการสร้างบารมีให้เต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน สติปัญญา กำลังกาย กำลังใจ รวมทั้งตำแหน่งหน้าที่ ล้วนมีไว้เพื่อการสร้างบารมีทั้งสิ้น

แม้แต่การได้เกิดเป็นมนุษย์นี้ ก็ถือว่าเป็นต้นทุนที่สำคัญและ

เหมาะสมต่อการสร้างบารมีอย่างที่สุดแล้ว ฉะนั้น จึงควรใช้สองตาที่มีอยู่ดูแต่สิ่งดีๆ มีมงคล ใช้สองหูฟังแต่เรื่องดีๆ มีมงคล ใช้ปากที่มีอยู่เพียงหนึ่งเดียวพูดแต่สิ่งดีๆ มีมงคล และใช้สองแขนสองขาทำแต่สิ่งดีๆ มีมงคล ทำบุญกุศลให้สุดกำลังเท่าที่มีให้สมกับที่ได้มีอัตภาพร่างกายเป็นมนุษย์สุดประเสริฐ

เกิดมาทั้งทีต้องทำความดีให้คุ้ม
เพราะคนเราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี

ภาพชีวิตในเมืองพระนครหลวงจากจดหมายเหตุจิวต้ากวน

จดหมายเหตุของจิวต้ากวน

เรื่องราวหลากหลายเกี่ยวกับอาณาจักรกัมพูชาและเมืองพระนครหลวงคงจะรางเลือนหรืออาจยังเป็นความลับดำมืดอยู่อีกมาก หากปราศจาก**ภาพจำหลักที่ปราสาทบายนและบันทึกในจดหมายเหตุ**ของชาวจีนชื่อ**จิวต้ากวน** ที่ผมเคยอ้างถึงมาแล้วหลายครั้ง โดยเฉพาะจดหมายเหตุของจิวต้ากวนนั้นนับว่าเป็นหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์อันสำคัญอีกชิ้นหนึ่งซึ่งช่วยให้ชาวโลกทั้งหลายได้รับรู้เรื่องราวภายในอาณาจักรขอมโบราณได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จิวต้ากวนได้ร่วมเดินทางมากับคณะทูตจากเมืองจีนและได้พำนักอยู่ในเมืองพระนครหลวง (นครธม) ระหว่างปี พ.ศ.๑๘๓๙-๑๘๔๐ ในแผ่นดินพระเจ้าศรีนทรวรมัน ซึ่งตรงกับรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแห่งกรุงสุโขทัย หรือในช่วงเดียวกับที่พญามังรายกำลังสร้างเมืองเชียงใหม่ เมื่อราวเจ็ดร้อยปีเศษล่วงมาแล้ว

▲ *ภาพชีวิตในราชสำนักของอาณาจักรกัมพูชา*

ในช่วงระยะเวลากว่าหนึ่งปีที่จิวต้ากวนพำนักอยู่ในอาณาจักรกัมพูชา จิวต้ากวนได้เขียนบันทึกเป็นข้อสังเกตและข้อวิจารณ์ถึงสิ่งต่างๆ ที่เขาได้พบเห็นในหนังสือที่มีชื่อว่า **"บันทึกว่าด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีของเจนละ"** ซึ่งมีทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวกับสภาพของบ้านเมือง ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย พระมหากษัตริย์ การเกษตร ศาสนา ประชากร กฎหมาย การพิจารณาคดีความและประเพณีบางอย่างที่น่าสนใจ

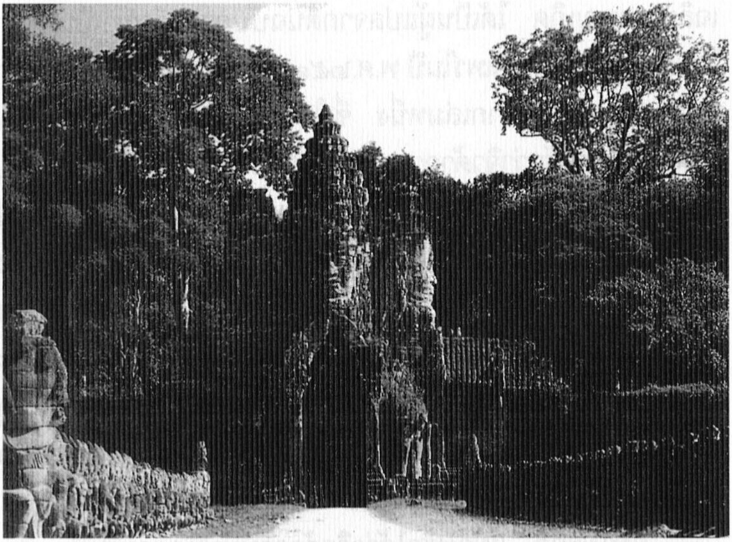
จดหมายเหตุของจิวต้ากวนนี้ ได้รับการเก็บรักษาไว้ในห้อง-สมุดหลวงกรุงปักกิ่ง จนกระทั่งในปี พ.ศ.๒๓๕๘ ได้มีการแปลและพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาฝรั่งเศส ทำให้ชาวโลกเริ่มรู้จักเมืองพระนครกันมากขึ้น เพียงแต่ตอนนั้นยังไม่มีใครแน่ใจว่าอาณาจักรโบราณแห่งนี้มีอยู่จริงหรือไม่ ในส่วนของการแปลเป็นภาษาไทยนั้น นาย

เฉลิม ยงบุญเกิด ได้เป็นผู้แปลจากต้นฉบับภาษาจีนมาเป็นภาษาไทยและจัดพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ.๒๕๑๐ นับเป็นหนังสือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มากเล่มหนึ่ง ซึ่งใครก็ตามที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ก็จะต้องยอมรับว่าจิวต้ากวนเป็นผู้มีความสามารถในการบรรยายถ่ายทอดสิ่งที่เขาพบเห็น ให้ผู้อื่นได้รู้เห็นอย่างชัดเจนราวกับไปสัมผัสมาด้วยตัวเองกระนั้น ขนาดพวกเรามาที่เมืองนครธม หลังจิวต้ากวนถึงเจ็ดร้อยกว่าปี ครั้นพอได้อ่านบันทึกของแกแล้วก็พลอยรู้สึกเหมือนว่าตัวเราได้เข้าไปอยู่ในบรรยากาศอันนั้นจริงๆ เพราะสิ่งที่แกบรรยายถึงสภาพของบ้านเมือง ปราสาทราชวัง ป้อม คูประตูเมืองต่างๆ ก็ตรงตามหลักฐานทางโบราณคดีที่ยังมีหลงเหลือให้เห็นอยู่ในตอนนี้ทุกประการ

อย่างไรก็ดี แม้จะเชื่อได้ว่าจิวต้ากวนบันทึกตามสิ่งที่แกพบเห็นมาจริงๆ แต่สิ่งที่แกวิจารณ์อาจมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง เนื่องจากความไม่รู้จริงของแก โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของขอม ซึ่งแกก็ออกตัวไว้เหมือนกันว่าไม่ค่อยเข้าใจเท่าใดนัก ก็เลยวิพากษ์วิจารณ์ไปตามสายตาของคนจีนซึ่งมักจะมองว่าวัฒนธรรมของชนชาติอื่นด้อยกว่าของตน แต่อย่างน้อยบันทึกฉบับนี้ก็ช่วยให้ชาวโลกรู้จักอาณาจักรกัมพูชาในยุคโน้นได้แจ่มชัดขึ้น ดังตัวอย่างบางหัวข้อที่แกบันทึกไว้ต่อไปนี้

กำแพงเมืองนครธม

จิวต้ากวนได้บรรยายถึงกำแพงเมืองนครธมที่พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ทรงสร้างขึ้นไว้อย่างละเอียดชัดเจนว่า กำแพงก่อด้วยหิน วัดโดยรอบราว ๔ ไมล์ มีประตูเมือง ๔ ประตู เป็นประตู ๒ ชั้น

▲ ซุ้มประตูเมืองนครธม

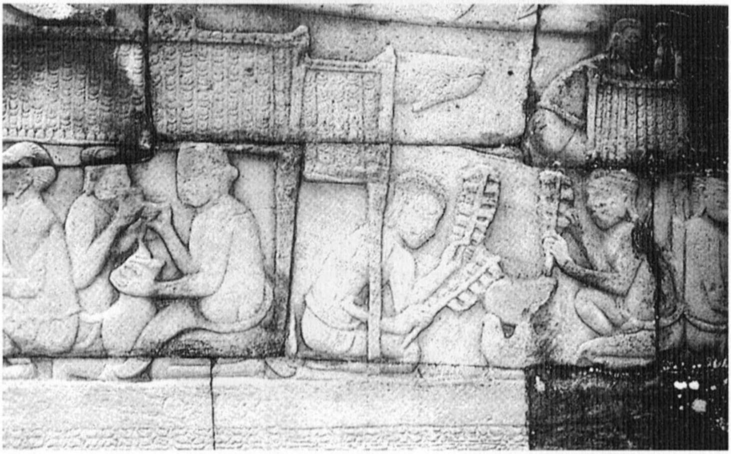
ประตูเมืองด้านทิศตะวันออกมี ๒ ประตู ส่วนด้านอื่นๆ มีด้านละ ๑ ประตู นอกกำแพงมีคูล้อมและมีทางเดินข้ามตรงไปยังประตูเมือง ขอบทางเดินทั้งสองข้าง มีรูปสลักหินคล้ายเทพแห่งสงครามขนาดใหญ่น่าเกรงขามข้างละ ๕๔ องค์ มือของเทพเหล่านี้ฉุดมังกรที่มี ๙ หัวไว้ราวกับจะกันไม่ให้หนีไปไหน เหนือประตูแต่ละประตูสลักเป็นเศียรเทวดา ๔ หน้า แต่ละหน้าหันไปสู่ทิศทั้ง ๔ ประตูเมืองปิดในเวลากลางคืนและเปิดในตอนเช้า สุนัขและนักโทษที่ถูกตัดนิ้วเท้าห้ามเข้า

นอกจากนั้นจิวต้ากวนยังกล่าวถึงตำแหน่งที่ตั้งของปราสาทราชวังและสถานที่ต่างๆ ภายในเมืองพระนครหลวงไว้ว่า กำแพงเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส แต่ละด้านมีปราสาทหิน กลางเมือง

เป็นปราสาททอง (ปราสาทบายน) ด้านเหนือของปราสาททองออกไปราว ๒๐๐ หลา เป็นปราสาททองแดง (ปราสาทบาปวน) ซึ่งสูงกว่าปราสาททอง ถัดออกไปทางเหนือราว ๑/๔ ไมล์ เป็นที่ตั้งของพระราชวังหลวง

นอกกำแพงเมืองด้านทิศใต้ห่างจากประตูเมืองราว ๒๐๐ หลา มีปราสาทหิน (พนมบาแคง) และสุสานแห่งลูปัน (ปราสาทนครวัด) ซึ่งอยู่ห่างจากประตูเมืองด้านใต้ราว ๔๐๐ หลา นอกเมืองทางทิศตะวันออกเป็นทะเลสาบ กลางทะเลสาบมีปราสาทหินซึ่งภายในมีพระพุทธรูปสำริดปางไสยาสน์ที่มีน้ำไหลออกจากพระนาภี (สะดือ) ตลอดเวลา นอกกำแพงเมืองทิศทางเหนือราว ๑/๔ ไมล์ มีทะเลสาบกลางทะเลสาบมีปราสาททองสี่เหลี่ยมจัตุรัส (ปราสาทนาคพัน) และมีบ้านศิลาอีกราวสิบหลัง ในนั้นมีสิงห์ทองคำ ช้างสำริด วัวสำริด และม้าสำริดด้วย

▼ *การย่างปลากรอบและการรับประทานอาหารในโรงครัว*

สิ่งก่อสร้างและความเป็นอยู่

จิวต้ากวนได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยภายในเมืองพระนครหลวงว่า พระราชวังหลวง สถานที่ราชการ และบ้านเรือนของขุนนางล้วนหันหน้าไปทางทิศตะวันออก อาคารในพระราชวังหลวงตรงกลางมุงด้วยแผ่นตะกั่ว แต่ส่วนอื่นมุงด้วยกระเบื้องดินเผา ในเขตพระราชวังมีปราสาททองเป็นที่บรรทมของกษัตริย์ (ปราสาทพิมานอากาศ) ซึ่งชาวเมืองเชื่อกันว่าวิญญาณของนาคจะมาปรากฏในร่างของหญิงสาว หากวิญญาณนี้ไม่ปรากฏแม้เพียงคืนเดียว ย่อมเป็นสัญญาณว่าพระราชากำลังจะสิ้นพระชนม์ และหากพระราชาไม่ไปร่วมบรรทมกับนาง บ้านเมืองก็จะประสบกับความวิบัติ

▲ *การประกอบพิธีกรรมและการแต่งกายของชาวเมือง*

สำหรับบ้านเรือนของเจ้านายหรือขุนนางก็จะต่างไปจากบ้านเรือนของราษฎรทั่วไป ทั้งขนาดและรูปทรง คือบ้านของเจ้านาย ขุนนาง และวัดเท่านั้นที่จะใช้หลังคามุงกระเบื้องได้ ส่วนบ้านของราษฎรทั่วไปจะสร้างด้วยไม้และหลังคามุงจาก ผู้มีอันจะกินก็มักจะไม่ใช้เครื่องเรือนและเครื่องประดับบ้าน แม้จะมีภาชนะเงินทองอยู่ในบ้านแต่ก็นำออกมาใช้เฉพาะเวลาที่มีงาน พื้นเรือนมักนิยมปูเสื่อจากเมืองจีน หรือลาดด้วยหนังเสือโคร่ง หนังเสือดาวหรือหนังกวาง และเสื่อหวาย แต่ระยะหลังนี้เริ่มนิยมตั้งโต๊ะเตี้ยๆ สูงประมาณหนึ่งศอก

ตามบ้านเรือนทั่วไป มักหุงข้าวด้วยหม้อดินและต้มแกงบนเชิงกรานดินหรือเตาไฟที่ใช้หินสามก้อนฝังลงไปในดิน นิยมเปิบข้าวด้วยมือ เวลาจะตักแกงก็ใช้กะลาทำเป็นจวัก นิยมใช้จานข้าวจากเมืองจีนที่ทำด้วยดินเผาหรือทองแดง ส่วนถ้วยแกงนั้นกลับใช้ใบไม้เย็บเป็นถ้วย (กระทง) ซึ่งแม้จะใส่ของ (น้ำ) จนเต็มก็ไม่รั่วและใช้ใบไม้เล็กๆ แทนช้อน ใช้เสร็จแล้วก็โยนทิ้งไป

การแต่งกาย

จิวต้ากวนบอกว่า ทั้งหญิงและชายตั้งแต่กษัตริย์ลงมามักจะเกล้าผม และเปลือยไหล่หรือเปลือยอก นุ่งผ้าผืนเล็กรอบเอว เมื่อออกจากบ้านจึงจะใช้ผ้าผืนใหญ่กว่าคลุมทับ ผ้าผ่อนที่ใช้ก็แตกต่างกันตามฐานะ ผ้าที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้เป็นของแพงเนื้อบาง ผ้าบางชนิดทอได้ในกัมพูชา แต่หลายชนิดก็นำเข้ามาจากสยามและจัมปา โดยเฉพาะผ้าที่ทอจากอินเดียจะได้รับความนิยมมากกว่าที่อื่น

เฉพาะพระมหากษัตริย์เท่านั้นทรงผ้าทอลายทั้งผืนและทรง

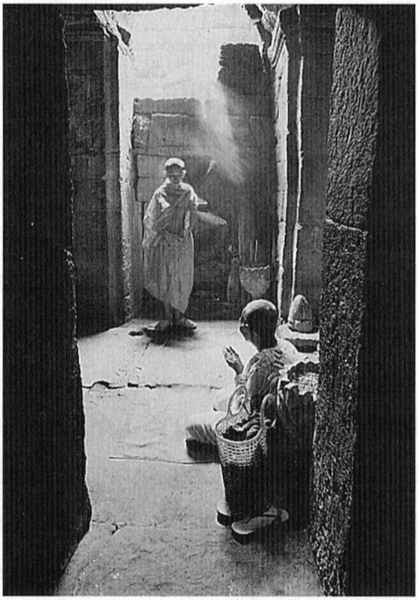
มงกุฎคล้ายกับมงกุฎพระวัชรธร ยามที่ไม่ทรงมงกุฎจะรัดเกล้าด้วยมาลัยดอกไม้หอมอย่างเช่นดอกมะลิไว้บนพระเกศา ทรงสวมสร้อยไข่มุกเม็ดใหญ่ที่พระกร ข้อพระบาท นิ้วพระหัตถ์ทรงสวมกำไลและแหวนทองประดับเพชรตาแมว ไม่ทรงฉลองพระบาท ฝ่าพระบาทและพระพักตร์ทาสีแดงชาด คราวเสด็จออกจากพระราชวังจะทรงพระแสงดาบทองคำไปด้วย

สำหรับราษฎรสามัญจะแต้มสีที่ฝ่าเท้าได้เฉพาะสตรีเท่านั้น ลายผ้าที่ใช้สวมใส่ของเจ้านายและชนชั้นสูงกับของราษฎรสามัญก็แตกต่างกันโดยจำกัดลายไว้เฉพาะกลุ่ม เช่นชนชั้นสูงเท่านั้นที่จะสวมเสื้อผ้าที่มีลายดอกถี่ๆ ได้

ชนชั้นฐานันดรศักดิ์

จิวต้ากวนได้กล่าวถึง ลำดับชั้น ศักดินา ของข้าราชการในอาณาจักรนี้ว่ามีตั้งแต่ระดับเสนาบดี แม่ทัพ โหราจารย์ และพนักงานอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมากเหมือนของจีน ซึ่งเป็นธรรมดาที่บรรดาลูกท่านหลานเธอจะได้รับการแต่งตั้งไว้ในตำแหน่งที่สำคัญๆ

ยามที่ขุนนางผู้ใหญ่ออกไปยังที่สาธารณะก็จะมีเครื่องหมายยศและผู้ติดตามเป็นเครื่องบ่งบอกตำแหน่งฐานะ ถ้าตำแหน่งสูงจะนั่งเสลี่ยงคานหามทองและสัปทนด้ามทอง ๔ คัน รองลงมาจะเป็นเสลี่ยงคานหามทองและสัปทนด้ามทอง ๒ คัน รองลงมาอีกชั้นจะเป็นเสลี่ยงคานหามทองและสัปทนด้ามทอง ๑ คัน ต่ำลงไปจะเหลือเพียงเฉพาะสัปทนด้ามทอง ๑ คัน ส่วนที่ต่ำลงไปกว่านั้นจะมีได้แต่เพียงสัปทนด้ามเงินและเสลี่ยงคานหามเงิน สำหรับตัวสัปทนทั้งหลายทำด้วยแพรต่วนสีแดงจากเมืองจีน มีระบายยาว

ลงมาเกือบถึงพื้น

จิวต้ากวนยังกล่าวถึงทาสอันเป็นชนชั้นต่ำสุดในอาณาจักรว่า ตามบ้านเรือนขุนนางและเศรษฐีจะมีทาสไว้รับใช้เป็นเรือนร้อย ถ้าเป็นบ้านเรือนของผู้คนที่มีฐานะระดับปานกลางหรือระดับธรรมดาก็จะมีทาสรับใช้เป็นเรือนสิบต่อครอบครัว บ้านใดที่ไม่มีทาสรับใช้ถือว่าเป็นบ้านของคนจน ทาสพวกนี้เป็นคนป่าพื้นเมืองที่อยู่ตามภูเขาเรียกว่า เผ่าจวง เมื่อถูกซื้อตัวเข้ามาอยู่ในเมืองแล้วจะไม่กล้าหนีไปไหน ถ้าเป็นทาสหนุ่ม ก็จะมีราคาแพงกว่าคนแก่ คนพวกนี้จะถูกกันให้อยู่ใต้ถุนเรือน จะขึ้นบนบ้านได้เฉพาะตอนทำงานและต้องหมอบคลานเวลาอยู่ต่อหน้าเจ้าของ หากทำผิดก็จะถูกเฆี่ยนตี หากหลบหนีและถูกจับได้ก็จะถูกจองจำหรือถูกสักหน้าประจาน

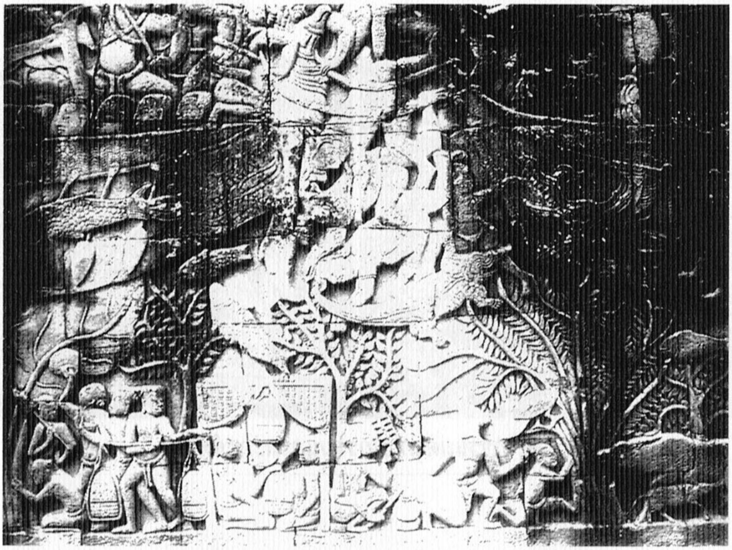
ศาสนาและวัดวาอาราม

จิวต้ากวนได้เอ่ยถึงศาสนาและนักบวชที่มีอยู่อย่างเป็นทางการในแผ่นดินขอมขณะนั้นว่ามีอยู่ ๓ ศาสนา ได้แก่ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ (เถรวาท) และลัทธิไศวะนิกาย โดยนักบวชในศาสนาพราหมณ์นั้นเรียกว่า ปันชิ (บัณฑิต) หรือโหราจารย์ ซึ่งแต่งกายเหมือนบุรุษทั่วไป เพียงแต่มีด้ายสายสิญจน์สีขาวแขวนคอไว้ เป็นเครื่องหมายบอกให้รู้พราหมณ์พวกนี้มักจะมีตำแหน่งสูงๆ อยู่ในวงราชการ

สำหรับพระสงฆ์ในพุทธศาสนานั้นโกนศีรษะ ห่มจีวรสีเหลือง เปิดไหล่ไว้ข้างหนึ่งและไม่สวมรองเท้า ฉันอาหารมื้อเดียว ไม่ฉันสุรา มีพระสงฆ์บางรูปที่ได้รับสิทธิในการนั่งเสลี่ยงคานทอง มีสัปทนด้ามทองหรือเงิน และพระสงฆ์ระดับนี้จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาของพระเจ้าแผ่นดินในเรื่องสำคัญๆ วัดทั่วไปมีความเรียบง่าย ไม่มีระฆัง ไม่มีกลอง ไม่มีฉาบ มีแต่ธงทิวและแท่นสูงๆ ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทององค์เดียวเท่านั้น และจิวต้ากวนยังบอกด้วยว่าคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาทำด้วยใบลาน

ส่วนพวกนักบวชในลัทธิไศวะนิกาย ซึ่งจิวต้ากวนเรียกว่าพวกลัทธิเต๋าหรือปาซูเวนั้น แต่งกายเหมือนผู้ชายชาวเมืองทั่วไป ต่างกันแต่มีผ้าโพกหัวสีขาวหรือสีแดง รูปบูชาของพวกนี้คือก้อนหิน (ศิวลึงค์) ซึ่งมีลักษณะคล้ายๆ หินแม่ธรณีที่ประดิษฐานตามศาลเจ้าในประเทศจีน วัดของนักบวชลัทธินี้มีความมั่งคั่งน้อยกว่าวัดในพระพุทธศาสนา จิวต้ากวนบอกว่าเขาไม่ค่อยรู้เรื่องของนักบวชลัทธินี้เท่าใดนัก

อย่างไรก็ดี จิวต้ากวนก็บอกให้เรารู้ว่าเด็กๆ ในวัยเรียนจะ

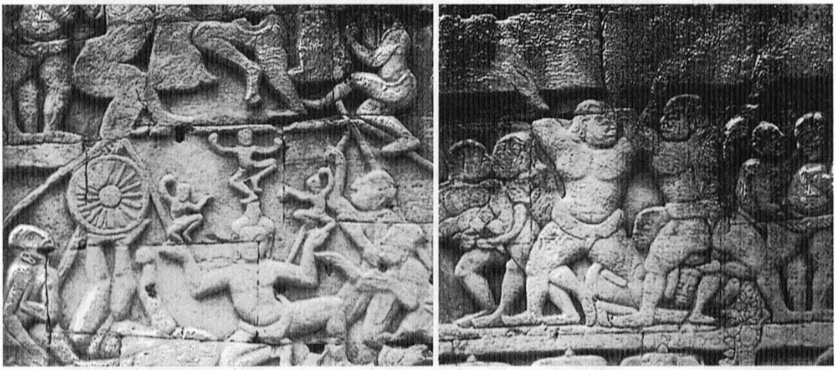
▲ *การค้าขายและการประกอบอาชีพต่างๆ*

มาเรียนกับพระ ครั้นพอโตขึ้นจึงจะกลับไปใช้ชีวิตฆราวาสตามเดิม และยังบอกด้วยว่าชาวเมืองส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

ประชากร

จิวต้ากวนได้กล่าวถึงรูปพรรณสัณฐานของผู้คนในอาณาจักรนี้ว่าชาวเมืองทั่วไปผิวพรรณหยาบและดำ จะหาที่งดงามจริงๆ ก็เห็นจะเป็นในรั้วในวัง หรือตามบ้านเจ้านายและขุนนางเท่านั้น สตรีที่สูงศักดิ์มักจะมีผิวขาวราวหยกเพราะไม่ค่อยถูกแดดถูกลมเท่าใดนัก

คนพื้นเมืองดั้งเดิมมีอยู่ ๒ พวก พวกหนึ่งที่พอรู้ภาษาอยู่บ้างก็จะถูกขายมาเป็นทาสในเมือง ส่วนอีกพวกหนึ่งที่ไม่รู้ภาษาและไม่ยอมรับความเจริญก็จะเร่ร่อนไปตามป่าเขา เทินไหดินเหนียวไว้บนศีรษะ มีชีวิตอยู่ด้วยการล่าสัตว์เป็นอาหาร

▲ *การแสดงกายกรรมและละครสัตว์*

ภาษา

จิวต้ากวนบอกว่ากัมพูชามีภาษาเป็นของตนเอง แม้สำเนียงจะคล้ายกับภาษาของจามและสยาม แต่ก็เป็นคนละภาษาพูดจากันไม่รู้เรื่อง ส่วนใหญ่การเรียงลำดับคำจะกลับกันกับภาษาจีน เจ้านายและขุนนางผู้ใหญ่จะมีภาษาพูดสำหรับตนเองโดยเฉพาะ (ราชาศัพท์) อาลักษณ์ก็จะพูดภาษาที่สละสลวยตามแบบของเขา พระในพระพุทธศาสนาและนักบวชต่างๆ ก็มีคำเฉพาะในทางพระ ส่วนชาวเมืองในแต่ละเมืองหรือแต่ละหมู่บ้านก็จะมีภาษาท้องถิ่นของตนเอง

การพิจารณาคดีความ

เมื่อมีคดีความเกิดขึ้นในระหว่างราษฎร ไม่ว่าจะเป็นคดีเล็กน้อยหรือคดีใหญ่แค่ไหน เรื่องก็จะขึ้นไปถึงกษัตริย์ การพิจารณาตัดสินคดีจะใช้วิธีพิสูจน์ผู้บริสุทธิ์ อย่างเช่นให้จุ่มมือลงไปในน้ำมันเดือด ถ้าไม่เป็นอันตรายจึงเชื่อว่าบริสุทธิ์ การลงโทษในคดีร้ายแรง

จะใช้วิธีขุดหลุมฝังผู้กระทำความผิดที่นอกประตูเมืองด้านทิศตะวันตก ถ้าเป็นโทษเบาบางก็จะใช้วิธีตัดมือ ตัดเท้า หรือตัดจมูก

การเกษตรกรรม

จิวต้ากวนบอกว่า แผ่นดินนี้มีความอุดมสมบูรณ์ ปีหนึ่งสามารถปลูกพืชผลได้ถึง ๓-๔ ครั้ง ฝนตกปีละ ๖ เดือน หน้าฝนระดับน้ำในทะเลสาบจะขึ้นสูงท่วมต้นไม้ใหญ่ ผู้คนที่อยู่ใกล้ทะเลสาบจะอพยพไปอยู่ตามภูเขา ชาวนาจะรู้ดีว่าเมื่อไรน้ำจะท่วม เมื่อไรจะหว่านพืชและบางที่ก็มีข้าวป่าขึ้นเองโดยไม่ต้องหว่านด้วยซ้ำ

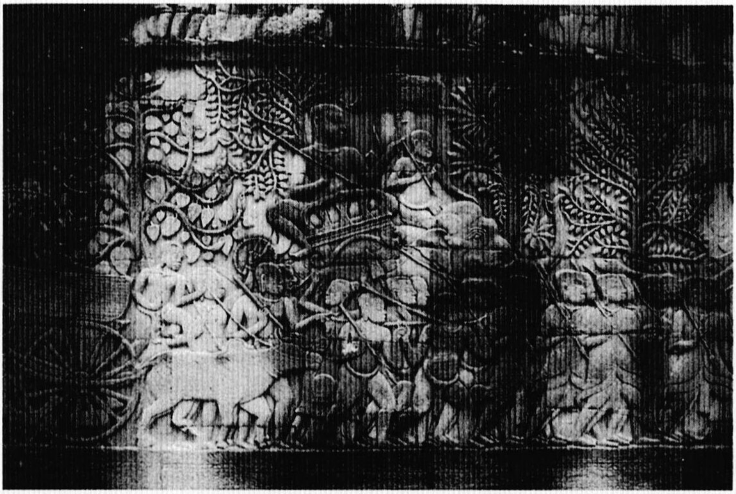
ชาวกัมพูชารู้จักวิธีการทอผ้าฝ้ายด้วยมือ แต่ไม่รู้จักวิธีการทอผ้าด้วยเครื่องและไม่รู้จักการเลี้ยงไหมหรือปลูกหม่อน มีแต่ชาวสยามที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่รู้วิธีต่างๆ เหล่านี้

หัวเมืองต่างๆ

อาณาจักรกัมพูชาประกอบด้วยหัวเมืองต่างๆ กว่า ๙๐ เมือง แต่ละเมืองมีขุนนางปกครองดูแล และมีป้อมค่ายปักกำแพงไม้ระเนียดไว้ป้องกันศัตรู ส่วนหมู่บ้านต่างๆ แต่ละหมู่บ้านจะมีวัดหรือสถูปอย่างน้อย ๑ วัด มีผู้ปกครองเป็นคนในท้องถิ่น ตามทางหลวงมีที่พักระหว่างทางเรียกว่า เซนมู (สำนัก)

เทศกาลงานรื่นเริง

จิวต้ากวนได้กล่าวถึงงานเทศกาลต่างๆ ในกัมพูชาว่าเทศกาลปีใหม่เริ่มในเดือนสิบตามจันทรคติของจีน มีการจัดงานเฉลิมฉลองปีใหม่ที่หน้าพระราชวังหลวง มีการปลูกปะรำใหญ่ และตาม

▲ *กองเกียกกายในกองทัพหลวง*

ประทีปโคมไฟสว่างไสว ประดับประดาด้วยดอกไม้สด มีการจุดพลุดอกไม้ไฟและประทัด งานนี้ทั้งพระเจ้าแผ่นดิน ข้าราชบริพารและทูตานุทูตจะมาร่วมงานด้วย ทั้งนี้ในแต่ละเดือนจะมีพิธีหรืองานเทศกาลตลอดทั้งสิบสองเดือน เช่น เดือนสี่มีงานเดาะคลี เดือนห้ามีพิธีสรงน้ำพระพุทธรูปซึ่งอัญเชิญมาจากที่ต่างๆ ทั่วพระราชอาณาจักร เดือนเจ็ดมีพิธีเผาฟางข้าว เดือนเก้าเป็นพิธีตรวจพลสวนสนาม เป็นต้น

กระบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

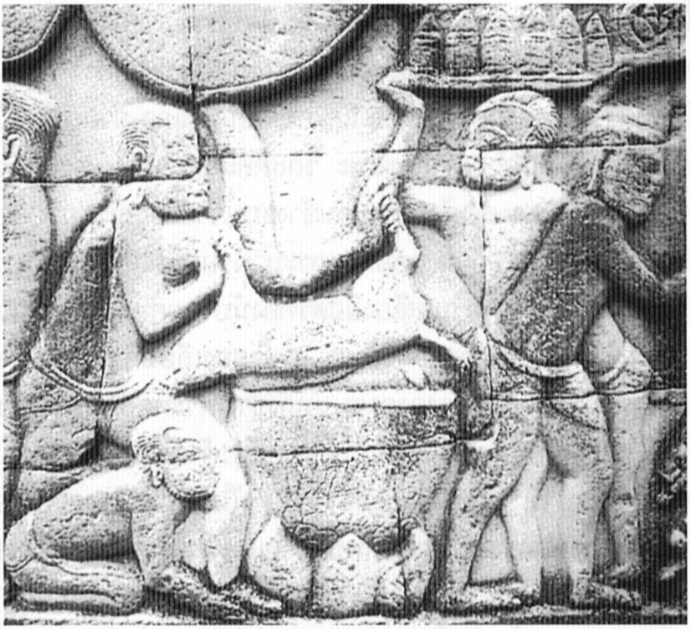
จิวต้ากวนได้บรรยายถึงเรื่องนี้ไว้ว่า เมื่อพระราชาเสด็จออกจากพระราชวังจะมีขบวนแห่นำโดยทหาร ตามด้วยธงทิวและกองดุริยางค์ มีนางกำนัลราว ๓๐๐-๔๐๐ คนแต่งกายงดงามประดับดอกไม้ที่มวยผม มือถือเทียนเรียงรายตามกันมาเป็นทิวแถว เทียน

นี้จะจุดแม้ในเวลากลางวัน จากนั้นจึงเป็นขบวนนางกำนัลอัญเชิญเครื่องราชูปโภคทอง-เงินและเครื่องประกอบเกียรติยศต่างๆ ถัดมาเป็นเหล่าราชองครักษ์หญิงถือโล่และหอกเป็นทิวแถว จากนั้นจึงเป็นกระบวนรถเทียมด้วยม้าและแพะ รถแต่ละคันประดับประดาด้วยเครื่องทองคำ ตามมาด้วยกระบวนช้างของเจ้าชายและเสนาบดี มีสัปทนแดงกั้นนับไม่ถ้วน ต่อด้วยกระบวนของพระมเหสีและพระสนมที่นั่งมาในสีวิกาหรือเสลี่ยงมีฉัตรทองนับร้อยคันกั้นในกระบวน จากนั้นจึงถึงช้างทรงของพระราชา งาทั้งสองเลี่ยมด้วยทอง องค์พระราชาประทับยืนอย่างองอาจบนหลังช้าง พระหัตถ์กุมพระขรรค์ชัยศรี แวดล้อมด้วยพนักงานกั้นเศวตฉัตรด้ามทอง ๒๐ คัน มีทหารม้ารักษาพระองค์แซงทั้งสองข้าง ผู้ใดเห็นพระราชาจะต้องรีบหมอบกราบถวายบังคมเอาหน้าผากแตะพื้นไว้ หากฝ่าฝืนจะถูกจับตัวเอาไปเสียค่าปรับ

นอกจากนี้ในบันทึกของจิวต้ากวนยังได้กล่าวถึงเรื่องการเสด็จออกว่าราชการของกษัตริย์ พิธีเบิกพรหมจารีของเด็กสาวอันพิลึกพิลั่น การคลอดบุตร การอาบน้ำของชาวเมือง การค้าขาย โรคภัยไข้เจ็บ พิธีการทำศพนักรบของกองทัพและเรื่องอื่นๆ อีกมากมายรวมทั้งหมดประมาณ ๔๐ หัวข้อด้วยกัน

บันทึกแห่งสหัสวรรษ

จากจดหมายเหตุของจิวต้ากวนดังกล่าว ทำให้เราได้ข้อคิดอย่างหนึ่งว่าแม้จะเป็นเพียงการบันทึกจากเหตุการณ์ปกติธรรมดาในยุคหนึ่ง แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปอีกยุคหนึ่งบันทึกนี้กลับเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่ามหาศาลแก่ผู้กระหายใคร่รู้เรื่องราวความเป็นไปในอดีต

▲ *การฆ่าสุกรมาทำอาหาร*

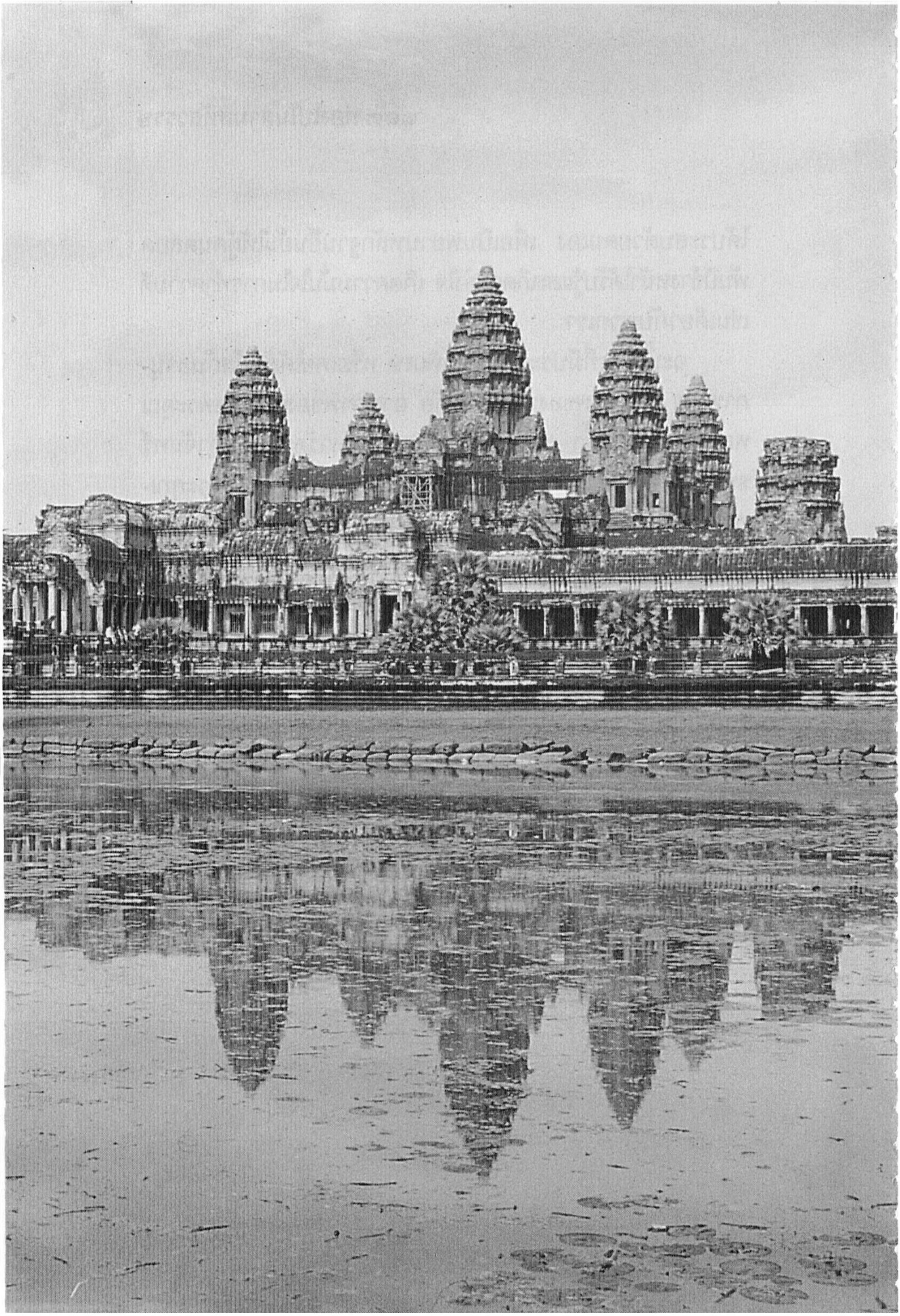
เห็นหรือยังว่าขนาดเป็นการบันทึกเหตุการณ์ธรรมดาๆ ยังมีคุณค่าขนาดนี้ ถ้าหากเป็นเหตุการณ์พิเศษด้วยแล้วจะมีคุณค่ามหาศาลขนาดไหน

พูดเรื่องนี้แล้ว พลอยทำให้นึกถึงดำริของพระเดชพระคุณ-พระราชภาวนาวิสุทธิ์ หลวงพ่อธัมมชโยของพวกเราที่ท่านเคยบอกว่าจะจัดทำบันทึกแห่งสหัสวรรษขึ้นมา เพื่อรวบรวมบันทึกความทรงจำจากประสบการณ์พิเศษของพวกเราทั้งหลายเก็บรักษาไว้ในมหาธรรมกายเจดีย์หรือมหาวิหารพระมงคลเทพมุนี ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์อัศจรรย์ตะวันแก้ว หรืออานุภาพบุญต่างๆ ที่พวกเรา

ได้ประสบด้วยตนเอง เพื่อเป็นพยานหลักฐานยืนยันให้ผู้คนตลอดพันปีข้างหน้าได้รับรู้และเกิดกำลังใจ เกิดความมั่นใจในการทำความดีเช่นเดียวกับพวกเรา

ฉะนั้นใครที่มีประสบการณ์พิเศษ หรือเคยได้สัมผัสกับอานุภาพบุญ อานุภาพของพระรัตนตรัย อานุภาพของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ หรือคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ก็ดี ขอให้ช่วยกันเขียนบันทึกถวายแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อธัมมชโยด้วย เพราะนี่จะเป็นบันทึกหรือจดหมายเหตุที่ทรงคุณค่ามหาศาลยิ่งนัก

อย่างน้อย ๆ ชื่อเสียงของท่านก็จะได้รับการกล่าวขานสืบไปนับเป็นพัน ๆ ปี แถมยังจะมีส่วนในการส่งเสริมสร้างคนดี ๆ อีกนับไม่ถ้วน ส่วนเรื่องบุญกุศลที่จะได้ก็ไม่ต้องห่วง เพราะบุญนี้จะมีผลพวงต่อเนื่องไปไม่รู้จบตราบเท่าที่มหาธรรมกายเจดีย์ยังคงอยู่คู่จักรวาล

นครวัด
นครอันศักดิ์สิทธิ์มหัศจรรย์

อลังการนครวัด

หลังจากที่ได้เที่ยวชมโบราณสถานในเมืองพระนครมากว่าครึ่งค่อนวัน ก็มาถึงรายการสุดท้ายคือ **นครวัด** ที่เราตั้งใจจัดโปรแกรมอย่างนี้ เพราะเห็นว่าของดีของเด็ดก็ต้องเก็บเอาไว้ดูกันตอนหลังเพื่อสร้างความตื่นเต้นประทับใจอย่างสุดๆ เป็นการทิ้งท้าย น่าเสียดายว่ากว่าจะมาถึงตรงนี้พวกเราส่วนใหญ่ต่างก็ออกอาการอ่อนล้าเต็มที และทำท่าว่าชักจะไม่อยากไปไหนต่อ แต่พอมาถึงปากทางเข้านครวัด ได้เห็นความยิ่งใหญ่อลังการของมหาปราสาทที่ตั้งตระหง่านท้าทายอยู่เบื้องหน้าเข้าเท่านั้น ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าก็มลายหายไป กำลังวังชาไม่รู้ว่ามาจากไหน แต่ละคนต่างแสดงอาการคึกคักคล้ายกับว่ามีกำลังก๊อกสองสำรองไว้กระนั้น

อาการคึกคักที่เกิดขึ้นแก่พวกเราราวกับได้รับน้ำทิพย์มาชโลมใจชูกำลังเช่นนี้ ทำให้ผมนึกถึงนายอองรี มูโอต์ (Henri Mouhot)

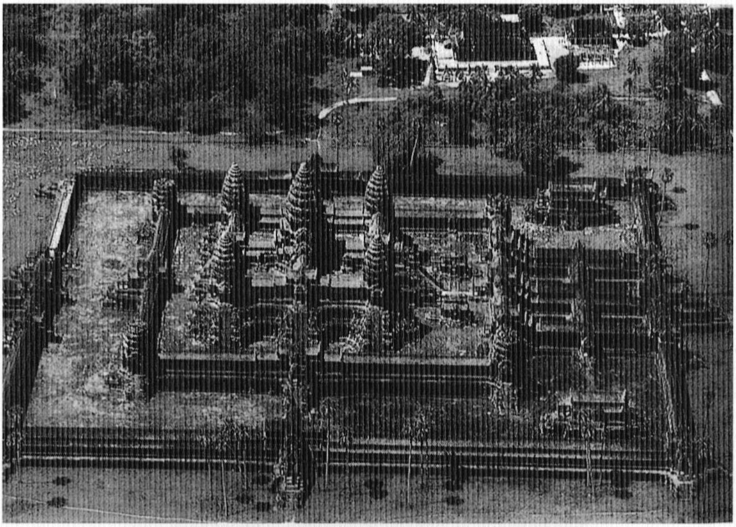
นักธรรมชาติวิทยาชาวฝรั่งเศส ที่ได้ดั้นด้นบุกป่าฝ่าดงมาถึงนครวัดแห่งนี้เมื่อปี พ.ศ.๒๔๐๓ หรือราวร้อยสี่สิบปีก่อนโน้น โดยแกได้เขียนบรรยายถึงความรู้สึกตอนที่ได้มาเห็นนครวัดเป็นครั้งแรกว่า

“.....มันยิ่งใหญ่กว่าสิ่งใด ๆ ที่ชาวกรีกและชาวโรมันได้เคยสร้างไว้ นครวัดเป็นสิ่งที่สง่างามที่สุดและได้รับการรักษาไว้อย่างดีที่สุดในบรรดาอนุสาวรีย์ทั้งหลาย ซึ่งคนโบราณได้ทิ้งไว้ให้แก่อนุชนรุ่นหลัง มันทำให้นักเดินทางอย่างข้าพเจ้าหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง ทำให้จิตใจเต็มไปด้วยความเบิกบานและชื่นฉ่ำ ราวกับผู้ที่เดินทางในทะเลทรายแล้วได้พบโอเอซีสอย่างนั้น...”

ข้อเขียนของนายอองรี มูโอต์ ดังกล่าวเท่ากับเป็นการกระตุ้นให้ชาวยุโรปและชาวโลกทั้งหลายเกิดความสนใจเกี่ยวกับนครวัดกันมากขึ้น เพราะหลังจากนั้นก็มีบรรดานักสำรวจมุ่งหน้ามายังนครวัดกันมากมายหลายคณะ และหลายท่านก็ได้รับชื่อเสียงจากงานศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับนครโบราณแห่งนี้เป็นอย่างมาก อาทิ ดูอาท์ เดอลาเกร์ หลุยส์ เดอลาปอร์เต หลุยส์ ฟิโนต์ ฟิลิปป์ สแตร์น ยอร์ช เซเดส์ เป็นต้น ส่วนนักปราชญ์ของไทยที่เคยมาเที่ยวชมหรือเขียนหนังสือไว้จนเป็นที่เลื่องลือก็คือสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และนายธรรมทาส พานิช เป็นต้น

สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงนิพนธ์ไว้ใน “นิราศนครวัด” เมื่อครั้งเสด็จประพาสนครวัดในปี พ.ศ.๒๔๖๗ ว่า

“...เมื่อมาเห็นตัวนครวัดเข้าจริง รู้สึกว่าผิดกับที่คาดหมายไว้แต่ก่อน อย่างไร คือดูใหญ่โตกว่าที่คาดหมายนั้นอย่างหนึ่ง ดูสง่างามกว่าที่คาดหมายด้วยอีกอย่างหนึ่ง น่าชมช่างผู้คิดแบบอย่างแผนที่นครวัด ว่าเป็นช่างฉลาด ทำให้จับใจคนดู เริ่มต้นแต่

▲ *นครวัดมองจากมุมสูงเห็นสัดส่วนแผนผังอันงดงาม*

เมื่อถึงเชิงสะพานหินก่อน ที่จะข้ามคูไปเข้าบริเวณทางด้านตะวันตก แลดูปรางค์ประตูและพระระเบียงชั้นนอกมีปรางค์ใหญ่ ๙ ยอดสูงตระหง่านอยู่ ข้างในก็งามจับใจเสียชั้นหนึ่ง เมื่อข้ามสะพานผ่านประตูเข้าไปถึงลานในบริเวณเปลี่ยนรูป แลปราสาทอยู่กลางบริเวณมีพระระเบียงล้อมเป็นชั้นๆ ไป สมทรวดทรง ก็งามจับใจอีกชั้นหนึ่ง ครั้นเข้าไปถึงปราสาทตั้งแต่ชั้นบันไดพลับพลาหน้าระเบียงชั้นนอกขึ้นไป ก็ได้เห็นฝีมือจำหลักลายต่างๆ น่าพิศวงขึ้นไปจนถึงองค์ปรางค์ใหญ่ ดูได้เพลิดเพลินไปทุกชั้น...”

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ถกเขมร” จากการเดินทางมายังนครวัดเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๖ ไว้ตอนหนึ่งว่า

“...เราเดินดูปราสาทนครวัดอยู่หลายรอบหลายตลบ ปล่อย

▲ *ยอดปรางค์ปราสาท*

ให้บรรยากาศ และชีวิตความเคลื่อนไหวแห่งโบราณกาลนั้นแทรกซึมเข้าไปในตัวเราทีละน้อย เรายิ่งดูก็ยิ่งเห็นอัศจรรย์ในการก่อสร้างอันมหึมาที่ปราศจากเครื่องมือใด ๆ นอกจากแรงคน หินแต่ละก้อนที่เอามาก่อปราสาทนั้นมิใช่เล็ก ๆ ในสมัยปัจจุบันจะไม่มีใครนึกฝันที่จะใช้แรงคนยกและแบกหาม

ลายสลักและภาพต่าง ๆ นั้นละเอียดลออเป็นที่สุดแล้ว เมื่อปราสาทนั้นก่อเสร็จด้วยแรงคนนับหมื่นนับแสน ก็จะต้องใช้ช่างฝีมือจำนวนนับพันเข้ามาแกะสลัก คิดดูแล้วก็เห็นว่าเกินกำลังดันทางด้านศิลปะ เกินศรัทธาและเกินความฝันของมนุษย์ที่จะสร้าง-

▲ พระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒

สรรค์สิ่งก่อสร้างอันใหญ่หลวงนี้ขึ้นมาด้วยกำลังแขนกำลังขา และด้วยเครื่องมือเพียงง่าย ๆ ตามแบบโบราณ....”

“......เราแหงนดูขึ้นไปเบื้องบน เห็นแต่ยอดปรางค์เสียดกันขึ้นไปบนฟ้า เหมือนกับว่าจะแข่งกันว่า ยอดไหนจะแทงทะลุเมฆเบื้องบนได้ก่อน ซึ่งเราเป็นมนุษย์ตัวเล็ก ๆ ในปัจจุบันสมัยก็ได้แต่ถอนใจใหญ่ รู้สึกขนลุกเมื่อคิดว่าสิ่งมหัศจรรย์ทั้งหมดที่เราเห็นอยู่ ณ บัดนี้ได้สร้างขึ้นเพื่อความยิ่งใหญ่ของมนุษย์คนเดียวที่ได้เกิดแก่เจ็บตายไปแล้วเช่นเดียวกับเราที่ได้เป็นมาและจะต้องเป็นไป

.....ภาพพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ ผู้สร้างปราสาทนั้นไม่จำเป็น

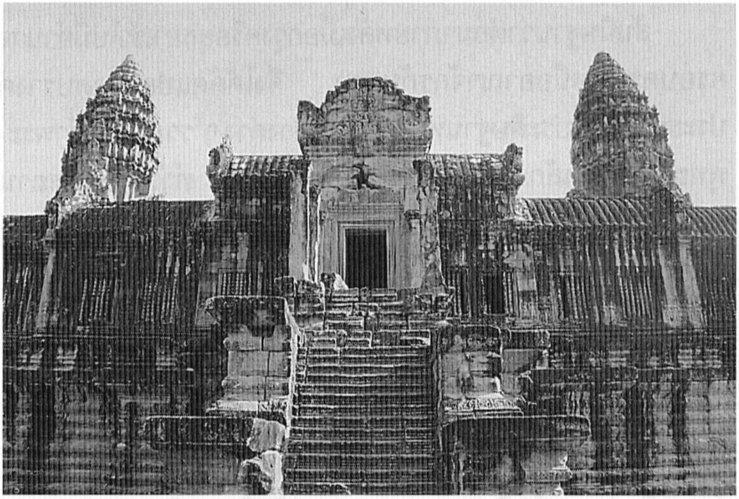
ต้องไปหาดูให้ไกลเพราะปรากฏอยู่บนผนังระเบียงปราสาทชั้นล่างนั้นเอง ในฐานะที่ทรงเป็นนารายณ์อวตารปางหนึ่งเรียกว่า 'ปรม-วิษณุโลก' ดั่งที่มีอักษรจารึกไว้ใกล้ๆ ภาพ.....

หนึ่งในเจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลก

ปราสาทนครวัดสร้างในสมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ ซึ่งครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ.๑๖๕๖-๑๖๘๘ นับเป็นเทวสถานและราชสุสานที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในเจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ในยุคพันปีหลัง (ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๐-๒๐) ซึ่งได้แก่ ปราสาทนครวัด ทัชมาฮาล พระราชวังแวร์ซายส์ ตึกเอ็ม-ไพร์สเตท เขื่อนยักษ์ฮูเวอร์ สะพานโกลเด็นเกท และเรือโดยสารควีนแมรี่ (ส่วนสิ่งมหัศจรรย์ในยุคแรกได้แก่ พีระมิดในอียิปต์ สวน-ลอยแห่งกรุงบาบิโลน ฯลฯ และสิ่งมหัศจรรย์ในยุคกลางได้แก่ กำแพงเมืองจีน หอเอนเมืองปิซ่า ฯลฯ)

นครวัด ประกอบด้วยปราสาทหิน ๓ ชั้น หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ขนาดพื้นที่ ๑,๕๐๐ x ๑,๓๐๐ เมตร สร้างขึ้นในกำแพงล้อมรอบ มีคูน้ำขนาดกว้าง ๑๙๐ เมตร ล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน ปรางค์องค์ประธานของปราสาทสูงถึง ๖๕ เมตร นักวิชาการทางโบราณคดีสันนิษฐานว่า น่าจะต้องใช้หินในการก่อสร้างไม่น้อยกว่า ๖ แสนลูกบาศก์เมตร ใช้ช้างกว่า ๔ หมื่นเชือก ใช้แรงงานคนอีกนับแสนในการขนหินจากภูเขาพนมกุเลน ซึ่งอยู่ห่างออกไปราว ๕๐ กิโลเมตร

นอกจากต้องใช้แรงงานคนอย่างมหาศาลแล้ว การสร้างปราสาทแห่งนี้ยังต้องใช้ช่างฝีมือชั้นเยี่ยมอีกไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน

▲ *บันไดทางขึ้นด้านข้างที่ค่อนข้างลาดชัน*

และใช้เวลาอีกกว่า ๓๐-๔๐ ปี ในการแกะสลักตกแต่งลวดลายต่างๆ ซึ่งผลงานที่ปรากฏต่อสายตาของชาวโลกถือว่าเป็นศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมที่มีความงดงามสมบูรณ์ที่สุดของอาณาจักรกัมพูชา

นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีส่วนใหญ่เชื่อว่านครวัดนี้เป็นทั้งเทวสถานและราชสุสาน เพราะพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ ทรงนับถือศาสนาฮินดูไวษณพนิกาย ฉะนั้นการสร้างศาสนสถานบนฐานชั้นแบบนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. เป็นวิหารเก็บราชลึงค์

๒. เป็นทิพยวิมานของเทพบนโลกมนุษย์

๓. เป็นพระราชสุสานที่เก็บพระบรมศพของพระองค์

๔. เป็นรูปจำลองเขาพระสุเมรุอันเป็นศูนย์กลางของโลกและจักรวาล

สันนิษฐานว่าต่อมาภายหลังเมื่อกรุงศรีอยุธยาเข้าไปมีอำนาจครอบครองเหนืออาณาจักรกัมพูชา จึงได้ดัดแปลงยอดปรางค์ประธานเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ รวมทั้งยังนำพระพุทธรูปไม้จำหลักมากมายมาประดิษฐานไว้ที่นี่ ทำให้ศาสนสถานแห่งนี้เปลี่ยนฐานะมาเป็นวัดในพระพุทธศาสนาเรียกว่า นครวัด มาแต่ครั้งนั้น

เทวสถานหรือพุทธสถาน

แม้ว่าบรรดานักวิชาการส่วนใหญ่จะสันนิษฐานว่านครวัดสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเทวสถานของศาสนาฮินดูก็ตาม แต่ก็ยังมีผู้คนอีกไม่น้อยที่เชื่อว่านครวัดเป็นพุทธสถานมาแต่ดั้งเดิม อาทิ นายธรรมทาส พานิช นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีของไทย ซึ่งได้เขียนแสดงความเห็นไว้ในหนังสือเรื่อง **พนม ทวาราวดี ศรีวิชัย** โดยอ้างหลักฐานจากตำนานพระแก้วมรกตและพงศาวดารของเขมรมายืนยันว่า

"....ที่ถูกแล้วคำว่า พระนครวัด ก็ชัดเจนดีอยู่แล้วเป็นภาษาไทยง่ายๆ เด็กๆ ก็เข้าใจได้ พระราชพงศาวดารกรุงกัมพูชาจดไว้ชัดเจนว่า เมื่อพระเจ้าปทุมสุริยวงศ์ (พ.ศ.๑๔๓๒-๑๔๕๓) ได้พระแก้วมรกตมาเข้าปากน้ำบันทายมาสแล้ว พระองค์มีความปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าพระแก้วมรกตนี้เป็นพระพุทธรูปประเสริฐสุดของไศเลนทรวงศ์ มีค่าควรแก่เศวตฉัตรของพระเจ้าจักรพรรดิ เพราะท่านผู้ดำริสร้างเป็นพระอรหันต์ ท่านผู้สร้างก็เป็นพระโพธิสัตว์ผู้รักษาพระพุทธศาสนาสองพระองค์ พระเจ้าปทุมสุริยวงศ์ (พระเจ้ายโศวรมันที่ ๑) จึงยกปราสาทราชวังของท่านถวายเป็นวัดพระแก้ว คือยกวังเป็นวัดตามวัฒนธรรมไทย ทั้งปราสาทราชวัง

▲ สามเณรน้อยนำนั่งสมาธิบนปราสาทนครวัด

เดิมและผืนแผ่นดินอันมีคูล้อมรอบ ตกเป็นทรัพย์สินของพระแก้ว-มรกตมาตั้งแต่นั้น พระเจ้าปทุมสุริยวงศ์ได้ออกไปสร้างพระราชวังใหม่ โดยเอาพนมผาแคงเป็นใจกลางพระนครเรียกว่า กรุงยโศธร-ปุระ...."

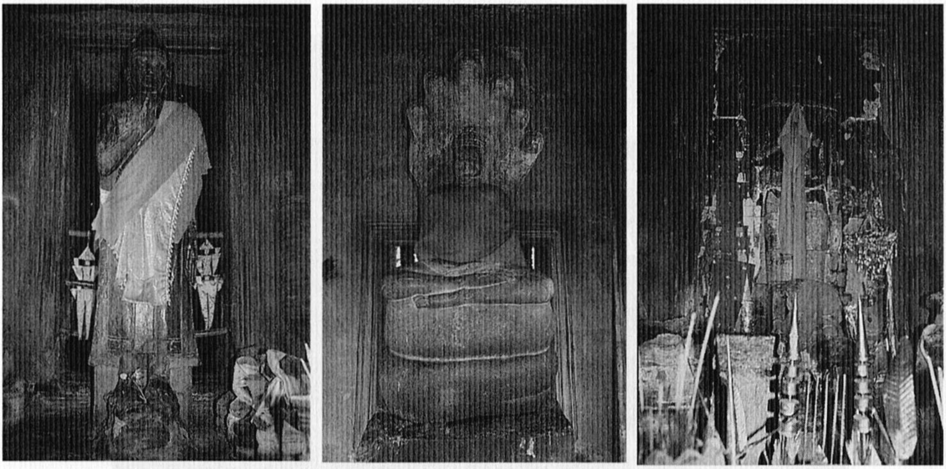
"....พระเจ้าปทุมสุริยวงศ์ได้ไปฟังธรรมในโบสถ์พระแก้ว ไปรักษาอุโบสถ นั่งวิปัสสนาในโบสถ์พระแก้ว จนเข้าใจหลักธรรมในพุทธศาสนาดี สามารถสั่งสอนพุทธศาสนา แพร่พุทธศาสนาให้ข้าราชบริพาร เสนาบดี พราหมณ์ ปุโรหิต พวกพราหมณ์ และ

เสนาบดีหลายท่านได้นับถือพุทธศาสนา และเป็นกำลังสำคัญในการฟื้นฟูพุทธศาสนาในรัชกาลต่อ ๆ มา..."

"....เมื่อพระราชวังที่นครวัดเดิมชำรุดเสื่อมโทรมหมดแล้ว พระเจ้าสูรยวรมเทวะที่ ๒ (พ.ศ.๑๖๕๖-๑๖๙๕) ลูกหลานของขอมได้มาสร้างปราสาทศิลาขึ้นไว้ตรงพระนครวัดเดิม เป็นปราสาทศิลาใหญ่โตมาก มีเก้ายอดเป็นสัญลักษณ์พระธรรมเก้าคือมรรคสี่ผลสี่นิพพานหนึ่ง เพื่อยืนยันว่า ณ สถานที่นี้ พระเจ้าปทุมสุริยวงศ์พระจักรพรรดิขอมผู้เรืองฤทธิ์ด้วยทรงธรรมด้วย ได้เข้าถึงพระธรรมโดยนั่งวิปัสสนา ณ ที่นี้เป็นประจำ ผู้ใดมารักษาศีลฟังธรรม บำเพ็ญวิปัสสนา ณ ที่นี้ จะได้รับกำลังใจด้วยการระลึกว่าบรรพบุรุษของเราเคยถึงธรรม ณ ที่แห่งนี้ พระภิกษุเขมร ราษฎรเขมรเชื่อตามพงศาวดาร จึงมานมัสการ ณ สถานที่นี้เป็นประจำทุกปีไม่มีขาด

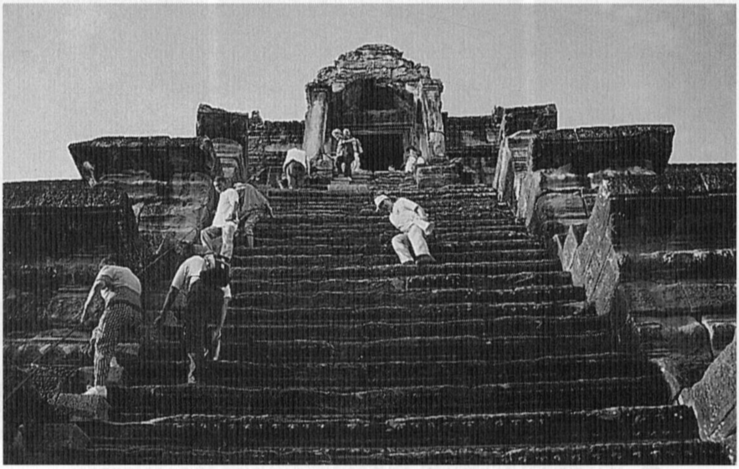
▲ ระเบียงภาพจำหลักรอบปราสาทนครวัด

▲ พระพุทธรูปปางต่างๆ ที่ประดิษฐานในปรางค์องค์ประธาน

เมื่อฝรั่งแรกมาปกครองเขมรได้พยายามบิดเบือนความจริง โดยหาว่าพงศาวดารเขียนไว้ผิด ฝรั่งว่าปราสาทนครวัดนี้เป็นเขาพระสุเมรุของฝ่ายศาสนาพราหมณ์ ฝรั่งยังแกล้งดัดเรียกคำภาษาไทยว่า 'นครวัด' เป็น 'อังกอร์วัด' เพื่อให้เพี้ยนไปจากภาษาไทย เพื่อว่าใครๆจะได้หลงไปตามว่าพระนครวัดเป็นของพวกพราหมณ์ ไม่เกี่ยวกับภาษาไทยแต่อย่างใด...."

ผมว่าข้อคิดเห็นของนายธรรมทาส พานิช นี้ก็ดูดีมีเหตุผลน่ารับฟังไม่น้อย ฉะนั้น จึงยากที่จะฟันธงลงไปได้เด็ดขาดว่านครวัดนี้แต่แรกเริ่มเดิมทีนั้นสร้างเป็นเทวสถานหรือพุทธสถานกันแน่ เพราะทั้งศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์หรือฮินดูต่างแพร่หลายควบคู่อยู่ในอาณาจักรกัมพูชามานานนับพันๆ ปี ยุคใดที่ศาสนาฮินดูเฟื่องฟูก็เอาเทวรูปบ้าง ศิวลึงค์บ้างมาตั้งบูชา ยุคใดที่พระพุทธศาสนารุ่งเรืองก็เอาพระพุทธรูปมาประดิษฐานแทนที่เป็นอย่างนี้ตลอดมา

▲ *บันไดอันสูงชัน ๔๐ ขั้น สู่ปรางค์องค์ประธาน*

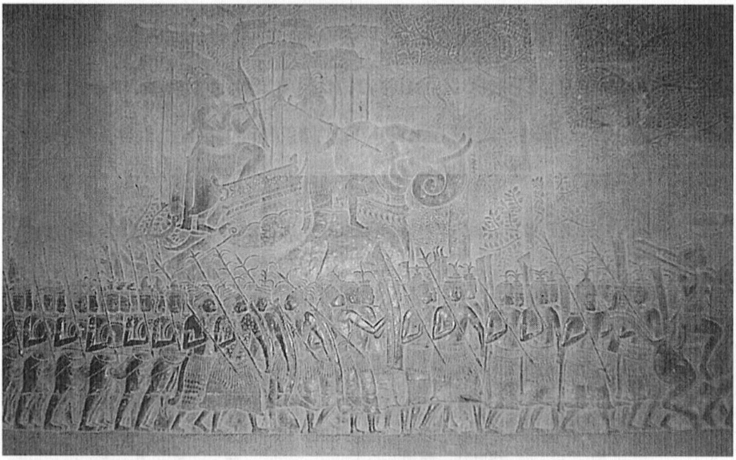
ปราสาทอันศักดิ์สิทธิ์และงดงาม

ทุกย่างก้าวที่เหยียบย่างเข้าไปในปราสาทนครวัด เราจะได้สัมผัสกับบรรยากาศอันศักดิ์สิทธิ์ลึกลับ มีบางคนในกลุ่มพวกเรามาเล่าให้ฟังภายหลังว่า บางครั้งแม้เดินดูอยู่คนเดียวแท้ๆ แต่กลับรู้สึกเหมือนมีอะไรวูบผ่านไปผ่านมาราวกับว่ามีใครต่อใครที่เรามองไม่เห็นตัวเคลื่อนไหวอยู่บริเวณนั้นด้วย

เข้าไปในบริเวณปราสาทชั้นแรก เป็นระเบียงภาพจำหลักนูนต่ำที่งดงามและยิ่งใหญ่สุดจะบรรยายรายรอบทั้ง ๔ ทิศ ดังนี้

๑. ระเบียงภาพด้านทิศตะวันตก จำหลักเป็นภาพเรื่องราวในมหาภารตะและเรื่องรามเกียรติ์

๒. ระเบียงภาพด้านทิศใต้ จำหลักเล่าเรื่องราวในราชสำนัก ภาพโลกภูมิทั้งเทวภูมิ มนุษภูมิ และนรกภูมิ รวมทั้งภาพกองทัพของ

▲ *รูปจำหลัก "เซียมกก" หรือกองทัพจากสยาม*

พระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ และกองทัพจากชนเผ่าต่างๆ ที่มาร่วมรบ มีทั้งจีน จาม และสยาม ฯลฯ

๓. ระเบียงภาพด้านทิศตะวันออก จำหลักเป็นภาพการกวนเกษียรสมุทรที่ยิ่งใหญ่งดงามกินเนื้อที่ฝั่งใต้ทั้งหมดถึง ๑๕๐ ตารางเมตร

๔. ระเบียงภาพด้านทิศเหนือ จำหลักเป็นภาพชัยชนะของพระกฤษณะต่อพวกปานะ และภาพสงครามระหว่างเทพกับอสูร

บริเวณปราสาทชั้นที่สองด้านในระเบียงคด เป็นภาพจำหลักอัปสราหรือเทพอัปสรจำนวน ๑,๖๓๕ นาง อยู่ในท่าร่ายรำและแต่งองค์ทรงเครื่องแตกต่างกันไป นับเป็นภาพจำหลักที่งดงามมีชีวิตชีวายิ่งนัก และที่น่าทึ่งก็คือใบหน้าของเทพอัปสรเหล่านี้ไม่มีใบหน้าใดซ้ำกันเลย ไม่รู้ว่าประติมากรยุคนั้นไปเที่ยวหาแบบของใบหน้าเหล่านี้มาจากไหน

บริเวณชั้นใน มีบันไดสู่ปราสาทองค์ประธาน ซึ่งสูงชันมาก ปราสาทหลังนี้เปรียบเสมือนเขาพระสุเมรุหรือแกนกลางของโลกและจักรวาล โดยในปราสาทองค์ประธานเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ ทั้ง ๔ ทิศ ซึ่งสร้างความปีติยินดีแก่พวกเราเป็นอย่างยิ่ง ที่มาเห็นกับตาว่าบนสุดยอดแกนกลางของนครวัดแห่งนี้มีสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาปรากฏเป็นหลักฐานชัดเจนและมั่นคงมาก เพราะองค์พระพุทธรูปแต่ละองค์ที่ประดิษฐานนั้นล้วนฝังแน่นเป็นเนื้อเดียวกันกับองค์ปราสาท จนยากที่จะเคลื่อนย้ายหรือรื้อทำลายได้

เมื่อเกิดความปีติยินดีดังกล่าวพวกเราจึงพร้อมใจกันกระทำพิธีเวียนประทักษิณ สวดอิติปิโสรอบองค์ปรางค์ประธานและสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยจนครบทั้ง ๔ ทิศ แม้พวกเราที่สามารถปีนป่ายขึ้นมาถึงปราสาทองค์ประธานอันสูงชันนี้ได้เพียงยี่สิบกว่าคน แต่เสียงสวดมนต์อันพร้อมเพรียงของพวกเราก็ดังก้องกังวานไปไกลแสนไกล ในความรู้สึกของผมเชื่อว่าคงดังก้องไปทั้งจักรวาลเลยทีเดียว อย่างน้อยๆ ก็ทำเอาบรรดานักท่องเที่ยวทั้งหลายพากันหยุดมองและบันทึกภาพไว้ด้วยความสนใจ จากนั้นพวกเราก็พร้อมใจทำสมาธิภาวนาโดยมีสามเณรชาวกัมพูชาซึ่งมาศึกษาธรรมะที่วัดพระธรรมกายเป็นผู้นำนั่งสมาธิ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่สงบและศักดิ์สิทธิ์จนสัมผัสได้

ถึงตายก็ตายตาหลับ

ความยิ่งใหญ่อลังการของนครวัดที่เลื่องลือออกไป ทำให้ผู้คนมากมายใฝ่ฝันที่จะหาโอกาสมาเที่ยวชมโบราณสถานแห่งนี้เพื่อเป็น

บุญตา ดังคำกล่าวของอาร์โนลด์ ทอยน์บี นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษที่พูดเพียงสั้นๆ แต่จุดความใฝ่ฝันของคนทั้งโลกไว้ว่า "....See Angkor Wat and Die" คือบอกว่าถ้าได้มาเห็นนครวัดสักครั้ง ถึงจะตายก็ไม่เสียดาย หรือจะตายก็ตายตาหลับ อะไรทำนองนั้น

ผมว่าใครที่คิดอย่างนั้นก็ถือว่ามองอะไรตื้นไปสักหน่อยเหมือนกับมองเห็นเพียงแค่ความยิ่งใหญ่งดงามของนครวัดเท่านั้น แต่ยังมองไม่ซึ้งถึงธรรมะที่ซ่อนอยู่ในทุกอณูของนครวัด ฉะนั้นจึงไม่น่าภูมิใจหรือไม่คุ้มสักเท่าใดกับการเห็นแบบนี้ จะบอกว่ามาเห็นแล้วตายตาหลับอย่างนี้ยังไม่พอ เพราะตายไปจะตกนรกหรือขึ้นสวรรค์ก็ยังไม่รู้ เรื่องอะไรจะยอมตายให้โง่!

ถ้าจะให้แน่ต้องเอาอย่างมหาธรรมกายเจดีย์ของเรานี่ ผมว่าชัดเจนที่สุด เพราะพวกเราสร้างมาเพื่อสื่อให้เข้าถึงธรรมะภายในโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง องค์ประกอบ หรือแผนผังแต่ละอย่างพอถอดรหัสออกมาก็จะเป็นธรรมะทั้งสิ้น

ฉะนั้น ใครที่อยากตายตาหลับจริงๆ ขอให้มายังมหาธรรมกายเจดีย์นี้เถิดรับรองไม่ผิดหวัง เพราะต่อจากนี้ไปใครๆ จะต้องพูดว่า

"...เพียงได้เห็นมหาธรรมกายเจดีย์สักครั้งหนึ่ง ถึงตายก็ไปสู่สุคติ"

อัปสรา
เทพอัปสรนครวัด

นอกจากปราสาทนครวัดแล้ว สิ่งที่โดดเด่นคุ้นหน้าคุ้นตาในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของกัมพูชาก็น่าจะเป็น **อัปสรา** หรือเทพอัปสรผู้มีหน้าที่คอยเฝ้าดูแลและรับใช้เทพเจ้าตามศาสนสถานต่างๆ เข้าใจว่าชาวกัมพูชานั้นคงมีความรู้สึกชื่นชมและผูกพันกับอัปสราอยู่ไม่น้อย ไม่ว่าจะไปทางไหนในแผ่นดินกัมพูชาเป็นได้เจอกับอัปสราอยู่ทุกแห่งหน เธอจะปรากฏตนให้เห็นในทุกสถานที่ ทั้งตามศาสนสถาน อาคารบ้านเรือน และถนนหนทางต่างๆ คือจะมีทั้งรูปปั้น รูปภาพ รูปแกะสลัก ลวดลายเหล็กดัดตามซุ้มประตูหน้าต่าง รวมทั้งชื่ออาคารร้านค้าก็มักนิยมเอาชื่อของอัปสราเข้าไปพ่วงอยู่ด้วย เช่น อัปสราโฮเต็ล อัปสราเร็สโทรอง อัปสราบูติค อัปสราโฟโต้ ฯลฯ

รูปจำหลักของอัปสราตามศาสนสถานแต่ละแห่งมักจะมีรูปลักษณะเฉพาะตัวแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ซึ่งดูงามไปคนละแบบ

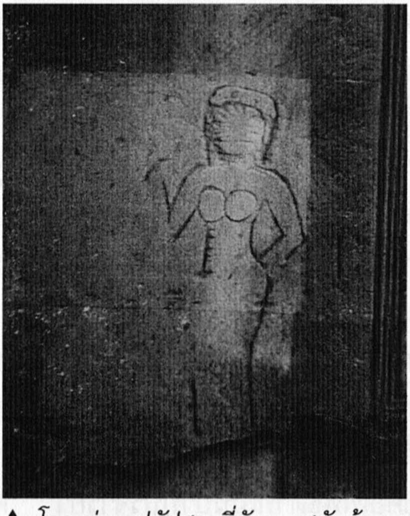
▲ *อัปสราในลีลาต่างๆ*

สำหรับอัปสราที่นครวัดนั้นมีทั้งความหลากหลายและจำนวนมากมายถึง ๑,๖๓๕ ตน นับเป็นศาสนสถานที่มีนางฟ้ามาอยู่ประจำการมากที่สุดก็ว่าได้

เรื่องจำนวนมากน่ะยังพอทำเนา แต่เรื่องของความวิจิตรงดงามนี่สิที่น่าทึ่งถึงขนาด ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เขียนพรรณนาเกี่ยวกับรูปจำหลักอัปสราที่นครวัดไว้ในหนังสือ "ถกเขมร" ว่า

"...นางอัปสราแต่ละตนนั้นแบบบางราวจะปลิวเหมือนกับสลักไว้ด้วยวัตถุที่มิใช่ศิลา แต่เบาและใสสะอาด นางอัปสราทุกตนซ่อนยิ้มไว้ในใบหน้า ซึ่งมิใช่ยิ้มอันเต็มไปด้วยกิเลสตัณหาของมนุษย์ แต่เป็นรอยยิ้มอันเกิดจากความสุขของสวรรค์ ยิ้มที่สะอาดและแจ่มใสเหมือนกับเมฆยามอรุณ..."

ถูกแล้วครับ ยิ้มของอัปสราแต่ละตนเป็นยิ้มที่แจ่มใสมีไมตรี

▲ *โครงร่างรูปอัปสราที่ยังแกะสลักค้างอยู่*

จิต เป็นยิ้มของการต้อนรับที่น่าประทับใจ ใครที่รู้ตัวว่าเป็นคนยิ้มยากหรือยิ้มไม่สวย น่าจะลองไปหัดยิ้มอย่างอัปสราที่นครวัดดูบ้างก็จะดี อย่างนี้เรียกว่ายิ้มรับแขก ถ้าจะหัดยิ้มไล่แขกก็ต้องไปเลียนแบบแสยะยิ้มอย่างยักษ์ที่ฉุดนาคอยู่ที่ปากทางเข้าซุ้มประตูนครธมโน่น รับรองไม่ผิดหวัง

อัปสราที่เรามองเห็นที่นครวัดนั้น แม้ว่าจะเป็นเพียงรูปสลักเสลาจากศิลาก็ตาม แต่รูปจำหลักเหล่านี้ก็สามารถบอกอะไรต่อมิอะไรให้เรารู้ไม่น้อยเลย ไม่ว่าจะเป็นรอยยิ้ม ดวงหน้า ลีลาท่าทาง และการแต่งกาย

รอยยิ้มและดวงหน้าที่ไม่มีซ้ำแบบกันเลยของอัปสราเป็นสิ่งที่ให้ความสุข ความแจ่มใส ความมีชีวิตชีวา ราวกับว่าเราได้เดินไปพบปะกับผู้คนมากหน้าหลายตาในมหาปราสาทแห่งนี้

ลีลาท่าทางและการแต่งกายของอัปสรา บอกให้เราได้รู้ถึงวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยวกับการแต่งกาย ทรงผมและเครื่องประดับของสตรีในราชสำนักกัมพูชาเมื่อพันปีก่อนโน้น ซึ่งเห็นชัดว่ามีอยู่หลายระดับหลายเผ่าพันธุ์ โดยทางนาฏศิลป์ของกัมพูชาได้พยายามถอดรูปแบบทั้งลีลาท่าทางและการแต่งกายจากรูปจำหลักเหล่านี้มาเป็นการร่ายรำประจำชาติที่เลื่องลือคือ “ระบำอัปสรา” ดังที่เคยกล่าวไว้แล้วในตอนต้น ๆ

นอกจากนี้ที่มีการจำหลักรูปอัปสราไว้ตามศาสนสถาน ก็เท่ากับเป็นการบ่งบอกให้ผู้ที่เหยียบย่างเข้ามาได้รู้ว่า สถานที่นั้นเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ เป็นประดุจทิพยวิมานของเทพเจ้าบนโลกมนุษย์ ซึ่งเธอทั้งหลายคือเทพธิดาที่เป็นบาทบริจาริกา คอยดูแลรักษาสถานที่และรับใช้องค์เทพ ณ ทิพยสถานแห่งนั้น และการที่มีรูปหรือนามของเธอปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปเพราะเธอคือเครื่องหมายแห่งความดีงาม ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง เป็นเทพีที่อยู่ในดวงใจของชาวกัมพูชาตลอดมา

เทพอัปสรนครวัด

อาจกล่าวได้ว่าในบรรดาลวดลายและรูปจำหลักหลากหลายที่มีอยู่ในนครวัดนั้น รูปจำหลักของอัปสราถือว่าเป็นองค์ประกอบอันสำคัญที่ช่วยเชิดชูเสริมส่งให้มหาปราสาทแห่งนี้มีความวิจิตรงดงามจนได้รับการยอมรับยกย่องจากชาวโลกทั้งหลายว่า เป็นสุดยอดของงานประติมากรรมแห่งหนึ่ง การได้มาพบเห็นด้วยตาตัวเองทำให้ผมต้องยอมเปลี่ยนทัศนคติบางอย่างที่เคยมีต่อมหาปราสาทแห่งนี้ไปเหมือนกัน นั่นคือ แต่เดิมผมเคยคิดว่าการสร้างปราสาท

อัปสราที่อ่อนช้อยงดงาม

อัปสรามีลิ้นสองแฉก

ศิลาขนาดมหึมาอย่างนี้ คงจะต้องใช้แรงงานเป็นหลัก ต้องเกณฑ์แรงงานทั้งจากแรงงานทาส แรงงานเชลย และแรงงานของราษฎรเป็นเรือนหมื่นเรือนแสนมาสร้างปราสาท อันหมายถึงหยาดเหงื่อหยดเลือด หยดน้ำตา และชีวิตของผู้คนมากมายที่ต้องทับถมล้มตายสังเวยไปกับการก่อสร้างดังกล่าว ซึ่งถ้าจะว่าอย่างนั้นก็ถูกแต่คงจะถูกเพียงครึ่งเดียว เพราะการบังคับใช้แรงงานคนนั้นอาจจะสร้างได้ก็แต่ของที่เป็นแท่งทึมๆ ทึบๆ ที่ไม่ต้องการความวิจิตรงดงามมากนักอย่างเช่นกำแพงเมืองจีนเป็นต้น เข้าใจว่าการสร้างปราสาทนครวัดนี้ก็คงต้องบังคับใช้แรงงานในลักษณะนี้ด้วยเช่นกัน อันได้แก่ การสกัดตัดหิน การชักลากขนย้ายหิน การวางรากฐานและประกอบโครงสร้างของตัวปราสาท เป็นต้น แต่ในส่วนของการ

ตกแต่งการจำหลักสลักเสลาอันวิจิตรงดงามอย่างที่เห็นอยู่นี้ ไม่มีทางเลยที่แรงงานทั่วไปจะทำได้ เพราะนี่คือผลงานของช่างผู้เชี่ยว-ชาญชั้นครูหรือระดับช่างหลวงซึ่งต้องมีทั้งฝีมือ มีความมุ่งมั่นศรัทธา และความเป็นอิสระในการทำงานพอสมควร จึงสามารถฝากผลงานสะท้านโลกขนาดนี้ได้

ความเป็นอิสระของช่างแกะสลักในการทำงานนั้นเห็นได้จากความงดงาม ความอ่อนช้อย ความหลากหลายของลีลา และดวง-หน้า ที่ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นอัปสราแต่ละตน แถมยังมีรูปจำหลักบางรูปที่แปลกแหวกแนวออกไป อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ขันของศิลปิน เช่นอัปสราที่ผ้านุ่งเปิดชะเวิกชะวาก จนต้องยื่นมือลงมาปิดด้วยความอาย อัปสราที่แลบลิ้นออกมาเห็นเป็น ๒

▼ *พระนารายณ์อวตารเป็นเต่ามารองรับเขาพระสุเมรุ ในพิธีกวนเกษียรสมุทร ทำให้มีอัปสราผุดเกิดขึ้นมามากมาย*

แฉก หรืออัปสราที่ยิ้มจนมองเห็นฟันถึง ๕ ซี่ เป็นต้น

โดยเฉพาะรูปจำหลักอัปสราที่ยิ้มจนเห็นฟันนั้น พรรคพวกที่เคยมาสั่งนักสั่งหนาว่าขอให้ไปดูให้ได้ เพราะทั้งปราสาทมีอยู่แค่ ๒ ตนเท่านั้น ผมเองก็เที่ยวหาดูจนตาลาย หาเท่าไหร่ก็ไม่พบสักที

กำเนิดอัปสรา

อัปสราหรือเทพอัปสรเหล่านี้ เป็นผลิตผลหรือผลพลอยได้จากการกวนเกษียรสมุทร อันเป็นเรื่องราวจากตำนานของฮินดูเรื่องนารายณ์ ๑๐ ปาง ในปาง "กูรมาวตาร" ที่พระนารายณ์อวตารเป็นเต่ามาช่วยคุ้มครองโลกมิให้เสียหายจากพิธีกวนเกษียรสมุทร

เรื่องมีอยู่ว่า ฤาษีผู้เรืองฤทธิ์ตนหนึ่งนามว่า **ทุรวาส** ได้เหาะเที่ยวไปในสรวงสวรรค์และได้รับมาลัยบูชาจากนางฟ้า จากนั้นฤาษีทุรวาสได้พบพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณผ่านมา จึงได้มอบมาลัยกำนัลแด่พระอินทร์ แต่ถือเป็นความโชคร้ายของพระอินทร์ที่ช้างเอราวัณเกิดฉุนกลิ่นดอกไม้ขึ้นมา จึงคว้ามาลัยมากระทืบทิ้ง ทำให้ฤาษีทุรวาสเกิดโทสะถึงกับสาปแช่งให้พระอินทร์และทวยเทพรบแพ้พวกอสูร พระอินทร์กลุ้มใจไม่รู้จะหาทางแก้ไขอย่างไรจึงได้ไปปรึกษากับพระนารายณ์ พระนารายณ์ได้แนะนำให้ทำพิธีกวนเกษียร-สมุทรเพื่อจะได้น้ำอมฤต เทวดากินแล้วจะเป็นอมตะ มีฤทธิ์มีอำนาจมากขึ้น

การกวนเกษียรสมุทรหรือทะเลน้ำนมนี้ นับเป็นงานใหญ่เกินกว่าทางฝ่ายเทวดาจะทำได้ตามลำพัง จำเป็นต้องพึ่งพากำลังจากฝ่ายอสูรด้วย ดังนั้นพระอินทร์จึงแสร้งผูกไมตรีเพื่อขอความร่วมมือจากทางอสูร โดยสัญญาว่าหากกวนเกษียรสมุทรสำเร็จแล้วจะ

แบ่งน้ำอมฤตให้ดื่ม ฝ่ายอสูรหลงเชื่อจึงยอมร่วมมือแต่โดยดี จะเห็นว่าเรื่องของการเมืองหรือผลประโยชน์นี้ไม่มีมิตรแท้และศัตรูที่ถาวร ไม่ว่าที่ไหนก็เหมือนกัน

พิธีกวนเกษียรสมุทรกระทำโดยการนำเอาตัวยาจากที่ต่าง ๆ โยนลงในทะเลน้ำนม แล้วใช้ภูเขามันทรหรือภูเขาพระสุเมรุแทนไม้กวน โดยให้พญานาควาสุกรีโอบพันเขาพระสุเมรุให้ฝ่ายอสูรและฝ่ายเทวดาดึงคนละข้าง ฝ่ายเทวดานั้นออกจะเอาเปรียบและรู้มาก จึงเลือกดึงทางหาง ให้พวกอสูรดึงทางหัว ผลัดกันชักเย่อฉุดนาคให้ภูเขาหมุนไปมาเพื่อกวนทะเลน้ำนม ครั้นชักเย่อไปนาน ๆ เข้านาคก็เกิดความร้อนจนต้องระบายความร้อนเป็นไฟพ่นมาทางปาก ทำให้ฝ่ายอสูรต้องทนต่อไฟพิษตลอดเวลา ในขณะที่ทางฝ่ายเทวดากลับชุ่มฉ่ำด้วยสายฝน ผมถึงได้บอกว่าถ้าจะฝึกยิ้มไล่แขกก็ต้องเอาอย่างยิ้มของอสูรตอนที่ฉุดนาคนี่แหละ เรียกว่าแสยะยิ้ม ก็ทั้งหนักทั้งเหนื่อยและร้อนอย่างนี้มีหรือจะยิ้มหวานออกมาได้ ใครไม่เชื่อก็ลองสังเกตตอนเขาแข่งกีฬายกน้ำหนักดูก็ได้ว่านักกีฬาเขายิ้มกันแบบไหน

ในระหว่างที่กวนเกษียรสมุทรอยู่นั้น พระนารายณ์เห็นท่าไม่ดีเกรงว่าเขาพระสุเมรุจะหมุนเจาะลึกลงไปในแผ่นดินจนทำให้โลกแตกสลาย จึงได้อวตารเป็นเต่ามารองรับเขาพระสุเมรุไว้ แต่ยังไม่จบแค่นั้น ก็อย่างที่บอกไว้แล้วว่าการกวนเกษียรสมุทรนี้ทำให้พญานาคเกิดความร้อนจนต้องพ่นกาฬพิษออกมาตลอดเวลา เมื่อการกวนเกษียรสมุทรผ่านไปหลายปี กาฬพิษของพญานาคที่พ่นออกมาก็กลายเป็นมลภาวะมืดคลุมไปทั้งจักรวาล ทีนี้ก็เลยร้อนถึงพระศิวะซึ่งเกรงว่ากาฬพิษจะเผาผลาญโลกและจักรวาลจนมอดไหม้ จึงทรง

▲ *นางรำอัปสราที่ถอดรูปแบบมาจากจำหลักนครวัด*

เสียสละยอมกลืนกาฬพิษไว้เองทั้งหมด เป็นเหตุให้พระศอไหม้เกรียมจนได้รับการขนานอีกพระนามหนึ่งว่า "นิลภัณฑ์" อันแปลว่าผู้มีคอดำ

กว่าการกวนเกษียรสมุทรจะสำเร็จต้องใช้เวลาถึง ๑,๐๐๐ ปี แต่ผลที่ได้ก็นับว่าคุ้มค่าเพราะนอกจากจะได้น้ำอมฤตแล้วยังเกิดสิ่งต่างๆ เป็นผลพลอยได้ผุดขึ้นมาอีกมากมาย ที่สำคัญๆ ก็ได้แก่

๑) **โค** ชื่อว่าสุรภี เป็นโคสารพัดนึก

๒) **สุรา** ชื่อว่าวารุณี เป็นเทพีแห่งเหล้า

๓) **ปาริชาติ** เป็นต้นไม้วิเศษ พระอินทร์ได้นำไปปลูกไว้ในสวนนันทวัน เป็นต้นไม้ที่ใครดมแล้วจะระลึกชาติได้ หรือถ้าใครนำมาประดับผม ก็จะมีเสน่ห์

๔) **อัปสรา** หรือเทพอัปสร ซึ่งเป็นนางฟ้ารูปงามแต่ไร้คู่เป็นตัวเป็นตน กลายเป็นของกลางจึงได้อีกนามหนึ่งว่า "สุรางคนา" ตามตำนานกล่าวว่าในการกวนเกษียรสมุทรครั้งนี้มีอัปสราผุดเกิดขึ้นมามากมายถึง ๓๕ ล้านตน

๕) **พระจันทร์** หรือโสม พระอิศวรนำไปเป็นปิ่นปักผม

๖) **พิษ** นาคได้สูบเอาไว้ ทำให้บรรดานาคและงูชั้นลูกหลานมีพิษร้ายอยู่ในตัวตราบจนทุกวันนี้

๗) **พระนางลักษมี** เป็นเทวีที่มีความงามเป็นเลิศ พระนารายณ์จึงคว้าเอาไปเป็นชายาตามระเบียบ

▼ *ภาพขยายให้เห็นว่าทหารสยามเดินทัพไป ยังหันมาคุยกันไป*

๘) **ธันวันตี** หรือทูนผอบน้ำอมฤตอันเป็นเป้าหมายของการกวนเกษียรสมุทรครั้งนี้ ฯลฯ

เมื่อเกิดผอบน้ำอมฤตขึ้นมา เหล่าอสูรจึงแห่กันมาขอดื่มตามสัญญา แต่ถูกฝ่ายเทวดาเล่นเล่ห์กล โดยพระนารายณ์แปลงร่างเป็นสาวงามหลอกล่อเหล่าอสูร (ซึ่งเจ้าชู้ยักษ์อยู่แล้ว) ไปทางอื่น ทำให้เทวดาได้ดื่มน้ำอมฤตกันถ้วนหน้า ส่วนทางฝ่ายอสูรก็ชวดไป อย่างไรก็ดีได้มีอสูรตนหนึ่งชื่อ "ราหู" ไม่ยอมหลงกล แอบมาดื่มน้ำอมฤตไปได้อีกหนึ่ง พระอาทิตย์กับพระจันทร์โคจรมาเห็นเข้าจึงไปฟ้องพระนารายณ์ พระนารายณ์ได้ขว้างจักรตัดราหูขาดเป็น ๒ ท่อน ทำให้ราหูผูกโกรธพระอาทิตย์กับพระจันทร์มาแต่ครั้งนั้น ครั้นพบพระอาทิตย์และพระจันทร์โคจรผ่านมาจึงจับกลืนกินเข้าไปในปาก แต่กินทีไรก็หลุดออกมาทางท้องที่ขาดทุกที นี้คือที่มาของตำนานการเกิดสุริยคราสและจันทรคราส ให้พวกเราหลงเคาะปี๊บเคาะกะละมังจนบุบไปหลายใบ โถ...ถึงยังไงก็ต้องคายออกมาอยู่ดี ไม่รู้จะโง่เคาะไล่กันไปทำไม

อันที่จริงตั้งใจจะพูดถึงเรื่องกำเนิดของอัปสราเพียงสั้นๆ แต่มันบังเอิญไปเกี่ยวพันกับเรื่องของเทพและอสูรเข้าด้วย ก็เลยยุ่งอิรุงตุงนังอย่างนี้แหละ คิดเสียว่ารู้เอาไว้ไปเล่าให้ลูกหลานฟังก็แล้วกัน

ใช่แล้ว...บรรพบุรุษไทย

ในบรรดารูปจำหลักมากมายที่นครวัดนี้มีอยู่ ๒ รูปที่ผมตั้งใจไว้ล่วงหน้าว่าจะมาดูให้เห็นกับตา คือรูปจำหลักกองทัพจากสยามกับรูปจำหลักอัปสรายิ้มเห็นฟัน สำหรับรูปจำหลักกองทัพจากสยามหรือ "เสียมกุก" นั้น หาไม่ยาก อยู่ที่ระเบียงทางด้านทิศใต้

เป็นภาพที่คนไทยส่วนใหญ่เมื่อมาถึงแล้วมักจะถามหา คงอยากมาดูให้รู้ให้เห็นว่าบรรพบุรุษของเราเมื่อราวพันปีก่อนนี้ มีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ผมเชื่อฝีมือช่างของเขาว่าคงถอดแบบมาได้ใกล้เคียงความจริง เพราะเทียบดูกับรูปจำหลักทหารจีนแล้วเห็นว่าเขาแกะสลักได้เหมือนมาก ดูปุ๊บก็รู้เลยว่าหน้าตาแบบนี้ต้องจีนแน่ ๆ

บางคนมาเห็นภาพจำหลักกองทัพสยามแล้วไปวิจารณ์ให้เสียหายว่าเป็นกองทัพที่ไร้ระเบียบ เพราะเห็นภาพทหารบางคนเดินทัพไปก็ยังหันหน้ามาคุยกัน อันนี้ผมว่าเป็นการมองอะไรในแง่ร้ายเกินไปสักหน่อย ผมเองดูแล้วยังภูมิใจที่เห็นทหารไทยเดินทัพอย่างสบาย ๆ ไม่ซีเรียส นี่ย่อมแสดงให้เห็นชัดว่ากองทัพไทยยกมาช่วยในฐานะพันธมิตร มิใช่กองทัพเมืองขึ้นจึงเดินไปคุยกันไปใครจะทำไม

การได้มาพบเห็นภาพเสียมกุกที่นครวัดนี้ มันทำให้ผมเกิดความรู้สึกเหมือนกับว่าตัวเราได้ดั้นด้นมาตามหาบรรพบุรุษจนพบกระนั้น ท่านรอพวกเราอยู่ตรงนั้นนานแล้ว รอให้ลูกหลานไทยตามมาดูให้เห็นกับตาว่าครั้งหนึ่งกองทัพสยามอันเกรียงไกรเคยยาตรามาแสดงแสนยานุภาพ ณ แผ่นดินนี้

ยิ้มอย่างนี้สิ... ใช่เลย!

หลังจากตามหาบรรพบุรุษไทยพบสมประสงค์ไปส่วนหนึ่งแล้ว ทีนี้ก็เหลือแต่ภารกิจในการตามหาอัปสรายิ้มเห็นฟันอีกรูปหนึ่ง ก็อย่างที่บอกไว้แล้วว่ารูปนี้ผมเดินหาดูจนตาลาย หาจนอ่อนใจหาเท่าไรก็ไม่เจอจนกระทั่งใกล้เวลาจะกลับ บังเอิญไปพบนักท่องเที่ยวจากเมืองไทยกลุ่มหนึ่ง จึงเข้าไปทักทายไต่ถามได้ความว่ามาจากโคราช เพิ่งมาเที่ยวนครวัดเป็นครั้งแรกและแสดงความชื่นชมว่าที่นี่

ใหญ่โตเหลือเกิน เดินดูตั้งนานก็ยังดูได้ไม่ทั่ว เขาย้อนถามผมว่าดูทั่วแล้วหรือยัง ผมตอบว่ายังดูไม่ทั่วเหมือนกันพร้อมกับปรารภกับเขาว่าผมกำลังเดินตามหาอัปสรายิ้มเห็นฟันอยู่แต่ยังหาไม่พบ เขาเลยหัวเราะ บอกว่าคุณมาหาทำไมถึงข้างบนปรางค์ประธานนี้โน่น...อยู่ที่ผนังโคปุระทางด้านตะวันตกโน่น ผมบอกเขาว่าผมไปดูมาแล้ว ไม่เห็นมี เขาบอกว่าถ้าคุณเดินดูตามธรรมดาจะไม่มีทางเจอเพราะอยู่ที่ผนังด้านนอก ต้องปีนเลาะระเบียงออกไปดูจึงจะเห็น ผมจึงถึงบางอ้อ...อ๋อเป็นอย่างนี้เอง ว่าแล้วก็รีบไต่บันไดลงมาจากปรางค์ประธานตรงรี่ไปยังโคปุระด้านตะวันตก แล้วก็ได้เจอเธอสมดังความปรารถนา

รูปจำหลักอันวิจิตรตระการตาของอัปสราที่อยู่เบื้องหน้าผมขณะนี้มีขนาดและสัดส่วนใกล้เคียงกับมนุษย์ทั่วไป ยิ้มของเธอดูอ่อนโยนบริสุทธิ์สดใสและเปี่ยมด้วยไมตรีจิต ฟันงามทั้ง ๕ ซี่ที่เผยออกมาจากรอยยิ้มที่เบ่งบานเป็นการบ่งบอกถึงความปรารถนาดีและความจริงใจ

ยิ้มอย่างนี้สิ...ใช่เลย ยิ้มที่ให้ความรู้สึกอบอุ่นสบายใจ เป็นยิ้มจากสวรรค์ต่างจากยิ้มของมนุษย์ทั่วไปที่ยากจะวางใจ เพราะยิ้มของคนมีหลายเลศนัย มีทั้งยิ้มแย้ม ยิ้มเย้ย ยิ้มเยาะ ยิ้มยั่ว ยิ้มยวน ยิ้มเหยียด ยิ้มหยัน หรือทำกันได้แม้กระทั่งซ่อนดาบไว้ในรอยยิ้ม

ผมยังจำรอยยิ้มพิมพ์ใจและภาพเหตุการณ์วันนั้นได้อย่างแม่นยำ ตอนนั้นเป็นเวลาเกือบหกโมงเย็นของวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ผมเอื้อมมือไปสัมผัสรูปจำหลักอัปสราอย่างแผ่วเบาพร้อมกับพูดว่า "ซัวสเดย อัปสรา เรามาจากเมืองไทย อยากจะถือโอกาสนี้เชิญท่านไปร่วมงานบุญใหญ่กับพวกเราที่วัดพระธรรมกาย ในวันที่

๒๒ เมษายนนี้ อย่าลืมไปให้ได้นะ” ที่ผมพูดเชื้อเชิญออกไปเช่นนี้ก็เพราะช่วงเวลานั้นจิตใจของผมกำลังจดจ่อกับการจัดงานในวันคุ้มครองโลก ๒๒ เมษายน ซึ่งจะมีการจัดสอบตอบปัญหา “พระแท้” และจะมีพระภิกษุสามเณรมาร่วมงานกันนับแสนรูป ถือว่าเป็นงานบุญใหญ่ ผมเจอใครเป็นต้องชวนเขาไปร่วมงานด้วย ไม่ว่ามนุษย์หรือเทวดา

ผมอาจจะตาฝาดไปที่เห็นเธอยิ้มกว้างกว่าเก่าราวกับจะรับรู้หรือรับคำเชิญของผม คิดว่าถ้าขืนอยู่ต่อไปคงจะไม่ค่อยดี ใครมาเห็นเข้าเขาจะหาว่าอีตาคนนี้คงจะบ้า มายืนคุยกับรูปจำหลักอยู่ได้ ก็เลยต้องลาเธอออกมาเพื่อไปสมทบกับหมู่คณะที่กำลังจะเดินทางกลับกันพอดี

ก่อนอำลาจากนครวัด พวกเราส่วนหนึ่งได้มารวมกลุ่มกันถ่ายภาพหมู่ที่หน้ามหาปราสาทไว้เป็นที่ระลึก โดยมีคณะถ่ายทำสารคดีชุดท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจากเมืองไทยซึ่งบังเอิญอยู่แถวนั้นมาร่วมสมทบด้วย

โอ...อัปสรา

พวกเราออกจากนครวัดมาด้วยอาการอ่อนล้า แต่ทว่าอิ่มอกอิ่มใจที่ได้มีโอกาสมาพบเห็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกที่เป็นมรดกตกทอดมายาวนานเกือบพันปี บางทีเมื่อมีโอกาสผมอาจจะกลับมา

ใหม่ เพราะยังมีอะไรที่น่าดูน่าศึกษาค้นคว้าอีกไม่น้อย โดยเฉพาะรอยยิ้มจากอัปสรานางนั้น

แม้จะอิ่มอกอิ่มใจเพียงใด แต่พวกเราก็ควรจะต้องอิ่มท้องด้วย ดังนั้นก่อนจะกลับเข้าโรงแรมที่พัก คณะของเราจึงได้ไปแวะอิ่มอร่อยที่ร้านอาหารร้านเดิมแต่เปลี่ยนเมนูใหม่ เพราะติดใจรสอาหารร้านนี้เสียแล้ว เพลิดเพลินกับอาหารการกินและการสนทนาปราศรัยกันไปพอสมควร กว่าจะกลับถึงโรงแรมที่พักก็ตกเกือบสามทุ่ม ถึงกระนั้นบางคนยังมีแรงชวนกันออกไปช้อปปิ้งต่อเพราะเห็นว่ารุ่งขึ้นก็จะกลับเมืองไทย พวกที่เหาะกลับคงไม่สู้กระไร แต่สำหรับผมพอนึกถึงการเดินทางแบบทุรยาตราตามเส้นทางระหว่างเสียมเรียบ-ปอยเปตแล้ว ขอเลือกพักเอาแรงอยู่ที่โรงแรมดีกว่า

ก่อนนอน ผมสวดมนต์นั่งสมาธิอธิษฐานกลั่นบุญแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย ไม่ว่ามนุษย์หรือเทวดา ขอจงมีสุขสวัสดีโดยถ้วนหน้า แผ่เมตตาเสร็จแล้วกะว่าอีกสักพักก็จะนอน เมื่อยังไม่ง่วงก็เลยนั่งสมาธิต่อไปเรื่อยๆ นั่งไปนั่งมาบางครั้งก็นิ่ง บางครั้งก็เคลื่อน บางครั้งก็เคลิ้ม...เวลาผ่านไปนานเท่าไรไม่รู้ มารู้ตัวตอนที่มีแสงสว่างเรืองรองอยู่เบื้องหน้า ผมเห็นว่าเป็นแสงสว่างข้างนอกตัวเลยไม่สนใจ แต่พอนึกเอะใจว่าเราก็ดับไฟในห้องทุกดวงแล้วนี่นา พลันแสงเรืองรองนั้นก็ค่อยๆ ขยายใหญ่ขึ้นจนมองเห็นเป็นร่างของสตรีโปร่งใสตกแต่งร่างกายด้วยเครื่องถนิมพิมพาภรณ์คล้ายสตรีสูงศักดิ์ ขณะที่ผมกำลังนึกอยู่ว่าเคยเห็นหน้าอย่างนี้ที่ไหนหนอ พอเธอยิ้มขึ้นมา ผมก็เลยจำได้

"โอ...อัปสรา" ผมอุทานออกมาเบาๆ

"เรามาขอบใจท่านและคณะของท่าน" เธอบอกราวกับอ่าน

ใจผมออกว่าจะถามอะไร และยังกล่าวต่อไปอีกว่า

"...แผ่นดินนี้เป็นแผ่นดินที่ต้องคำสาป ผู้คนต้องเข่นฆ่าล้างผลาญกันมาหลายชั่วคน ขอบใจที่คณะของท่านมาร่วมกันสวดมนต์บนมหาปราสาท ใจของพวกท่านเป็นกุศล การกระทำของพวกท่านก่อให้เกิดมงคลแก่แผ่นดินนี้เป็นอย่างมาก"

"...ขอขอบใจสำหรับคำเชื้อเชิญของท่าน ถึงอย่างไรเราก็จะไปอยู่แล้ว ยิ่งครั้งนี้มีคนมาเชิญด้วยตัวเอง เราต้องไปแน่"

"หมายความว่าก่อนหน้านี้ ท่านเคยไปที่วัดพระธรรมกายมาแล้ว...?" ผมถามอย่างสงสัย

"ถูกแล้ว เราเคยไป...งานบุญใหญ่ที่วัดของท่านมีการประกาศก้องไปทั้งจักรวาลเพื่ออัญเชิญเทวดาทุกชั้นฟ้าไปชุมนุมที่นั่น เราเป็นเทพธิดาเราก็อยากได้บุญเหมือนกัน บุญใหญ่ๆ อย่างนี้ไม่มีเทพองค์ไหนเพิกเฉยอยู่ได้ เทพทั้งหลายพากันไปจนสวรรค์ร้างเลยทีเดียว"

"อัปสรา...เราชื่นชมพวกท่านมากจริงๆ ชื่นชมในการที่พวกท่านช่วยกันดูแลรักษาศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ให้ยืนยงคงอยู่คู่โลกมานานนับพันปี ขณะนี้พวกเราเองก็กำลังร่วมกันสร้างมหาธรรมกายเจดีย์และตั้งใจจะให้เจดีย์นี้ดำรงคงอยู่คู่โลกได้ยาวนานนับพันๆ ปีเช่นเดียวกัน เพียงแต่เราไม่รู้ว่าในอีกพันปีข้างหน้ามหาธรรมกายเจดีย์ของพวกเราจะเป็นอย่างไร"

"ถ้าอยากรู้ท่านต้องหาทางไปดูเอง"

"อัปสรา...ท่านสามารถพาเราไปดูได้หรือไม่?"

"ลำพังเราไปผู้เดียวคงไม่สู้กระไร แต่การจะพาผู้อื่นไปด้วยนั้น นับว่าเกินกว่ากำลังบุญของเราตอนนี้ที่จะทำได้"

"หมายความว่าถ้าท่านมีบุญมากกว่านี้ ท่านคงจะพาเราไปได้ใช่ไหมอัปสรา เราสัญญาว่าจะสร้างพระประจำตัวให้ท่านประดิษฐานไว้ ณ มหาธรรมกายเจดีย์ บุญใหญ่ขนาดนี้เพียงพอหรือไม่" พอผมพูดจบเท่านั้น ก็มองเห็นรัศมีกายของอัปสราสว่างไสวขึ้นมาทันที

"โอ..อัศจรรย์จริงหนอ เพียงแค่ได้ยินเท่านั้น บุญก็บังเกิดแก่เราอย่างมหาศาล ขอบใจท่านจริงๆ เป็นอันว่าตอนนี้เราพร้อมแล้วที่จะพาท่านไปดู ไปสู่อนาคตกาล เอ้า..จับมือเราแล้วหลับตานิ่งๆ ทำใจให้แน่วแน่ นึกถึงมหาธรรมกายเจดีย์ของท่าน แล้วกำหนดวันเดือนปีที่จะไปให้ดี นิ่งๆ นะ...อย่าเพิ่งลืมตาจนกว่าเราจะบอก"

ผมทำตามคำสั่งของเธออย่างว่าง่าย กำหนดใจไปสู่มหาธรรมกายเจดีย์ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๓๕๐๐ โน่น พอใจนิ่งก็รู้สึกว่าตัวเบาเหมือนไร้น้ำหนักและกำลังล่องลอยไปสู่มิติใหม่ในสถานที่อันเวิ้งว้าง ไกลแสนไกล ...นานแสนนาน...

หยาดน้ำตา
ที่มหาธรรมกายเจดีย์

มิติของกาลเวลา

"...บัดนี้เรามาถึงวันที่ ๑ มกราคม ปีพุทธศักราช ๓๕๐๐ แล้ว แต่ก่อนที่จะลืมตา เราขอเตือนไว้ล่วงหน้าว่าท่านจะต้องพยายามประคับประคองใจให้ดี เพราะนี่เป็นอีกมิติหนึ่งของกาลเวลา จงจำไว้ว่า ไม่ว่าจะพบเห็นอะไร อย่าตื่นเต้น อย่าตกใจ อย่าดีใจหรือเสียใจจนเกินไป หากใจไม่นิ่งหรือเกิดความหวั่นไหวขึ้นมาเมื่อใด ท่านอาจถูกดึงดูดกลับไปสู่มิติเดิมทันที...เอาละ ทีนี้ลืมตาได้แล้ว"

พอสิ้นเสียงไพเราะกังวานดุจระฆังเงินของอัปสรา ผมก็พยายามตั้งสติให้มั่นก่อนที่จะค่อยๆ เผยอเปลือกตาขึ้นมาอย่างช้าๆ เมื่อได้สัมผัสกับบรรยากาศและแสงสลัวๆ เย็นตา ผมก็รู้ทันทีว่านี่คือเวลาเช้าตรู่

แม้จะพยายามตั้งสติให้พร้อมที่จะเผชิญกับความแปลกใหม่มาแล้วก็ตาม แต่ผมก็ยังรู้สึกตื่นเต้นอยู่ไม่น้อยที่พบว่าตัวเองกำลังยืนอยู่ ณ สถานที่อันแปลกตาเหมือนกับว่าไม่เคยพบเห็นมาก่อน อีกทั้งยังแปลกใจที่พบว่าร่างกายของตัวเองในขณะนี้มีลักษณะโปร่งใสบางเบาเช่นเดียวกับอัปสรา จึงนึกรู้ขึ้นมาว่านี่คงเป็นกายละเอียดของเรานั่นเอง

"ที่นี่เป็นที่ไหน" ผมเอ่ยถามอัปสราด้วยความสงสัย

"ท่านตั้งใจจะมาที่ไหนล่ะ ก็เป็นที่นั้นนั่นแหละ" คำตอบของเธอทำให้ผมนึกขำอยู่ในใจว่า นางฟ้านี่ก็พูดจากวนเป็นเหมือนกัน

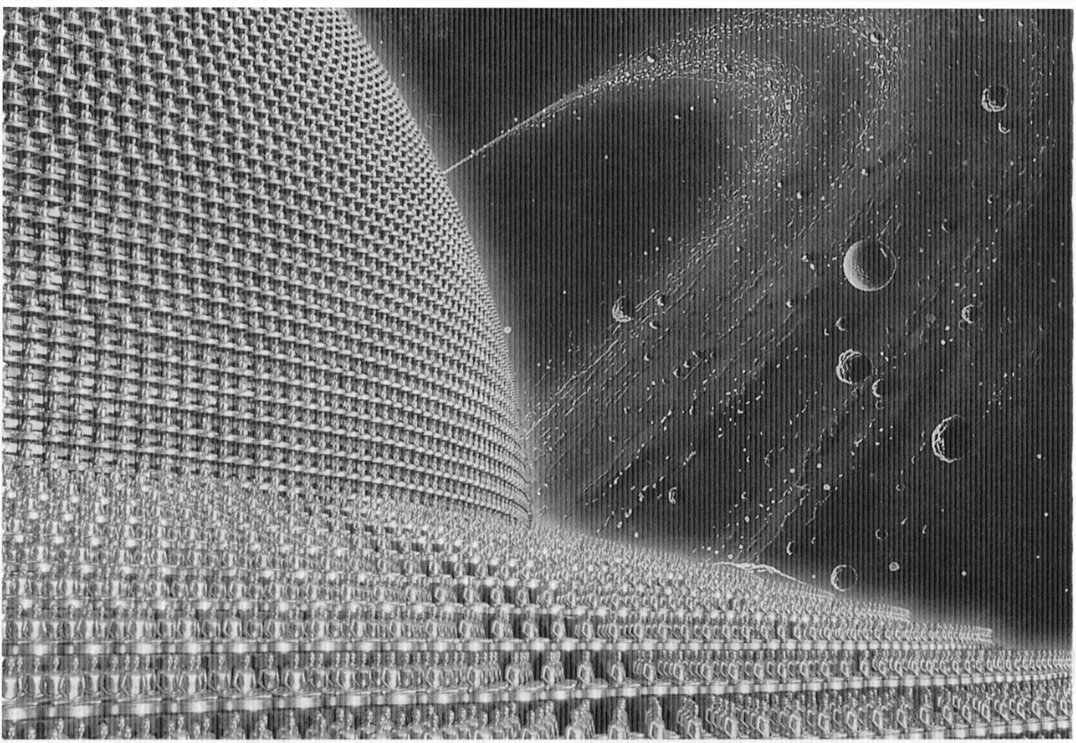
"นี่หรือคือวัดพระธรรมกาย ไม่เห็นเหมือนเลย"

"อย่าลืมสิว่านี่มันปี พ.ศ.๓๕๐๐ แล้วท่านจะให้ทุกอย่างเหมือนเดิมได้อย่างไร"

จริงของเธอ ผมไม่น่าเผลอพูดอะไรแบบโง่ ๆ ให้เธอตอกหน้าเอาได้ เพราะอย่าว่าแต่เวลาถึงร้อยปีพันปีเลย ในยุคสมัยที่เรากำลังก่อร่างสร้างวัดกันอยู่นั้น หากใครเว้นระยะไปมิได้มาเห็นวัดพระธรรมกายเพียงแค่ปีสองปี พอมาเห็นอีกทีก็ดูแปลกตาไปเยอะแล้ว

"กาลเวลาที่ผ่านไปเกือบพันปีนี้ แม้จะมีหลายสิ่งหลายอย่างเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังมีบางอย่างยังคงอยู่ เรารู้ว่าท่านมุ่งมั่นมาหาอะไร จึงขอบอกให้รู้ไว้ก่อนว่าสิ่งที่ท่านอยากจะรู้อยากจะเห็นนั้นอย่างน้อย ๆ ก็มีอยู่สามอย่างที่ยังคงอยู่ นั่นคือมหาธรรมกายเจดีย์ มหาวิหารของท่านผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย และมหาวิหารของท่านผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย"

ผมนึกขอบใจอัปสราเหลือเกินที่ช่วยบอกกล่าวเรื่องนี้ให้รู้ตัวไว้ก่อนล่วงหน้า เธอคงปรารถนาจะให้ผมได้ตั้งสติเตรียมตัวเตรียมใจ

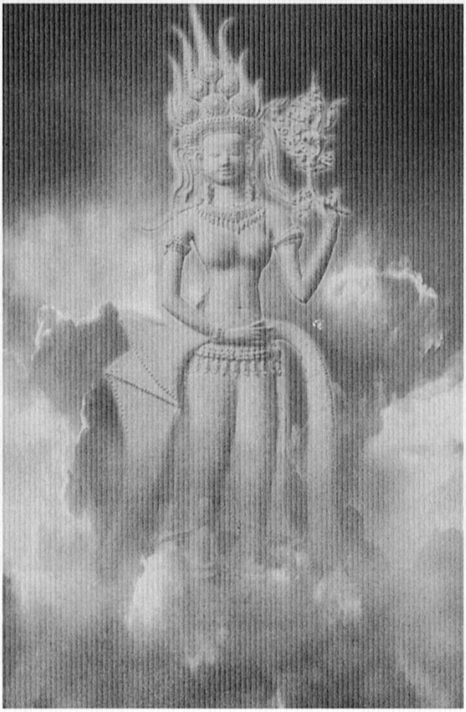
เอาไว้มิให้ตื่นเต้นดีใจเกินไปจนทำให้หนังขาดกลางคัน ถ้าเป็นอย่างนั้นละก็เสียเรื่องเลยทีเดียว

ศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลกและจักรวาล

"ไหนล่ะ มหาวิหาร? ไหนล่ะมหาธรรมกายเจดีย์?" ผมถามอย่างร้อนใจ เพราะยังไม่เห็นอะไรสักอย่าง ทั้งๆ ที่มาถึงวัดพระธรรมกายแล้ว

"ใจเย็นๆ สิท่าน ตอนนี้เรากำลังอยู่ที่หน้าวัดพระธรรมกายหรือศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลกและจักรวาล"

ผมกวาดสายตามองไปรอบๆ อย่างแปลกใจ นี่หรือหน้าวัด ไหนล่ะที่ว่าการอำเภอคลองหลวง ไหนล่ะถนนสายคลองหลวง ไหนล่ะตลาดไท ไม่มีอะไรสักอย่าง

"ท่านอย่าเผลอไปมองหาอะไรที่เคยมีในยุคของท่าน ตอนนี้มันต่างกันมากเพราะศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลกและจักรวาลในปัจจุบัน มีพื้นที่กว้างใหญ่กว่าเดิมนับร้อยเท่า ที่นี่เหมือนเมืองเมืองหนึ่ง มีการแบ่งเขตพื้นที่เป็นสัดส่วนชัดเจนทั้งเขตพุทธาวาส ธรรมาวาส และสังฆาวาส พื้นที่วัดพระธรรมกายแต่เดิมทั้งหมดในยุคของท่าน บัดนี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเขตพุทธาวาส ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์"

"โอ้โฮกว้างใหญ่อย่างนี้ ใครจะมีปัญญาเดินในวัดได้ทั่ว" ผมปรารภเรื่องนี้กับอัปสรา เพราะรู้สึกว่านี่เป็นปัญหาใหญ่ ขนาดในยุคที่มีพื้นที่เพียงสองพันกว่าไร่ยังเดินกันไม่ค่อยจะไหว อย่างนี้พระเณรจะทำอย่างไร ถึงจะให้ขี่จักรยานก็คงไม่ไหว จะให้ซิ่งมอเตอร์ไซค์ก็ดูจะซ่าเกินไป"

"ถึงพื้นที่จะกว้างใหญ่ แต่ก็มิใช่ปัญหาสำหรับผู้คนในยุคนี้ เพราะถ้าเป็นระยะทางเพียงแค่ ๒๐-๓๐ กิโลเมตรเขายังพอไปกันได้อย่างสบายๆ โดยอาศัยรองเท้าที่สวมใส่ เป็นพาหนะช่วยขับเคลื่อน ซึ่งสามารถแล่นบนพื้นและลอยไปไหนมาไหนได้เหนือพื้นดินพื้นน้ำ คนยุคนี้จะขึ้นพาหนะโดยสารเฉพาะการเดินทางไกลๆ เท่านั้น ยิ่งถ้าเป็นระยะทางใกล้ๆ ส่วนใหญ่มักจะเดินด้วยเท้าตาม

ธรรมชาติเพื่อหาโอกาสออกกำลังกาย”

ได้ฟังคำชี้แจงของอัปสราเรื่องนี้แล้ว ทำให้ผมชักสนใจรองเท้ายุคปี พ.ศ.๓๕๐๐ ขึ้นมาทันที ไม่รู้ว่าเขาจดลิขสิทธิ์กันไว้หรือเปล่าหนอ เพราะถ้าลอกเลียนแบบมาทำใช้ในยุคของเราได้ละก็ จะถือเป็นนวัตกรรมที่สุดยอดเลย เวลาเดินไปไหนมาไหนในวัดพระธรรมกายจะได้ไม่ท้อ เพราะบางทีแม้ระยะทางไม่ไกลนัก แต่หากเดินกลางแดดเปรี้ยงๆ ก็เอาการอยู่ บางที่จุดหมายเหมือนจะอยู่ไม่ไกลเท่าไหร่ แต่เดินไปตั้งนานก็ยังไม่ถึงสักที เรียกว่าใกล้ตาแต่ไกลตีนว่างั้นเถอะ

ถ้าทำรองเท้าติดเทอร์โบแบบนี้ได้ ผมตั้งใจจะเอามาถวายหลวงพี่และน้องๆ สามเณรในวัดทุกรูปเลย เพราะเห็นใจท่านจริงๆ เวลาเดินไปเรียนไปทำงาน ไปฉันหรือกลับกุฏิ ถ้าท่านมีรองเท้าแบบนี้ใช้คงจะสะดวกสบายขึ้นเยอะเลย โดยเฉพาะหลวงพ่อทัตตชีโวของผมถ้ามีรองเท้าแบบนี้ละก็ รับรองท่านต้องออกเดินตรวจวัดวันละสามรอบเลยทีเดียว แม้กระทั่งผู้เฒ่าผู้แก่ที่มาวัดก็คงไม่ต้องอาศัยให้ใครคอยพยุงหรือนั่งรถเข็นอีกต่อไป

มรดกบาป-มรดกบุญ

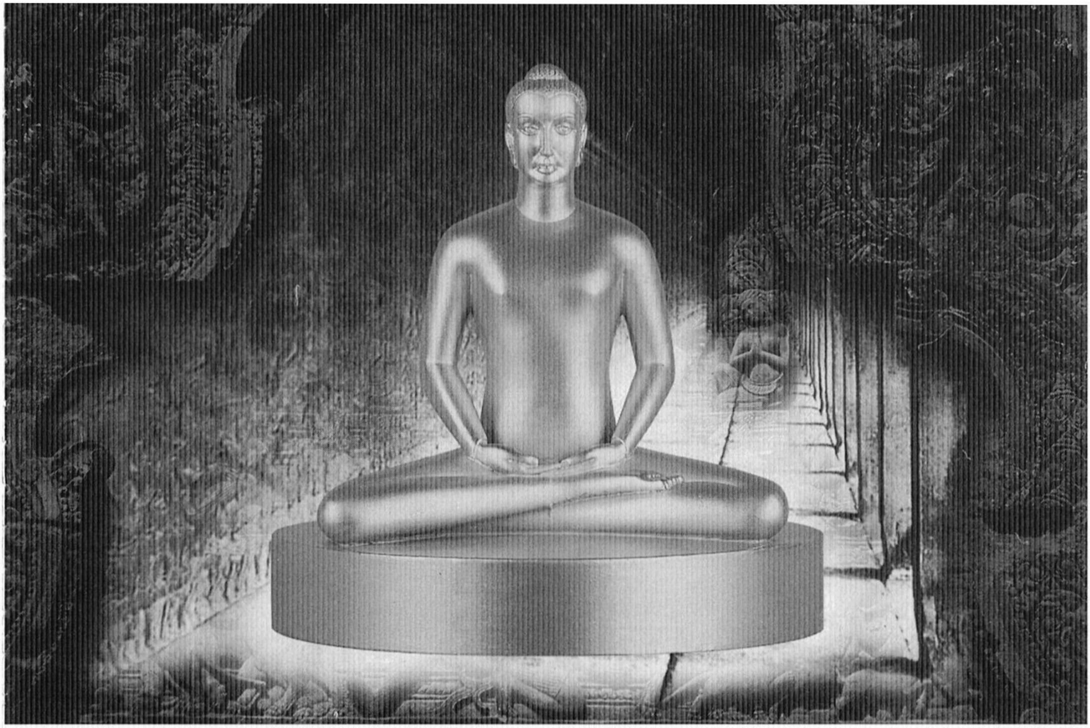
นับว่าโชคดีที่ผมตั้งใจมาที่นี่ในวันขึ้นปีใหม่เพราะคงจะได้เห็นอะไรต่อมิอะไรพอสมควร สังเกตได้จากบรรยากาศที่ค่อนข้างคึกคักตั้งแต่บริเวณปากทางซุ้มประตูหน้าวัด แม้จะเป็นเวลาเช้าตรู่แต่ก็มีผู้คนหลั่งไหลมากันไม่ขาดสาย คล้ายๆ กับงานบุญใหญ่ในสมัยโบราณ ซึ่งหมายถึงสมัยของพวกเรานั่นแหละ น่าชื่นใจภูมิใจเหลือเกินสำหรับภาพที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า เพราะไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด แต่วัฒนธรรมของชาวธรรมกายก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง

นั่นคือการแต่งกายด้วยอาภรณ์สีขาว การยกมือไหว้ต้อนรับทักทายด้วยความเบิกบานแจ่มใส ความสงบสำรวม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเข้าหมู่คณะ ไม่น่าเชื่อเลยว่ารูปแบบในการจัดระเบียบสังคมของเราจะยั่งยืนสืบทอดมาได้ยาวนานนับพันปีขนาดนี้

แม้ว่าจะมิได้สวมรองเท้าติดเทอร์โบเหมือนผู้คนในยุคนี้ แต่ทั้งผมและอัปสราก็สามารถเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วว่องไวเพราะเป็นกายละเอียด และได้เปรียบคนอื่นตรงที่เราเป็นฝ่ายมองเห็นพวกเขาข้างเดียว อัปสราบอกผมว่าถ้าเราอยากจะคุยกับเขาก็คุยกับกายละเอียดข้างในของเขาได้ แถมยังคุยได้สบายใจกว่าคุยกับกายมนุษย์เสียอีก เพราะกายละเอียดโกหกไม่เป็น ไม่เหมือนกายมนุษย์ซึ่งไว้ใจไม่ค่อยจะได้ ก็เหมือนกับเวลาเราคุยกับใครนั่นแหละ เราพูดไปอย่าง ในใจอาจคิดไปอีกอย่าง มีแต่ข้างในเท่านั้นที่จะรู้ว่าเราพูดจริงหรือไม่จริง อย่างเวลามีใครมาทักทายเราว่าสบายดีหรือ พวกเราส่วนใหญ่ก็มักจะตอบไปตามมารยาทว่าสบายดี ทั้งๆ ที่กำลังมีเรื่องทุกข์ร้อนอยู่เต็มกบาล หรืออย่างเวลาที่บรรดา ส.ส. อภิปรายในสภาฯ มักชอบกล่าวว่า เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ทั้งๆ ที่บางทีอาจไม่ค่อยชอบหน้าสักเท่าใดนัก

ที่หน้าซุ้มประตูปากทางเข้าวัด ถัดจากแถวเด็กหนุ่มสาวที่คอยยกมือไหว้ทักทายอนุโมทนากับญาติโยมกัลยาณมิตรอยู่สองฟากข้างทาง ผมเห็นมีกลุ่มคนนั่งคุกเข่าเอาศีรษะโขกพื้นอยู่ตลอดสองฟากข้างทางด้วยเช่นกัน เป็นภาพแปลกที่ไม่เคยเห็นในวัดพระธรรมกายมาก่อน นอกจากในหนังจีนเวลาเขาคุกเข่าคารวะหรือขอขมาอย่างนั้น

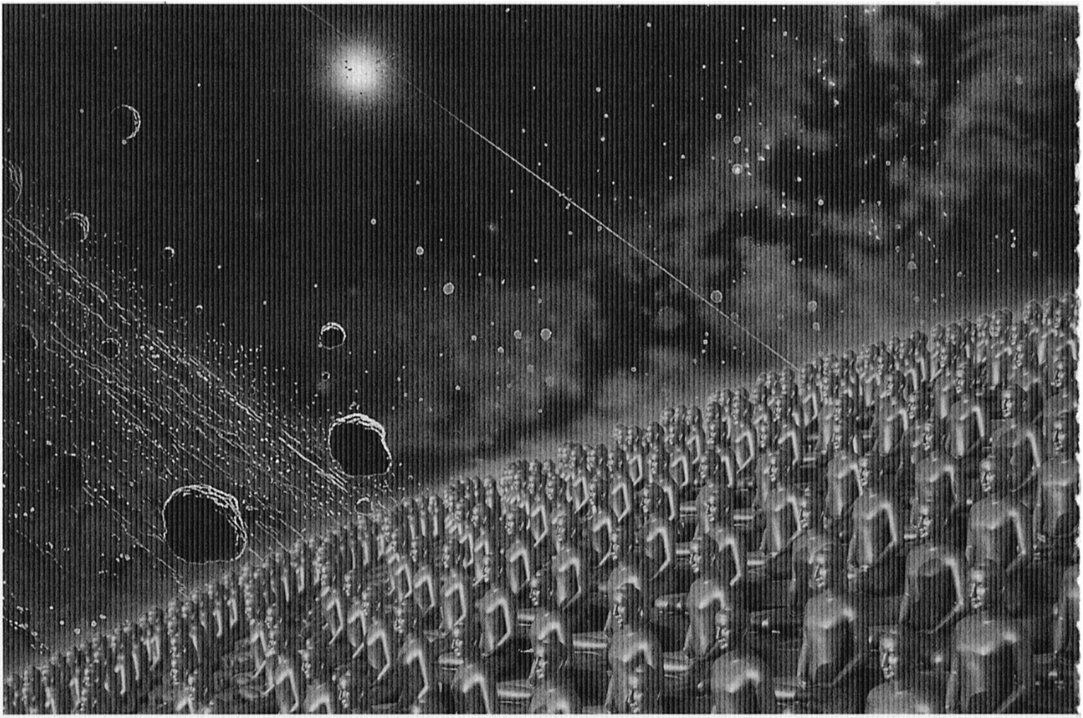
“เอ...พวกเขาทำอย่างนั้นกันทำไม?” ผมถามอัปสราด้วย

ความสงสัยเต็มประดา

"ทำไมท่านไม่ถามพวกเขาเองล่ะ เราบอกแล้วว่าจะคุยกับเขาก็ได้ หมายถึงคุยกับกายละเอียดข้างในของเขานะ ถ้าถามกับกายมนุษย์เขาจะไม่ได้ยินเสียงของท่านดอก"

เมื่อได้รับคำแนะนำอย่างนั้น ผมจึงพยายามสื่อสารกับพวกเขา เบื้องหน้าของผมเป็นสตรีวัยกลางคนท่านหนึ่งซึ่งกำลังคุกเข่าเอาศีรษะโขกพื้นด้วยน้ำตานองหน้า ผมสอดใจเข้าไปถามกายละเอียดภายในของเธอ และก็ได้รับคำตอบมาว่าที่พวกเธอทำอย่างนี้ก็เพื่อเป็นการขอขมาไถ่โทษแทนบรรพบุรุษที่เคยจาบจ้วงล่วงเกินต่อพระรัตนตรัย ต่อมหาธรรมกายเจดีย์ และต่อท่านผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ บรรพบุรุษของผู้คนเหล่านี้ได้รู้สำนึกถึงบาปมหันต์ที่ตนก่อไว้ จึงได้มาขอขมาและสั่งลูกหลานเอาไว้ให้มาขอขมาไถ่บาป

อันนี้ตราบเท่าที่มหาธรรมกายเจดีย์ยังคงอยู่คู่โลก โดยการคุกเข่าเอาศีรษะโขกพื้นขอขมาต่อหน้าบรรดาลูกหลานทายาทของท่านผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ที่เดินทางมาสักการะมหาธรรมกาย-เจดีย์ในวันบุญใหญ่อย่างเช่นวันนี้

กายละเอียดข้างในของเธอยังบอกกับผมถึงเรื่องราวที่เล่าขานเป็นตำนานสืบต่อกันมาว่า ในยุคสมัยที่อยู่ระหว่างการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ มีผู้คนบางกลุ่มได้กระทำกรรมหนักเพราะความประมาทในชีวิต ไม่มีมโนธรรม ขาดจรรยาบรรณทั้งบิดเบือนและเบียดเบียนคุกคามเพื่อต่อต้านโจมตีการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ ในที่สุดพวกเขาก็แพ้ภัยตัวเอง ต้องประสบเคราะห์กรรมอย่างหนักถึง ๑๐ ประการ จากการประทุษร้ายผู้บริสุทธิ์ ได้แก่

๑. ทรัพย์สมบัติ โภคะที่ทำมาหากินเกิดขัดข้องทำให้เสื่อม

กะทันหัน

๒. เจ็บป่วยด้วยโรคภัยอย่างร้ายแรง

๓. จิตฟุ้งซ่าน

๔. พบความย่อยยับของเครือญาติ

๕. ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่เสื่อมสูญหมดไป

๖. อุบัติเหตุจากไฟไหม้ ฟ้าผ่า

๗. ได้รับการดูหมิ่นจากพระราชาหรือได้รับโทษทางราชการ

๘. ถูกผู้คนกล่าวหาอย่างร้ายแรง

๙. ต้องพิการหรือถึงตายด้วยอุบัติเหตุ

๑๐. มีเวทนา อยู่ดีๆ ก็เกิดเจ็บปวดอวัยวะบางอย่างขึ้นมาโดยไม่ทราบสาเหตุ

เคราะห์กรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ส่งผลทันตา ยังไม่นับวิบากกรรมในอบายภูมิอีกต่างหาก ซึ่งแต่ละคนต่างก็ได้รับผลหนักเบาแตกต่างกันไปตามกรรมเวรที่ก่อไว้ คือบางคนทำไปด้วยความจงใจ บางคนอาจทำไปเพราะความไม่รู้ และมีอยู่จำนวนไม่น้อยที่ทำไปเพราะความประมาทพลั้งพลาดว่าไปตามกระแส คนเหล่านี้ตราบใดที่บาปยังไม่ให้ผล เขาก็ยังหลงคิดว่าบาปนั้นมีรสหวาน เขายังมัวร่าเริงเบิกบานอยู่ ต่อเมื่อบาปให้ผล เขาจึงรู้สำนึกและต้องทนทุกข์ทรมานอย่างหนัก

ผู้ที่ทำผิดไปเพราะความไม่รู้หรือเพราะความประมาทพลาดพลั้ง คนพวกนี้ในส่วนของผู้ที่มีคุณธรรมเป็นทุนเดิมอยู่แล้วก็มักจะรู้สำนึก และมีโอกาสได้มาขอขมาด้วยตัวเองก่อนตาย แต่น่าเสียดายที่ยังมีผู้คนอีกมากมายที่ไม่มีโอกาสดังกล่าว จึงได้แต่สั่งลูกหลานไว้ก่อนตาย หรือไม่ก็มาเข้าฝันให้ลูกหลานมาช่วยขอขมา

ไถ่บาปแทน เพื่อบรรเทาทุกข์ทรมานในอบาย

ผมถามกายละเอียดเขาไปว่า เรื่องมันก็นานมาแล้วนับพันปี เราเป็นเพียงทายาทชั้นปลายแถว แถมยังมิใช่เป็นผู้กระทำผิดเอง ทำไมต้องมารับเคราะห์แทน ต้องมาทนต่อความอับอายอยู่อย่างนี้ ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้มิได้หรือ เขาตอบว่าเขาทนทำไม่รู้ไม่ชี้ไม่ได้เพราะ

๑. เป็นคำสั่งเสียของบรรพบุรุษ

๒. เรื่องนี้เป็นเรื่องราวที่เล่าขานสืบทอดกันมานานนับพันปี ใครๆ ก็รู้ดีว่าตระกูลไหนเคยทำอะไรมาบ้าง เคยเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อย่างไร

๓. ตัวพวกเขาเองก็เต็มใจทำเพราะมีความเคารพศรัทธาในมหาธรรมกายเจดีย์เป็นอย่างมาก จึงไม่อยากให้ใครหลงผิดคิดจาบจ้วงต่อพระรัตนตรัย หรือต่อมหาธรรมกายเจดีย์นี้อีก

ผมได้ฟังอย่างนั้นแล้วอดปลงสังเวชสะท้อนใจมิได้ ความรู้สึกขุ่นเคืองใจต่อผู้ที่เคยคุกคามให้ร้ายวัดพระธรรมกายดูจะมลายไปสิ้น จึงอยากฝากบอกมายังพวกเราทุกคนว่าอย่าไปโกรธ อย่าไปเกลียด อย่าไปเคียดแค้นชิงชังคนเหล่านี้เลย ควรสงสารควรให้อภัยพวกเขามากกว่า เพราะเขาเป็นผู้อ่อนแอที่ปล่อยให้สิ่งไม่ดีมาครอบงำจิตใจหลงทำในสิ่งที่เป็นโทษภัยและได้รับเคราะห์กรรมได้รับความเศร้าโศกทั้งในโลกนี้และโลกหน้าอย่างน่าเวทนายิ่ง

โอ...หนอชีวิต เพราะคิดผิดพลั้งพลาดไป ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและทนรับวิบากกรรมมายาวนานเหลือเกิน ทำดีกับทำชั่วมีผลแตกต่างอย่างนี้เองหนอ ดูเอาเถิดพระเทวทัตกระทำอนันตริยกรรม ผู้คนยังจดจำความชั่วเป็นตราบาปติดตัวมาตลอดสองพันห้าร้อยกว่าปี พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นพระอรหันต์ เป็นอัครสาวก

ผู้คนก็ยังยกย่องจดจำคุณธรรมความดีของท่านมาตลอดถึงทุกวันนี้เช่นกัน

ตรองมาถึงตรงนี้ทำให้ผมหวนคิดถึงพระมหาเถระรูปหนึ่งซึ่งเคยสร้างวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ไว้ในสมัยของพวกเรา ก็เลยเกิดความอยากรู้ขึ้นมาว่าในอีกพันปีต่อมาผู้คนรุ่นหลังจะยังรู้จักท่านอยู่หรือไม่ จึงได้ถามกายละเอียดภายในของสตรีผู้นั้นไปว่ารู้จัก **พระพรหมโมลี วัดยานนาวา** หรือไม่ เธอตอบมาทันทีว่าใคร ๆ ก็ต้องรู้จัก ใคร ๆ ต่างก็เคารพเทิดทูนพระมหาเถระรูปนี้ในฐานะของปราชญ์สงฆ์ผู้มีความองอาจกล้าหาญ เป็นผู้มั่นคงในพระธรรมวินัยยิ่งชีวิต จึงเป็นพระแท้ในดวงใจของชาวพุทธตลอดมา

สำหรับพระพรหมโมลีนี้ ผมไม่มีอะไรติดใจสงสัยเลยว่า เหตุใดเกียรติคุณของท่านจึงยังเป็นที่กล่าวขานกันมาเนิ่นนานถึงพันปี เพราะรู้ดีว่าท่านคือพระดีที่โลกต้องการ หวังว่าพวกเรายังคงพอจำคำที่หลวงพ่อทัตตชีโวเคยสอนไว้ได้ใช่ไหมครับว่า **มาตรฐานของคนดีที่โลกต้องการ** มีอะไรบ้าง ท่านบอกว่าอย่างน้อย ๆ **ต้องมีคุณสมบัติ ๓ ประการคือ ไม่แสบ-ไม่โง่-ไม่แล้งน้ำใจ ซึ่งหมายถึงมีความบริสุทธิ์ มีปัญญาและมีความกรุณา**นั่นเอง ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้พระพรหมโมลีท่านมีอยู่ครบถ้วนทุกประการ

หากเราลองเอาเกณฑ์มาตรฐานของคนดีที่โลกต้องการนี้มาชี้วัดและจำแนกบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้คนกันแล้ว ก็พอจะจำแนกได้เป็น ๔ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- พวกรู้แล้วชี้
- พวกรู้แล้วไม่ชี้
- พวกไม่รู้ไม่ชี้

- พวกไม่รู้แล้วชี้

พวกรู้แล้วชี้ คือพวกที่ถึงพร้อมด้วยความบริสุทธิ์ มีปัญญาและความกรุณา ซึ่งจัดว่าเป็นคนดีที่โลกต้องการ เป็นแบบฉบับของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็น "กัลยาณมิตร" เช่นพระเดชพระคุณพระพรหมโมลี เป็นต้น

พวกรู้แล้วไม่ชี้ พวกนี้มีทั้งความบริสุทธิ์และปัญญาพร้อม เพียงแต่หย่อนเรื่องความกรุณาไปหน่อย ไม่ชอบยุ่งหรือสุงสิงกับใคร ใครจะดีจะเลวจะเดือดร้อนยังไงก็ช่าง ฉันไม่เกี่ยว ขอเพียงทำตัวเองให้ดีอย่างเดียวก็พอแล้ว

พวกไม่รู้ไม่ชี้ คือพวกอับจนไปเสียทุกอย่างคือขาดทั้งปัญญาและความกรุณา ส่วนความบริสุทธิ์ถ้าจะพอมีอยู่บ้างก็ตรงที่ซื่อจนบื้อนั่นแหละ เรียกว่าครบเครื่องทั้งแสบทั้งโง่และแล้งน้ำใจ พวกนี้พอทำอะไรผิดพลาดขึ้นมาก็มักจะชอบอ้างว่า "หนูไม่รู้" อยู่ท่าเดียว

พวกไม่รู้แล้วชี้ พวกนี้สิน่ากลัวที่สุดอันตรายที่สุด เพราะโง่แล้วขยัน จนมักก่อให้เกิดปัญหาสร้างความเดือดร้อนเสียหายทั้งแก่ตัวเองและสังคมเป็นอย่างมาก

พูดถึงพวกนี้แล้วผมระอาใจจริงๆ ทั้งๆ ที่ตัวเองมีความรู้แค่หางอึ่งแต่ทำตัวอวดรู้ไปสารพัดเรื่อง ชอบไปวิพากษ์วิจารณ์คนโน้นคนนี้ บางทียังไม่ทันไรก็เที่ยวไปด่วนสรุปตัดสินว่าคนโน้นทำผิดคนนี้เลว เรื่องอื่นก็พอว่า แต่เรื่องเกี่ยวกับพระสงฆ์องค์เจ้านี่สิ ถ้าไม่รู้จริงแล้วเที่ยวไปชี้ถูกชี้ผิดไปจาบจ้วงล่วงเกินท่านนั้นอันตรายยิ่งนัก เหมือนคนคะนองเที่ยวจับงูที่เขี้ยว จับช้างที่งา ฉะนั้น

อย่างเรื่องการสร้างมหาธรรมกายเจดีย์นี่ก็เหมือนกัน ทั้งๆ ที่ไม่รู้จริงแต่ก็เห็นวิพากษ์วิจารณ์กันจัง บางคนว่าเสียๆ หายๆ ยิ่งพูด

▲ พระมหาสิริราชธาตุ

▲ พระมหาจินดามณี

▲ พระธรรมกายหยก

ก็ยิ่งเผลอขยายขี้เท่อออกมาให้เห็นว่าวิสัยทัศน์ของตนคับแคบเพียงใด นี่ถ้าได้มารู้มาเห็นว่ามหาธรรมกายเจดีย์นี้มีคุณูปการต่อโลกและมวลมนุษยชาติเพียงใด คงพูดไม่ออกบอกไม่ถูกเลยทีเดียว คนรู้น้อย แต่ชอบพูดมากก็พาให้ยุ่งยากอย่างนี้แหละ เห็นคนโง่เขลาที่ชอบเอาตัวเองไปข่มหรือไปเปรียบกับท่านผู้รู้คราวใด ผมก็อดสะท้อนใจมิได้ว่า โอ...หนอ อันวิสัยของพญาอินทรี ยากยิ่งที่นกกระจอกจะหยั่งถึง

ในกลุ่มคนต่างๆ ที่นั่งคุกเข่าเอาศีรษะโขกพื้นอยู่นั้น แต่ละกลุ่มจะปักป้ายบอกชื่อสกุลของพวกเขาเอาไว้ด้วย ชื่อสกุลเหล่านี้ส่วนใหญ่ผมพอจะรู้จักและจดจำได้ว่าใครเคยทำอะไรไว้ ส่วนชื่อสกุลที่ผมไม่ค่อยคุ้นหรือไม่เคยรู้จัก คงเป็นพวกที่แอบกระทำการอยู่เบื้องหลัง ชื่อสกุลเหล่านี้ส่วนมากมักเป็นพวกที่อยู่ในวงการสื่อมวลชนเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นก็ยังมีชื่อสกุลของพวกนักวิชาการ นักการเมือง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายฝ่าย โดยเฉพาะพวกที่ทำงานเกี่ยวกับคดีความและการคณะสงฆ์

ผมรู้สึกแปลกใจอยู่ไม่น้อยที่กลับไม่ปรากฏชื่อสกุลบางสกุลที่ผมคิดว่าน่าจะมี เพราะพวกนี้เป็นพวกที่กระทำการจาบจ้วงล่วงเกิน

ต่อพระรัตนตรัย และสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่พระพุทธศาสนามากมายเหลือเกิน จึงอดไม่ได้ที่จะสอดใจเข้าไปถามกายภายในของชายคนหนึ่งซึ่งกำลังคุกเข่าอยู่เบื้องหน้าว่า พวกที่ใช้นามสกุล "....." ไม่มีมาบ้างหรือ ก็ได้รับคำตอบว่าในอดีตกาลเคยมีมาเหมือนกันแต่ตอนนี้ไม่มีแล้ว เพราะบรรพบุรุษของพวกเขาก่อกรรมไว้มาก ทำให้พลอยถูกรังเกียจเดียดฉันท์ไปทั้งวงศ์ตระกูลจนไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมหรืออยากเกี่ยวดองด้วย ในที่สุดก็สูญพันธุ์ไปเพียงแค่ไม่ถึงหนึ่งร้อยปีต่อมา

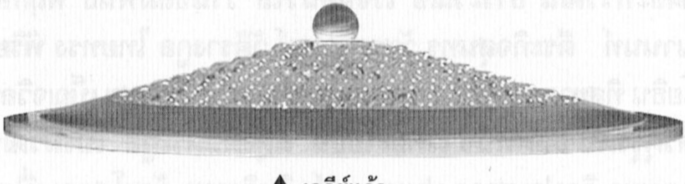
น้ำตาที่แตกต่าง

อันที่จริงผมยังมีเรื่องที่ค้างคาใจใคร่จะถามเขาอีกหลายเรื่อง แต่พอดีมีขบวนผู้คนกลุ่มใหญ่เดินใกล้เข้ามา เขาก็ได้แต่นั่งคุกเข่าเอาศีรษะโขกพื้นท่าเดียวจนผมไม่อาจสื่อสารกับกายภายในของเขาต่อไปได้ ผมกำลังนึกสงสัยว่าขบวนกลุ่มผู้คนที่เดินผ่านซุ้มประตูหน้าวัดเข้ามาเป็นพวกไหนกันหนอ พอมองเห็นป้ายที่เด็กผู้หญิงหน้าตาน่าเอ็นดูถือเดินนำขบวนมาก็เข้าใจทันที เพราะป้ายมีข้อความว่า *"เราคือทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์"*

ในขบวนมีผู้คนเดินตามกันมาเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีเด็กสาวถือป้ายชื่อสกุลนำหน้ามาแต่ละกลุ่ม และผู้ที่เดินเข้าขบวนมาแต่ละคนจะอัญเชิญสัญลักษณ์ของการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์มาด้วย พอผมเห็นปุ๊บก็จำได้ทันที เพราะมีทั้งพระมหาสิริราชธาตุ พระมหาจินดามณี พระธรรมกายหยก พระธรรมกายแก้ว พระผงธรรมกาย ค้อนรวย กระป๋องเทคอนกรีตฐานราก ฯลฯ

มีชื่อสกุลตามป้ายมากมายหลายสกุลที่ผมคุ้นตา แต่ก็มีอีก

ตัวอย่างของศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ

▲ เจดีย์แก้ว

▲ พระประทานธรรม

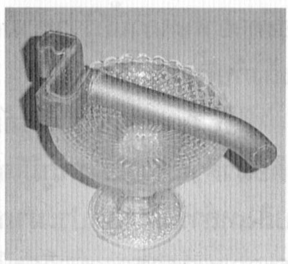
▲ พระที่สุดแห่งธรรม

▲ พระแก้ว

▲ กระป๋องเทคอนกรีตฐานราก

▲ ค้อนรวย

ไม่น้อยที่ผมไม่รู้จักโดยเฉพาะที่เป็นป้ายภาษาต่างประเทศ สำหรับชื่อสกุลที่พอเห็นแล้วค่อนข้างสะดุดตา ได้แก่ **อัศวโภคิน เบญจ-รงคกุล มณีไพโรจน์ เล่งอี้ ศรีสัตนา มานะไชยรักษ์ โชคอนันต์-ตระกูล บุนนาค ลิ้มศิริเศรษฐกุล บุญสูง ฐานะโชติพันธุ์ แสงหิรัญ**

เตชะทวีวัฒน์ ธาระวณิช โรจนสินวิไล วานิชสัมพันธ์ พฤกษานานนท์ ตีระกิจสุนทร วัชรศรีโรจน์ วัติรางกูล ไทยทรง พิริยะโยธิน ทิสยากร สุพรรณานนท์ หัชชะวณิช งามพูนสุข เบ็ญจวิลาส ศิริคุรุรัตน์ ยอดพินิจ เวทยะโยธิน ผดุงตันตระกูล เปรมวัฒนะ อุดมผล กิจประชากร ปทุมานนท์ สิทธิราชา อัศวโสภณ เปี่ยมปิติ สิงคาลวณิช ฤดีพิพัฒนพงศ์ ฯลฯ

ขออภัยที่ไม่อาจจดจำนำมาแจกแจงมากกว่านี้ได้ เพราะมีจำนวนมากมายเหลือเกิน ขนาดชื่อสกุลของผมเองก็ยังหาไม่เจอ สงสัยว่าทายาทของผมอาจจะอยู่ในแถวตอนท้าย ๆ ก็เป็นได้ แต่ผมมั่นใจว่าถึงยังไงลูกหลานเหลนโหลนของผมก็คงจะต้องมีมาบ้างอย่างแน่นอน เพราะนี่เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจที่ได้มาปรากฏตัวในฐานะแห่งทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ ดูจากดวงหน้าและท่าทางของทายาทเหล่านี้ก็รู้ว่าเขามีความสุข มีความปีติเบิกบานเป็นอย่างยิ่งถึงกับยิ้มทั้งน้ำตา

พวกเขาอัญเชิญสัญลักษณ์ของการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์มาด้วยความภาคภูมิใจและด้วยอาการอันทะนุถนอมยิ่ง ราวกับสิ่งเหล่านี้มีค่าสุดประมาณ ทำให้หวนนึกถึงถ้อยคำของพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ (หลวงพ่อธัมมชโย) ที่เคยสั่งไว้ว่า ขอให้เก็บรักษาของขวัญเหล่านี้ไว้ให้ดี เพราะนี่คือของศักดิ์สิทธิ์ซึ่งในวันข้างหน้าจะมีค่าเกินควรเกินคาด

ผมพยายามเจาะใจเข้าไปถามบรรดาทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ ด้วยความอยากรู้ว่าของขวัญต่าง ๆ เหล่านี้มีคุณค่าขนาดไหนในสมัยของพวกเขา ก็ได้รับคำตอบว่าอะไรก็ตามที่เป็นของที่ระลึกเกี่ยวเนื่องกับการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์แล้ว

▲ ปาริฉัตรเศรษฐี

ละก็ ถือว่าเป็นสิ่งที่หาค่ามิได้ ไม่รู้ว่าจะตีราคาได้อย่างไร ต่อให้ใครขนเอาเพชรทองมากองตรงหน้าสูงท่วมหัว เพื่อขอแลกกับของขวัญ แม้กระทั่งถังเปื้อนคราบปูนวันเทฐานรากมหาธรรมกาย-เจดีย์สักใบ ก็ยังไม่มีใครยอมแลกด้วย ป่วยการไยจะไปพูดถึงพระมหาสิริราชธาตุ หรือพระมหาจินดามณีเสียให้ยาก

เพราะพวกเขาถือว่านี่คือของศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งมงคลและ

ตัวอย่างของศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ

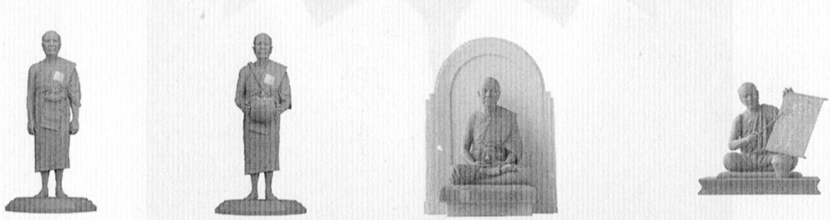
▲ พระหยก

▲ พระลาปิช

▲ พระพิชิตมาร

▲ พระมงคลเทพมุนีแบบต่าง ๆ

เป็นเครื่องหมายเกียรติยศของวงศ์ตระกูล เขาจึงพยายามเก็บรักษากันไว้อย่างดีเช่น มีการหล่อแก้วหุ้มค้อนรวย และถังปูนเทฐานรากเอาไว้ หรืออย่างปาริฉัตรเศรษฐีนี่ ไม่รู้ว่าเขาเก็บรักษากันมาเป็นพันปีได้อย่างไรถึงยังคงสภาพอยู่ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นใครเขาก็ต้องพยายามรักษาเอาไว้ให้ดี เพราะถ้าตระกูลใดมีดอกปาริฉัตร-เศรษฐีเอาไว้ในครอบครอง ก็ย่อมได้รับการเคารพยกย่องของผู้คนทั้งแผ่นดิน

ในบรรดาเด็กสาวที่ถือป้ายชื่อสกุลนำหน้ากลุ่มวงศาคณา-ญาติของตนนั้น ผมออกจะสะดุดตากับเด็กสาวที่ถือป้ายสกุล **ฤดี-พิพัฒนพงศ์** มากกว่าใครๆ เพราะดูช่างละม้ายคล้ายใบหน้าของ**คุณแม่นวรัตน์ ฤดีพิพัฒนพงศ์** ที่ผมรู้จักเหลือเกินคือเป็นใบหน้า

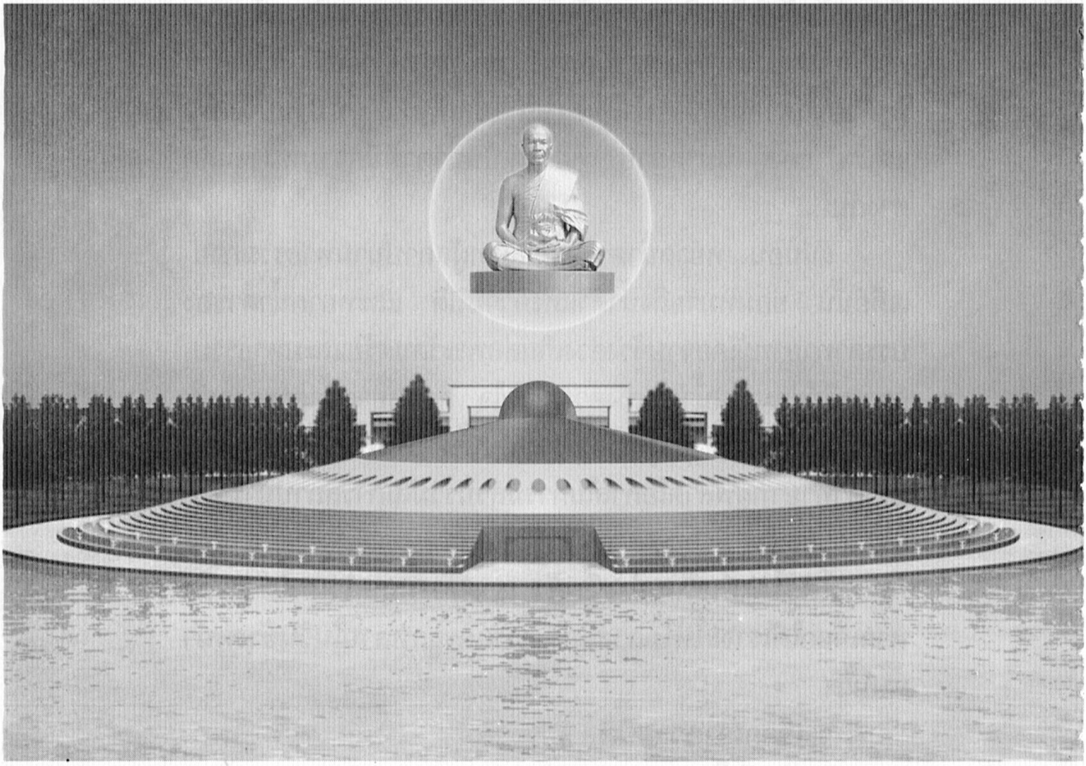
ที่เบิกบานในบุญ ใครได้พบเห็นแล้วพลอยเบิกบานไปด้วย ไม่น่าเชื่อเลยว่าใบหน้าอิ่มบุญเหมือนบัวบานแบบนี้ จะสืบทอดมาได้ยาวนานถึงพันปีเลยทีเดียว

ผมเพิ่งสังเกตเห็นว่าเบื้องหลังกลุ่มคนที่คุกเข่าเอาศีรษะโขกพื้นอยู่นั้นยังมีผู้คนอีกพวกหนึ่งซึ่งยืนเข้าแถวประนมมืออนุโมทนาต่อผู้คนในขบวนทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ที่เดินผ่านมาด้วยน้ำตาคลอเบ้า ทำให้ผมรู้สึกแปลกใจว่า ทำไมวันนี้จึงเห็นแต่น้ำตาของผู้คนมากมาย เพียงแต่เป็นน้ำตาที่มีความหมายแตกต่างกัน

แน่นอน หยาดน้ำตาของทายาทผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์นั้น ย่อมหมายถึงน้ำตาแห่งความปีติ และหยาดน้ำตาของบรรดาทายาทผู้เคยจาบจ้วงล่วงเกินต่อพระรัตนตรัยและมหาธรรมกายเจดีย์ย่อมเป็นน้ำตาแห่งความเสียใจ ส่วนหยาดน้ำตาของกลุ่มชนที่เหลือนั้นผมเพิ่งมารู้ภายหลังว่าเป็นน้ำตาแห่งความเสียดายของบรรดาทายาทผู้พลาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์

ได้รู้ได้เห็นกันอย่างนี้แล้ว เราคงจะตอบตัวเองได้ว่า ถ้าหากเลือกได้เราจะให้โอกาสแก่ตัวเราและลูกหลานในวันข้างหน้าแบบใด

จะเลือกเอาความปีติ..
ความเสียใจ..
หรือความเสียดาย...กันดี?

มหานุสรณ์สถาน
อันศักดิ์สิทธิ์

โลกทั้งผองพี่น้องกัน

ดูเหมือนว่าขบวนแถวของบรรดาทายาทผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ยังคงมีต่อเนื่องตามกันมาไม่ขาดสาย ผมดูจนตาลายก็ยังมองไม่เห็นวงศาคณาญาติของผมผ่านมาสักที อันที่จริงตระกูลของผมก็สร้างองค์พระไว้ไม่น้อยทั้งภายนอกและภายในรวมทั้งรัตนบัลลังก์บริเวณลานธรรมรอบมหาธรรมกายเจดีย์อีกนับร้อยแผ่น ผมจึงมั่นใจว่าถึงยังไงวันนี้ก็คงได้เจอะเจอลูกหลานเหลนโหลนของผมบ้างเป็นแน่ เพียงแต่นึกสงสัยว่าพวกเขาไปมัวทำอะไรอยู่ที่ไหนป่านนี้จึงยังไม่โผล่หน้ามาให้เห็นสักราย

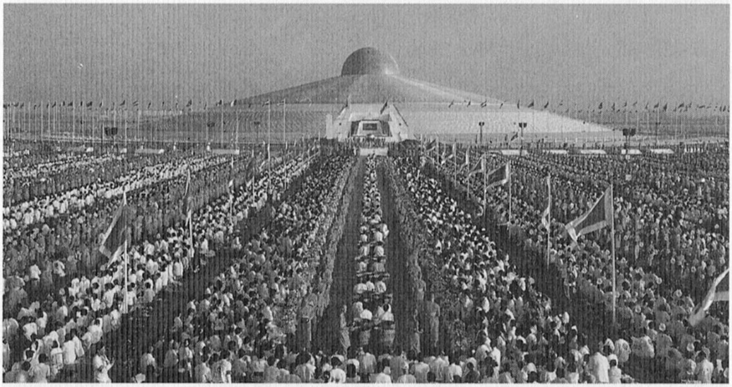
อย่างไรก็ตามในความรู้สึกของผมถือว่าทุกคนที่มากันในวันนี้ล้วนเป็นญาติของผมทั้งสิ้นคือถ้ามิใช่ญาติทางสายเลือดก็ถือว่าเป็นญาติทางธรรมและถ้าจะว่าไปในห้วงวัฏสงสารอันยาวไกลที่พวกเราเวียนเกิดเวียนตายกันมาจนนับภพนับชาติไม่ถ้วนนี้ย่อมไม่มีใคร

เลยที่ไม่เคยเป็นญาติกันมาก่อน ผมว่าถ้าทุกคนคิดได้อย่างนี้ก็จะไม่มีอคติต่อกัน เลิกแบ่งเขาแบ่งเรา แบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษาหรือผิวพรรณกันเสียที ควรมองให้เห็นว่ามนุษย์ทั้งโลกเป็นชาติเดียวกัน คือ "มนุษยชาติ" และมองดูสรรพสัตว์ทั้งหลายว่าล้วนเป็นเพื่อนร่วมทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น จะได้มีแต่ความรักใคร่เมตตา ไม่เบียดเบียนรังแกกันอีกต่อไป

เหตุนี้ ผมจึงมีความสุขใจที่ได้เห็นว่าในบรรดาทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ที่มากันในวันนี้มิได้มีเฉพาะคนไทยเท่านั้น หากแต่มีมาจากทั่วโลกทุกชาติทุกภาษาเลยทีเดียว ทำให้ผมนึกถึงปณิธานและคำอธิษฐานของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ-ธัมมชโยที่ว่าจะเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลกให้มนุษย์ทุกคน ทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนาหันมาศึกษาวิชชาธรรมกายและได้เข้าถึงความสุขภายในกันโดยถ้วนหน้า ผมคิดว่าความปรารถนาของท่านคงจะสัมฤทธิผลเป็นอย่างดี จึงได้มีภาพอันเป็นผลพวงของความสำเร็จให้เห็นดังกล่าว

เมื่อเห็นผู้คนยังหลั่งไหลมากันอย่างมากมายไม่ขาดสาย ผมจึงหันไปปรารภกับอัปสราว่าวันนี้ผมคงโชคดีที่จะได้เห็นผู้คนมานมัสการมหาธรรมกายเจดีย์กันเป็นจำนวนล้านสักที เพราะอยากเห็นเป็นบุญตามานานแล้ว พอพูดออกมาอย่างนี้ก็เลยถูกอัปสราดุเอาว่า ถ้าอยากเห็นภาพผู้คนแค่ล้านคนก็ไม่น่าจะต้องดิ้นรนมาดูล่วงหน้ากันถึงพันปีอย่างนี้ดอก รีบกลับไปสู่มิติเดิมเสียเถอะไป๊ เพราะอีกไม่นานก็จะได้เห็นอยู่แล้ว

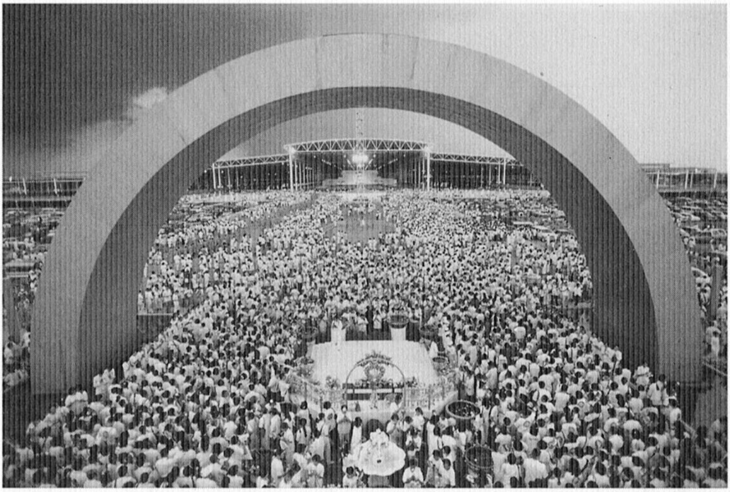
เจอเข้าอย่างนี้ ผมก็เลยจ๋อยสนิท นึกในใจว่าไม่น่าเผลอเสียท่าโดนนางฟ้าตอกหน้าเอาอีกจนได้ ลืมไปว่านี่มันปี พ.ศ. ๓๕๐๐ แล้ว

ฉะนั้นเรื่องที่จะมีผู้คนมาร่วมงานสักกี่ล้านคนหรือสักกี่สิบล้านกี่ร้อยล้านคนก็คงจะมิใช่เรื่องสำคัญอะไร เพราะความสำคัญมันอยู่ที่ "ล้านแรก" ที่เกิดขึ้นในยุคของเราเมื่อพันปีก่อน หมายความว่าถ้ามีล้านแรกได้ ล้านต่อ ๆไปก็มิใช่เรื่องยาก เพราะภาพของมหาชนเรือนล้านที่มาปฏิบัติธรรมร่วมกันรอบลานธรรมมหาธรรมกายเจดีย์นี้จะได้รับการเผยแพร่ไปทั่วโลก เป็นภาพที่ไปกระทบใจและเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวโลกทั้งหลายเกิดความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ได้พากันมายังมหาธรรมกายเจดีย์เพื่อศึกษาและประพฤติปฏิบัติธรรมจนกระทั่งเข้าถึงธรรมกายภายในอันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตในที่สุด

สิทธิอันยิ่งใหญ่

ในเมื่อกลุ่มผู้คนยังคงหลั่งไหลกันมาอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีทีท่าว่าจะหมดสิ้นเมื่อใด อีกทั้งผมก็ชักจะหมดความอดทนที่จะเฝ้ารอดูวงศาคณาญาติของผมอีกต่อไป ผมจึงได้ร้องขอให้อัปสราช่วยพา

ไปดูที่อื่น ๆ บ้าง เพราะไหน ๆ ก็อุตส่าห์ดั้นด้นเดินทางล่วงหน้ามาเป็นพันปีแล้วก็อยากจะเห็นอะไรต่อมิอะไรให้คุ้มสักหน่อย แต่อัปสรากลับบอกผมว่า อยากจะไปดูอะไรที่ไหนก็สุดแล้วแต่ผมจะนำไป เพราะเธอเป็นเพียงผู้ติดตามเท่านั้น

บทบาทท่าทีที่เปลี่ยนไปของอัปสราทำให้ผมงุนงง เพราะก่อนหน้านี้เธอเป็นผู้นำพาผมมายังที่นี่ ครั้นมาถึงแล้วเธอกลับเกี่ยงให้ผมเป็นผู้นำทางแทน ทำไมถึงกลับตาลปัตรไปอย่างนี้ได้

อัปสราบอกกับผมว่าตอนแรกถึงเธอจะเป็นผู้นำพาผมมาก็จริงแต่เมื่อมาถึงแล้วตอนนี้ก็ต้องตกเป็นหน้าที่ของผมที่จะเป็นผู้นำทางเธอ เพราะที่นี่เป็นเสมือนบ้านของผม เนื่องจากผมมีส่วนร่วมหลายอย่างในการสร้างสถานที่นี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมคือ "หนึ่งในผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์" ผมจึงมีสิทธิ์อย่างสมบูรณ์ที่จะไปไหนมาไหนหรือพาใครมายังสถานที่แห่งนี้เมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าจะด้วย

กายหยาบหรือกายละเอียดก็ตาม ข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ สถานที่นี้เป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ มีเทวดาอารักษ์คอยพิทักษ์ดูแลอยู่ทุกตารางนิ้ว เธอเป็นเทพอัปสรต่างถิ่นต้องเคารพสถานที่จะไปจะมาก็เพราะได้รับการเชื้อเชิญหรืออาศัยติดตามเจ้าของสถานที่อย่างผมมาเท่านั้น

คำพูดของอัปสราทำให้หัวใจของผมพองโตด้วยความภาคภูมิใจ เพิ่งจะรู้ซึ้งถึงสิทธิอันยิ่งใหญ่ของคำว่า "เราคือผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์" เดี๋ยวนี้เอง นี่คือสิทธิพิเศษเหนือสิทธิใดๆ ดีกว่าพกพาบัตรเครดิตพวกวีซ่าการ์ด สมาร์ทการ์ด วี.ไอ.พี.การ์ด ป้ายปกาศิตของฮ่องเต้หรือดาบอาญาสิทธิ์ของพระราชาเสียอีกเพราะเป็นสิทธิที่ติดตัวไปได้ทุกภพทุกชาติทั้งกายหยาบและกายละเอียดเลยทีเดียว ขนาดเทวดานางฟ้าทั่วไปยังไม่มีสิทธิเท่านี้ นี่ถ้าผมมีหัวทางเซ็งลี้สักหน่อยต่อไปคงได้มีการจัดทัวร์พาเทวดานางฟ้า มานมัสการมหาธรรมกายเจดีย์กันบ้างละ

การเปลี่ยนฐานะจากผู้ตามมาเป็นผู้นำทำให้ผมมีปัญหาอยู่บ้างตรงที่ไม่รู้ทาง อันที่จริงพื้นที่ภายในบริเวณวัดพระธรรมกายนั้น ถ้าเป็นในยุคสมัยของพวกเราแล้วละก็ ต่อให้หลับตาผมก็ไปได้ถูกทุกแห่ง แต่ตอนนี้สิขนาดลืมตาอยู่แท้ๆ ยังงงเป็นไก่ตาแตกว่าจะไปทางไหนดี เพราะทุกอย่างมันเปลี่ยนแปลงไปมากมายอีกทั้งยังกว้างใหญ่กว่าเก่านับร้อยเท่าเลยทีเดียว ครั้นจะเกี่ยงให้อัปสราเป็นผู้นำทางก็ไม่กล้าจึงได้แต่ทำใจดีสู้นางฟ้ารักษาฟอร์มเอาไว้ไม่ให้เสียเหลี่ยมเจ้าของสถานที่

โชคดีที่ผมเหลือบไปเห็นซุ้มแผนผังซึ่งตั้งอยู่ใกล้ๆ จึงโฉบเข้าไปดูและเห็นว่าภายในบริเวณศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลกและ

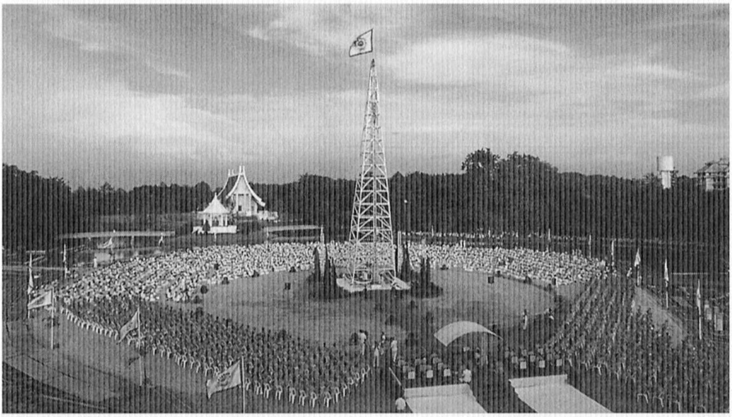
จักรวาลนี้มีการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ประกอบด้วยเขตพุทธาวาส ธรรมาวาส สังฆาวาสและฆราวาส ภายในพื้นที่อันกว้างใหญ่นี้มีทั้งอาคารสำนักงาน โรงทาน โรงงาน โรงพยาบาล โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบันค้นคว้าวิชชาธรรมกาย หอประชุมใหญ่ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ อาคารแสดงนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ อาศรมบรรพชิต อาศรมอุบาสก อาศรมอุบาสิกา อาศรมคนชรา อาศรมเยาวชน อาศรมอาคันตุกะ ธุดงคสถาน อนุสรณ์สถาน ฌาปนสถาน ลานจอดรถ ลานจอดอากาศยาน ลานจอดยานอวกาศ ลานเอนกประสงค์และสถานซึ่งมีชื่อแปลก ๆ อีกหลายแห่งที่ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าเป็นอะไร แต่ก็ตั้งใจไว้ว่าจะไปดูให้ทั่วทีเดียว

แน่นอนเป้าหมายหลักที่ผมอยากจะไปดูเป็นอันดับแรกคือเขตพุทธาวาสหรือพื้นที่วัดพระธรรมกายเดิมในยุคของเรา เพราะทุกอย่างที่สร้างขึ้นในยุคนั้นผมเองได้มีส่วนร่วมอยู่ด้วยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นโบสถ์ กุฏิ ศาลา มหาธรรมกายเจดีย์ มหาวิหารพระมงคลเทพมุนี มหาวิหารผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย สภาธรรมกายสากล ฯลฯ อยากจะรู้อยากจะเห็นเหลือเกินว่าสิ่งเหล่านี้ ยังมีอยู่มากน้อยแค่ไหนและมีสภาพอย่างไรในเวลาหนึ่งพันปีต่อมา

มหาวิหารผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย

สถานที่แรกที่ผมพาอัปสราไปสักการะก็คือมหาวิหารผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย แม้ระยะทางจะอยู่ห่างจากซุ้มประตูหน้าวัดราวสิบกิโลเมตรแต่ก็เป็นเรื่องง่ายสำหรับการไปโดยกายละเอียดซึ่งเพียงแวบหนึ่งก็ถึงแล้ว

ตอนไปน่ะง่ายแต่เมื่อไปถึงแล้วบอกตามตรงว่าทำใจลำบาก

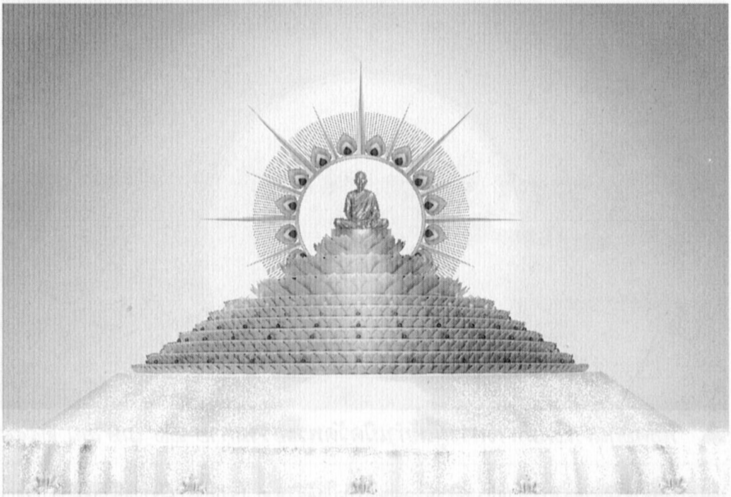

▲ *พิธีตอกเสาเข็มมหาวิหารผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕*

เพราะเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำใจให้นิ่ง ๆ ไม่ตื่นเต้นหรือหวั่นไหวจนเกินไป โชคดีที่มีอัปสราคอยช่วยเตือนสติเอาไว้เสมอ ๆ จึงยังไม่เผลอสติแตกออกมาในตอนที่ได้เห็นมหาวิหารซึ่งมีรูปทรงและสีสันคล้ายภูเขาทองตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหน้า นั่นคือมหานุสรณ์สถานอันยิ่งใหญ่ของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกาย โอ...ในที่สุดผมก็มีวาสนาได้มากราบคุณยายอาจารย์ในอีกพันปีต่อมาจริง ๆ

มหาวิหารแห่งนี้แม้จะมีอายุเก่าแก่ถึงพันปีแต่ก็ยังอยู่ในสภาพที่ดีเกินคาด เข้าใจว่าคงเป็นผลมาจากปัจจัยหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีและความพิถีพิถันในการก่อสร้าง การบำรุงดูแลรักษาที่ดีรวมทั้งรูปแบบโครงสร้างที่มั่นคงแข็งแรงพอที่จะอยู่คู่โลกไปได้อีกนานแสนนานเพื่อเป็นประจักษ์พยานถึงความกตัญญูของลูกหลานและคุณูปการของมหาปูชนียาจารย์ท่านนี้

ผมมองดูมหาวิหารของคุณยายอาจารย์ด้วยความรู้สึกดื่มด่ำ

ประทับใจและนึกอนุโมทนาในมหากุศลที่พวกเราทั้งหลายได้ร่วมใจกันสร้างมหานุสรณ์สถานอันยิ่งใหญ่แห่งนี้ขึ้นมา มิฉะนั้นเรื่องราวของคุณยายอาจารย์อาจจะเหลือเพียงตำนานที่เล่าขานสืบต่อกันมาโดยขาดพยานหลักฐานมายืนยันกันถึงพันปีอย่างนี้

มหาวิหารของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง คือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าบุคคลเช่นท่านแม้มาสู่โลกนี้ด้วยชาติกำเนิดธรรมดาสามัญในครอบครัวชาวไร่ชาวนา แต่ทว่าการมาของท่านได้นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่โลกใบนี้อย่างยิ่งใหญ่ไพศาล ได้ทำให้พระพุทธศาสนามีความตั้งมั่นและทอแสงเจิดจ้าไปทั่วทุกสารทิศดุจการผุดเกิดขึ้นมาของภูเขาทองที่ตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหน้าขณะนี้

ภายในมหาวิหารเป็นที่ประดิษฐานรูปหล่อทองคำและมหา

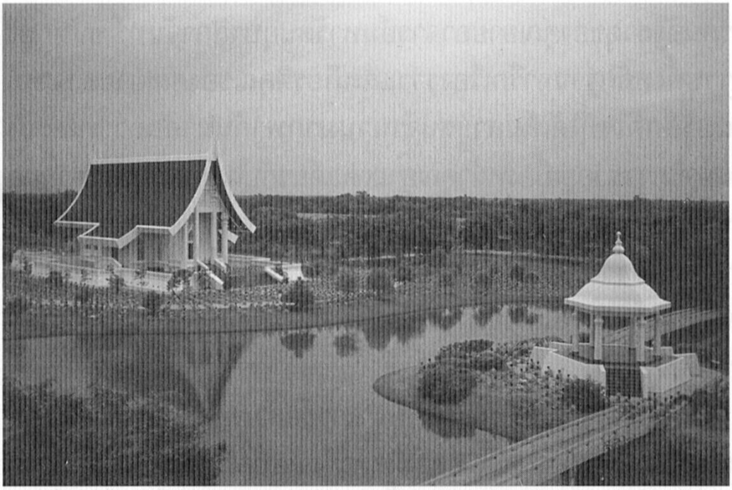
รัตนอัฐิธาตุของคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง รวมทั้งหลักฐานจารึกเรื่องราวและเกียรติคุณของคุณยายอาจารย์ ผมรู้สึกดีใจที่ได้เห็นสาธุชนจำนวนมากพากันมาสักการะและนั่งสมาธิภาวนาอยู่เบื้องหน้าคุณยายเช่นเดียวกับในยุคสมัยของพวกเรา นั่นก็หมายความว่าตลอดหนึ่งพันปีที่ผ่านมาคุณยายยังคงทำหน้าที่นำพามหาชนไปสู่เส้นทางสายกลาง ได้ช่วยให้ผู้คนได้ค้นพบที่พึ่ง ได้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงภายในมาแล้วอย่างมากมายนับไม่ถ้วนเลยทีเดียว

หลังจากสักการะคุณยายอาจารย์แล้ว ผมสังเกตเห็นรัศมีกายของอัปสราดูสว่างไสวขึ้นอย่างผิดตาจึงเอ่ยทักเรื่องนี้กับเธอ อัปสราบอกว่ามหาปูชนียาจารย์ท่านนี้เป็นผู้มีความบริสุทธิ์ศักดิ์สิทธิ์มาก ควรแก่การกราบไหว้ของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ผู้ใดกราบไหว้ย่อมเกิดสิริมงคลอันยิ่งใหญ่ แม้เทวดาที่มีรัศมีกายเศร้าหมองใกล้สิ้นอายุขัยมากราบไหว้ก็จะได้อายุทิพย์มากขึ้นเธอขอบใจผมเป็นอย่างมากที่พามายังที่นี่ทำให้เธอได้รับโอกาสอันวิเศษนี้

โบสถ์ กุฏิ ศาลา เสนาสนะ

ใกล้ ๆ กับมหาวิหารมหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ยังพอมีสิ่งก่อสร้างในยุคแรกๆ หลงเหลืออยู่บ้างได้แก่โบสถ์ กุฏิและอาคารบางหลัง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เหล่านี้มีสภาพเปลี่ยนไปจากเดิมจนเกือบจำไม่ได้ เข้าใจว่าคงเป็นเพราะผ่านการบูรณะปฏิสังขรณ์มาแล้วหลายครั้ง ดีที่ยังคงรักษารูปแบบโครงสร้างอย่างเดิมเอาไว้บ้างผมจึงพอจำได้

อย่างไรก็ดีสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เหล่านี้ในระยะหลังมิได้มีไว้เพื่อการใช้งานโดยตรง แต่อยู่ในลักษณะของพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งที่ได้รับ

การอนุรักษ์ไว้ในฐานะอนุสรณ์สถานอันศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ชาวโลกทั้งหลายได้มาสักการะและศึกษาค้นคว้ากันต่อไป

มีสถานที่หรือของบางอย่างซึ่งแม้จะไม่มีของเดิมเหลืออยู่ หรือถูกสร้างขึ้นใหม่แต่ก็ยังคงใช้ชื่อเรียกเหมือนเดิม เช่นพิมานศึกษาเพื่อความหลุดพ้น (โรงเรียนพระปริยัติธรรม) สุขพิมานสราญรมย์ (ห้องน้ำ) ถังเพชรพลอย (ถังใส่ขยะ) เป็นต้น ฉะนั้นผู้ใดที่มีส่วนสร้างสิ่งเหล่านี้ไว้ก็ย่อมจะได้รับอานิสงส์ผลบุญสืบเนื่องตลอดไปด้วย

ผมมองดูศาสนสถานและเสนาสนะต่าง ๆ แล้วก็หันมาปรารภกับอัปสราว่าด้วยกุศลผลบุญที่สร้างสิ่งเหล่านี้คงจะส่งผลให้ผู้กระทำได้ไปเกิดในสวรรค์เป็นสหายแห่งเทวา ได้เป็นเทวดานางฟ้ามีรัศมีกายงดงามเช่นเดียวอัปสราบ้างใช่ไหม เพราะใคร ๆ ก็อยากได้ภาวะอันเป็นทิพย์ด้วยกันทั้งนั้น

อัปสราบอกกับผมว่าถูกต้องแล้วและอันที่จริงมิใช่แต่เพียง

เฉพาะฝ่ายมนุษย์ที่อยากเกิดเป็นเทวดาเท่านั้น แม้ฝ่ายเทวดาเอง ก็มีบ่อยครั้งที่อยากจะเกิดเป็นมนุษย์บ้างเช่นกันเพราะมีอะไรหลายอย่างที่เทวดาไม่มีโอกาสที่จะทำได้อย่างมนุษย์

เธอบอกว่าถือเป็นบุญลาภอันมหาศาลของผู้ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ได้พบพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีวาสนาได้เกิดมาในช่วงที่มีบุญใหญ่ๆ ให้ทำ อย่างพวกเราขอให้รู้ไว้เถิดว่าการกระทำของมนุษย์ทุกอย่างล้วนอยู่ในสายตาของเหล่าเทวดาผู้มีทิพยจักษุสว่างไสว ปกติเทวดาจะมิได้สนใจว่าใครหล่อใครรวย ใครสวย ใครจน แต่จะดูว่าใครบ้างที่ทำความดี ทำบุญทำกุศล เทวดาเขาจะสอดส่ายสายตาดูตรงนี้ เมื่อพบเห็นก็จะหยุดการละเล่น หยุดความบันเทิงในสวรรค์ชั่วคราวเพื่อมาคอยดูแลรักษามาชื่นชมอนุโมทนากับผู้ที่ทำความดีด้วยหัวใจที่เบิกบาน ซึ่งเทวดาก็จะได้บุญส่วนนี้ไป เป็นบุญที่ได้จากการอนุโมทนา ในขณะเดียวกันเทวดาทั้งหลายก็จะรู้สึกเสียดายโอกาสที่มิได้เกิดมาร่วมยุคสมัยกับการสร้างบารมีของมนุษย์ ทำให้พลาดบุญใหญ่ๆ ไป พวกเทวดาอาศัยอยู่ได้ด้วยการเสวยบุญเก่าและการอนุโมทนาบุญกับมนุษย์ที่ทำความดี

ผมเห็นได้ทีก็เลยเกทับไปบ้างว่าถ้าอย่างนั้นบางทีเทวดานางฟ้าก็อาจอิจฉามนุษย์เหมือนกันใช่ไหม

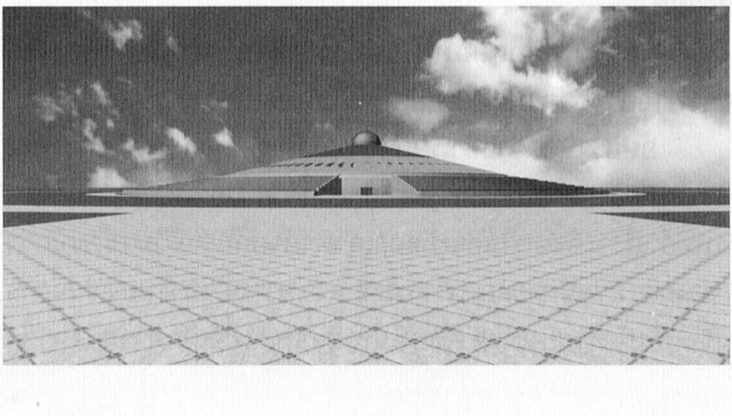
อัปสราบอกว่าอย่าเรียกว่าความอิจฉาเลย น่าจะเรียกว่าเป็นความรู้สึกเสียดายโอกาสของตัวเองมากกว่า ปกติเทวดาจะไม่อิจฉามนุษย์ ถ้าจะอิจฉาก็มักจะอิจฉาเทวดาด้วยกันว่ามีวิมานใหญ่กว่าสว่างกว่า มีรัศมีกายและบริวารมากกว่า ความอิจฉาริษยาเช่นนี้อาจมีขึ้นได้ในจิตใจของเทวดาซึ่งยังไม่หมดกิเลส เมื่อเกิดความอิจฉา ใจ

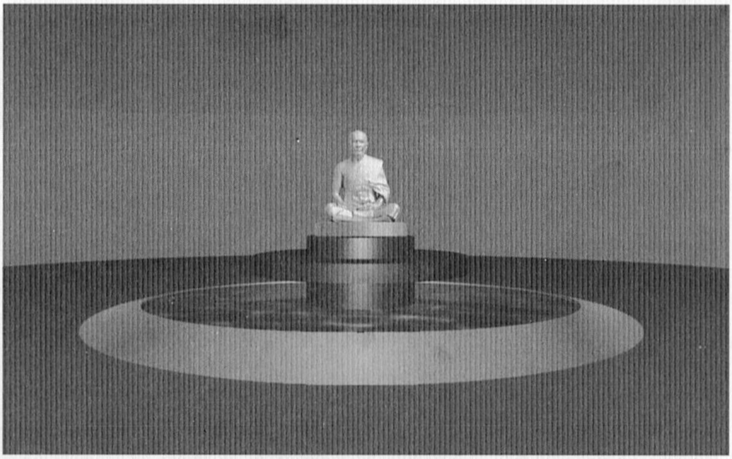
ก็เร่าร้อน รัศมีกายก็เศร้าหมอง พอเศร้าหมองเหงื่อก็จะออกที่รักแร้ เป็นเหตุให้ต้องจุติ (ตาย) ไปก่อนกำหนด จึงถือว่าความอิจฉาริษยานี้เป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งในการจุติของเทวดา

มหาวิหารผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

สถานที่ต่อมาที่ผมพาอัปสราไปสักการะก็คือมหาวิหารพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานรูปหล่อทองคำและเป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราวชีวประวัติ อัฏฐบริขาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ อันเนื่องด้วยหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ มหาปูชนียาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่ของโลก

ทันทีที่ไปถึงก็เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ผมต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการประคองรักษาใจมิให้ตื่นเต้นปีติใจจนเกินไป เพราะนี่คือมหาวิหารที่ยิ่งใหญ่งามสง่าสมกับเป็นมรดกโลกที่สื่อถึงมรดกธรรมอันล้ำค่าของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผมเชื่อว่าตราบใดที่มหาวิหารแห่งนี้ยังคงอยู่ พระพุทธศาสนาและวิชชาธรรมกายก็จะไม่มีวัน

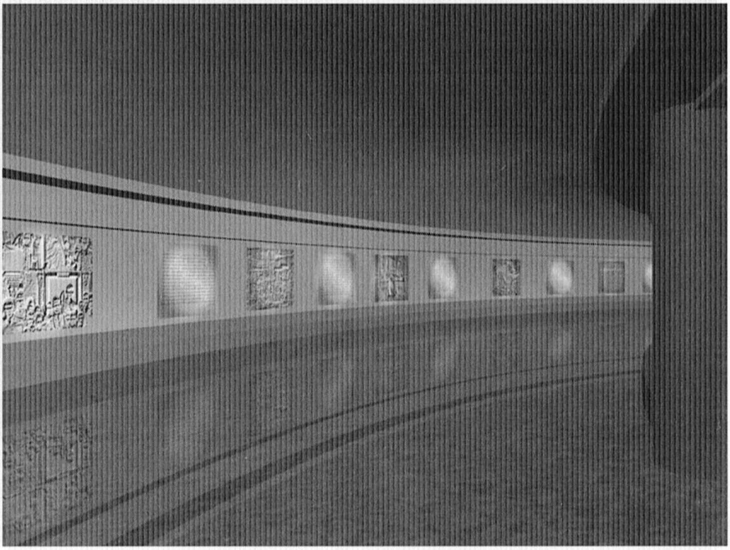
สูญหายไปจากโลกนี้อย่างแน่นอน

ผมยังจำถ้อยคำของพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ หลวงพ่อธัมมชโยที่กล่าวถึงแนวคิดและความตั้งใจในการก่อสร้างมหาวิหารแห่งนี้ว่า

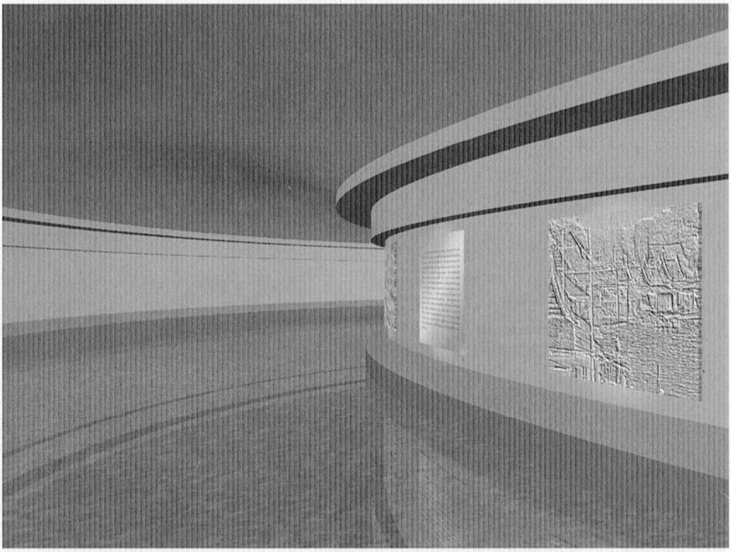
"มหาวิหารนี้ต้องมีความคงทนอยู่ได้อย่างน้อยพันปี สมกับที่ความยากของการบังเกิดขึ้นของผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย และรูปทรงของมหาวิหารต้องเป็นรูปทรงที่ "ไร้กาลเวลา" คือไม่ว่าจะเป็นในปัจจุบันหรืออีกพันปีข้างหน้าก็ยังมีคุณค่านำสมัยตลอดกาล"

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มหาวิหารแห่งนี้มีรูปแบบอยู่บนพื้นฐานทรงกลมอันเป็นรูปทรงของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาวทั้งหลาย โดยเฉพาะการสื่อความหมายแทน "ดวงธรรม" ที่อยู่ ณ ศูนย์กลางกายของมนุษย์ทุกคน

เมื่อเข้าไปภายในวิหาร ตอนแรกจะเป็นพื้นที่ส่วนที่แสดงภาพ

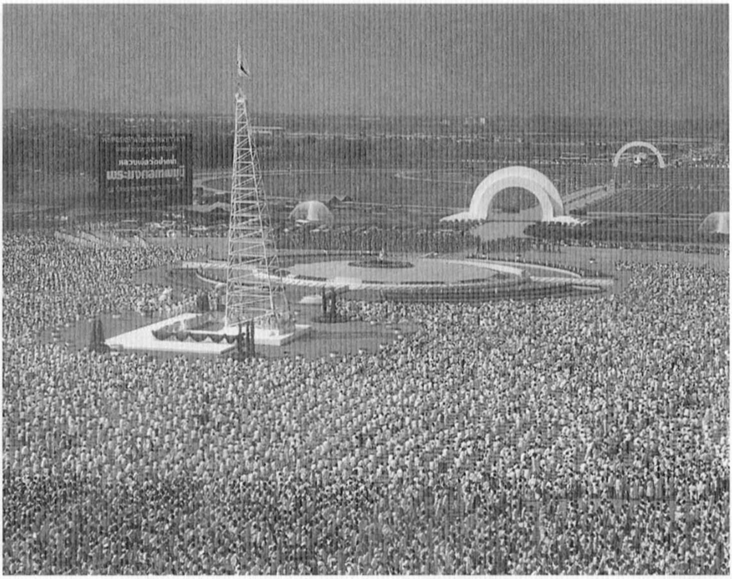

และเรื่องราวของหลวงพ่อวัดปากน้ำในแต่ละช่วงชีวิต ตลอดจนการเข้าถึงธรรมและการเผยแผ่วิชชาธรรมกาย ถัดมาจึงเป็นห้องโถงที่ประดิษฐานรูปหล่อทองคำของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภายในห้องโถงนี้มีสาธุชนจำนวนมากมานั่งสมาธิภาวนาอยู่เบื้องหน้าหลวงพ่อวัดปากน้ำ เช่นเดียวกับในยุคสมัยของพวกเรา ส่วนห้องโถงถัดไปเป็นที่เก็บบันทึกประวัติของครูผู้สืบสายธรรมและผู้สืบทอดวิชชาธรรมกาย จนกระทั่งมาเป็นศูนย์กลางธรรมกายแห่งโลกและจักรวาล มีบันทึกบางตอนที่ผมเห็นแล้วก็ต้องอุบเงียบไว้ก่อน เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายหลายรุ่น ซึ่งไม่อาจนำมาเปิดเผยได้เพียงแต่พอจะบอกใบ้ได้ว่า ครูบาอาจารย์ของพวกเราแต่ละท่านมิใช่ธรรมดา เอาไว้รอให้ถึงเวลาแล้วก็จะรู้เอง

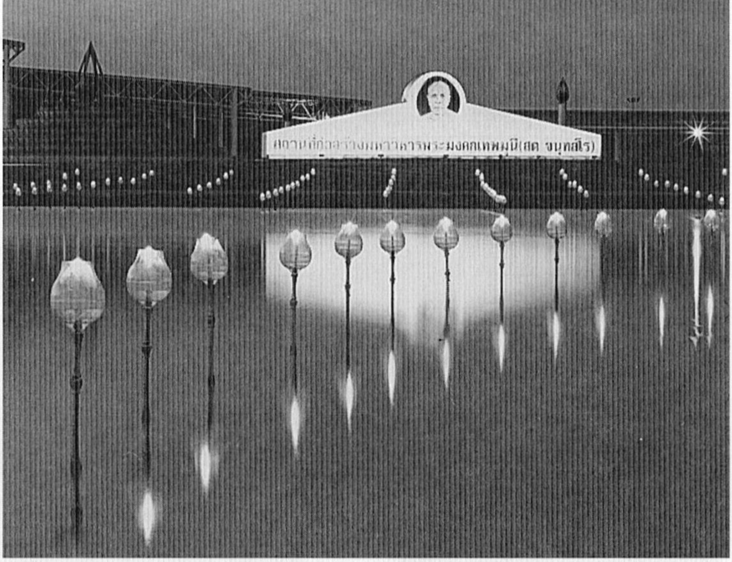
ผมว่าการรู้จักเลือกหาครูบาอาจารย์นี่เป็นเรื่องสำคัญที่สุดของชีวิต เพราะไม่มีใครในโลกนี้ที่จะเอาดีได้โดยลำพัง ต้องมีครูดี มีต้นแบบที่ดีจึงจะเอาดีได้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังตรัสไว้เลยว่ากัลยาณมิตรนั้นถือเป็นทั้งหมดของชีวิตเลยทีเดียว ดังนั้นถ้าอยากจะได้ดีก็ต้องมีครูดีด้วย

บางคนต้องดั้นด้นทั้งชีวิตกว่าจะแสวงหายอดกัลยาณมิตรได้ ในขณะที่หลายต่อหลายคนแม้เกิดจนตายหรือย่ำไปทั้งแผ่นดินก็ยังมิอาจพบพานครูบาอาจารย์ที่ถูกใจ แต่สำหรับผมบอกได้เลยว่าพบแล้ว เบื้องหน้าของผมขณะนี้คือมหาปูชนียาจารย์ที่หาได้ยากยิ่ง นี่แหละคือยอดกัลยาณมิตรของชาวโลกทั้งหลาย และนี่แหละคือคำตอบสุดท้ายของผมเพราะผมจะไม่ยอมเสียเวลาไปแสวงหาที่ไหน

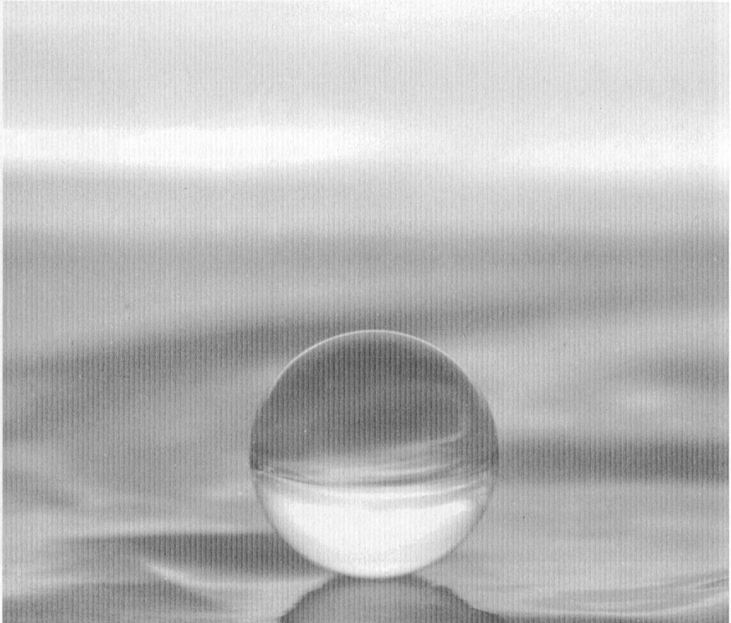

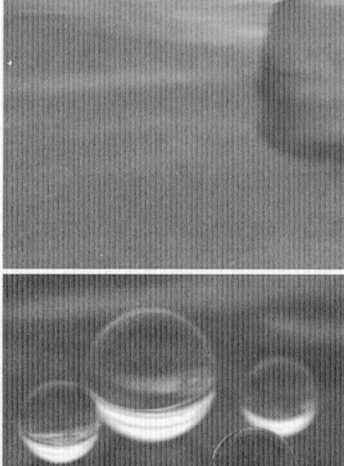
อีกแล้ว

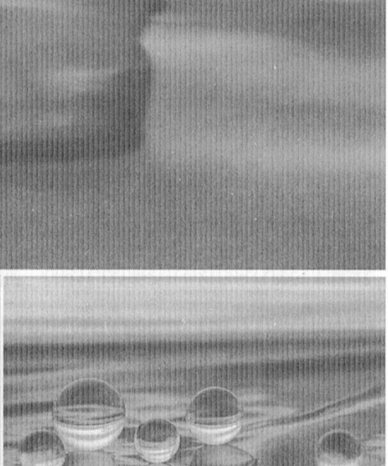
ผมบอกกับอัปสราว่า มหาวิหารพระมงคลเทพมุนีนี้เป็นมหานุสรณ์สถานที่สำคัญและยิ่งใหญ่ เพราะถ้าไม่มีท่านผู้นี้บังเกิดขึ้นในโลกไม่มีท่านผู้นี้ทุ่มเทสละชีวิตจนค้นพบวิชชาธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สูญหายไปนานถึงสองพันปี ก็จะไม่มีใครในโลกนี้ได้มีโอกาสได้รู้จักเนื้อแท้ตัวจริงของ "ธรรมกาย" ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตั้งอยู่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร เพราะฉะนั้นผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายจึงเป็นบุคคลที่มีคุณูปการอันยิ่งใหญ่ไพศาลต่อชาวโลกทั้งมวลโดยแท้และนี่คือมหาวิหารอันเป็นที่ประดิษฐานกายของผู้รู้ คือพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด

จนฺทสโร) ผู้ควรแก่การกราบไหว้สักการะของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ผู้ใดได้มาเคารพกราบไหว้บูชาท่านจะได้บุญกุศลติดตัวไปทุกภพทุกชาติกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม จะท่องเที่ยวอยู่ในสองภูมิระหว่างมนุษยโลกและเทวโลก คือหมดกำลังจากมนุษย์ก็ไปเสวยสุขอยู่ในเทวโลก หมดกำลังบุญจากสวรรค์ก็จุติลงมายังโลกมนุษย์สร้างบารมีวนเวียนกันอยู่ในสองโลกนี้

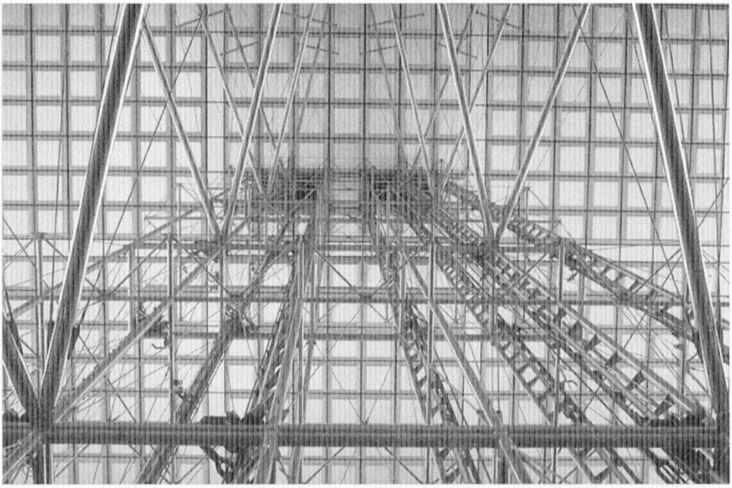

แก้วกายสิทธิ์

สภาธรรมกายสากล

ถัดจากมหาวิหารพระมงคลเทพมุนี จะมองเห็น "สภาธรรม-กายสากล" ซึ่งเป็นอาคารขนาดใหญ่ ตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหน้า ผมรู้สึกว่าอาคารหลังนี้ดูแปลกตาไปจากเดิมเป็นอันมาก คือดูทึบและมั่นคงแข็งแรงมากขึ้น มิได้เป็นอาคารโล่งๆ แลทะลุทุกทิศทางอย่างแต่ก่อน เข้าใจว่าคงเป็นผลมาจากการบูรณะครั้งใหญ่หรือไม่ก็อาจเป็นการสร้างขึ้นมาใหม่ทั้งหลังเลยก็เป็นได้

อันที่จริงคงเป็นการยากที่จะบอกว่าอาคารหลังนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด เพราะยังไม่มีใครเคยเห็นสภาธรรม-กายสากลในสภาพที่เสร็จสมบูรณ์มาก่อน เคยเห็นกันแต่ที่อยู่ในช่วงกำลังก่อสร้าง คือสร้างไปใช้งานไป สร้างเสร็จแค่ไหนก็ใช้งานกันแค่นั้น ไม่เคยรอให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนแล้วจึงจะใช้งาน นี่เป็นสไตล์ของวัดพระธรรมกาย ผมว่าทำอย่างนี้น่ะดีแล้ว เป็นการรู้จักใช้ประโยชน์

สิ่งของอย่างคุ้มค่าทุกขั้นตอน และเป็นอย่างนี้มาตลอดของการสร้างวัด

สำหรับสภาธรรมกายสากลนี้ผมจำได้ว่าเพียงแค่มีแต่เสากับโครงหลังคาโล่งๆ เราก็เริ่มใช้งานอาคารหลังนี้กันแล้ว คือใช้เป็นพื้นที่จัดงานวันทอดกฐินวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๙ ภายใต้โครงหลังคาที่มุงด้วยซาแลนด์ชั่วคราว วันนั้นมีสาธุชนมาร่วมงานกันเป็นเรือนแสน ทุกคนต้องมานั่งบนพื้นดินพื้นทรายเละๆ นุ่มๆ ที่คลุมทับด้วยผ้าใบและซาแลนด์ พอนั่งสมาธิไปสักพักพื้นก็ยุบเป็นหลุมตามรอยก้นของแต่ละคน ถึงจะทุลักทุเลอยู่บ้างแต่ก็ดีไปอย่างที่เวลาลุกไปไหนแล้วยังกลับมานั่งที่เดิมได้ถูกต้องร่องรอย หลุมเล็กหลุมใหญ่ก้นใครก้นมันจำกันได้ไม่ผิดพลาด

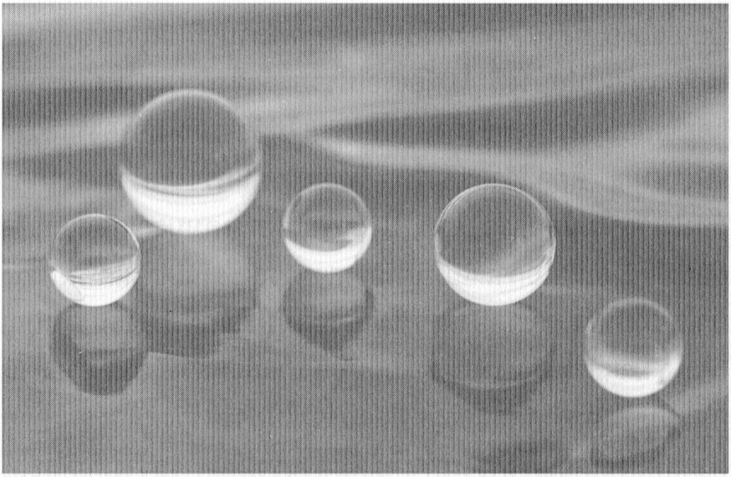
นี่คือความหลังที่ยังฝังใจผมอยู่จนถึงทุกวันนี้ มันเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เราซาบซึ้งถึงคำว่า "นักสร้างบารมี ต้องไม่มีข้อแม้ไม่มี

เงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น” ต้องพร้อมเสมอทุกเวลานาทีในการทำความดี ไม่มีการอ้างโน่นอ้างนี่ ไม่ต้องรอให้รวยแล้วจึงทำบุญ ไม่ต้องรอให้แก่เสียก่อนแล้วจึงจะเข้าวัดปฏิบัติธรรม ไม่ต้องรอให้มีอาคารแล้วจึงจัดงานบุญ คิดดูสิว่าอาคารหลังใหญ่ขนาดนี้กว่าจะสร้างเสร็จก็คงต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕-๖ ปี ขืนรอให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนแล้วจึงค่อยใช้งานก็เสียโอกาสแย่ แต่นี่เราสามารถใช้งานได้ตั้งแต่เริ่มสร้างมาเลยทีเดียว ขนาดยังสร้างไม่เสร็จสมบูรณ์ก็ยังรองรับงานบุญใหญ่ ๆ มาแล้วหลายงาน รองรับผู้มีบุญมาแล้วหลายแสนหลายล้านคน นับเป็นมหากุศลของผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสภาธรรมกายสากลหลังนี้โดยแท้ เพราะเท่ากับได้มีส่วนร่วมในการสร้างสันติสุขให้เกิดแก่โลกด้วย

สภาธรรมกายสากลนี้จัดว่าเป็นศาลาเอนกประสงค์ที่ใหญ่ด้วยขนาดและสูงด้วยคุณค่า ที่ว่าใหญ่ด้วยขนาดเพราะสามารถจุผู้คนได้หลายแสนคน และที่ว่าสูงด้วยคุณค่าเพราะเป็นสถานที่สำหรับสร้างบุญสร้างบารมีเป็นที่ฝึกฝนอบรมคุณธรรมช่วยยกจิตใจผู้คนให้สูงขึ้น นับเป็นสิ่งก่อสร้างที่สำคัญควบคู่กับมหาวิหารพระมงคลเทพมุนีและมหาธรรมกายเจดีย์ ซึ่งทั้งสามสิ่งนี้มีความเชื่อมโยงส่งทอดถึงกันนั่นคือจากมหาวิหารพระมงคลเทพมุนี ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อมต่อด้วยสภาธรรมกายสากลซึ่งเป็นสถานที่สำหรับศึกษาและสั่งสอนวิชชาธรรมกายเพื่อนำพามหาชนไปสู่เป้าหมายปลายทางคือพระนิพพานโดยมีมหาธรรมกายเจดีย์เป็นสื่อแห่งการเข้าถึงธรรมภายใน

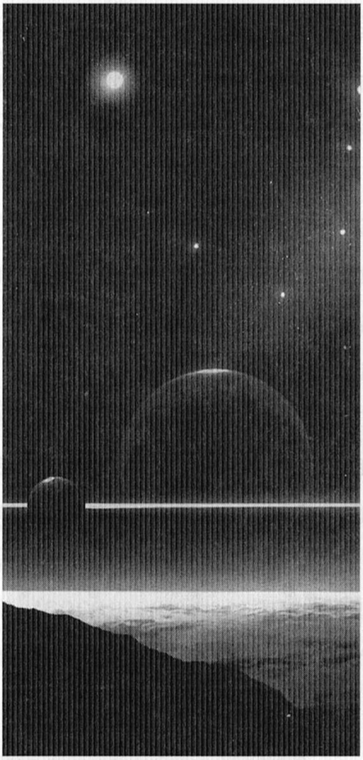
แก้วกายสิทธิ์

ผมกับอัปสราได้ติดตามคลื่นมหาชนที่มุ่งหน้าไปยังสภา-

ธรรมกายสากล ครั้นพอเข้ามาเห็นสภาพภายในตัวอาคารแล้ว ผมก็ได้คำตอบว่าอาคารหลังนี้ยังคงทำหน้าที่ไม่แตกต่างไปจากในยุคสมัยของพวกเรามากนัก คือแม้จะมีการแบ่งซอยเป็นห้องเล็ก ห้องน้อย สำหรับเป็นห้องประชุมสัมมนากลุ่มย่อยๆ อยู่บ้าง แต่พื้นที่ส่วนใหญ่ ก็ยังเป็นห้องโถงโล่งกว้างเพื่อให้มหาชนใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมและปฏิบัติธรรมร่วมกันเช่นเดียวกับในยุคสมัยของพวกเรา

สิ่งที่สะดุดตาที่สุดภายในห้องโถงนี้ไม่มีอะไรจะเกินไปกว่าแก้วดวงใหญ่ที่ประดิษฐานอยู่บนแท่นรูปบัวบานตรงกลางห้อง แก้วดวงนี้มีความใสสว่างทอแสงกระจ่างสว่างไสวไปทั่วบริเวณ นับเป็นดวงแก้วขนาดใหญ่ที่สุดเท่าที่ผมเคยเห็นมา คะเนว่าน่าจะมีเส้นผ่าศูนย์กลางสักเมตรกว่าๆ เห็นจะได้ ถึงไม่มีใครบอกก็รู้ได้ด้วยใจว่าแก้วดวงนี้มิใช่แก้วธรรมดา ต้องเป็นแก้วกายสิทธิ์อย่างแน่นอน

"โอ...กายสิทธิ์...จักรพรรดิ...บรมจักร" แม้แต่อัปสราก็ยังตื่นตะลึงถึงกับอุทานออกมาด้วยความปีติตื้นเต้นเช่นเดียวกับผม

คำอุทานของอัปสราทำให้ผมนึกถึงเรื่องราวที่เล่าขานกันสืบมาเกี่ยวกับแก้วกายสิทธิ์ว่าเป็นสิ่งที่ผู้มีบุญบารมีและผู้มีอำนาจวาสนาทั้งหลายต่างก็ปรารถนาที่จะได้มาไว้เป็นของคู่บุญคู่บารมีคู่บ้านคู่เมือง เพราะดวงแก้วแบบนี้ มิใช่ดวงแก้วธรรมดา แต่เป็นดวงแก้วที่มีกายละเอียด ๆ ที่เรียกว่ากายสิทธิ์หรือจักรพรรดิซ้อนอยู่ภายใน

ถ้าเราไปอ่านพระไตรปิฎกก็จะพบว่าเวลาที่พระเจ้าจักรพรรดิบังเกิดขึ้นมาครองโลกจะมีรัตนะเจ็ดประการเกิดขึ้นมาเป็นของคู่บุญคู่บารมีได้แก่จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว ดวงแก้วมณี นางแก้ว ขุนคลังแก้วและขุนพลแก้ว พระเจ้าจักรพรรดิได้อาศัยรัตนะทั้งเจ็ดนี้ช่วยในการปกครองโลกให้ร่มเย็นเป็นสุข

อย่างที่บอกไว้แล้วว่าแก้วกายสิทธิ์นั้น คือดวงแก้วที่มีกายละเอียด ๆ ที่เรียกว่ากายสิทธิ์หรือจักรพรรดิ ซ้อนอยู่ภายในดวงแก้ว

จึงเปรียบเสมือนบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของกายสิทธิ์หรือจักรพรรดิ ดังนั้นภายในดวงแก้วจึงมีรัตนะทั้งเจ็ดอยู่ด้วย และในรัตนะทั้งเจ็ดนี้มีจักรแก้วเป็นประธานใหญ่ทำให้แก้วกายสิทธิ์นี้มีนามเรียกว่า "จักร"

กายสิทธิ์ซึ่งซ้อนอยู่ในจักรหรือดวงแก้วนี้มีหน้าที่เลี้ยงดูและพิทักษ์รักษากายมนุษย์ กายสิทธิ์มีสามชั้นคือ จุลจักร มหาจักร และบรมจักร ทั้งสามชั้นนี้มีกายสิทธิ์เป็นบริวารชั้นหนึ่ง ๆ นับหลายแสนหลายโกฏิอสงไขยเลยทีเดียว แล้วกายสิทธิ์ทั้งสามชั้นนี้มีหน้าที่และขนาดต่างกันดังนี้

๑. จุลจักร พร้อมทั้งบริวารมีหน้าที่เลี้ยงรักษามนุษย์ที่มีบารมีอย่างต่ำ เป็นดวงแก้วกลมใสสะอาดบริสุทธิ์มีขนาดตั้งแต่เล็กเท่าแววตาดำขึ้นไปจนถึงโตเท่าผลมะตูมหรือผลมะขวิด

๒. มหาจักร พร้อมทั้งบริวารมีหน้าที่เลี้ยงรักษามนุษย์ที่มีบารมีชั้นกลางเป็นดวงแก้วกลมใสสะอาดบริสุทธ์ มีฤทธิ์อำนาจและบริวารมากกว่าจุลจักร แก้วมหาจักรและบริวารมีขนาดตั้งแต่ผลตาล

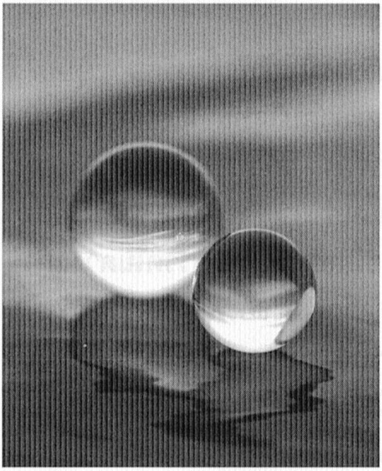
ขึ้นไปจนถึงโตเท่าผลมะพร้าวแห้ง

๓. **บรมจักร** พร้อมทั้งบริวารมีหน้าที่เลี้ยงรักษามนุษย์ที่มีบารมีชั้นสูงเป็นดวงแก้วกลมใสสะอาดบริสุทธิ์ มีฤทธิ์อำนาจและบริวารมากกว่าจุลจักรและมหาจักร แก้วบรมจักรและบริวารมีขนาดตั้งแต่เท่าบาตรขึ้นไปจนถึงโตเท่ากระด้ง

เรื่องของดวงแก้วและกายสิทธิ์หรือจักรพรรดิในดวงแก้วนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะลึกซึ้งและสำคัญ มิใช่ของพอดีพอร้าย ถ้าเป็นคนมีบุญมีบารมีได้ไปก็จะสามารถช่วยไปตามสมบัติมาให้ใช้ไม่มีที่สิ้นสุด หรือหากใช้ดวงแก้วเป็นนิมิตในการทำสมาธิภาวนาก็จะช่วยให้เข้าถึงธรรมได้โดยง่ายและถ้าหากใครเข้าถึงธรรมกายและได้ศึกษาเรื่องนี้มาบ้างแล้วก็จะยิ่งดีใหญ่ เพราะจะสามารถเอากายสิทธิ์เหล่านี้ไปใช้งานได้อย่างเต็มที่

ในทางตรงกันข้ามหากเป็นคนธรรมดาไร้วาสนาได้ไปก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรเหมือนวานรได้แก้วกระนั้น ถึงจะเป็นคนมีบุญมีบารมีอยู่บ้างก็เถอะถ้าได้มาแล้วไม่รู้จักใช้หรือเกินกว่าวาสนาเกินกว่าปัญญาที่จะใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์และอาจเป็นโทษด้วยซ้ำไป เช่น เกิดไปได้ดวงแก้วใหญ่เท่าผลแตงโมมาก็อย่านึกว่าจะดีนะ ถ้าเราไม่มีวิชชาไม่รู้จักวิธีใช้เขาได้ ถึงเก็บรักษาไว้ก็ไม่เกิดประโยชน์เหมือนกับเอาขุนพลมาขังเอาไว้ทำให้อึดอัดกันเปล่า ๆ

ยกตัวอย่างให้เห็นเช่นสมมุติว่าวันดีคืนดีเกิดมีเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินท่านโปรดเรา มาเยี่ยมเราและมาขอพักอยู่ที่บ้านเรา ไม่ต้องมากแค่สัปดาห์เดียวก็แย่แล้ว เพราะบ้านเราก็เล็กนิดเดียว จะใช้เป็นสถานที่รับรองผู้มีบุญบารมีขนาดนั้นได้อย่างไร ไหนจะเรื่องที่ประทับไหนจะเรื่องของเสวย ไหนจะเรื่องการถวายความปลอดภัย ไหน

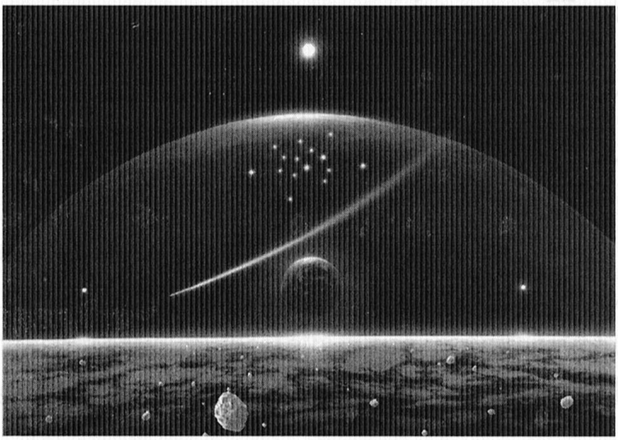
จะเรื่องการดูแลข้าราช-บริพารที่ตามเสด็จอีก ผมว่าทางที่ดีควรอัญเชิญเสด็จกลับไปประทับในรั้วในวังจะเหมาะกว่า เรื่องดวงแก้วนี่ก็เหมือนกัน คนธรรมดาวาสนาน้อยอย่างเราๆ ขืนเก็บดวงแก้วชั้นบรมจักรเอาไว้มีหวังอกแตกตายแน่ ถ้าได้มาก็ต้องรีบนำไปถวายวัด ไปถวายแด่ท่านผู้รู้ผู้มีวิชชาสามารถที่จะใช้งานเขาได้

ก็อย่างที่บอกไว้แล้วว่านี่เป็นเรื่องลึกซึ้งและสำคัญ มิใช่ของพอดีพอร้าย ใครจะครอบครองดวงแก้วขนาดไหนก็ควรให้เหมาะแก่บุญวาสนาและความสามารถของตนด้วย แต่อย่างน้อยๆ นักสร้างบารมีทุกคนก็ควรมีดวงแก้วไว้ประจำตัว ประจำครอบครัว ซึ่งความนิยมเรื่องนี้มิใช่มีแต่เฉพาะในหมู่คนไทย แม้ในชนชาติอื่นๆ ก็มีคตินิยมทำนองนี้มานานแล้วเช่นกัน

ในสมัยพุทธกาลมีเรื่องราวเกี่ยวกับดวงแก้วที่รู้จักกันดีคือดวงแก้วของท่านโชติกเศรษฐี ว่าท่านมีดวงแก้วคู่บุญคู่บารมีที่เกิดมาจากบุญที่เคยถวายดวงแก้วในอดีตชาติแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แก้วดวงนั้นสามารถบันดาลความสว่างไสวไปทั่วทั้งปราสาทแก้วของท่านสว่างเหมือนแสงไฟจะให้สว่างทั่วถึงทั้งหมดก็ได้ จะให้สว่างเฉพาะบางส่วนก็ได้หรือจะให้สว่างโดยไม่มีเงาของวัตถุสิ่งของ

เลยก็ยังได้วิเศษขนาดนั้นและที่สำคัญคือแก้วดวงนี้ได้นำมาซึ่งความสมบูรณ์พูนสุขตลอดจนความสำเร็จนานาประการให้เกิดขึ้นแก่ท่านโชติกเศรษฐี

เหตุนี้ดวงแก้วจึงถือว่าเป็นของคู่บุญคู่บารมี เป็นของรักของหวงของเจ้าของเป็นอย่างยิ่ง ถึงจะรักใคร่ใครขนาดไหนก็ยากที่จะตัดใจให้ได้ ดังมีเรื่องเล่าว่าพญานาคซึ่งมีดวงแก้วมณีโชติรส เป็นของรักของหวงดังดวงใจ เพราะเป็นสิ่งที่บันดาลความสุขความสำเร็จแก่ตน บังเอิญพญานาคได้ไปพบฤๅษีหนุ่มตนหนึ่งแล้วเกิดความรักใคร่เอ็นดูขึ้นมาก็เลยชอบมากอดรัดนัวเนียเคลียคลออยู่เสมอ ฝ่ายฤๅษีแม้จะเกลียดจะกลัวขนาดไหนก็ไม่กล้าแสดงออก ตอนหลังเกิดคิดอุบายได้จึงแสร้งออกปากขอดวงแก้วมณีโชติรสซึ่งห้อยอยู่ที่คอพญานาค พญานาคบอกว่าขอดวงแก้วก็เหมือนขอชีวิตถึงอย่างไรก็ให้ไม่ได้แล้วก็รีบกลับไป ครั้นวันหลังทนคิดถึงไม่ไหวก็เวียนมาหาฤๅษีใหม่ ฤๅษีก็เอ่ยปากขอดวงแก้วอีก เจออย่างนี้เข้าสองสามครั้ง

พญานาคก็หายจ้อยไปเลย

ฉะนั้นขอให้จำตัวอย่างนี้ไว้ เผื่อว่าวันหลังใครเจอพญานาคมาวอแวแบบนี้ก็ลองเอ่ยปากขอดวงแก้วดู รับรองต้องได้ผล แต่ถ้าเป็นผมขอเลือกเอาไม่เจอจะดีกว่า เพราะไม่แน่ใจเหมือนกันว่าถ้าเจอ แล้วจะพูดจากันรู้เรื่องเหมือนกับเจอนางฟ้าหรือเปล่า

มีบันทึกในประวัติศาสตร์ของประเทศจีนว่าทางจีนก็มีคตินิยมเรื่องดวงแก้วนี้เหมือนกัน โดยได้กล่าวถึงพระเจ้าหลีซีบิ๋นฮ่องเต้ว่าจักรพรรดิพระองค์นี้ทรงมีดวงแก้วกายสิทธิ์ไว้ในครอบครองถึง ๑๕๐ ดวง พระองค์ทรงมีความเชื่อมั่นว่าดวงแก้วเหล่านี้จะช่วยให้บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ ราษฎรอยู่ดีมีศีลธรรม มีความเอื้อเฟื้อรักใคร่ปรองดองกัน

ทางประเทศญี่ปุ่นเองก็ให้ความสำคัญในเรื่องดวงแก้วนี้ไม่น้อยดังปรากฏในพิธีสืบสันตติวงศ์ของญี่ปุ่นว่าในการสถาปนาสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิองค์ใหม่ การประกอบพิธีจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อได้รับมอบดวงแก้วดวงโตขนาดเท่าผลส้มโอเสียก่อน การเป็นพระเจ้า-จักรพรรดิจึงจะสมบูรณ์

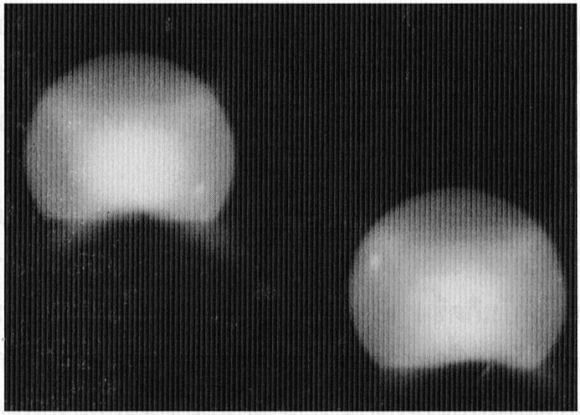
ได้ยินว่าตามบริษัทใหญ่ๆ ในประเทศญี่ปุ่นมักจะมีดวงแก้วใหญ่ไว้สำหรับเป็นเครื่องดึงดูดโภคทรัพย์สมบัติและบันดาลความสุขความสำเร็จให้เกิดขึ้น หรือแม้แต่การจะปลูกบ้านสร้างเรือน ทางญี่ปุ่นก็มักนิยมนำดวงแก้วบรรจุไว้เป็นมงคลด้วยเช่นกัน

สำหรับทางไทยเราในยุคหลังนี้ก็เห็นจะมีลูกศิษย์ลูกหาในสายหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ นี่แหละที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดวงแก้วมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้สืบเนื่องจากในสมัยหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้ทำสมาธิค้นคว้าพบในเหตุซึ่งมาตรงกับพระไตรปิฎกเกี่ยวกับ

เรื่องราวของพระเจ้าจักรพรรดิที่ท่านปกครองโลกอันประกอบด้วยทวีปทั้งสี่ คือ ชมพูทวีป อุตตรกุรุทวีป อปรโคยานทวีป และปุพพ-วิเทหทวีป ทวีปที่ล้อมรอบสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชหรือล้อมรอบเขาพระสุเมรุนั่นแหละ

ทั้งนี้ได้มีจารึกไว้ในพระไตรปิฎกว่า มนุษย์ในยุคนั้นไม่ต้องทำมาหากิน โดยดำรงอยู่ได้ด้วยดวงแก้วจักรพรรดิที่คอยบันดาลของกินของใช้ให้บังเกิดขึ้น เป็นอย่างนั้นด้วยบุญของพระเจ้าจักรพรรดิ เมื่อไม่ต้องกังวลเรื่องทำมาหากินก็ทำให้มีเวลาบำเพ็ญศีลภาวนากันได้อย่างเต็มที่ทั้งวันทั้งคืน ทำให้ผู้คนในยุคนั้นอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ไม่มีการเบียดเบียนกัน ครั้นหมดยุคของพระเจ้าจักรพรรดิครองโลก แก้วจักรพรรดิก็หายไป

หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านสามารถค้นพบด้วยญาณทัสสนะของท่านว่าดวงแก้วของพระเจ้าจักรพรรดินี้ยังคงมีอยู่ในโลก โดยขณะนั้นจมอยู่ใต้แผ่นดินที่วัดปากน้ำ เพราะของพวกนี้ย่อมไม่สูญหายไปไหน ยังคงอยู่รอคอยผู้มีบุญต่อไป แก้วดวงนี้มีขนาดเท่าลูกทุเรียน ซึ่งท่านเห็นแล้วว่าถ้าเอาแก้วดวงนี้ขึ้นมาได้ มนุษย์ทั้งโลกก็จะอยู่ได้ด้วยอานุภาพแห่งแก้วจักรพรรดิ ท่านจึงได้ประกอบวิชชาธรรมกายอัญเชิญดวงแก้วขึ้นมา ซึ่งกว่าจะเอาขึ้นมาได้ก็ต้องเพียรพยายามขุดและอัญเชิญกันถึง ๓ ครั้ง ๓ หน บางครั้งเกือบจะคว้ามาได้แล้วก็ยังเคลื่อนที่หนีไปก็ต้องทำพิธีกันใหม่ ในที่สุดก็อัญเชิญขึ้นมาจนได้ โดยหลวงพ่อท่านให้นำไปไว้ในโบสถ์หลังเก่า มาตั้งบูชาด้วยดอกมะลิอยู่ได้ ๖ วัน พอวันที่ ๗ ก็เกิดพยับเมฆฝนขึ้นมาอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ย แล้วฟ้าก็ผ่าเปรี้ยงลงมา ดวงแก้วจักรพรรดิก็หายแวบไปพร้อมกับสายฟ้า

เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้หลวงพ่อวัดปากน้ำถึงกับรำพึงออกมาว่าเรายังเอาชนะเขาไม่ได้ก็ต้องทนลำบากต่อไป เพราะมวลมนุษยชาตินี่กระแสบาปยังเยอะอยู่ ต้องขยายวิชชาธรรมกายไปให้ได้ทั่วโลกเพื่อสร้างกระแสอันบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้น แก้วจักรพรรดิดวงนี้ จึงจะเกิดขึ้นมาช่วยดูแลมนุษยชาติมิให้ลำบากในการทำมาหากิน ว่าแล้วท่านก็หันมามุ่งศึกษาค้นคว้าและเผยแผ่วิชชาธรรมกายต่อไป

อย่างไรก็ดี หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านก็มีดวงแก้วดวงโตๆ อยู่ ๓ ดวง สำหรับทำวิชชา ดวงโตก็ขนาดส้มเขียวหวาน สมัยนั้นแก้วดวงโตๆ ขนาดนี้หาได้ยากมาก หลวงพ่อท่านได้สอนให้ลูกศิษย์บางคนรู้จักวิธีฝึกและใช้งานจักรพรรดิในดวงแก้ว โดยมีลูกศิษย์เพียง ๒-๓ คน เท่านั้นที่ทำได้ หนึ่งในจำนวนนี้ก็มีคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ของพวกเรารวมอยู่ด้วย

หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านทะนุถนอมและหวงแหนดวงแก้วนี้มากโดยเฉพาะแก้วดวงโตท่านจะไว้ใจมอบให้คุณยายอาจารย์เป็นผู้ถือตอนทำวิชชา คุณยายท่านจะถือไว้ ๒ ดวง มือซ้ายดวงหนึ่ง มือ

ขวาดวงหนึ่ง ทุกครั้งที่เข้าไปรับหน้าที่และทำวิชชาควบคู่ไปกับดวงแก้ว หลวงพ่อท่านจะคอยควบคุมสั่งงานให้ใช้แก้วกายสิทธิ์ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่มวลมนุษย์ โดยเฉพาะในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองก็ได้อาศัยแก้วกายสิทธิ์ช่วย แก้วนี้มีฤทธิ์มีอานุภาพมากสามารถพูดได้บอกได้ว่าลูกระเบิดจะลงตรงไหน

คุณยายอาจารย์ท่านทำอย่างนี้มาตลอด จนกระทั่งวันหนึ่งตอนที่อยู่ช่วงเวรดึก หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้ยินเสียงดัง "กริ๊ก" เบาๆ ท่านก็เอ็ดเอาว่าใครทำดวงแก้วกระทบกัน คุณยายอาจารย์ตอบว่าลูกเองเจ้าค่ะ หลวงพ่อท่านจึงบอกว่าให้ระวังให้ดี เอาดวงแก้วมากระทบกันมันยิ่งกว่าเอาประเทศสองประเทศมากระแทกกระทบกันเสียอีก ถ้าดวงแก้วระเบิดตูมไปแล้วละก็ สมบัติที่จะหล่อเลี้ยงวัดหล่อเลี้ยงประเทศก็จะหมดไป ท่านบอกว่าแก้วที่ฝึกมาดีแล้วนี้มีค่าควรเมืองทีเดียว แก้วดวงนี้แหละที่เลี้ยงวัดปากน้ำ เลี้ยงพระเณรได้ถึงห้าหกร้อยองค์ในวัดปากน้ำได้โดยไม่อดอยากเลย ทั้งๆ ที่เป็นวัดที่มีพระเณรมากที่สุดในประเทศไทยสมัยนั้น แต่ก็มีเจ้าภาพ มีคนมาเลี้ยงพระเลี้ยงเณรทุกวันไม่ขาดเลย นี่คืออานุภาพของแก้วกายสิทธิ์ที่เรียกว่าดวงแก้วปราบมาร ต่อมาเมื่อสิ้นหลวงพ่อวัดปากน้ำแล้ว ได้มีการหล่อรูปของท่านขึ้นมาเป็นรูปยืนและนำแก้วดวงนี้บรรจุไว้ข้างหลังในรูปหล่อของท่าน

ประวัติศาสตร์แห่งสหัสวรรษ

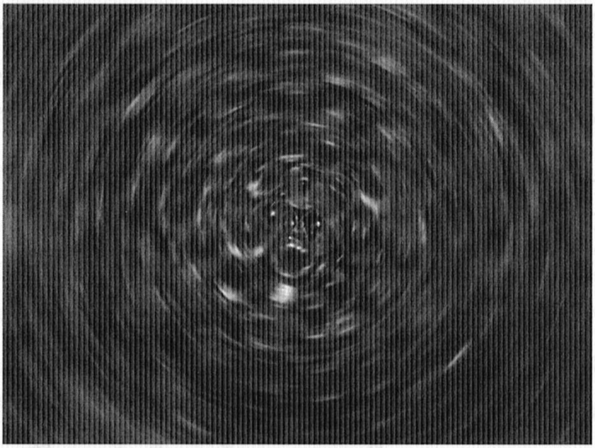
อาจเป็นเพราะพวกเราส่วนใหญ่ต่างก็รู้ซึ้งถึงคุณค่าและอานุภาพของดวงแก้วกันเป็นอย่างดี จึงมักจะมีดวงแก้วไว้ประจำตัวประจำบ้านกันโดยถ้วนหน้า ผมคิดว่าที่วัดพระธรรมกายนั่นแหละมีดวงแก้วมากที่สุด ไม่ว่าดวงเล็ก ดวงใหญ่มีอยู่มากมาย แจกจ่าย

ไปเท่าไรก็ไม่รู้จักหมด ผมเห็นพระเดชพระคุณหลวงพ่อและพระ-อาจารย์ท่านแจกดวงแก้วเป็นของขวัญที่ระลึกมากว่า ๓๐ ปีแล้ว ก็ยังไม่เห็นหมดสักที ยิ่งมีมามากขึ้น ยิ่งมาก็ยิ่งแจก ยิ่งแจกก็ยิ่งมา

ผมว่ากายสิทธิ์ท่านต้องรู้ ท่านต้องอยากมาอยู่กับผู้มีบุญ ที่ไหนมีบุญมากก็ย่อมดึงดูดแก้วกายสิทธิ์ไปประชุมรวมกันอยู่ ณ ที่นั้น ที่ไหนมีแก้วกายสิทธิ์ประชุมรวมอยู่มาก ที่นั้นก็ย่อมมีความสมบูรณ์พูนสุขทุกอย่าง จะคิดจะทำอะไรก็สำเร็จได้โดยง่าย ดังจะเห็นว่าที่วัดพระธรรมกายนั้น แม้จะมีพระเณรหรือผู้คนมามากน้อยขนาดไหนก็ไม่เคยขาดแคลน มาร้อยเลี้ยงได้ทั้งร้อย มาพันก็เลี้ยงได้ทั้งพัน มาหมื่นมาแสนก็เลี้ยงได้ทั้งหมื่นทั้งแสน แม้จะมาเป็นล้านก็ยังเลี้ยงได้ทั้งล้าน

ผมน่ะเห็นดวงแก้วมาไม่น้อย ไม่ว่าดวงเล็ก ดวงใหญ่ ทั้งดวง-แก้วข้างนอก ดวงแก้วข้างใน แต่ก็ไม่เคยตื่นตาตื่นใจเท่ากับที่ได้เห็นดวงแก้วดวงใหญ่ในสภาธรรมกายสากลดวงนี้เลย ขนาดนางฟ้าอย่างอัปสราก็ยังตื่นเต้นที่ได้มาเห็นเป็นบุญตา เธอบอกกับผมว่าแก้วบรมจักรดวงนี้มีความศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์มีอานุภาพมาก สามารถดูแลเลี้ยงมนุษย์ได้ทั้งโลกเลยทีเดียว

ด้วยความสงสัยใคร่จะรู้ว่าดวงแก้วดวงใหญ่นี้มีความเป็นมาอย่างไร ผมก็เลยต้องใช้วิธีเก่าคือ การสอดใจเข้าไปถามภายในของชายหนุ่มคนหนึ่งซึ่งผมเห็นแกกำลังนั่งชื่นชมดวงแก้วอยู่ใกล้ๆ แถวนั้น ครั้นได้รับคำตอบจากแกแล้วก็ยิ่งทำให้ผมตื่นเต้นดีใจยิ่งขึ้นไปอีก เพราะแกบอกว่าแก้วดวงนี้ได้มาเกือบพันปีแล้ว โดยมีเรื่องราวระบุไว้ในบันทึกแห่งสหัสวรรษที่มหาธรรมกายเจดีย์ รวมทั้งยังมีดวงแก้วกายสิทธิ์ดวงโตๆ อีกมากมายหลายดวงบังเกิดขึ้นในยุคนั้น ซึ่ง

หมายถึงยุคของพวกเรานั่นเอง ตรงนี้แหละที่ทำให้ผมดีใจจนเนื้อเต้น แต่ก็สู้สงบใจเอาไว้มิให้ตื่นเต้นเกินขนาด มิฉะนั้นอาจจะหลุดจากโลก (อนาคต) นี้ไปได้ง่าย ๆ จึงขอบอกใบ้ไว้เป็นข่าวดีล่วงหน้าว่าในไม่ช้าเกินรอพวกเราก็จะมีบุญวาสนาได้พบได้เห็นแก้วกายสิทธิ์ดวงโต ๆ ตั้งแต่ขนาดลูกแตงโมธรรมดาไปจนถึงลูกแตงโมยักษ์เส้นผ่าศูนย์กลางเป็นเมตรเป็นวาเลยทีเดียว ซึ่งถึงเวลานั้นพวกเราทั้งหลายจะได้ลืมตาอ้าปาก เลิกลำบาก เลิกยาก เลิกจน เราทุกคนจะได้มีความสุข ความสบายกันเสียที

อย่างไรก็ดี ผมออกจะสะกิดใจที่กายภายในของชายหนุ่มคนนี้บอกว่ามีเรื่องราวเกี่ยวกับดวงแก้วอยู่ในบันทึกแห่งสหัสวรรษ จึงได้ถามแกต่อไปด้วยความอยากรู้ว่า ถ้าอย่างนั้นในบันทึกแห่งสหัสวรรษยังมีกล่าวถึงเรื่องอะไรไว้อีกบ้าง ? แกบอกว่ายังมีอีกเยอะ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ๆ และสิ่งอัศจรรย์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยที่มีการสถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ เช่น ปรากฏ-

การณ์อัศจรรย์ตะวันแก้ว วิกฤตการณ์ของวัดพระธรรมกาย พิธีสมโภชฉลองมหาธรรมกายเจดีย์ พิธีจุดไฟแก้วสลายร่างคุณยายอาจารย์มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง การประชุมรวมกันของพุทธบริษัทเรือนล้าน ณ ลานธรรม นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับดอกบัวต้นกัป บัวที่มีลักษณะเป็นไม้ยืนต้น ปรากฏการณ์โลกแก้ว โลกที่มีบรรยากาศอันสะอาดบริสุทธิ์และแสงอาทิตย์ที่สว่างไสวปราศจากความร้อนแรง การบังเกิดขึ้นของภูเขาทองและฝนรัตนชาติ ฯลฯ แต่ละเรื่องน่าสนทั้งนั้น ครั้นพอผมซักถามมากเข้ากายละเอียดของแกก็เล่นตัดบทเอาดื้อ ๆ บอกว่าถ้าอยากรู้ก็ให้ไปดูที่บันทึกแห่งสหัสวรรษเอาเอง ตอนนี้แกอยากจะนั่งสมาธิแล้ว ดูสิใคร ๆ ในสภาธรรมกายสากลเขาต่างก็นั่งสมาธิกันทั้งนั้น เลิกกวนแกได้แล้ว

ถึงผมอยากจะรู้เรื่องแค่ไหนก็ต้องอดใจเอาไว้เพราะแกเล่นอ้างว่าอยากจะนั่งสมาธิแล้ว ผมก็เลยไม่กล้าตอแยกับแกอีกต่อไปตามวิสัยของคนที่เคารพและเกรงใจคนที่นั่งสมาธิ เพราะคนที่นั่งสมาธิทุกคนต่างก็ต้องการความสงบทั้งภายนอกและภายใน ไม่อยากให้มีอะไรมารบกวน ยิ่งตอนสมาธิกำลังดี ๆ แล้วเกิดมีเสียงอะไรแทรกขึ้นมามันมักทำให้สติแตกได้ง่าย ๆ ต้องเสียเวลาตั้งสติตั้งสมาธิกันใหม่อีกนาน ฉะนั้นใครที่ไปนั่งสมาธิร่วมกับคนหมู่มากก็ต้องรู้จักระมัดระวังเรื่องนี้ให้ดี หากมีโทรศัพท์มือถือหรือเพจเจอร์ก็ต้องปิดไว้ก่อนหรือถ้ามีเด็กเล็กมาด้วยก็ต้องดูแลให้ดี อย่าปล่อยให้ไปส่งเสียงรบกวนคนอื่นได้ จะเป็นบาปเป็นกรรมไปเปล่า ๆ คนที่นั่งสมาธิอยู่นั้นยิ่งใจนิ่งใจใสเท่าไหร่ก็ยิ่งถูกกระทบได้ง่ายเท่านั้น ขนาดผมซึ่งเป็นคนใจเย็นแท้ ๆ บางทีก็ชักจะเหลือทน นึกอยากบีบคอคนขึ้นมา คอที่ว่านี้มิใช่คอเด็ก แต่เป็นคอผู้ใหญ่ที่พาเด็กมาแล้วไม่ดูแล ทำเป็น

ทองไม่รู้ร้อนปล่อยให้ส่งเสียงรบกวนชาวบ้านอยู่ได้ เด็กก็คือเด็ก อย่างนี้โทษเด็กไม่ได้ ต้องโทษผู้ใหญ่ถึงจะถูก

สำหรับเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในบันทึกแห่งสหสวรรษนั้น ถือว่าเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญในรอบพันปีซึ่งมีบางเรื่องที่พวกเราต่างก็เคยรู้เคยเห็นกันมาแล้วและยังคงประทับใจอยู่มิรู้เลือน ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์อัศจรรย์ตะวันแก้ว หรือวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับวัดพระธรรมกายในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิกฤตการณ์เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๒ นั้น นับว่าเป็นเรื่องที่ยังฝังใจผมอยู่ตลอดมาและถือว่าเป็นช่วงที่หนักหนาสาหัสที่สุด

ยังจำได้ว่า...ท่ามกลางกระแสข่าวที่มีการสาดโคลนโจมตีใส่ร้ายวัดพระธรรมกายอย่างรุนแรงและต่อเนื่องอยู่นั้น มิได้ทำให้พวกเราชาวธรรมกายเสียขวัญหรือหวั่นไหวแต่ประการใด พวกเราต่างก็ถือคติ "ไม่สู้ ไม่หนี ทำดีเรื่อยไป" กันเป็นส่วนใหญ่ โดยในวัน อาทิตย์ที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ร่วมกันจัดทอดผ้าป่า

สามัคคี ถวายวัดทั่วประเทศขึ้นมา ปรากฏว่างานนี้มีพระสงฆ์มาร่วมงานนับ หมื่นรวมทั้งญาติโยมสาธุชนอีกนับแสนทั้งๆ ที่ทางราชการได้ออกหนังสือเวียนแจ้งไปยังวัดต่างๆ ทั่วประเทศมิให้มาร่วมงานแต่ก็มิอาจ สกัดกั้นศรัทธาอันบริสุทธิ์ของพุทธบริษัทเหล่านี้ได้

ไม่น่าเชื่อว่าการทำความดีของชาวธรรมกายจะกลับกลายไปเป็นเรื่องที่แสลงใจอีกฝ่ายหนึ่งอย่างรุนแรงถึงกับออกอาการหน้ามืดตามัวใช้อำนาจรัฐและอำนาจสื่อที่มีอยู่ในมือเข้าเร่งรุกคุกคามโหมกระหน่ำครั้งใหญ่โดยในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๒๓ สิงหาคม ได้มีการออกข่าวทำนองว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังเตรียมการเข้าบุกจู่โจมจับตัวเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายไปดำเนินคดี ทีนี้ที่ทางวิทยุและทีวีก็มีการเกาะติดสถานการณ์รายงานข่าวด่วนทุกระยะราวกับเกิดเหตุปฏิวัติรัฐประหารขึ้นมา

ปรากฏว่าเมื่อข่าวนี้แพร่สะพัดออกไปเป็นผลให้บรรดาลูกศิษย์ลูกหาของวัดพระธรรมกายจากทั่วทุกสารทิศ เกิดความกังวลห่วงใยในความปลอดภัยของพระเดชพระคุณหลวงพ่อเป็นอย่างยิ่ง ทั้งโดยนัดหมายและมิได้นัดหมาย ไม่มีใครรอช้าหรือต้องเสียเวลาตัดสินใจอะไรมาก ต่างคนต่างมุ่งหน้าเดินทางมายังวัดพระธรรมกายทันทีเพียงไม่กี่ชั่วโมงหลังออกข่าวชาวธรรมกายก็หลั่งไหลมาเป็นหมื่นเดินทางกันมาทั้งวันทั้งคืนไม่ขาดสาย ทุกคนมาด้วยหัวใจและความรู้สึกเดียวกัน นั่นคือความรักความห่วงใยเกรงว่าหลวงพ่อของพวกเขาจะไม่ปลอดภัย เพราะทุกคนต่างรู้ดีว่านี่ไม่ใช่เป็นการดำเนินคดีความตามกฎหมาย แต่เป็นการกลั่นแกล้งรังแก ใช้อำนาจมืดมาบีบคั้นคุกคาม ทำราวกับว่าหลวงพ่อเป็นอาชญากรที่มีอันตรายร้ายกาจ

กระนั้น

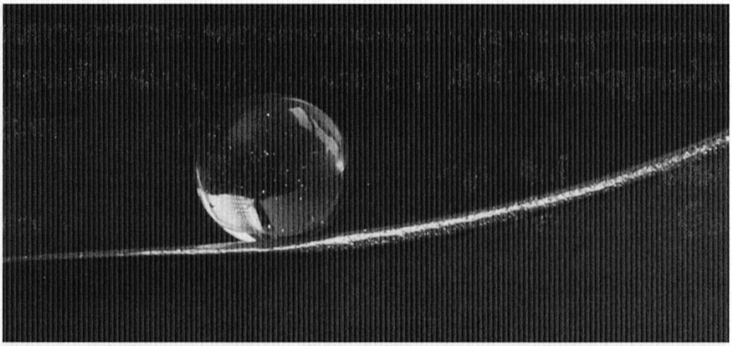
ไม่ว่าวันเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน ผมก็ไม่เคยลืมเหตุการณ์ครั้งนั้น นั่นคือภาพของผู้คนทุกชนชั้น ทุกเพศทุกวัย ทุกฐานะอาชีพที่หอบหิ้วกระเป๋าเสื้อผ้าสัมภาระมาชุมนุมตั้งหลักพักค้างอยู่ที่วัดพระธรรมกายเพื่อร่วมกันเป็นกำแพงปกป้องหลวงพ่อ ส่วนใหญ่ก็มากันทันทีที่รู้ข่าวจากทางวิทยุและทีวี บางคนพอได้ยินข่าวก็ตกอกตกใจ รีบบึ่งรถออกจากบ้านมาโดยยังมิทันได้คว้ากระเป๋าสตางค์ติดตัว บางคนคว้าลูกน้อยขึ้นรถมาถึงวัดแล้วจึงรู้ว่ายังมีโรลม้วนผมค้างอยู่บนหัว บางคนก็รีบร้อนเสียจนไม่รู้ว่าตัวเองสวมรองเท้าผิดคู่ผิดข้าง

ที่น่าทึ่งก็คือทางคณะของผู้นำบุญจากจังหวัดไกล ๆ ซึ่งยังอยู่ในระหว่างการเดินทางจากวัดกลับไปบ้าน ครั้นพอรู้ข่าวก็ตัดสินใจให้คนขับรถเลี้ยวรถกลับมาวัดทันที บางจังหวัดแม้ไปถึงบ้านแล้วก็ยังไปเที่ยวตระเวนตามรับกลับขึ้นรถกันมาใหม่พร้อมกับกระเป๋าเสื้อผ้าที่ยังไม่ทันเอาออกมาซักเลย นี่คือหัวจิตหัวใจของชาวธรรมกายที่อีกฝ่ายคาดไม่ถึง

มีอยู่คนหนึ่งซึ่งผมประทับใจมาก คือในคืนวันแรกที่เกิดเรื่อง แม้จะดึกดื่นค่อนคืนก็ยังมีรถราทะยอยกันเข้ามาในวัดไม่ขาดระยะ ขณะที่ผมยืนสังเกตการณ์อยู่แถว ๆ ป้อมยามปากทางเข้าพื้นที่ได้มีรถแท็กซี่คันหนึ่งมาจอดส่งผู้โดยสารใกล้ ๆ กับที่ผมยืนอยู่ พอเห็นสภาพของผู้โดยสารที่ลงมา ผมถึงกับน้ำตาซึม เพราะเขาอุตส่าห์ตะเกียกตะกายมาช่วยปกป้องหลวงพ่อทั้ง ๆ ที่ขาข้างหนึ่งของเขายังเข้าเฝือกอยู่ต้องอาศัยไม้ค้ำโขยกเขยกมา ผมรีบเข้าไปประคองรีบไปจับมืออนุโมทนาบุญที่เขาอุตส่าห์มาทั้ง ๆ ที่ยังอยู่ในสภาพอย่างนี้ แกบอกกับผมว่า "ก็รู้กันอยู่ว่าหลวงพ่อกำลังมีภัย จะให้ผมอยู่เฉย ๆ ได้อย่างไร อย่าว่าแต่ขาเข้าเฝือกข้างเดียวเลย ต่อให้เข้าเฝือกทั้งสองข้างผมก็ต้องมา" ฟังคำพูดแล้วผมนับถือน้ำใจของแกจริง ๆ

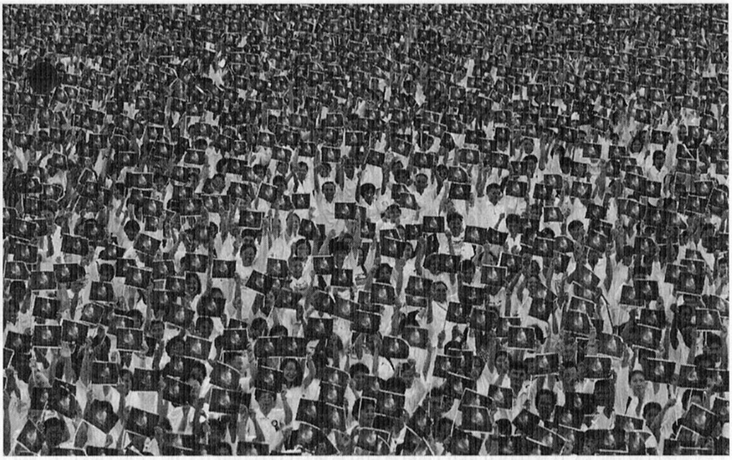
มันต้องมีน้ำใจช่วยกันอย่างนี้สิสังคมจึงจะอยู่ได้ มิใช่ต่างคนต่างอยู่ต่างคนต่างเอาตัวรอดเหมือนดังตัวอย่างหนึ่งที่เป็นข่าวปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เมื่อราวสามสี่ปีที่ผ่านมาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน นั่นคือข่าวของเด็กนักเรียนหญิงคนหนึ่งซึ่งถูกกลุ่มอันธพาลวัยรุ่นในคราบของนักเรียนอาชีวะฉุดกระชากลากลงจากรถเมล์พาไปกักขังข่มขืน

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในที่สาธารณะต่อหน้าต่อตาผู้คนเกือบครึ่งร้อย แต่ก็ยังปล่อยให้เกิดเรื่องอย่างนี้ขึ้นมาได้ สังคมของเราเป็นอะไรไป ทำไมจึงแล้งน้ำใจกันถึงขนาดนี้ เข้าใจว่าวันนั้นคงมีอยู่หลายคนที่คิดจะก้าวออกมาทำหน้าที่ของพลเมืองดี เพียงแต่ไม่มีใครแน่ใจว่าจะได้รับความร่วมมือจากคนอื่น ๆ บ้างหรือไม่เพราะก่อนหน้านี้ก็เคยมีพลเมืองดีที่ต้องตายไปอย่างโดดเดี่ยวมามากต่อมากแล้ว เรื่องมันจึงต้องจบลงอย่างน่าเศร้าใจ

ในเมื่อเราทุกคนต่างก็ร่ำร้องเรียกหาอยากได้คนดีๆ มาช่วยค้ำจุนสังคม เราก็ต้องช่วยกันสนับสนุนปกป้องให้กำลังใจคนดีๆ เอาไว้เหมือนอย่างที่พวกเราเข้ามาร่วมกันปกป้องให้กำลังใจแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อของพวกเราดังกล่าว เพราะถ้าปล่อยให้คนดีๆ พระดีๆ ถูกรังแกหรือต้องต่อสู้อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพัง ก็จะทำให้คนดีๆ พระดีๆ ที่มีอยู่หมดไป ถ้าขาดคนดีๆ หรือมีแต่คนดีๆ ที่ท้อแท้ สังคมก็จะตกต่ำย่ำแย่อย่างที่เห็นเป็นข่าวข้างต้นนั่นแหละ

น่าชื่นชมที่การมาชุมนุมของพวกเราครั้งนั้น แม้จะมีคนมาร่วมชุมนุมกันมากมายหลายหมื่นคนก็ตาม แต่ก็ยังคงรักษาบรรยากาศของความสงบเรียบร้อยตามแบบอย่างของนักปฏิบัติธรรมไว้ได้เป็นอย่างดี มีแต่การนั่งสมาธิแผ่เมตตา มีแต่เสียงสวดมนต์ ไม่ยอมหลงกลออกไปทะเลาะกับใคร สู้ทนนิ่งเพราะเชื่อมั่นในความบริสุทธิ์ของตน ในขณะที่อีกฝ่ายร้อนรนจนอกจะแตกตายเพราะด่าเราแล้วเราไม่ด่าตอบ พวกนี้ดีแต่ด่ามองหาคุณความดีใครไม่เห็น พูดจายกใจใครไม่เป็น คำพูดก็เชื่อถือไม่ได้ มีดีอยู่อย่างเดียวเรื่องปากกับใจตรงกัน คือพวกนี้ปาก (สกปรก) อย่างไร ใจก็ (สกปรก) อย่างนั้น ใครเป็น

พุทธแท้ หรือพุทธเทียมก็พอจะมองเห็นกัน

อันที่จริง สิ่งที่ทางสื่อมวลชนส่วนใหญ่คาดว่าจะได้เห็นก็คือภาพของหน่วยคอมมานโดนับร้อยนับพันใช้กำลังเข้าบุกจู่โจมจับตัวเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายไปสึก ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีการปะทะกับคลื่นมหาชนชาวพุทธที่ชุมนุมอยู่ภายในวัด แล้วเหตุการณ์ก็จะเข้าวิกฤตบานปลายกลายเป็นข่าวใหญ่ไปทั่วโลก

เดชะบุญที่พวกเราชุมนุมปฏิบัติธรรมกันอย่างสงบ แม้จะถูกก่อกวนก็มิได้ใส่ใจ ไม่มีอะไรวุ่นวายพอที่จะทำให้อีกฝ่ายใช้เป็นข้ออ้างหาทางเข้าจู่โจมเคลียร์พื้นที่ได้ พวกที่ด่าก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร เพราะทางเราเอาแต่นิ่ง เป็นการนิ่งที่เปี่ยมด้วยพลัง ยังผลให้คนทั้งโลกต่างก็จ้องจับตาติดตามดูว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป

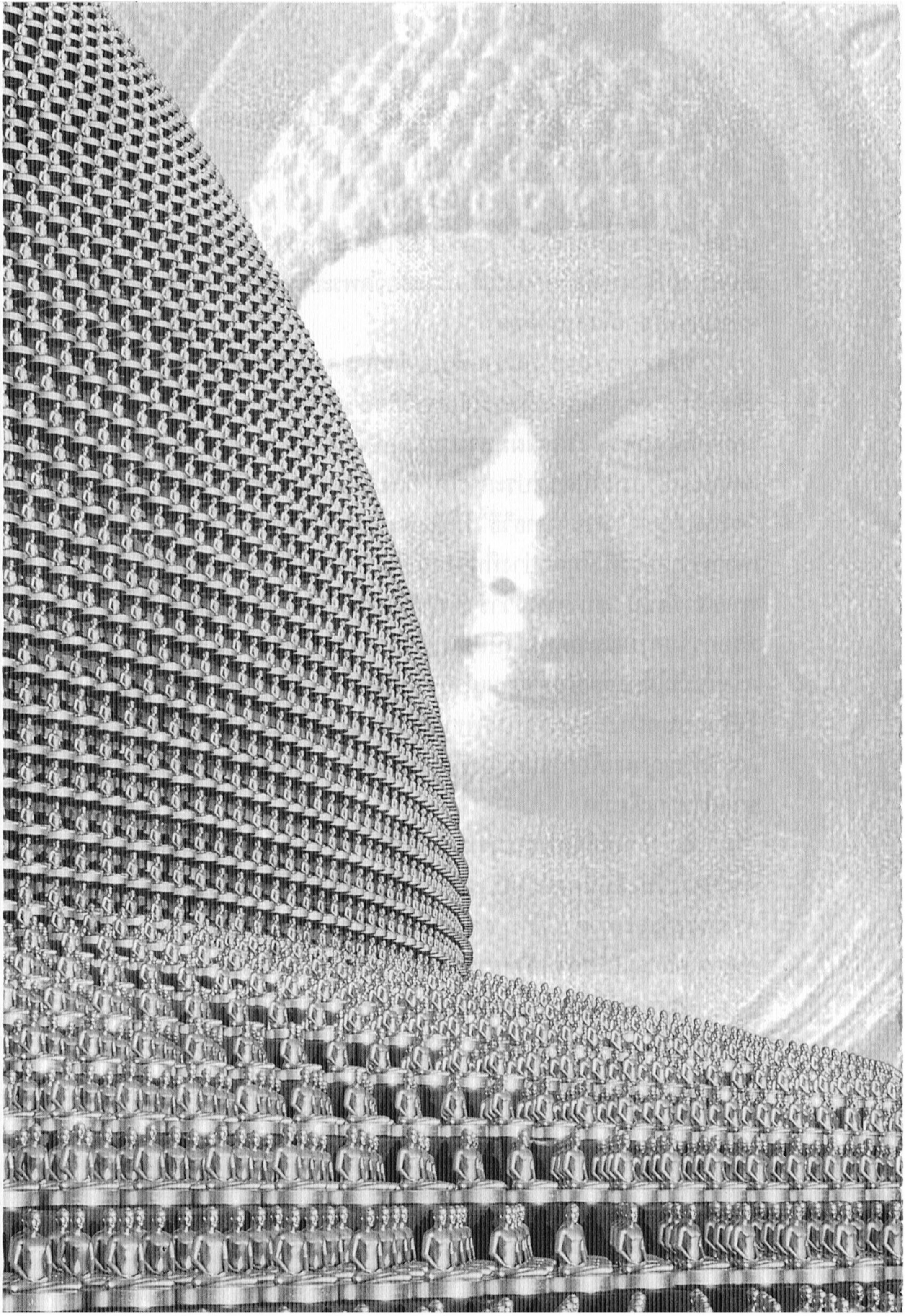
ในที่สุดวิกฤตการณ์ครั้งนั้นก็ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ไม่มีการเสียเลือดเนื้อ ไม่มีอะไรเสียหาย ถ้าจะมีที่เสียอยู่บ้างก็คงเป็นเรื่องการเสียหน้าของใครบางคนหรือบางพวกที่ยังไม่สามารถล้มวัดพระธรรม

กายลงได้อย่างที่บอกไว้ ไม่รู้ว่าจะเอาอะไรกันนักหนา ถึงกับจะคิดเข่นฆ่า จะล้มพระล้มวัดกันให้ได้ กะจะลบวัดพระธรรมกายให้หายไปจากแผนที่โลกกันเลยทีเดียว

หลังจากวิกฤตการณ์ผ่านพ้นไป มีหลายคนตั้งข้อสงสัยว่าทางวัดพระธรรมกายมีอะไรดีและใช้ยุทธวิธีอย่างไรจึงสามารถเอาตัวรอดมาได้ทุกครั้ง เรื่องนี้ผมสามารถตอบข้อสงสัยแทนทางวัดได้ เพราะมิใช่เรื่องปกปิดแต่ประการใด ที่สงสัยว่ามีอะไรดีนั้น นั่นคือ "ความบริสุทธิ์" ส่วน "ยุทธวิธี" ที่ใช้น่าจะเรียกว่า "พุทธวิธี" มากกว่า เพราะทุกอย่างที่ใช้ทุกอย่างที่ทำล้วนนำมาจากคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งนั้น เช่น การไม่ว่าร้าย การไม่ทำร้าย การรู้จักแก้ปัญหาด้วยความสงบและอดทน เป็นต้น ผลจากวีรกรรมของพวกเราในครั้งนั้นมันได้กลายเป็นตำนานเล่าขานให้ลูกหลานรุ่นหลังๆ ได้เรียนรู้เป็นแบบอย่างสืบมาว่าบรรพชนของพวกเขาได้ทุ่มเทอุทิศชีวิตและจิตวิญญาณเพื่อการปกป้องรักษาพระพุทธศาสนามาด้วยความยากลำบากเพียงใด

ถ้าปล่อยให้วัดพระธรรมกายถูกลบหายไปจากแผนที่โลกตั้งแต่ครั้งนั้น วันนี้คงจะไม่มีบุญสถานอันยิ่งใหญ่ไว้เป็นศูนย์รวมใจของมนุษย์และเทวดา อีกทั้งตลอดพันปีที่ผ่านมามวลมนุษยชาติก็จะขาดโอกาสและสถานที่ในการสร้างความดีไปอย่างน่าเสียดาย

พวกเราทั้งหลายจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ไว้ให้แก่โลก เป็นประวัติศาสตร์ของการสร้างความดีและสร้างคนดีในรอบหนึ่งพันปีที่เรียกว่า "ประวัติศาสตร์แห่งสหัสวรรษ"

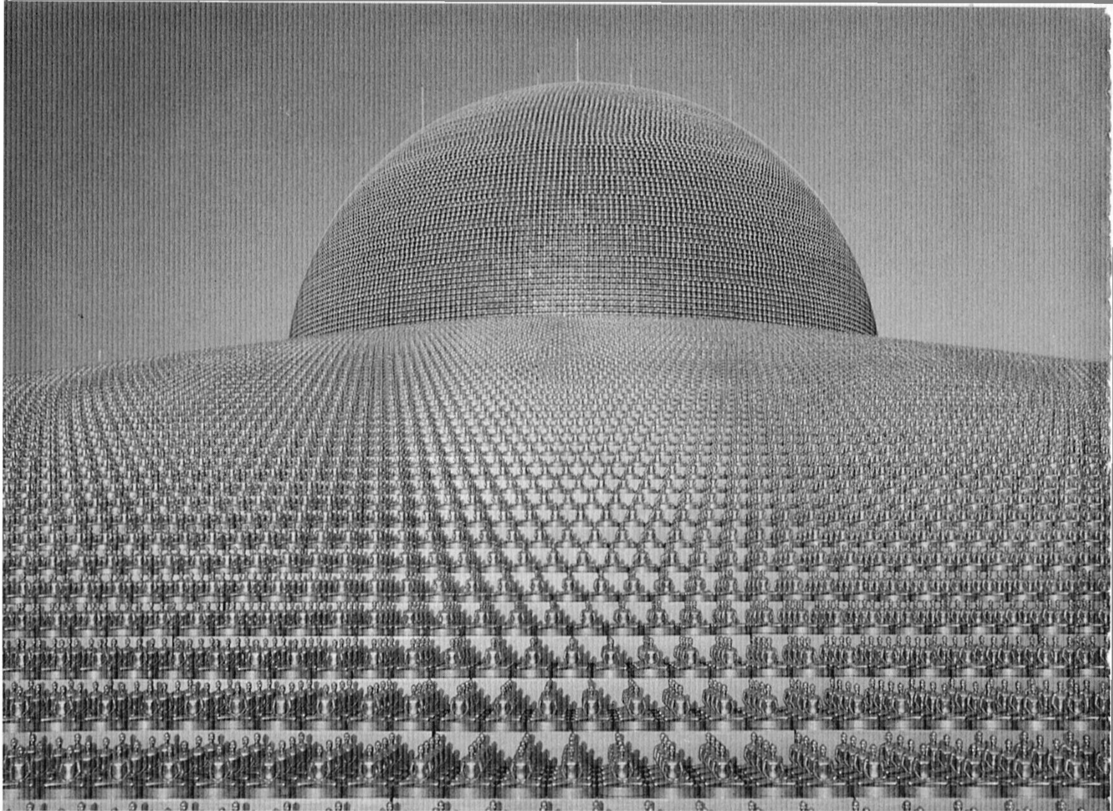

เจดีย์ ๓ ประการ

งามรังสีเจดีย์แห่งพระรัตนตรัย

"อย่ามัวเพลินจนลืมความตั้งใจ รีบไปต่อได้แล้ว"

เสียงกระตุ้นเตือนของอัปสราช่วยเรียกสติของผมกลับคืนมาจากภวังค์แห่งความหลัง ถึงอย่างไรผมก็ไม่ลืมเป้าหมายหลักที่มาที่นี่นั่นคือความปรารถนาที่จะมาดูมหาธรรมกายเจดีย์ให้เห็นกับตาว่าจะมีสภาพอย่างไรในอีกพันปีข้างหน้า แต่พอมาถึงก็ต้องแวะดูโน่นดูนี่ระหว่างทางบ้างเป็นของแถมและของแถมที่ว่านี้ก็มิใช่ธรรมดา น่าจะเรียกว่าเป็นเป้าหมายรองมากกว่า เพราะแต่ละแห่งที่ไปแวะดูมาไม่ว่าจะเป็นมหาวิหารผู้ให้กำเนิดวัดพระธรรมกายก็ดี มหาวิหารผู้ค้นพบวิชชาธรรมกายก็ดี หรือสภาธรรมกายสากลนี้ก็ดี ล้วนเป็นบุญสถานสำคัญที่มีความเกี่ยวพันกันกับมหาธรรมกายเจดีย์ทั้งสิ้น เพียงแต่พอมาเห็นแล้วก็อดไม่ได้ที่จะนึกถึงเรื่องราวที่ผ่านมา อัปสราคงเป็นห่วงว่าผมกำลังจะจมอยู่กับอดีตมากเกินไปจนอาจถูกดึงดูดกลับ

ไปสู่มิติเดิมเสียก่อนที่จะถึงเป้าหมาย จึงได้ส่งเสียงเตือนดังกล่าว

ผมว่าเรื่องราวในอดีตน่ะไม่เท่าไหร่ แต่สิ่งที่ผมกำลังจะได้พบได้เห็นต่อจากนี้ไปต่างหากที่มีผลต่อความรู้สึกของผมมากเหลือเกิน เพราะพอพ้นจากตัวอาคารสภาธรรมกายสากลแล้ว ผมก็ได้เห็นมหาธรรมกายเจดีย์ตั้งตระหง่านอยู่เบื้องหน้า แม้ว่าจะยังเห็นไม่เต็มองค์คือเห็นเพียงแต่ยอดโดมที่โผล่พ้นแนววิหารคดขึ้นมาเท่านั้น หัวใจของผมก็แทบระเบิดออกมาด้วยความปีติท่วมท้น ยังดีนะที่รู้ตัวล่วงหน้าว่าจะได้เห็นและก็ได้ผ่านความปีติตื่นเต้นเป็นการอุ่นเครื่องมาเป็นลำดับ ๆ บ้างแล้ว มิฉะนั้นคงยากที่จะควบคุมสติอารมณ์เอาไว้ได้ นี่ถ้าไม่เกรงใจอัปสราผมคงกระโดดตีลังกาสามตลบแบบนัก-ฟุตบอลตอนที่ทำประตูได้หรือไม่ก็ทำท่าอะไรแปลก ๆ ออกมา ผม

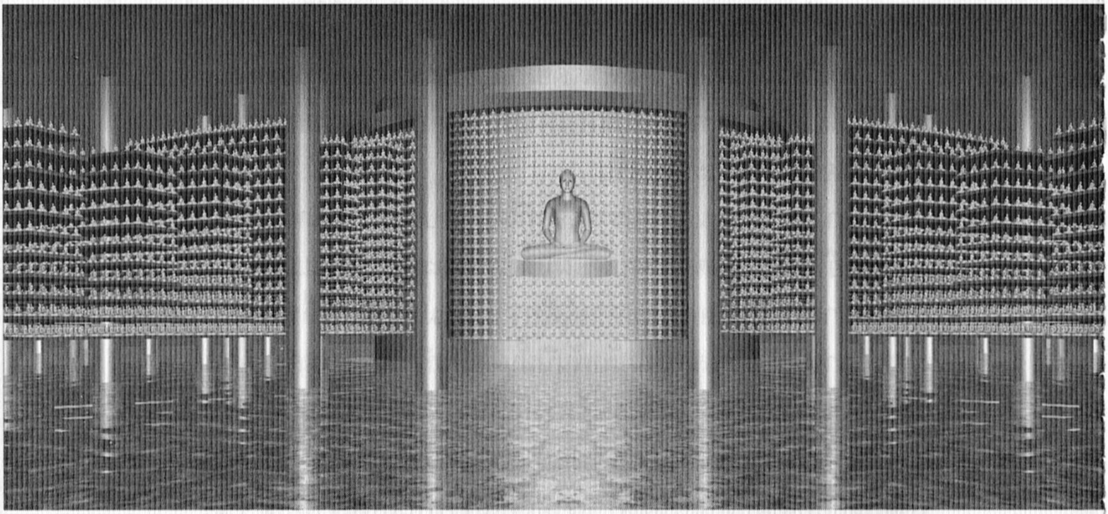
เข้าใจแล้วว่าไอ้อาการดีใจจนลืมตัวมันเป็นอย่างนี้เอง

ผมชี้ชวนให้อัปสราดูมหาเจดีย์สีทองของเราด้วยความภาคภูมิใจว่า นั่นไง...เห็นไหม ทองสดใสเห็นไหมนั่น นั่นคือมหาธรรมกายเจดีย์งามรังสีเจดีย์แห่งพระรัตนตรัย

อา...ในที่สุดผมก็สมปรารถนาที่ได้มาพบได้มาเห็นมหาธรรมกายเจดีย์ในอีกพันปีต่อมาจนได้ ผมตั้งใจว่าจะกลับไปเขียนเรื่องราวบอกกล่าวให้ชาวโลกทั้งหลายได้ทราบว่ามหาเจดีย์ที่พวกเราปรารถนาจะให้อยู่คู่โลกนานนับพันปีนั้นคือฝันที่เป็นจริง แต่สิ่งที่ผมออกจะประหลาดใจอยู่ในขณะนี้ก็ตรงที่เห็นว่ามหาเจดีย์ยังดูใหม่เกินกว่าที่จะผ่านกาลเวลามาถึงหนึ่งพันปี เวลานานขนาดนี้สีทองขององค์พระบนยอดโดมยังเปล่งประกายงามสดใสราวกับเพิ่งสร้างใหม่ๆ ได้อย่างไร หรือว่ามหาธรรมกายเจดีย์ที่ผมเห็นอยู่นี้เป็นองค์ที่สร้างขึ้นมาใหม่ ?

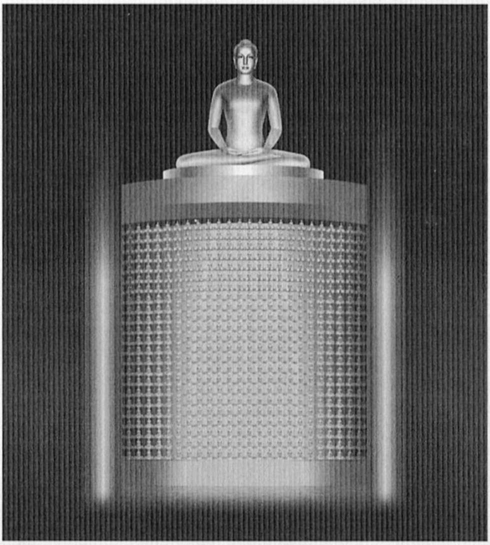
ผมทนเก็บความสงสัยเรื่องนี้ต่อไปไม่ไหว พอเห็นชายหนุ่มคนหนึ่งซึ่งแยกจากกลุ่มมายืนอธิษฐานจิตอยู่ตามลำพังผมจึงหาโอกาสสอดใจเข้าไปถามกายภายในของเขาเกี่ยวกับมหาธรรมกายเจดีย์ว่าเป็นองค์ที่สร้างขึ้นมาใหม่หรืออย่างไร และคำตอบที่ได้ก็เป็นเหมือนอย่างที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ์ หลวงพ่อธัมมชโยได้กล่าวเอาไว้ตั้งแต่แรกว่า “Never before and never never again” หมายความว่ามหาธรรมกายเจดีย์นี้เป็นสิ่งที่ยังไม่เคยมีมาก่อนและจะไม่มีอีกแล้ว คือมีอยู่เพียงหนึ่งเดียวในโลกและจักรวาล

ผมจึงถามต่อไปว่าสร้างมานานตั้งพันปีแต่ทำไมยังดูใหม่อย่างนี้ แกตอบว่านี่คือคุณสมบัติพิเศษของมหาธรรมกายเจดีย์อันเป็นเรื่องที่ผู้คนในยุคหลังยังพากันพิศวงอยู่เลยว่าผู้คนเมื่อพันปีก่อนโน้น

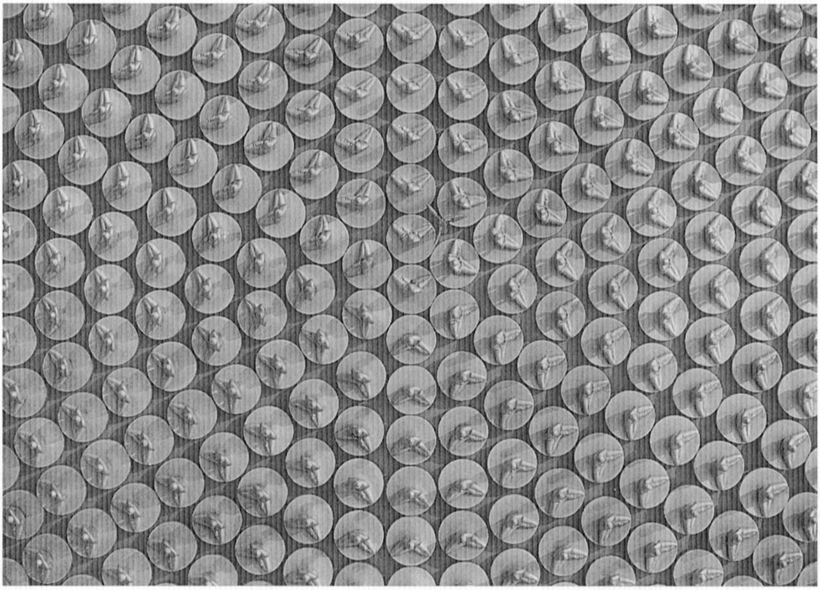
สร้างสิ่งนี้ขึ้นมาได้อย่างไร ไม่ว่ารูปแบบโครงสร้างและวิสัยทัศน์เป็นที่น่าอัศจรรย์นัก นั่นคือเป็นรูปแบบที่ไม่มีวันล้าสมัย และโครงสร้างก็มั่นคงแข็งแรงอย่างไม่น่าเชื่อ โดยเฉพาะองค์พระธรรมกายประจำตัวนั้นถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มหาธรรมกายเจดีย์ยังดูสดใสใหม่อยู่เสมอ เพราะนอกจากความคงทนอย่างน่าทึ่งแล้วยังแถมมีองค์พระสำรองไว้ให้อีกต่างหาก

อีตาคนนี้แกบอกด้วยความชื่นชมว่าผู้คนในยุคเก่าเขามีวิสัยทัศน์กว้างไกลที่สร้างองค์พระธรรมกายประจำตัวไว้ทั้งภายนอกและภายใน คือมีประดิษฐานภายนอกสามแสนองค์และภายในเจ็ดแสนองค์ ซึ่งส่วนที่ประดิษฐานภายในนี้เป็นเสมือนกรุพระหรือองค์พระสำรองไว้สำหรับนำไปเปลี่ยนสลับกับองค์พระภายนอกที่สึก

กร่อนไปตามกาลเวลา แกบอกว่าที่มองเห็นมหาเจดีย์ว่ายังดูใหม่ก็เพราะเพิ่งจะมีการเปลี่ยนองค์พระชุดใหม่เมื่อไม่กี่สิบปีมานี้เอง

คำบอกเล่าของพ่อหนุ่มคนนี้ทำให้ผมเข้าใจเหตุผลต้นปลายได้โดยตลอด อีกทั้งยังเกิดความรู้สึกชื่นชมในวิสัยทัศน์ของบรรพบุรุษไทยเช่นเดียวกับแก และเข้าใจว่าการสร้างพระธรรมกายประจำตัวไว้ภายในมหาเจดีย์ของพวกเราก็คงเอาแบบอย่างมาจากการสร้างโบสถ์วิหารของคนไทยในยุคก่อนๆ เช่นกัน นั่นคือการสร้างโบสถ์ วิหารของคนไทยแต่โบราณนั้นเขามักนิยมเก็บกระเบื้องมุงหลังคาสำรองไว้ที่ใต้ถุนโบสถ์วิหาร เพราะเขามองการณ์ไกลว่าถ้าเวลานานไปคงจะหากระเบื้องแบบเดียวกันมาซ่อมแซมได้ยากเต็มที

พอได้รู้ได้เห็นอย่างนี้แล้วทำให้ผมเกิดฉุกคิดขึ้นมาว่าการสร้างพระธรรมกายประจำตัวของพวกเรานั้น น่าจะต้อง "คิดใหม่ ทำใหม่" กันตั้งแต่ตอนนี้ คือถ้าทำหนึ่งนอกก็ต้องสองหรือสามในถึงจะถูก จะถือสโลแกนหนึ่งนอกหนึ่งในแบบเก่าไม่ได้แล้ว เพราะองค์พระภายในมากกว่าองค์พระภายนอกตั้งกว่าสองเท่า ยิ่งสร้างองค์พระภายในไว้มากเท่าไหร่ก็เท่ากับยืดอายุมหาธรรมกายเจดีย์ให้ยืนยาวมากขึ้นไปเท่านั้น

เจดีย์แห่งสันติภาพ

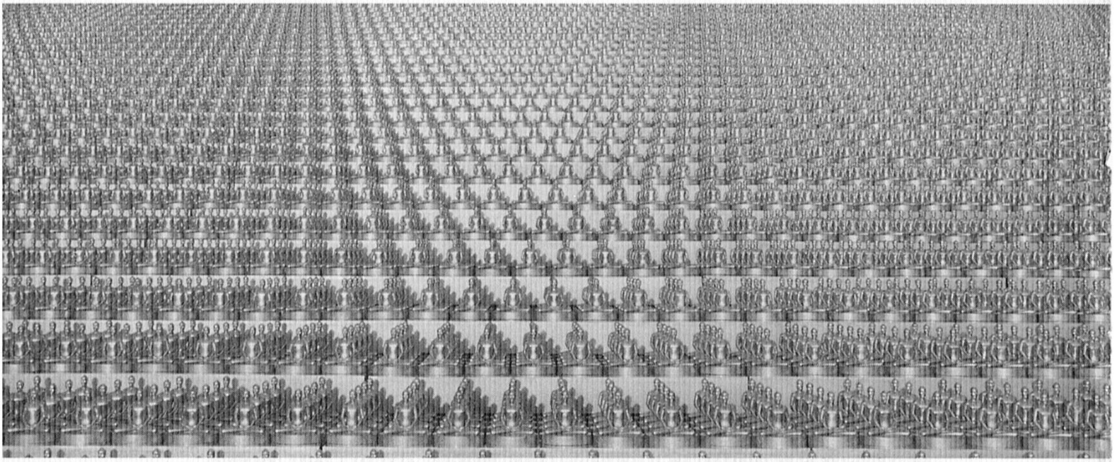
บอกตามตรงว่าผมชักจะถูกชะตากับพ่อหนุ่มคนนี้ขึ้นมา อาจเป็นเพราะผมรู้สึกว่าหน้าตาท่าทางของแกคล้ายกับใครคนหนึ่งซึ่งผม

คุ้นเคยแต่นึกเท่าไหร่ก็ยังนึกไม่ออก อย่างไรก็ดีจากท่าทีของแกที่ดูสบายๆ ไม่ค่อยเร่งร้อนเหมือนคนอื่นๆ ทำให้ผมอยากจะคุยและซักถามอะไรกับแกอีกสักหน่อย เพราะตอนนี้ก็มองเห็นมหาธรรมกายเจดีย์สีทองตระการตาอยู่ใกล้ๆ เบื้องหน้า คงไม่มีปัญหาอะไรที่จะทำให้ผมไปไม่ถึง ผมจึงสอดใจเข้าไปคุยกับกายภายในของแกอีกว่าน่าชื่นใจที่เห็นผู้คนหลั่งไหลมายังมหาธรรมกายเจดีย์กันมากมาย ไม่รู้ว่าผู้คนในปัจจุบันเขามองเห็นความสำคัญของมหาธรรมกายเจดีย์อย่างไรบ้างหนอ

คำปรารภของผมเรื่องนี้คงไปกระทบใจแกอย่างจัง จึงมีคำตอบไหลหลั่งพรั่งพรูออกมาจากใจของแกชุดใหญ่ว่า มหาธรรมกายเจดีย์เป็นสถานศักดิ์สิทธิ์คู่พระพุทธศาสนามานานนับพันปี เป็นพุทธสถานอันประเสริฐที่ช่วยยกสภาวะจิตใจของผู้พบเห็นขึ้นสู่สภาวธรรมคือพระนิพพาน ผู้มุ่งหวังความสำเร็จ พึงเลื่อมใสมหาธรรมกายเจดีย์ ผู้มุ่งหวังความหลุดพ้น พึงนอบน้อมมหาธรรมกายเจดีย์

เจดีย์แห่งนี้นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็นเจดีย์แห่งพระรัตนตรัยแล้วยังได้ชื่อว่าเป็นอะไรต่างๆ อีกมากมาย เช่น เป็นเจดีย์แห่งสันติภาพ เป็นศูนย์รวมจิตใจของมนุษย์และเทวดา เป็นพุทธสถานฝึกตนสร้างคนดี เป็นปิ่นมณีนิรภัย เป็นอู่แห่งทะเลบุญ เป็นมณีอนันตจักรวาล ฯลฯ

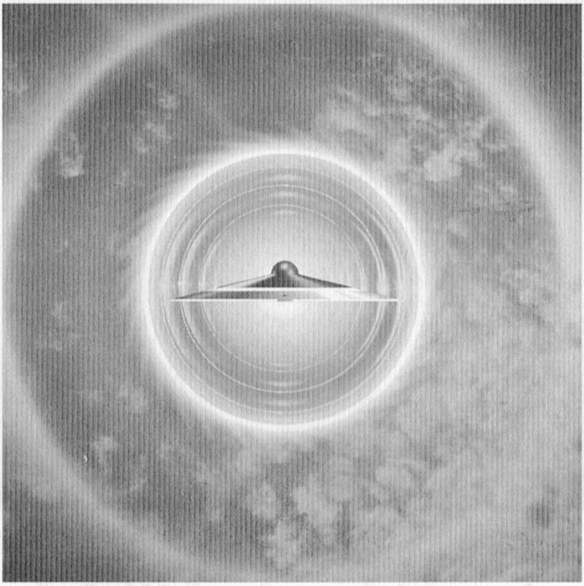
แกบอกว่าตลอดพันปีที่ผ่านมามหาเจดีย์แห่งนี้ได้สร้างคนดีไว้ให้แก่โลกอย่างมากมาย ยามใดที่โลกมีภัยอันตรายร้ายแรงเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นภัยจากธรรมชาติหรือภัยจากฝีมือมนุษย์เองก็ตาม ชาวโลกทั้งหลายต่างก็มุ่งหน้ามาแสวงหาความปลอดภัย ณ ที่นี้ อันเป็นสถานที่ซึ่งทุกคนถือว่าเป็นปิ่นมณีนิรภัย ยามใดที่สงคราม

หรือความขัดแย้งมีทีท่าจะลุกลามขยายวงกว้างออกไป ก็ได้อาศัยสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้เป็นที่เจรจาทำสนธิสัญญายุติสงครามและความขัดแย้งต่างๆ ตลอดมา มหาเจดีย์นี้จึงได้ชื่อว่าเป็นเจดีย์แห่งสันติภาพ ยามใดที่มีธงสีแดงรูปมหาธรรมกายเจดีย์โบกสะบัดอยู่ก็ย่อมเป็นสัญญาณบอกให้รู้ว่าสันติภาพได้บังเกิดขึ้นแล้ว

อู่แห่งทะเลบุญ

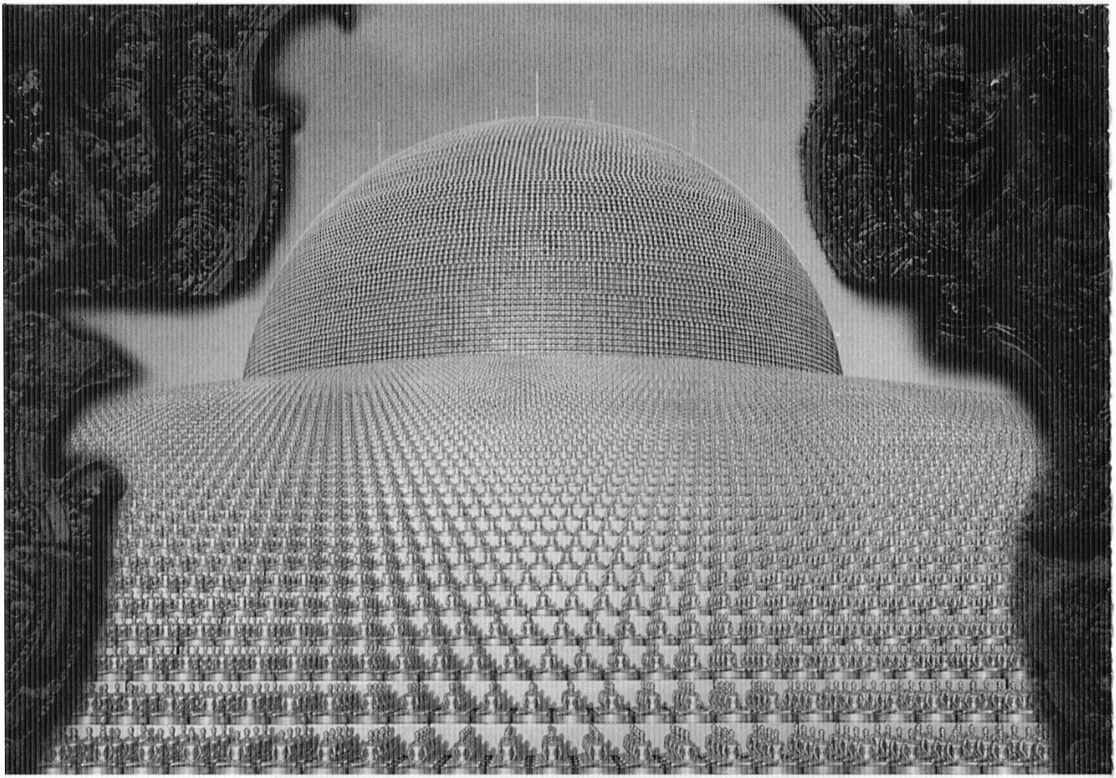
ผมรู้สึกว่าพ่อหนุ่มคนนี้แกมีความคิดมีมุมมองเหมือนกันกับผมอยู่ไม่น้อย ถ้าเป็นอย่างนี้ก็คงยังคุยกันได้อีกยาว โดยเฉพาะเรื่องการสร้างบุญสร้างบารมีนี้ยิ่งคุยก็ยิ่งคึกคักเบิกบาน แกบอกว่าไม่มีที่ใดในโลกที่มีองค์พระธรรมกายประดิษฐานเชื่อมต่อพลังถึงกันเป็นล้านองค์อย่างนี้ และไม่มีที่ใดในโลกที่จะมีคนดีๆ มาชุมนุมสร้างความดีร่วมกันได้มากมายเท่านี้ ที่นี่จึงได้ชื่อว่าเป็นอู่แห่งทะเลบุญ

อันกว้างใหญ่ที่ใครต่อใครต่างใฝ่ฝันว่าจะมาให้ถึงทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ฉะนั้นที่นี่จึงเป็นแหล่งที่บรรดาผู้มีบุญทั้งหลายได้หมุนเวียนลงมาเกิดเพื่อสร้างบารมีสืบทอดพระพุทธศาสนาและวิชชาธรรมกายกันอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย

เมื่อมีผู้มีบุญมาอยู่รวมกันมากๆ ณ ที่ใด โภคทรัพย์สมบัติทั้งหลายก็ย่อมถูกดึงดูดมารวมอยู่ ณ ที่นั้นเป็นธรรมดา ในไม่ช้าแผ่นดินนี้ก็เท่ากับเป็นศูนย์รวมของสิ่งที่ดีที่สุดเอาไว้ ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นไทยมหารัฐเป็นประเทศมหาอำนาจของโลกทั้งทางด้านการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ และศีลธรรม

พ่อหนุ่มคนนี้แกบอกด้วยความภูมิใจว่าการศึกษาของไทยรุ่งเรืองก้าวหน้ามาก ขนาดผู้คนทั้งในยุโรปและอเมริกายังต้องตะเกียก

ตะกายมาศึกษาต่อที่เมืองไทย มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงที่สุดคือมหาวิทยาลัยธรรมกายนานาชาติ เพราะเป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวในโลกที่กล้าออกปริญญาบัตรรับรองทั้งความรู้และความประพฤติของบัณฑิต ใครที่จบจากสถาบันนี้ไปแล้วรับประกันได้ว่าทั้งเก่งทั้งไม่โกง

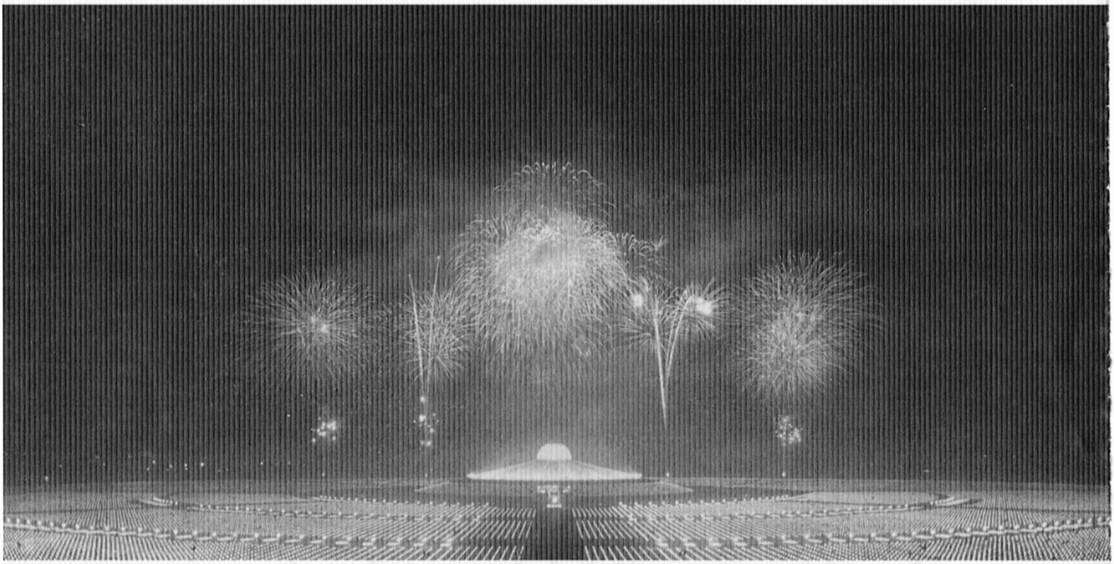
สำหรับโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมากที่สุด และเข้มงวดในการคัดคนเข้าเรียนมากที่สุดคือโรงเรียนอภิญญา น่าแปลกใจว่าผู้ที่จบจากสถาบันนี้ไปกลับได้รับการยอมรับยกย่องยิ่งกว่าผู้ที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมกายนานาชาติเสียอีก

พอแกพูดถึงเรื่องเศรษฐกิจ ผมก็ยิ่งสะใจใหญ่ เพราะตอนนี้อะไร ๆ มันต่างจากยุคสมัยของเรามาก จำได้ว่าแต่ก่อนเราต้องแบกหนี้ IMF กันแทบตาย มาตอนนี้กลับเป็นตรงกันข้าม ในยุคของไทย

มหารัฐบ้านเมืองเรามั่งคั่งที่สุด เสียดายที่ปัจจุบันเขาใช้ระบบเศรษฐกิจและเงินตราแบบเดียวกันทั่วทั้งโลก มิฉะนั้นคงจะได้เห็นตัวเลขอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทไทยกับเงินดอลลาร์สหรัฐว่าน่าจะยังเท่า ๆ เก่าเพียงแต่กลับทางกันเท่านั้นคือเงินบาทไทยใหญ่กว่าเงินดอลลาร์ราวสี่ห้าสิบเท่า

อันที่จริงก่อนหน้านี้ผมก็เคยคิดอะไรเล่น ๆ มาแล้วเหมือนกันว่าถ้าวันหนึ่งข้างหน้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินไทยกับเงินอเมริกาเกิดกลับทางกันขึ้นมาจะเป็นอย่างไร นึกไม่ถึงว่าจะเป็นไปได้ ซึ่งถ้าจะว่าไปอะไร ๆ ในโลกนี้ก็มีทางเป็นไปได้ทั้งนั้น โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับอานุภาพของบุญหรืออานุภาพของพระรัตนตรัยมีหลายเรื่อง ที่เหลือเชื่อ...แต่ก็จริง และสิ่งเหล่านี้ก็มิใช่เรื่องใหม่ เคยเกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง ดังมีปรากฏเรื่องราวอยู่ในพระไตรปิฎกหลายแห่งเช่นเรื่องของนายบุญชาวนาที่เปลี่ยนฐานะมาเป็นนายบุญมหาเศรษฐีได้ในชั่วพริบตาหลังจากได้ถวายทานกับพระอรหันต์ที่เพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ ไม่ว่าจะไถนาไปตรงไหนดินตรงนั้นก็กลายเป็นทองคำไปทั้งหมด

นอกจากนี้ยังมีเรื่องของชฎิลเศรษฐีที่มีภูเขาทองคำสูง ๘๐ ศอก ผุดขึ้นมาที่หลังบ้านด้วยอำนาจบุญ เรื่องของโชติกเศรษฐีที่มีปราสาทแก้ว มีดวงแก้ว มีขุมทรัพย์เกิดขึ้นในทิศทั้งสี่ด้วยอำนาจบุญ เรื่องของเมณฑกเศรษฐีที่มีแพะทองคำสามารถเลี้ยงดูผู้คนได้ทั้งชมพูทวีป อันเป็นผลจากการที่สร้างมหาทานไว้ในยามข้าวยากหมากแพงหรือแม้กระทั่งเรื่องของมหาเศรษฐีที่หมดบุญกลายเป็นคนเคยรวยเพียงแค่ข้ามคืน เพราะทองคำกลายเป็นถ่าน ซึ่งคงจะคล้าย ๆ กับมหาเศรษฐีบางคนในยุคของเราที่เงินทองหดหายไปคราวละหลายร้อยหลายพันล้านเพราะหุ้นตก โถ...ก็เล่นตกจากหุ้นละร้อยเหลือ

หุ้นละสตางค์แบบนี้ มหาเศรษฐีก็เลยกลายเป็นคนเคยรวยไปได้ในพริบตา

เห็นหรือยังว่าเรื่องจริงที่เหลือเชื่อแบบนี้มันเกิดขึ้นได้เสมอโดยไม่จำกัดเวลา หมายความว่าเรื่องราวอะไรที่มีอยู่ในพระไตรปิฎกก็ย่อมเกิดขึ้นในสมัยนี้ได้เช่นกัน ดังนั้นผมจึงไม่แปลกใจที่ในบันทึกแห่งสหัสวรรษของพวกเราก็มีการกล่าวถึงเรื่องราวการบังเกิดขึ้นของภูเขาทอง การที่มีฝนรัตนชาติตกลงมา การเข้าถึงธรรมภายในของผู้คนหมู่ใหญ่ ฯลฯ ผมว่าอะไรก็เกิดขึ้นได้ทั้งนั้นถ้าบุญถึงและทำถูกหลักวิชชา

สหัสวรรษแห่งอัญมณี

นอกจากนี้พ่อหนุ่มของเรายังได้กล่าวถึงสหัสวรรษแห่งอัญมณีหรือพันปีแห่งสันติภาพที่เริ่มต้นตั้งแต่ปีที่มีการสมโภชเฉลิมฉลอง

มหาธรรมกายเจดีย์ครั้งที่ ๑ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ซึ่งถือว่าเป็นพุทธสหัสวรรษที่ ๓ แห่งพระรัตนตรัยอันเป็นช่วงที่ชาวโลกทั้งหลายได้ตื่นตัวมาศึกษาพระพุทธศาสนาและปฏิบัติสมาธิภาวนากันโดยถ้วนหน้าเพราะเชื่อว่าสันติภาพของโลกต้องเริ่มต้นจากสันติสุขภายใน สันติสุขภายในเกิดจากการเข้าถึงพระรัตนตรัย และการเข้าถึงพระรัตนตรัยสำเร็จได้ด้วยการทำสมาธิภาวนา

ได้ฟังคำบอกเล่าเรื่องนี้แล้วทำให้ผมนึกถึงคำพยากรณ์ต่าง ๆ จากหลายที่หลายทางที่กล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรู้สึกว่ามีอยู่หลายเรื่องที่ชักจะเข้าเค้ากับคำบอกเล่าของพ่อหนุ่มคนนี้

อย่างเช่นคำทำนายของนอสตราดามุสนักพยากรณ์เอกของโลกที่บอกว่าตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๐๐ (พ.ศ.๒๕๔๓) โลกจะเข้าสู่ยุคหนึ่งพันปีแห่งสันติสุขและภูมิปัญญา แกบอกว่า "เมื่อทุกคนมาตั้งมั่นอยู่ที่ตรงกลางกากบาท การรบก็จะเกิดขึ้น ในช่องทางตรงร่างกายภายในจะเห็นภาพประหลาดขึ้นมา เมื่อดวงทั้ง ๖ (แปลเผิน ๆ ว่าก้อนน้ำแข็งทั้ง ๖ เพราะภาษาฝรั่งเศสแปลว่าดวงหรือก้อนน้ำแข็งก็ได้) มาเรียงตรงกันจะส่องเห็นจักรวาล การสู้รบจะเกิดขึ้น แต่เป็นการสู้รบกันโดยจิตตานุภาพ ไม่ได้ใช้อาวุธยุทโธปกรณ์"

"กลุ่มคนที่ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ห่มด้วยสีส้มอมเหลืองและนุ่งห่มด้วยสีขาว จะมีเพชรพลอยอยู่ในท้อง แต่ผู้มีใจมั่นคงตรงกากบาทนั้นจะทำให้สันติสุขเกิดขึ้นในโลก สันติสุขอีกพันปี"

"สักวันหนึ่งผู้ยิ่งใหญ่จะมาปรากฏบนท้องฟ้า

มนุษย์ได้เห็นดวงอาทิตย์เป็นสีทองคำ ฟ้าจะถูกทาบด้วยสีทอง

น้ำตาจะหลั่งไหล สิ่งที่ปิดบังไว้จะเปิดเผย เกี่ยวกับช่องทาง
ภายในมนุษย์ มนุษย์จะพบสันติสุขที่แท้จริงบังเกิดขึ้น
หลังจากเหตุการณ์นั้นผ่านไป จะพบเพชรพลอยในท้อง”

“เมื่อไปอยู่ในสถานที่เล็กจะยิ่งใหญ่ไพศาลออกไป”
(ยิ่งเข้าในกลางก็ยิ่งขยายใหญ่)

นอกจากนี้นอสตราดามุสยังได้กล่าวถึง **“ศรัทธาใหม่”** (The New Faith) ไว้ในโคลงหลายบทเช่น

“เขาจะปรากฏกายในเอเชีย ตั้งถิ่นฐานในยุโรป...
ผู้ซึ่งเป็นผลมาจากองค์เทพผู้ยิ่งใหญ่..”

“บุรุษจากตะวันออกจะลุกออกจากที่ประทับผ่าน (เทือกเขา)
แอปเพนไนท์เข้าสู่ฝรั่งเศส เขาจะโปรยปรายผ่านท้องฟ้า
ผ่านน้ำและหิมะและตีกระทบทุกคนด้วยไม้วิเศษ...”

“พวกเขาเห็นสัจธรรมด้วยดวงตาที่ไม่เผย
เปล่งสัจวาจาด้วยปากที่ปิดแน่น
บุคคลอันเป็นที่พึ่งยามต้องการจะมาถึงช้า”

“รัศมีสีเงินของแสงจันทร์กับบารมีแห่งองค์เทพ
แผ่กระจายกว้าง ภาพลักษณ์ที่ปรากฏใน (ความสงบ)
ของผืนทะเลสาบ (ในจิตภายใต้วิปัสสนา)
ปฏิมากรเสาะหาดินปั้นใหม่

ร่างของท่านกับสาวก จะถูกหล่อด้วยทองคำ”

- -

“พยางค์ที่สองของนามศาสดาพยากรณ์ จะใช้วันแห่งพระจันทร์
เป็นวันที่พักอยู่ในความเงียบ เขาจะเดินทางกว้างและไกล
ส่งแรงขับทำให้ผู้คนสะดุดใจ
และนำพาฝูงชนให้หลุดพ้นจากความเป็นข้า”

สำหรับปริศนาพยากรณ์เกี่ยวกับตัวผู้นำของศรัทธาใหม่นี้ ได้มีนักคิดนักวิเคราะห์ระดับชาติหลายท่านพยายามตีความชี้เป็นนัยว่าน่าจะเป็นผู้นั้นบ้าง ผู้นี้บ้างโดยนำคุณลักษณะบางประการของผู้นั้นมาเทียบกับคำพยากรณ์ แต่ก็ยังไม่มีคุณลักษณะของท่านใดที่ลงตัวตรงตามคำพยากรณ์ได้สนิทชัดเจน จนกระทั่งมีคนไทยท่านหนึ่งคือศาสตราจารย์เจริญ วรรธนะสิน ได้กล้าชี้ฟันธงลงไป

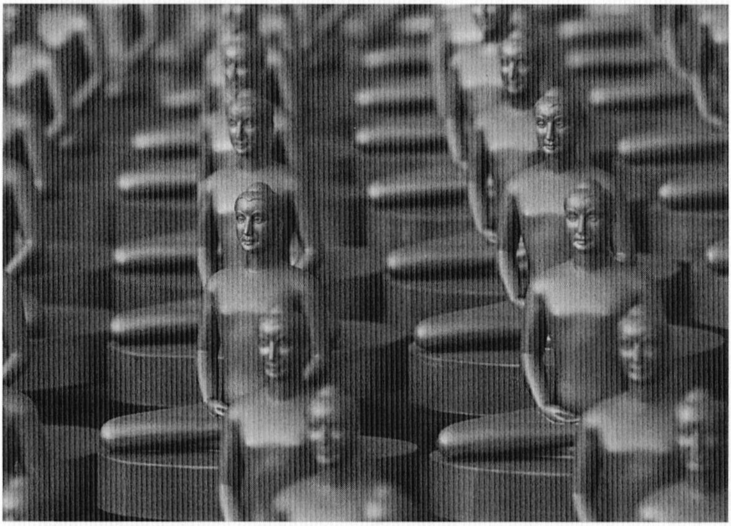
เลยว่า ผู้นำของศรัทธาใหม่ท่านนี้คือ พระเดชพระคุณพระมงคลเทพ-มุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เพราะเป็นท่านเดียวที่มีคุณลักษณะทุกอย่าง ต้องตามคำพยากรณ์ของนอสตราดามุสเมื่อสี่ร้อยกว่าปีก่อนโน้น

ในคัมภีร์ต้าจี๋เอวี้ย ของทางฝ่ายพุทธมหายาน ได้กล่าวถึงพุทธพยากรณ์ไว้ว่าในช่วง ๕๐๐ ปี ภายหลังพุทธศักราช ๒๕๐๐ พระสัทธรรมจะสว่างรุ่งโรจน์ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง มนุษยชาติยุคนั้นส่วนหนึ่งท่วมท้นด้วยกรรมชั่ว ภัยพิบัติอยู่ใกล้แค่นัยน์ตา ทางรอดสำหรับสาธุชนคนดีมีอยู่ทางเดียวคืออยู่ในวิถีธรรมและกำราบคนหลงก็มีอยู่อย่างเดียวคือภัยพิบัติ

บัดนี้ อนุตตรธรรมได้โปรดชูช่วยมนุษยโลก พระพุทธโพธิสัตว์ทั้งหลายจุติลงด้วยพระปณิธานในกาลนี้ "ผู้ถือศีล บำเพ็ญกุศล" หมายถึงผู้บวชจิตทั่วไปในครัวเรือน (พระธรรมาจารย์ฮุ่ยเหนิง สังฆนายกองค์ที่ ๖ กล่าวไว้ในคัมภีร์ธรรมรัตนมณฑลสูตรว่า ใครเลยจะรู้ได้ในตัวคนสามัญชนทั่วไป มีธรรมกายเป็นใหญ่ในท่ามกลาง)

คนเหล่านี้บำเพ็ญตนเป็นคนเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เคารพพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เจริญรอยตามปราชญ์อริยะ สำรวมรักษาระเบียบแบบแผนอันดีงามตามพิธีการ เคารพครูบาอาจารย์ยึดถือวิถีธรรมเป็นสรณะ ทุกคนหวังเพียงอยู่อย่างผู้มีศีลอันบริสุทธิ์มีความประพฤติเรียบร้อย ผู้บำเพ็ญธรรมเหล่านี้ รู้สัทธรรมหนทางตรง รู้เคารพกฎหมายบ้านเมือง บางท่านทำทุกอย่างที่เป็นบุญกุศล เป็นความดีงามเผยแผ่สัทธรรมอย่างเงียบ ๆ

ฉะนั้น บ่อยครั้งที่ต้องได้รับการเข้าใจผิด ใส่ร้ายป้ายสี ก็มิได้ถือโทษ ยิ่งกว่านั้นพวกเขาทั้งหลายต่างถือศีลกินเจกันทั้ง ๆ ที่อยู่ใน

สังคมวิทยาศาสตร์ ที่เป็นเช่นนี้ด้วยเหตุที่พวกเขาทั้งหลายได้รับสัทธรรม วิถีแห่งสัทธรรม ฉะนั้นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตจึงได้เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ยังมีคำพยากรณ์ที่น่าสนใจของชาวมายาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของมนุษยชาติที่บันทึกไว้ในปฏิทินของชาวมายาเมื่อเกือบสองพันปีก่อน ชาวมายาเป็นชนเผ่าเก่าแก่ในอเมริกากลางแถวๆ ประเทศกัวเตมาลาและเม็กซิโกในปัจจุบัน ชาวมายาได้ชื่อว่าเป็นชนเผ่าลึกลับและมีอารยธรรมความเจริญที่น่าทึ่ง ไม่มีใครรู้ที่มาที่ไป คือสืบสาวไม่ได้ว่าชนเผ่ามายามีความเป็นมาอย่างไร และจู่ๆ ก็สลายหายไปทั้งเผ่าโดยไม่เหลือร่องรอยเอาไว้เป็นเบาะแสบ้างเลย เหลือไว้แต่เพียงสิ่งก่อสร้างบางอย่างและปฏิทินดังกล่าว

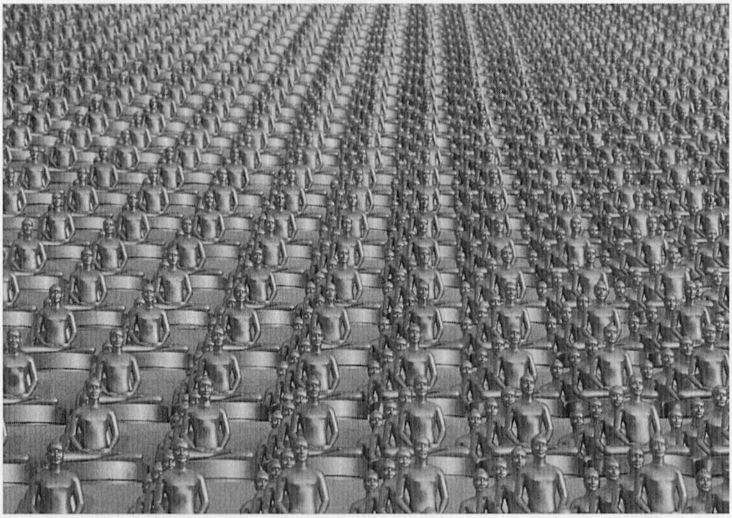
ปฏิทินของชาวมายาเป็นผลมาจากการคิดคำนวณทางดารา-ศาสตร์ที่แม่นยำที่สุด แม้จะเป็นของโบราณเกือบสองพันปีแต่เมื่อมาเทียบกับการคำนวณด้วยเครื่องมือที่ทันสมัยในปัจจุบันแล้วไม่คลาดเคลื่อนกันเลย เช่นปฏิทินของชาวมายาระบุว่าโลกใช้เวลาเดินทางรอบดวงอาทิตย์หนึ่งรอบหรือหนึ่งปีเท่ากับ ๓๖๕.๒๔๒๐ วัน (เครื่องมือปัจจุบัน ๓๖๕.๒๔๒๒) เป็นต้น

ในปฏิทินของชาวมายามีบันทึกเอาไว้ว่าในช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ.๒๕๓๐) จนถึงปี ค.ศ.๒๐๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๕) อันเป็นช่วงระยะเวลาระหว่างกลางของมิติที่ ๔ สู่มิติที่ ๕ นั้น เป็นช่วงอันตรายเพราะจะเกิดความล่มสลายในทางธรรมชาติและจิตวิญญาณของชาวโลกส่วนใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิญญาณของคนอีกส่วนหนึ่ง จะมีวิวัฒนาการสู่แสงอันใสกระจ่าง (Clear Light) ซึ่งผมคิดว่าชาวโลกส่วนที่ว่านี้มิใช่ใครอื่น คือพวกเรานั่นเอง

สำหรับทางไทยเราก็มีคำพยากรณ์ชะตาของบ้านเมืองแต่ละยุคแต่ละสมัยเอาไว้เช่นกัน ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นคำทำนายของเจ้า-ประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังษี) วัดระฆังโฆสิตาราม โดยผูกเป็นคำคล้องจองให้ท่องจำสืบต่อกันมา

"มหากาฬ...พาลยักษ์...รักมิตร...สนิทธรรม...จำแขนขาด
...ราชโจร... ชนร้องทุกข์...ยุคทมิฬ...ถินกาขาว...ชาววิไล"

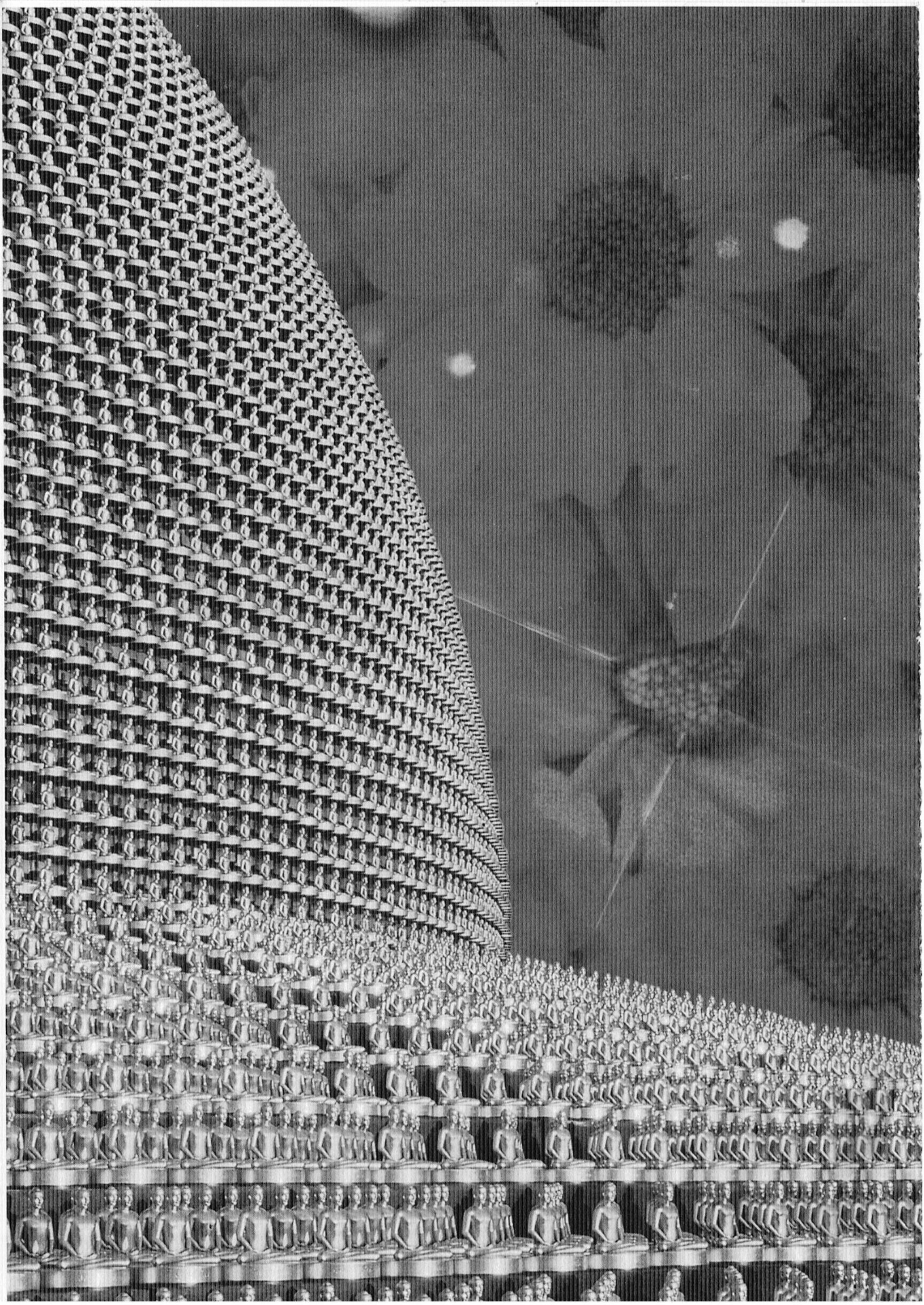
ถ้าหากคำทำนายนี้เป็นการร้อยเรียงสรุปเหตุการณ์บ้านเมืองมาโดยลำดับแผ่นดินของกรุงรัตนโกสินทร์ตามความเชื่อของชาวไทย ก็หมายความว่าขณะนี้เรากำลังอยู่ในช่วงระหว่างยุคของ "ถิ่นกาขาว" และ "ชาววิไล" เพื่อที่จะก้าวเข้าสู่ยุค "ไทยมหารัฐ" อัน

สดใสต่อไปในอนาคต

คำทำนายก็คือคำนาย จะเป็นจริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับการกระทำก่อนหน้า ผมว่าเราน่าจะทำสิ่งที่ดี ๆ ไว้ตั้งแต่วันนี้ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป เพราะคนอย่างพวกเรามิใช่พวกที่มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่พวกเราคือผู้ที่มีชีวิตอยู่เพื่อเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และอนุโมทนา

นี่คือที่มาของ **"สหัสวรรษแห่งอัญมณี"** หรือพันปีแห่งสันติภาพที่เกิดขึ้นได้จากฝีมือและการกระทำของพวกเรานั่นเอง

มณีอนันตจักรวาล

ศูนย์รวมใจของมนุษย์และเทวดา

ในขณะที่ผมกำลังคุยเพลินอย่างถูกคอกับพ่อหนุ่มคนนี้ อัปสราที่อยู่ใกล้ๆ กลับมิได้ใส่ใจอะไรกับผมนัก เพราะเธอเองก็กำลังดื่มด่ำอยู่กับบรรยากาศรอบๆ ตัวในขณะนั้น นั่นคือภาพของผู้คนเป็นล้านๆ และเหล่าทวยเทพอีกนับอสงไขยไม่ถ้วนที่มาประชุมรวมกัน ณ มหาธรรมกายเจดีย์ มือของเธอประนมอนุโมทนาต่อมหาชนที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่ประตูวิหารคดตลอดเวลา ผมเห็นอาการของเธอแล้วก็เข้าใจ ไม่กล้ารบกวนอะไร ปล่อยให้เธอตักตวงบุญไปอย่างเต็มที่ เพราะรู้ดีว่าพวกเทวดานางฟ้าเขาจะได้บุญกันก็ตอนนี้ ตอนที่ได้มาอนุโมทนาบุญกับมนุษย์ที่กำลังทำความดีนี่แหละ

ผมไม่แน่ใจว่าอัปสราจะมองเห็นความแตกต่างบางประการระหว่างมหาปราสาทนครวัดของเธอกับมหาธรรมกายเจดีย์บ้าง

หรือไม่ แต่ในสายตาของผมเห็นว่านครวัดเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ และเพื่อประโยชน์ของพระองค์โดยเฉพาะ ส่วนมหาธรรมกายเจดีย์นี้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อแสดงถึงศรัทธาอันยิ่งใหญ่ของมหาชนและเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติทั้งมวล

ฉะนั้นเมื่อสิ้นพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ และราชวงศ์ของพระองค์แล้ว มหาปราสาทนครวัดจึงอยู่ในลักษณะของปราสาทที่ปราศจากลมหายใจ เป็นซากโบราณสถานที่ได้รับการดูแลรักษาไว้เพื่อให้ผู้คนได้มาชื่นชมในความยิ่งใหญ่อลังการซึ่งปัจจุบันมีความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าที่จะเป็นศาสนสถานตามความมุ่งหมายเดิม

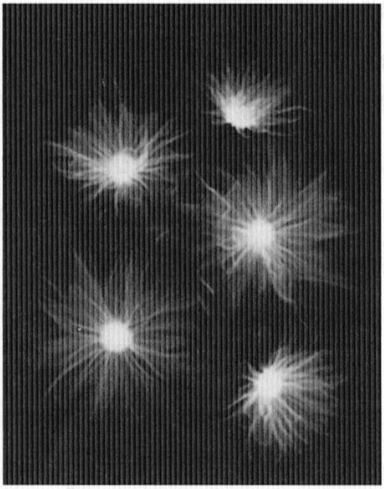
ส่วนมหาธรรมกายเจดีย์ซึ่งเป็นเจดีย์ของมวลมนุษยชาตินั้นนับเป็นเจดีย์ที่ยังมีลมหายใจ เป็นเจดีย์ที่ไม่มีวันตายตราบเท่าที่ยังมีเจ้าของคือมวลมนุษยชาติอยู่ อย่างน้อย ๆ ก็คือเหล่าทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ซึ่งมีอยู่ทั่วไปแทบทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ทุกจังหวัด และอีกหลายประเทศทั่วโลก ข้อสำคัญคือทุกคนที่มาที่นี่ต่างก็มุ่งมาเพื่อทำความดี มาบำเพ็ญบุญกุศลกันเป็นส่วนใหญ่

ที่ใดที่มีคนมาทำความดีกันมาก ๆ ณ ที่นั้นก็ย่อมมีเหล่าเทวดานางฟ้ามาชุมนุมอนุโมทนากันเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน อันที่จริงผมก็เคยได้ยินได้ฟังมาก่อนหน้าเหมือนกันว่าในการประกอบพิธีบุญใหญ่ ๆ ทุกครั้ง จะมีเหล่าเทวดานางฟ้ามาร่วมอนุโมทนากันเป็นจำนวนมากเพิ่งจะได้มาเห็นกับตาคราวนี้เอง

พอเห็นเทวดามากันมากๆ ก็ทำให้นึกถึงเรื่องราวที่เล่าขานเกี่ยวกับเทวดาขึ้นมา โดยเฉพาะเทวดาที่อยู่ในเทวภูมิทั้ง ๖ อันได้แก่ จาตุมหาราช ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี และปรนิมมิตวสวัตดี ได้ยินมาว่าเรื่องทิพยสมบัติในเทวภูมินั้นแตกต่างกันไปตามระดับชั้นของสวรรค์ คือสวรรค์ชั้นสูงไม่ว่าจะเป็นร่างกาย ความเป็นอยู่และสมบัติย่อมประณีตกว่าสวรรค์ชั้นรองๆ ลงมา แต่อย่างน้อยๆ ในสวรรค์ทุกชั้นแทบทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีคุณสมบัติพิเศษกว่าในเมืองมนุษย์ทั้งสิ้น

อย่างเช่นในทางรูปกาย เทพบุตรเทพธิดามีรูปร่างผิวพรรณและลักษณะอันเป็นส่วนประกอบรวมทั้งอวัยวะน้อยใหญ่ได้รูปทรงสวยงามเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีความพิกลพิการไม่สมประกอบแต่อย่างใด ทั้งแข็งแรงและมีความคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง มีกำเนิดแบบโอปปาติกะ คือเกิดแล้วโตเต็มที่ทันทีไม่ต้องเสียเวลามาป้อนข้าวป้อนนมแบบมนุษย์ หากเปรียบกับมนุษย์ เทพบุตรก็เหมือนบุรุษอายุประมาณ ๒๐ ปี ส่วนเทพธิดาก็เหมือนสตรีอายุ ๑๖-๑๗ ปี ซึ่งกำลังอยู่ในวัยที่มนุษย์นิยมส่งเข้าประกวดนางงามนั่นแหละ สภาพเช่นนี้ย่อมเป็นอยู่จนกว่าจะจุติเพราะสิ้นบุญหรือสิ้นอายุขัย ปราศจากการแก่ชราอ่อนกำลังหรือ

เจ็บไข้ได้ป่วย มองไม่เห็นเส้นเลือด เส้นเอ็น ร่างกายไม่มีเหงื่อไคล ไม่มีความสกปรกหรือสิ่งปฏิกูลใดๆ จะมีเหงื่อไคลออก จากรักแร้เพียงครั้งเดียว เมื่อใกล้จุติ มิน่าเล่าเขาจึงบอกว่าเทวดานางฟ้านี่ไม่ค่อยกล้าเข้าใกล้มนุษย์ เพราะเกรงกลิ่นสาป ถึงจะใช้ยาปราบกลิ่นเต่า หรือเอาน้ำหอมมาชโลมแล้ว ก็ยังไม่สิ้นกลิ่นสาป

เมื่อร่างกายของชาวสวรรค์ไม่มีความสกปรกอยู่เป็นนิจ เครื่องแต่งกายก็ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปซักหรือเปลี่ยนไปตามแฟชั่น แต่เป็นของที่เกิดประดับตนตามกำลังบุญกุศลที่ได้กระทำเอาไว้ ส่วนจะสวยงามประณีตมากน้อยเพียงใดก็อาจมีแตกต่างกันไปบ้าง

สำหรับเทพบุตรอาภรณ์ที่ใช้คล้ายใส่เสื้อคอกลม แต่มีเครื่องประดับสวยงามมาปกปิดรอบคอจึงเหมือนปิดคอเสื้อไปด้วย มีเครื่องประดับที่ทรวงอกพร้อมสายสังวาลย์ห้อยพาดไขว้สลับ ปลายแขนเสื้อซึ่งอยู่เหนือข้อศอกก็ตกแต่งสวยงาม ศีรษะขมวดมุ่นผมไว้บนกระหม่อมสวมด้วยเครื่องประดับในลักษณะมงกุฎอันงดงาม เครื่องทรงท่อนล่างเป็นทรงแบบกางเกง แต่ยาวเพียงแค่แข้งมีเครื่องประดับทั้งที่เอวและขอบขากางเกง

ส่วนเทพธิดา เกล้ามวยผมไว้คล้อยต่ำไปเบื้องหลังมงกุฎเป็นแบบลักษณะกระบังหน้าล้อมมาถึงใบหู เสื้อแขนยาวสามส่วน ผ้าถุงยาวเลยแข้งลงไป เครื่องประดับประดามีทั้งที่นิ้วมือ ข้อมือ ลำแขน คอ ทรวงอก และข้อเท้า

อันที่จริงที่เรียกว่าเสื้อผ้านั้นก็เพียงอาศัยยืมคำในภาษามนุษย์มาเรียกเพราะเป็นวัสดุพิเศษที่สวยงาม อ่อนนิ่ม มีประกายใสสว่างอยู่ในตัว เครื่องประดับที่กล่าวว่าเป็นเพชรนิลจินดาหรืออัญมณีใดก็ตาม ล้วนอาศัยของในโลกมนุษย์พูดเปรียบ สำหรับของในเทว-โลก สิ่งเหล่านี้มีลักษณะสวยงามอย่างเทียบกันมิได้ทั้งยังมีรัศมีสว่างไสวออกมาได้จากตัวเอง และไม่มีลักษณะแข็งกระด้างหรือมีน้ำหนักให้น่ารำคาญแต่ประการใด

การเดินทางไปไหนมาไหนของเทพบุตรมีอยู่ ๓ วิธี วิธีแรกก็โดยการเหาะไป คือไม่ต้องก้าวเท้าเหมือนยืนอยู่นิ่งๆ ตัวลอยไปถึงที่หมายได้เอง วิธีที่สองโดยยานพาหนะ เมื่อนั่งบนยานพาหนะแล้วยานนั้นก็ลอยไปได้เอง ไม่ต้องใช้แรงจักรกลหรือแรงสัตว์ และวิธีที่สามโดยวิธีนึก เมื่อจะไปที่ใดก็นึกถึงสถานที่นั้น กายก็ไปปรากฏที่นั่นได้เอง

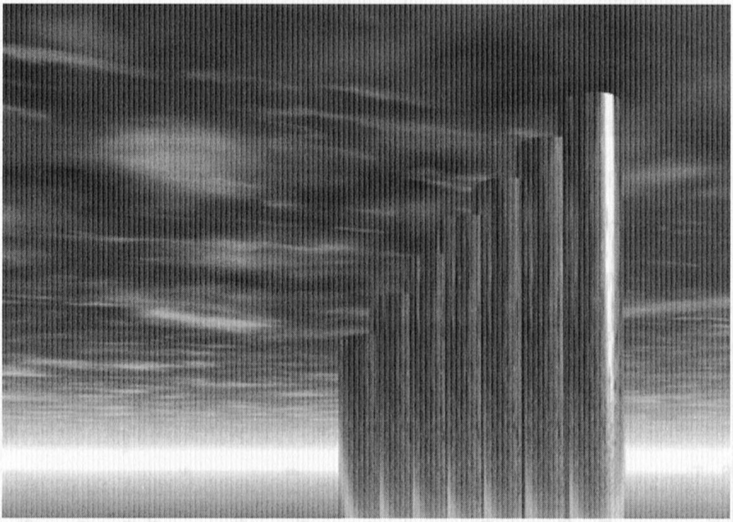
กายของเทวดานางฟ้าจะใหญ่กว่ามนุษย์ธรรมดาหลายเท่า วิมานก็มีทั้งเล็กและใหญ่ แต่ขนาดเล็กของเขาก็ยังใหญ่กว่าบ้านเรือนมนุษย์มากนัก ที่แปลกก็คือในทิพยวิมานมิต้องมีเสาค้ำยันพื้นหลังคาให้รกรุงรัง ทุกอย่างทรงตัวอยู่เองได้เพราะไม่มีน้ำหนักไม่มีแรงดึงดูดหรือแรงโน้มถ่วงอย่างโลกมนุษย์ ในส่วนที่เป็นช่องคล้ายประตูหรือหน้าต่างก็คงต้องเรียกว่าช่องจะเรียกว่าเป็นประตูหรือหน้าต่าง

ก็ไม่ถนัด เพราะไม่มีบานปิดเปิด เนื่องจากที่นี่ไม่มีฝุ่น ไม่มีขโมย ไม่มีใครแอบปีนเข้าหากันเหมือนเมืองมนุษย์

สิ่งของเครื่องใช้ในวิมานเช่น เตียงตั่ง ที่นั่งที่นอนไม่ต้องมีขาตั้งให้ดูเกะกะ เมื่อประสงค์สิ่งใด เวลาใด ของนั้นก็จะลอยไปให้ได้ดังปรารถนา เมื่อนั่งหรือนอนลง สิ่งของเครื่องใช้ย่อมให้สุขสัมผัสตามต้องการ บนสวรรค์นี้ไม่มีแดดร้อนลมแรง ฝนตกชื้นแฉะทำให้เดือดร้อน อุณหภูมิกำลังพอดีสม่ำเสมอตลอดเวลาจากรัศมีร่างกายของบรรดาเหล่าเทพและความสว่างไสวของทิพยวิมาน บนสวรรค์จึงไม่มีเวลากลางคืน และเนื่องจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ต่างก็โคจรอยู่เพียงแนวยอดเขายุคันธร อันอยู่ต่ำกว่าเขาสุเนรุถึงครึ่งหนึ่ง แสงอาทิตย์จึงไม่แรงกล้าเพียงให้รู้ว่าขณะนี้โลกมนุษย์เป็นเวลากลางวัน กลางคืน หรือข้างขึ้นข้างแรมเท่านั้น

อาหารทิพย์ทั้งปวงเกิดขึ้นจากทานบารมีที่เจ้าของวิมานสร้างสมไว้ครั้งเกิดในมนุสสภูมิ เมื่ออยู่บนสวรรค์จะนึกรับประทานเพียงอย่างเดียวแต่ให้มีรสชาติที่ตามเติมทันทีต้องการก็ได้ หรือจะให้มีอาหารหลาย ๆ อย่างก็ได้ตามปรารถนา อาหารสิ่งใดไม่ว่าจะเป็นสุธาโภชน์หรือขนม ผลไม้ เมื่อรับประทานเข้าไปแล้ว สิ่งของเหล่านั้นย่อมเกิดขึ้นใหม่แทนที่ไม่มีสูญหาย ส่วนที่เหลือทิ้งไม่ต้องการก็จะหายไป เป็นอยู่อย่างนี้ แม้แต่ดอกไม้ ผลไม้ที่มีอยู่ประจำสวนหรือวิมาน เมื่อถูกเด็ดไปก็จะมีใหม่เกิดแทนทันที

พื้นของเทวภูมิอันเป็นที่ตั้งของต้นไม้ไม่เหลวไม่แข็ง อ่อนนุ่มกำลังดีไม่มีฝุ่นละอองให้สกปรก ตรงที่เป็นน้ำเช่นสระน้ำ บ่อน้ำ จะให้ความรู้สึกชุ่มชื่นเยือกเย็นเป็นพิเศษ น้ำใสสะอาดละเอียดโปร่งเบา

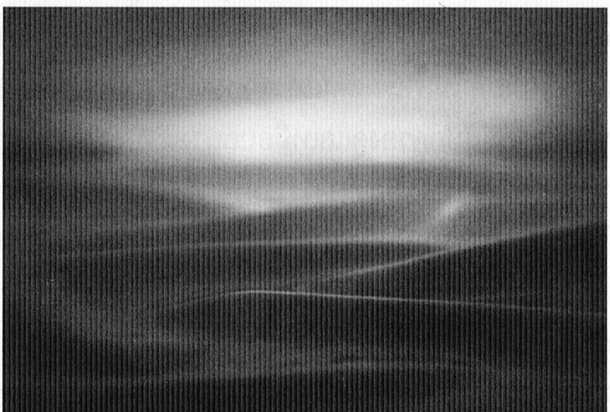

เมื่อลงไปในน้ำก็ไม่เปียกเปื้อน แม้จะอยู่ใต้น้ำนาน ๆ ก็ไม่สำลักอึดอัด เหมือนน้ำในโลกมนุษย์ กลับได้รับความสบายเย็นกายเย็นใจ

ขนาดวิมาน บริเวณอาณาเขตต่าง ๆ ในเทวภูมิไม่มีการจับจอง หรือต้องแบ่งสันปันส่วน หากมีบุญกุศลเพิ่มทิพยวิมานก็จะขยายได้เองโดยอัตโนมัติ ไม่ล้ำเขตแดนเทวดาองค์อื่น บนสวรรค์แต่ละชั้นแต่ละพื้นที่เขาก็มีผู้ปกครองดูแลเหมือนอย่างเมืองมนุษย์ อย่างชั้นจาตุมหาราช ก็มีเทวราชทั้งสี่ คือ ท้าวธตรฐ ท้าววิรุฬหก ท้าววิรูปักษ์ และท้าวเวสสุวรรณเป็นผู้ปกครองดูแล ถ้าเป็นชั้นดาวดึงส์ก็มีท้าวสักกะหรือพระอินทร์เป็นผู้ปกครองดูแล ชั้นยามา คือท้าวสุยามาเทวราช ชั้นดุสิต คือท้าวสันตดุสิตเทวราช ชั้นนิมมานรดี คือสุนิมมิตเทวบุตร และชั้นปรนิมมิตวสวัตดี คือปรนิมมิตเทวบุตรหรือวสวัตดีมารเทวบุตร เป็นผู้ปกครองดูแล

เรื่องของบริวารรับใช้ที่เกิดขึ้นภายในวิมาน เป็นเพราะเมื่อกระทำการบุญการกุศลขณะเกิดเป็นมนุษย์ได้ชักชวนให้ผู้อื่นได้มีโอกาสร่วมบุญด้วย บริวารจึงเกิดขึ้นด้วยบุญประเภทนี้ แต่มิใช่ว่าคนที่ถูกชักชวนจะไปเกิดเป็นบริวารของเรา เขาก็มีวิถีทางการเกิดตามบุญตามบาปของเขาเอง แต่ถ้ามีบุญกุศลเสมอๆ กัน ก็อาจไปเกิดเป็นสหายในเทวภูมิเดียวกันได้

ทิพยวิมานบางแห่งพร้อมบริวารอาจบังเกิดรอคอยอยู่ที่บนสวรรค์ ทั้งๆ ที่เจ้าของยังเป็นมนุษย์อยู่ในโลกก็มี หรือบางวิมานเจ้าของยังไม่สิ้นบุญแต่ปรารถนาจะสร้างบารมีเพิ่มเติมจึงจุติลงไปเกิดในโลกมนุษย์ วิมานพร้อมบริวารก็ยังคงมีอยู่คอยเจ้าของ ณ เทวภูมินั้นๆ ยกเว้นเจ้าของเกิดประมาทแทนที่จะสร้างบารมีเพิ่มเติมกลับพลาดพลั้งไปสร้างอกุศลกรรมที่จะเป็นเหตุให้ไปเกิดในอบายภูมิ ถ้าเป็นอย่างนี้ทิพยวิมานพร้อมบริวารนั้นย่อมหายไปเอง ในทางตรง

กันข้าม ถ้าเจ้าของสร้างกุศลกรรมอันไพบูลย์ เมื่อถึงคราวตายจะต้องได้ไปเกิดในเทวภูมิที่สูงกว่าเดิมแล้ว ทิพยวิมานเดิมจะหายไป แต่บังเกิดทิพยวิมานใหม่ในเทวภูมิที่สมควรต่อกุศลกรรมนั้นๆ

"สวรรค์" แปลว่าที่เพลิดเพลิน ที่รื่นเริง ที่มีความสุข แต่ถึงกระนั้นชาวสวรรค์ก็ยังพยายามสอดส่ายสายตามองมายังโลกมนุษย์ด้วยทิพยจักขุ คราวใดที่เขาเห็นมนุษย์ทำความดีหรือสร้างบุญใหญ่ เขาก็จะหยุดการละเล่นหยุดการบันเทิงชั่วคราว เพื่อมาอนุโมทนาบุญกับมนุษย์ด้วยดวงตาที่สดใส ด้วยหัวใจที่เบิกบาน อย่างที่ผมเห็นอาการของอัปสราและชาวฟ้าชาวสวรรค์ที่มาร่วมประชุมรวม ณ มหาธรรมกายเจดีย์ในขณะนี้ ณ สถานที่ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น **"ศูนย์รวมใจของมนุษย์และเทวดา"**

หนึ่งเดียวในจักรวาล

ภาพของคลื่นมหาชนที่กำลังเคลื่อนเข้าสู่บริเวณมหาธรรมกายเจดีย์นี้นับเป็นภาพที่น่าอนุโมทนายินดีทั้งแก่มนุษย์และเทวดา เรียกว่าเป็น "ทัสสนานุตตริยะ" คือการเห็นอันประเสริฐที่จะนำมาซึ่งความปีติเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ไม่มีภาพใดๆ ในโลกที่จะงามไปกว่าภาพของผู้คนจำนวนมากๆ มาร่วมกันทำความดีแบบนี้

อันที่จริงตัวผมเองก็ค่อนข้างจะคุ้นเคยกับภาพในลักษณะดังกล่าวมาแล้วหลายครั้งหลายคราว แต่ก็ยังไม่เคยเห็นผู้คนมากมายขนาดนี้ คิดว่าพื้นที่อันกว้างใหญ่บริเวณลานธรรมรอบมหาธรรมกายเจดีย์คงจะไม่พอที่จะรองรับผู้คนทั้งหมดได้ น่าจะต้องกระจายกันอยู่รอบนอกวิหารคดและภายในสภาธรรมกายสากลอีก

ส่วนหนึ่งด้วย

เมื่อเห็นภาพผู้คนมาร่วมพิธีกันมากมาย ผมจึงอดไม่ได้ที่จะถามพ่อหนุ่มของเราด้วยความอยากรู้ว่านอกจากวันขึ้นปีใหม่แล้วยังมีวันไหนอีกที่มีผู้คนมาชุมนุมที่มหาธรรมกายเจดีย์กันมากมายอย่างนี้ แกบอกว่าในปีหนึ่งๆ มีอยู่หลายครั้งอย่างเช่นในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันครูธรรมกาย วันคุ้มครองโลก วันเช็งเม้งและโอกาสพิเศษอื่นๆซึ่งฟังดูแล้วส่วนใหญ่ก็คล้ายๆกับในยุคของเราจะมีแปลกออกไปก็เห็นจะเป็นวันเช็งเม้งนี่แหละ และถึงจะแปลกออกไปแต่ก็ไม่น่าแปลกใจเพราะผมรู้อยู่ล่วงหน้าแล้วว่ามันน่าจะเป็นอย่างนั้น เนื่องจากพื้นที่ที่จะสร้างฮวงซุ้ยนับวันจะหายากอีกทั้งผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์ก็มีมาจากทุกชื่อแซ่ตระกูล เรียกว่าทั้งอากงอาม่า อาแปะ อาซิ้ม อาป๊า อาม้า อาเฮีย อาตี๋ อาม่วย ฯลฯ ล้วนมีองค์พระธรรมกายประจำตัวประดิษฐานอยู่ที่นี่ทั้งนั้น ครั้นถึงเทศกาลเช็งเม้ง บรรดาลูกหลานเชื้อสายในตระกูลที่มีอยู่ทั่วโลกจึงได้พากันมาเซ่นไหว้บูชากัน ณ ที่นี้เป็นหลัก

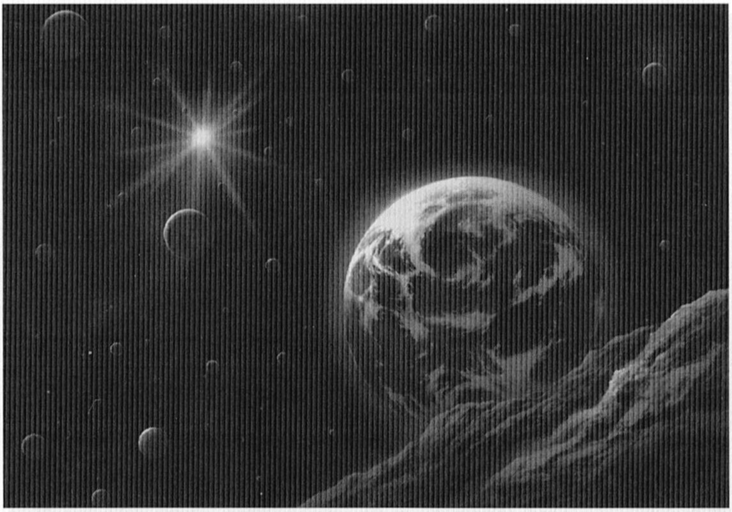
สำหรับวันที่มีผู้คนมาชุมนุมกันมากที่สุดก็คือวันคุ้มครองโลกหรือวันที่ ๒๒ เมษายนของทุกๆ ปี เพราะในวันนี้นอกจากจะมีผู้คนหลั่งไหลกันมาจากทุกประเทศทั่วโลกแล้ว แม้ผู้ที่อยู่ในต่างโลกต่างทวีปก็ยังส่งตัวแทนมาร่วมพิธีด้วย ทวีปที่ว่านี่มิใช่หมายถึงทวีปยุโรปหรืออเมริกาอะไรอย่างนี้นะ แต่หมายถึงทวีปทั้งสี่ อันได้แก่ อุตตรกุรุทวีป อปรโคยานทวีป ปุพพวิเทหทวีป และชมพูทวีปที่เราอยู่

มิน่าล่ะ ตอนที่ผมมาถึงที่นี่ใหม่ๆ จึงได้เห็นแผนผังว่านอกจากมีลานจอดรถของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอิสาน ภาคตะวันออก

ภาคใต้ และลานจอดอากาศยานแล้ว ก็ยังมีลานจอดยานอวกาศอีกด้วย พวกมนุษย์ต่างโลกและต่างทวีปนี้ เขาตระหนักดีว่ามหาธรรมกายเจดีย์มีความสำคัญต่อโลกและจักรวาลเพียงใด ฉะนั้นพอถึงวันคุ้มครองโลก พวกเขาจึงพากันมาร่วมพิธีเป็นประจำทุกปี เพราะถือว่ามหาธรรมกายเจดีย์คือมณีอนันตจักรวาลเป็นรูปแบบของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชลอมาจากแดนไกลที่ไม่มีใครเคยไปมาปิ่นมิ่งขวัญชัยของมนุษย์และเทวา ซึ่งมีเพียงหนึ่งเดียวในโลกและจักรวาล

ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าการบังเกิดขึ้นของมหาธรรมกายเจดีย์นี้ย่อมตกอยู่ในสายตาของมนุษย์ต่างโลกและต่างทวีปมาโดยตลอดตั้งแต่แรก เชื่อว่าแม้ในยุคของเราพวกเขาก็คงจะเคยแวะเวียนโฉบมาดูแล้วหลายครั้ง เพราะเคยมีคนเห็นมาแล้วหลายคน ล่าสุดคือคุณพงศ์เผดิม คู่อรุณและครอบครัว ซึ่งได้เห็นยานลึกลับบนฟากฟ้าเหนือ

มหาธรรมกายเจดีย์เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๘.๔๐ น. หลังจากเสร็จพิธีอธิษฐานจิตที่หน้ามหาธรรมกายเจดีย์ ซึ่งคุณพงศ์เผดิมได้บันทึกไว้เป็นหลักฐานว่า แม้จะเห็นในระยะไกล และเพียงชั่วเวลาสั้น ๆ ไม่กี่วินาทีแต่ก็มั่นใจว่าเป็นยานจากนอกโลก เพราะมีดวงไฟสว่าง สีเหลือง เขียว แดง ลักษณะเดียวกับยานลึกลับที่เคยเห็นมาปรากฏเหนือหลังคาบ้านเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๓ เวลาประมาณ ๐๒.๓๐ น. ซึ่งมีคนที่บ้านเห็นกันหลายคนและตนได้บันทึกเป็นหลักฐานเอาไว้ ใครจะเชื่อหรือไม่แกไม่สนใจ แต่แกยืนยันว่าแกเห็นอย่างนั้นจริง ๆ ผมรู้จักคุณพงศ์เผดิมผู้นี้มานานกว่า ๓๐ ปีตั้งแต่เรียนอยู่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วยกัน ผมว่าวาจาของแกน่าเชื่อถือได้

เสียดายที่ผมตั้งใจมาที่นี่ในวันขึ้นปีใหม่จึงไม่มีโอกาสได้พบ

เห็นมนุษย์จากต่างดาว เพราะพวกเขาจะมากันอย่างเป็นทางการในวันคุ้มครองโลกดังกล่าว จึงได้แต่หวังใจว่าในยุคของเราอาจจะมีโอกาสได้พบเห็นพวกเขาบ้างสักครั้งก็ยังดี

โป๊ง...ประวัติศาสตร์

ในขณะที่ผมคิดว่าถึงเวลาที่เราควรจะผ่านประตูวิหารคดเข้าไปภายในบริเวณมหาธรรมกายเจดีย์กันได้แล้ว แต่พอเห็นว่าพ่อหนุ่มของเราคนนี้ยังไม่มีท่าที่จะเข้าไปด้วย ผมจึงถามแกว่าไม่อยากเข้าไปร่วมพิธีที่ลานธรรมรอบมหาเจดีย์เหมือนคนอื่นๆ บ้างหรืออย่างไร แกบอกว่าอยากสิ ใครๆ ก็อยากที่จะเข้าไปข้างในกันทั้งนั้น แต่พื้นที่มีจำกัดเพียงแค่ล้านคนจะให้ทุกคนเข้าไปทั้งหมดคงเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นเขาจึงมีกติกาว่าคนที่จะเข้าไปร่วมพิธีในวันสำคัญหรือวันบุญใหญ่อย่างนี้จะต้องมีหลักฐานแสดงตนว่าเป็นทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์เท่านั้น ขนาดผู้นำจากประเทศต่างๆ ที่มาร่วมพิธียังต้องอาศัยโควต้าที่เหลือจากบรรดาทายาทของผู้สถาปนามหาธรรมกายเจดีย์เลย มิน่าล่ะ บรรดาทายาทเหล่านี้จึงได้แห่แหนของที่ระลึกเนื่องด้วยมหาธรรมกายเจดีย์กันมาด้วยความภาคภูมิใจอย่างที่เห็น

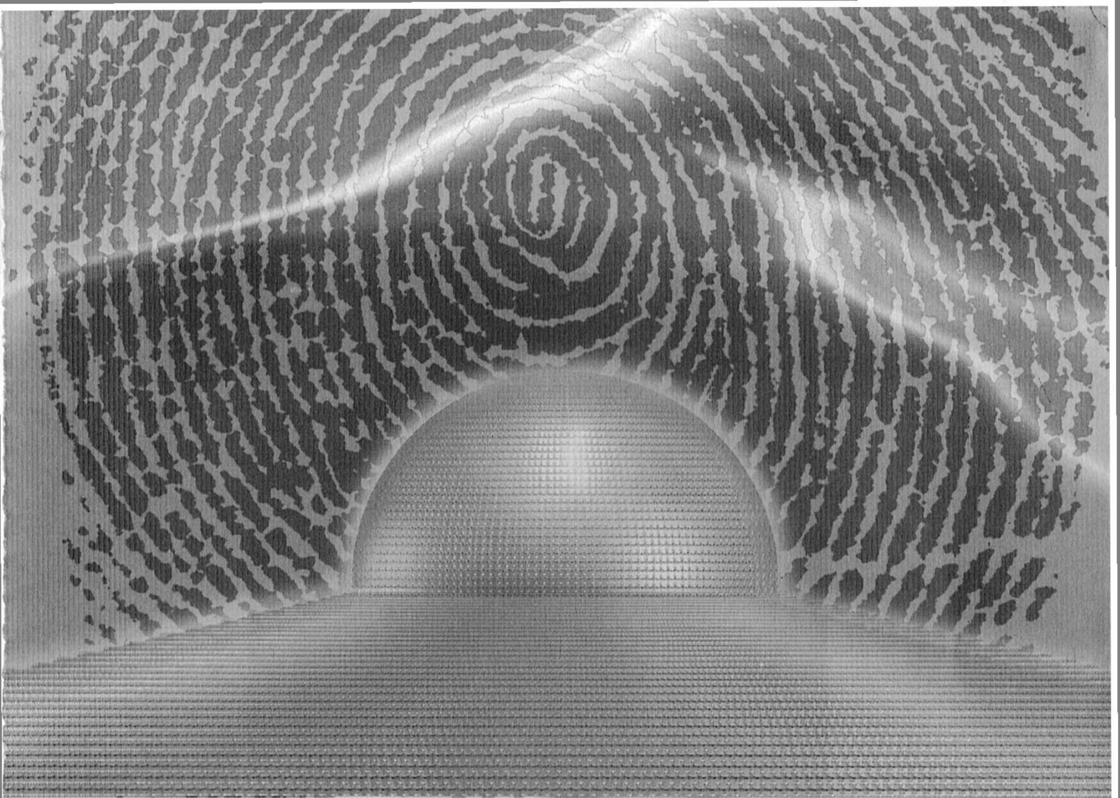
ผมถามพ่อหนุ่มของเราว่า กาลเวลาได้ผ่านไปนานเป็นพันปีอย่างนี้จะมีทางสืบสาวเชื้อสายกันได้อย่างไร ขนาดคนรุ่นเราเพียงแค่ร้อยสองร้อยปีก็สืบสาวหาบรรพบุรุษกันไม่เจอแล้ว อย่างมากก็ไปได้แค่รุ่นทวดหรือทวดของทวดก็เก่งแล้ว ขนาดตระกูลใหญ่ๆ ในเวลานี้อย่างดีก็สาวไปได้แค่สมัยต้นยุคกรุงรัตนโกสินทร์ที่จะสาวไปได้

ถึงบรรพบุรุษในสมัยอยุธยาเห็นจะยากเต็มที

แกบอกผมว่าตรงนี้คือคุณอันยิ่งใหญ่อีกอย่างหนึ่งของมหาธรรมกายเจดีย์ที่ทำให้ผู้คนมีหลักฐานสืบสาวเชื้อสายกันได้ถึงพันปีเลยทีเดียว หลักฐานอย่างแรกคือองค์พระธรรมกายประจำตัวซึ่งมีการจารึกชื่อสกุลผู้สร้าง และอีกอย่างหนึ่งคือ **"โป้ง...ประวัติศาสตร์"** บนแผ่นรัตนบัลลังก์นับล้านแผ่นบนลานธรรมรอบมหาธรรมกายเจดีย์ นอกจากหลักฐานที่มั่นคงถาวรทั้งสองอย่างนี้แล้วก็ยังอาศัยระบบการเก็บข้อมูลหลักฐานที่เยี่ยมยอดของทางวัดพระธรรมกายอีกด้วยที่ช่วยให้เหล่าบรรดาทายาทสามารถสืบหาบรรพบุรุษของตนได้ แม้จะผ่านกาลเวลาไปนานถึงพันปี ใครที่ทำบุญแบบนี้ต้องถือว่าโคตรคุ้มหรือคุ้มไปทั้งโคตรเลยทีเดียว

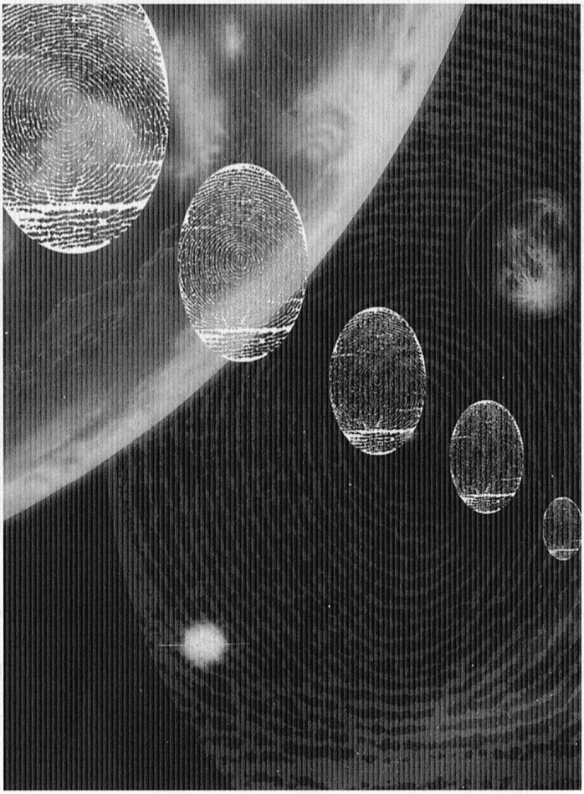
พูดถึงโป้ง...ประวัติศาสตร์นี่ ผมกำลังคิดอยู่เหมือนกันว่าถ้ามีเวลา ผมจะตามหารอยโป้งของผมดูว่าจะยังมีอยู่ให้เห็นได้ชัดเจนขนาดไหน ผมอยากจะบอกให้ลูกหลานทั้งหลายในรุ่นหลังๆ ได้รู้ว่ารอยนิ้วโป้งที่ปรากฏในแต่ละแผ่นของรัตนบัลลังก์รอบลานธรรมนี้ ล้วนแต่เป็นรอยนิ้วมือของผู้มีบุญ เป็นรอยนิ้วมืออันบริสุทธิ์ที่ประทับไว้ด้วยความภาคภูมิใจเพื่อเป็นหลักฐานให้ทราบว่าบริเวณแห่งนี้เป็นอู่แห่งศีลธรรม เป็นบริเวณสำหรับคนดีมีคุณธรรมมาร่วมกันประพฤติปฏิบัติธรรมและสร้างสันติสุขแก่ตนเองและชาวโลกทั้งมวล

ตอนที่ผมกับอัปสรากำลังจะปลีกตัวจากพ่อหนุ่มไปยังมหาธรรมกายเจดีย์นั้น ผมนึกขึ้นมาได้ว่าอีตาคนนี้แกเคยแสดงความชื่นชมในวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของบรรพบุรุษแกที่รู้จักสร้างองค์

พระธรรมกายประจำตัวประดิษฐานไว้ทั้งภายนอกภายในมหาธรรมกายเจดีย์ ฉะนั้นแกก็น่าจะมีของที่ระลึกเป็นมรดกตกทอดมาเหมือนคนอื่น ๆ บ้างสิ ทำไมเมื่อตะกี้แกบอกผมว่าอยากจะเข้าไปข้างในแต่เข้าไม่ได้เพราะเขาให้เข้าแต่เฉพาะผู้ที่มีของที่ระลึกเท่านั้น

พอผมถามแกถึงเรื่องนี้ แกก็บอกว่าของที่ระลึกน่ะมีอยู่บ้างเหมือนกันแต่มีอยู่แค่ร้อยกว่าชิ้นในขณะที่ทายาทผู้สืบสายสกุลมีเป็นหมื่น ๆ คน ซึ่งทุกคนต่างก็ปรารถนาจะเข้าไปร่วมพิธีที่ลานธรรมกายเจดีย์กันทั้งนั้น จึงจำเป็นต้องใช้วิธีหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป บางครั้งก็พอจะตกลงกันได้ไม่ยาก แต่บางคราวก็ไม่ค่อยราบรื่นเท่าใดนัก อย่างคราวนี้แกก็ขอสละสิทธิ์ไม่คิดไปแก่งแย่งกับญาติพี่น้องคนไหน เพราะเกรงบรรพบุรุษจะเสียใจที่สร้างไว้น้อยเกินไป

ผมบอกแกว่าถ้าขนาดสร้างองค์พระธรรมกายประจำตัว สร้างรัตนบัลลังก์ไว้เป็นร้อยก็นับว่าไม่น้อยแล้ว ขนาดตัวผมและญาติพี่น้องรวมกันแล้วก็สร้างพอ ๆ กันนี่แหละ จำนวนนี้ก็นับว่ามากแล้วสำหรับตระกูลเล็ก ๆ อย่างผม แกบอกว่าบรรพบุรุษของแกก็คงคิดแบบนี้แหละ แต่คงลืมไปว่าถ้าเวลาผ่านไปเป็นร้อยปีพันปีจะมีลูกหลานงอกเงยแตกแขนงออกไปอีกสักเท่าไหร่ ไม่งั้นลูกหลานส่วน

ใหญ่คงไม่ต้องมาชะเง้อคอมองอยู่นอกวิหารคดอย่างนี้ดอก

คราวนี้ผมถึงกับอึ้งพูดไม่ออกเหมือนกัน บอกตามตรงว่าเห็นสายตาละห้อยของแกแล้วรู้สึกสงสารจับใจ ผมเองก็รู้สึกรักใคร่เอ็นดูแกเหมือนลูกหลาน จึงได้แต่นึกว่าจะหาหนทางช่วยเหลือแกอย่างไร

ในที่สุดก็นึกขึ้นมาได้ว่า ยังมีโอกาสช่วยแกได้ เพียงแต่ต้องรอให้ผมกลับสู่โลกปัจจุบันเสียก่อน เพราะผมคิดว่าผมเข้าวัดมานานรู้จักคนเยอะ อย่างบรรพบุรุษของแกซึ่งทำบุญไว้ไม่น้อย ผมก็น่าจะรู้จักหรือพอจะสืบหาตัวได้ไม่ยาก ผมตั้งใจจะไปบอกเขาให้รู้เรื่องนี้เขาจะเชื่อหรือไม่ก็ตามใจ ถ้าเขาเชื่อก็ดีไป ถ้าเขาไม่เชื่อผมก็ตั้งใจจะสร้างไว้ให้แกเอง นึกได้อย่างนี้แล้วจึงถามถึงชื่อสกุลของแก

คำตอบที่ได้ก็คือ **"ภู่เพียงใจ"**

เหมือนสายฟ้าฟาดลงมาตรงหน้า ผมรู้สึกหูอื้อตาลาย ราวกับโลกกำลังถล่มทลาย ภาพมหาธรรมกายเจดีย์ที่อยู่เบื้องหน้าพร่ามัว และมืดลงไปทุกทีๆ ใจมันสั่นจนไม่สามารถจะควบคุมสติไว้ได้ มันมืดและหมุนคว้างห่างออกไปๆ ไกลแสนไกล.....

"อัปสราช่วยด้วย !" ผมตะโกนขึ้นมาอย่างสุดเสียง

"พี่...พี่...เป็นอะไรไปหรือเปล่า?"

คุณธีรภาพซึ่งพักอยู่ในห้องพักเดียวกันปราดเข้ามาเขย่าตัวดูด้วยความเป็นห่วง *"ดูสิอยู่ในห้องแอร์แท้ๆ เหงื่อซิกเซียว"*

"ไม่มีอะไรครับ...แค่ฝันร้ายนิดหน่อย" ผมตอบอุบอิบไม่เต็มเสียงนัก

"ฝันหรือ ? ก็แปลกดีเหมือนกัน ผมเห็นพี่นั่งสมาธิอยู่ดีๆ ยังนึกชมอยู่ว่าคืนนี้พี่นั่งน๊านนาน ไม่ง่วงบ้างหรืออย่างไร ที่ไหนได้

เล่นแอบฝันทั้ง ๆ นั่งสมาธินี่เอง สงสัยจะฝันร้ายจริง ๆ ส่งเสียงเรียกชื่อผู้หญิงเสียด้วย เอ...คล้าย ๆ จะชื่ออาภัสราอะไรทำนองนี้" คุณธีรภาพแกอดแซวทิ้งท้ายไม่ได้ตามวิสัยของแก

"ไม่มีอะไรจริง ๆ ไปนอนต่อเถอะครับ ขอโทษด้วยที่ทำให้ตกใจตื่น"

คุณธีรภาพแกเป็นคนว่าง่าย พอบอกให้นอนแกก็หลับต่อได้ทันที แต่ผมสิยังตาค้างหลับไม่ลงสักที นึกถึงคำพูดของตัวเองเมื่อตะกี้แล้วก็ยังสงสัยอยู่ว่า เราฝันดีหรือฝันร้าย เอ...เราฝันไปหรือเปล่า ถ้าเราฝันไปทำไมสิ่งที่รู้ที่เห็นมันชัดเจนเหลือเกิน หรือว่าเราได้ไปสู่พันปีข้างหน้ามาแล้วจริง ๆ คงไม่มีใครที่ไหนจะมายืนยันเรื่องนี้กับผมได้นอกจาก...อัปสรา

อัปสรา....ลาก่อน

"อัปสรา...ทำไมท่านจึงไม่ช่วยเรา อีกเพียงก้าวเดียวเราก็จะถึงประตูวิหารคดแล้ว" ผมต่อว่าทันทีที่เห็นอัปสรากลับมาอีกครั้ง

"เราเตือนท่านแล้ว แต่ท่านเผลอไปเอง"

"ท่านสามารถพาเรากลับไปใหม่ได้หรือไม่ เรายังมีสิ่งที่อยากจะรู้ อยากจะเห็นอีกตั้งหลายอย่าง อย่างน้อย ๆ ก็ขอให้ได้เห็นบันทึกแห่งสหัสวรรษสักหน่อยก็ยังดี"

"โอกาสที่จะผ่านมิติแห่งกาลเวลาแบบนี้ไปได้มีไม่มากนัก เราคิดว่าท่านก็ได้รู้ได้เห็นมาพอสมควรแล้ว อย่าต่อรอง ขอร้องอะไรอีกเลย"

"หมายความว่าเราหมดโอกาสที่จะกลับไปใหม่แล้วใช่ไหม?"

"โอกาสของท่านยังมีอยู่อีกสองทาง อย่างแรกก็โดยการฝึกสมาธิภาวนาให้ใจละเอียด ให้หยุดให้นิ่งยิ่งๆ ขึ้นไป แล้วค่อยไปดูด้วยตัวเอง อย่างที่สองคือต้องอธิษฐานไปเกิดใหม่ที่นั่นในอีกพันปีข้างหน้า"

ฟังดูแล้วรู้สึกว่าอัปสราคงจะไม่ช่วยอะไรผมอีกแล้ว และโอกาสที่เธอบอกไว้ก็ดูจะอยู่ห่างไกลเหลือเกิน

"ถึงอย่างไรเราก็ต้องขอขอบใจที่ท่านให้โอกาสแก่เราได้ไปยังดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เราได้บุญติดตัวกลับมาอีกมากมายมีรัศมีกายสว่างไสวยิ่งกว่าอัปสราตนใดในปราสาทนี้ ขอให้ท่านจงมีแต่ความสุขสวัสดีตลอดไป...ลาก่อน..."

"อัปสรา!...อัปสรา!...."

"เอาอีกแล้ว...ละเมอเรียกชื่อผู้หญิงอีกแล้ว สงสัยจะเป็นเอา

มาก" คุณธีรภาพตื่นขึ้นมาและอดมิได้ที่จะแซวอีกตามเคย

"มันไม่ได้เป็นอย่างที่คุณคิดหรอก เรื่องมันยาว อย่าเดาให้ยากเลย เอาไว้มีโอกาสแล้วจะเล่าให้ฟัง ไปนอนต่อเถอะ ต้องขอโทษอีกทีที่ทำให้ตกใจตื่นถึงสองครั้ง" ผมต้องพูดตัดบท เพราะยังไม่รู้ว่าจะอธิบายให้แกเข้าใจได้อย่างไรเหมือนกัน

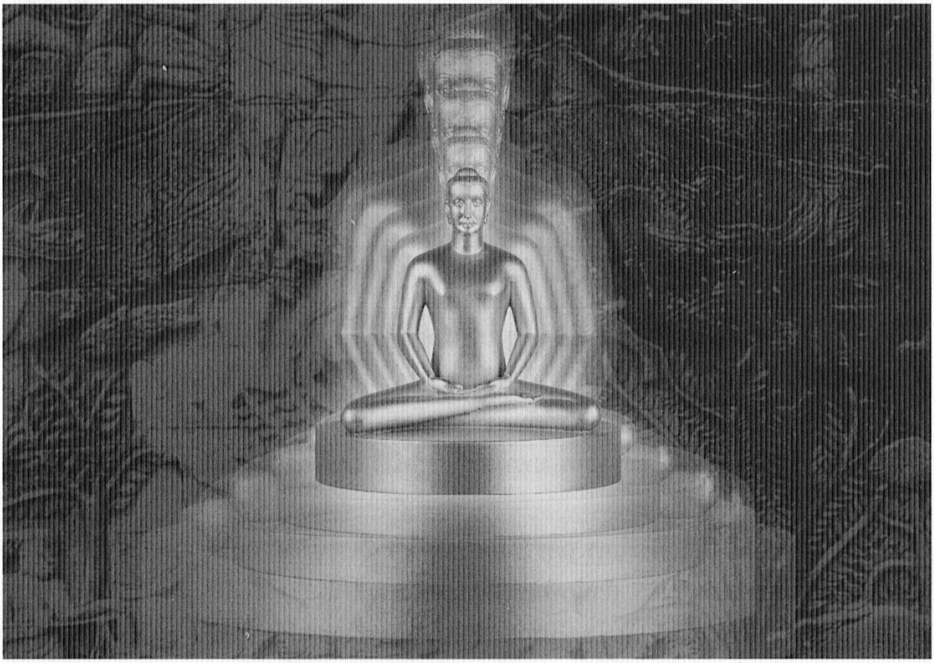
- -

- -

วันรุ่งขึ้นหลังจากรับประทานอาหารเช้าที่โรงแรมมิตรเพียบ (ภาพ) เรียบร้อยแล้ว ก็ถึงเวลาที่คณะของพวกเราต้องแยกทางกันกลับกรุงเทพฯ โดยคณะผ้าป่าจากองค์การ ย.พ.ส.ล. ส่วนใหญ่ได้แยกขึ้นรถบัสไปยังสนามบินเสียมเรียบ เพื่อเตรียมเหาะกลับ สำหรับคณะของผมเมื่อมาแบบชาวดินก็ต้องตะกายขึ้นรถปิกอัพกลับแบบชาวดินอย่างเดิม

ถึงแม้จะเป็นการเดินทางแบบเดิมและบนเส้นทางเดิม แต่ความรู้สึกของผมกลับไม่เหมือนเดิม คือมันไม่มีความรู้สึกว่าเส้นทางทุรยาตรานี้จะลำบากลำบนเหมือนตอนขามาเพราะคิดว่าถึงเส้นทางจะลำบากและไกลแค่ไหนก็มิใช่เรื่องที่น่ากลัวสำหรับผมอีกต่อไป ในเมื่อหัวใจของผมตอนนี้มันมีแต่เรื่องของการสร้างบุญบารมีอันเป็นเส้นทางที่มีอุปสรรคและยาวไกลกว่านี้มากมายนัก ฉะนั้นอุปสรรคเล็กๆ น้อยๆ แค่นี้จึงไม่ใช่ปัญหา นักสร้างบารมีต้องมีใจใหญ่และมองไปข้างหน้าถือว่าอุปสรรคมีไว้ข้าม มิใช่มีไว้ขวาง ปัญหามีไว้ให้แก้มิใช่มีไว้ให้กลุ้ม

ตอนนี้สายตาของผมมองไกลไปถึงพันปีข้างหน้าและชาติต่อๆ

ไป ส่วนใจของผมก็ใหญ่คับฟ้าจนเกิดความคิดขึ้นมาว่าถ้าเป็นไปได้ ผมอยากจะเหมาสร้างองค์พระธรรมกายประจำตัวและรัตนบัลลังก์ที่เหลือให้หมดเพียงคนเดียว ผมจะไม่ยอมให้ลูกหลานภายหน้ามาตัดพ้อต่อว่าเอาได้อีกแล้ว ฉะนั้นหากใครคิดช้า ทำช้า ถ้าโอกาสหมดจะมาโทษผมไม่ได้นะ

คณะของผมเดินทางมาถึงที่ด่านปอยเปตตอนประมาณสี่โมงเย็น เป็นอันว่าพวกเราใช้เวลาอยู่ในแผ่นดินกัมพูชารวม ๕ วัน ๔ คืน ก่อนจะออกจากชายแดนประเทศกัมพูชา ผมหันไปมองเส้นทางที่ผ่านมาอีกครั้งพร้อมกับกล่าวส่งท้ายเบาๆ แต่ส่งใจไปไกลแสนไกลว่า

ลาก่อน.....กัมพูชา

ลาก่อน.....อัปสรา

เอกสารประกอบการเขียน

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จกรมพระยา, นิราศนครวัด, แพร่พิทยา ๒๕๑๔

นิคม มูสิกะคามะ, ประวัติศาสตร์ - โบราณคดีกัมพูชา, กรมศิลปากร จัดพิมพ์ครั้งที่ ๑ ; ๒๕๓๖

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว.ถกเขมร กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยามรัฐ, ๒๕๓๔

ธรรมทาส พานิช, พนม ทวาราวดี ศรีวิชัย : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ, ๒๕๓๘

เดวิด แชนล์เลอร์, ประวัติศาสตร์กัมพูชา,แปลโดยพรรณงาม เง่าธรรมสาร, สดใส ขันติวรพงศ์, วงเดือน นาราสัจจ์, กรุงเทพ มหานคร : **มูลนิธิ โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์**, ๒๕๔๓

ยอร์ช เซเดส์, เมืองพระนคร นครวัด นครธม, ปรานี วงษ์เทศ ; แปล. ศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ, กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มติชน ๒๕๔๓

สำเริง สัมพันธารักษ์, เปิดโลกโบราณ อาณาจักรขอมและปราสาทหิน, กรุงเทพ, พุทธบูชาการพิมพ์ ๒๕๒๙

ประจักษ์ ประภาพิทยากร, รองศาสตราจารย์, เทวดานุกรมในวรรณคดี, กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙

ธีรภาพ โลหิตกุล,ชายชรากับบ่วงกรรมและคำสาป นครวัด นครธม, กรุงเทพ, สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๓

ศาสตราจารย์เจริญ วรรธนะสิน, นอสตราดามุส; กรุงเทพฯ, บริษัทคู่แข่งจำกัด (มหาชน) พิมพ์ครั้งที่ ๘, ๒๕๔๐

น.พ.ประสาน ต่างใจ, โลกหลัง ๒๐๑๒ สู่มิติที่ห้า, กรุงเทพฯ มูลนิธิวิถีทรรศน์, ๒๕๔๕

มรดกธรรมของหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญและสมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำจัดพิมพ์ในโอกาสฉลองสุพรรณบัฏสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ.๙), ๒๕๓๙

พระราชภาวนาวิสุทธิ์ (ไชยบูลย์ ธมฺมชโย), รวมพระธรรมเทศนา ๑-๔, มูลนิธิธรรมกาย ๒๕๔๒,

อุบาสิกาถวิล (บุญทรง) วัติรางกูล, เราคือใคร, โรงพิมพ์กรุงเทพ, ๒๕๓๐

ลำดับกษัตริย์ขอมในกัมพูชา

พระนาม	พระนามเมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว	ระยะรัชกาล (พ.ศ.)	ราชธานี
๑. อาณาจักรฟูนาน (ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๖ จนถึงราว พ.ศ.๑๑๐๐)			
โกณฑินยะชัยวรมัน		๑๐๕๗	
รุทรวรมัน		๑๐๕๗-ราว๑๑๐๐	
๒. การต่อสู้ระหว่างอาณาจักรฟูนานและอาณาจักรเจนละ (ราวพ.ศ. ๑๑๐๐-๑๑๗๐)			
ภววรมันที่ ๑		๑๑๔๑	
มเหนทรวรมัน		ราว ๑๑๕๐-๑๑๕๙	
อิศานวรมันที่ ๑		๑๑๕๙-ราว๑๑๘๐	อีศานปุระ(สมโบร์ไพรกุก)
๓. อาณาจักรเจนละ (พ.ศ.๑๑๗๐-ราว พ.ศ.๑๒๕๐)			
ภววรมันที่ ๒		๑๑๘๒	
ชัยวรมันที่ ๑		๑๒๐๐-๑๒๒๔	
๔. อาณาจักรเจนละน้ำและเจนละบก (ราว พ.ศ.๑๒๕๐-๑๓๕๐)			
๕. สมัยเมืองพระนคร(Angkor)(พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๒๐)			
ชัยวรมันที่ ๒	ปรเมศวร	๑๓๔๕-๑๓๙๓	อินทรปุระ (ใกล้เมืองกำพงจาม) หริหราลัย (ร่อลวย) อมเรนทรปุระ (ออกยม) มเหนทรบรรพต (พนมกุเลน)
ชัยวรมันที่ ๓	วิษณุ	๑๓๙๓-๑๔๒๐	หริหราลัย (ร่อลวย)
อินทรวรมันที่ ๑	อิศวรโลก	๑๔๒๐-๑๔๓๒	หริหราลัย (ร่อลวย)
ยโสวรมันที่ ๑	บรมศิวโลก	๑๔๓๒-๑๔๔๓	ยโศธรปุระ (เมืองพระนครเมืองแรก ศูนย์กลางที่พนมบาแคง)
หรรษะวรมันที่ ๑	รุทรโลก	๑๔๔๓-หลัง ๑๔๖๘	" "
อีศานวรมันที่ ๒	บรมรุทรโลก	๑๔๖๘-๑๔๗๒	" "

พระนาม	**พระนาม เมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว**	**ระยะรัชกาล (พ.ศ.)**	**ราชธานี**
ชัยวรมันที่ ๔	บรมศิวบท	๑๔๗๑-๑๔๘๕	โฉกการกยาร์ (เกาะแกร์)
หรรษะวรมันที่ ๒	พรหมโลก	๑๔๘๕-๑๔๘๗	" "
ราเชนทรวรมัน	ศิวโลก	๑๔๗๘-๑๕๑๑	ยโศธรปุระ (เมืองพระนครเมืองแรก)
ชัยวรมันที่ ๕	บรมวีรโลก	๑๕๑๑-๑๕๔๔	" "
อุทัยทิตยวรมันที่ ๑		๑๕๔๔	" "
ชัยวีรวรมัน		๑๕๔๕-๑๕๕๓	" "
สุริยวรมันที่ ๑	บรมนิรวาณบท	๑๕๕๓-๑๕๙๓	เมืองพระนครเมืองที่ ๒
อุทัยทิตยวรมันที่ ๒		๑๕๙๓-๑๖๐๙	" "
หรรษะวรมันที่ ๓	สทาศิวบท	๑๖๐๙-๑๖๒๓	เมืองพระนครเมืองที่ ๒
ชัยวรมันที่ ๖	บรมไกรวัลยบท	๑๖๒๓-๑๖๕๐	เมืองพระนครเมืองที่ ๒
ธรณีนทรวรมันที่ ๑	บรมนิษกลบท	๑๖๕๐-๑๖๕๖	" "
สุริยวรมันที่ ๒	บรมวิษณุโลก	๑๖๕๖-หลัง๑๖๘๘	" "
ธรณีนทรวรมันที่ ๒		ราว ๑๗๐๓	" "
ยโสวรมันที่ ๒		ราว ๑๗๐๓-๑๗๐๘	" "
ตรีภูวนาทิตยวรมัน		๑๗๐๘-๑๗๒๐	" "
กองทัพจามเข้าครอบครอง		๑๗๒๐-๑๗๒๔	
ชัยวรมันที่ ๗	มหาบรมสุกทบท	๑๗๒๔-๑๗๖๓	เมืองพระนครหลวง (ศูนย์กลางปราสาทบายน)
อินทรวรมันที่ ๒		หลัง ๑๗๖๓-๑๗๘๖	" "
ชัยวรมันที่ ๘	ปรเมศวรบท	๑๗๘๖-๑๘๓๘	" "
ศรีนทรวรมัน		๑๘๓๘-๑๘๕๐	" "
ศรีนทรชัยวรมัน		๑๘๕๐-๑๘๗๐	" "
ชัยวรมันปรเมศวร หรือสมเด็จพระบรม นิพัทธบท		๑๘๗๐-๑๘๘๙	" "
พระศรีราช		๑๘๘๙	
สมเด็จพระบรมลำพงศ์ราชา		ตกเป็นประเทศราชพระนครศรีอยุธยา	

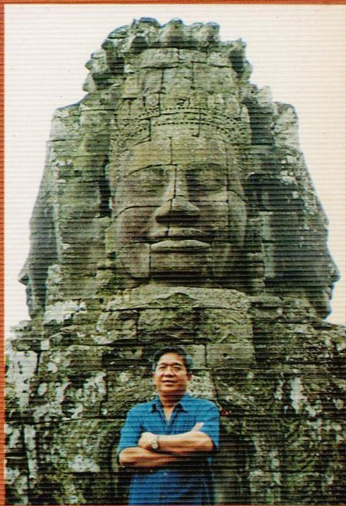
ภาษากัมพูชาที่น่ารู้

หนึ่ง	มวย
สอง	ปี
สาม	เบ็ย
สี่	บวน
ห้า	ปรัม
หก	ปรัมมวย
เจ็ด	ปรัมปี
แปด	ปรัมเบ็ย
เก้า	ปรัมบวน
สิบ	ด๊อบ
สิบเอ็ด	ด๊อบมวย
ยี่สิบ	มะไภ
สามสิบ	ซามเซ็บ
สี่สิบ	แซเซ็บ
หนึ่งร้อย	มวยรอย
หนึ่งพัน	มวยปวน
หนึ่งหมื่น	มวยเมิน
หนึ่งแสน	มวยแซน
หนึ่งล้าน	มวยเลียน
ที่	ตี
วัน	ไทง
อาทิตย์	อาติด
จันทร์	จัน
อังคาร	องเกีย
พุธ	ปุด
พฤหัสบดี	ปรอฮอล
ศุกร์	สก
เสาร์	เซา
เดือน	แค
มกราคม	มะกะรา
กุมภาพันธ์	กุมภะ
มีนาคม	มีนา
เมษายน	เมซา
พฤษภาคม	อุสะเภีย
มิถุนายน	มิโท๊ะนา
กรกฎาคม	กะกะดา
สิงหาคม	ไซยฮา
กันยายน	กัญญา
ตุลาคม	โต๊ะลา
พฤศจิกายน	วีจ เซ๊ะกา
ธันวาคม	ธะนู
ปี	ชะนำ
วันนี้	ไทงนิะ
พรุ่งนี้	ไทงซะแอกนิะ
มะรืนนี้	คานซะแอนิะ
วานนี้	มะเซ็ลเม็ญ
เที่ยงวัน	ไทงตร๊อง
บ่าย	รอเซียล
เย็น	ละเงียจ
ทุกวัน	รอลไทง
ปีก่อน	ชะนำมุน
ปีหน้า	ชะนำมุก
วันหน้า	ไทงมุก
วันหลัง	ไทงกรอย
ใกล้รุ่ง	จึดพลึ
เช้าตรู่	ปรึกปรอเฮียม
แต่ก่อน	ปีมุน
คำทักทาย	
สวัสดี (ไหว้)	จูมเลียบซัว
สวัสดี (ทักทาย)	ซัวสเดย
สวัสดีตอนเช้า	อรุณ ซัวสเดย
สวัสดีตอนเที่ยง	ไทงตร๊อง ซัวสเดย
สวัสดีตอนเย็น	ซายน ซัวสเดย
ราตรีสวัสดิ์	เรียห์ตรี ซัวสเดย
ยินดีต้อนรับ	โซมสะวากุม
ยินดีที่ได้รู้จัก	สบายเจ็ดนัส, เตกออนัส ไดรบานจูมเนี๊ยะ
ลาก่อน	เลียซินเฮย
โชคดี	ซ่อมนางละออ
พบกันใหม่	จวบเคนี๊ยะเจียเทม็ย
สุขสบายดีหรือ	ซกสบายเต๊ะ

สุขสบายดี	ซกสบาย
ดีใจมากที่ได้รู้จัก	ซั้บบายเจ็ดนัสแดลบานซกอล
ขอบคุณมาก	ออกุนเจริญ
เชิญค่ะ/ครับ	จ๊ะ/บาท อัญเจิญ
ขอโทษ	ซมโต๊ส
สวย	ละออ
บุคคล	
คุณ	นัก,เนียะ
ท่าน	โลก
ข้าพเจ้า, ผม, ฉัน	คญูม,ขญูม
น้อง	เนียง
น้องสาว	โพอนเซร๊ย
น้องชาย	โพอนโปร๊ะส
ลูกสาว	โกนเซร๊ย
ลูกชาย	โกนโปร๊ะส
พ่อ	เอิ๊วปุก
แม่	แม
เพื่อน	มิตร
ญาติ	เญียด
คำถาม/ตอบ	
ไปไหน	โต๊วนา
ไปเที่ยว	โต๊วเดอเลง
ไปตลาด	โต๊วพะซา
ไปวัด	โต๊ววอด
ไปทานข้าว	โต๊วญั้มบาย
ไปกินข้าว	โต๊วซี่บาย
ไปห้องน้ำ	โต๊วบนตัวบตึก
ไปนอน	โต๊วเดก
ไปซื้ออาหาร	โต๊วติญอาฮา
ไปหาเพื่อน	โต๊วโรกมิตร
ไปกับใคร	โต๊วเจียมวย นักนา
ไปคนเดียว	โต๊วมนักแอง
ไปกับพี่ชาย	โต๊วเจียมวย. บองโปร๊ะ
ไปกับพี่สาว	โต๊วเจียมวย บองเซร๊ย
ไปกับน้องชาย	โต๊วเจียมวย โพอนโปร๊ะ
ไปกับน้องสาว	โต๊วเจียมวย โพอนเซร๊ญ
ไปกับเพื่อน	โต๊วเจียมวยมิตร

ที่ไหน	แอนา
อยู่	โน๊ว
อยู่ที่ไหน	โน๊วแอนา?
ท่านอยู่ที่ไหน	โลกโน๊วแอนา?
พักที่ไหน	ซนักโต๊วแอนา?
ห้องน้ำอยู่ที่ไหน	บนต๊วบตึกโน๊ว แอนา
อายุเท่าไร	อายุปนมาน?
เมื่อไร	องกั้ละ,เปลนา
จะไปเที่ยว	นึงโต๊วเลง
ราคาเท่าไร	ไทลปนมาน
อันนี้ราคาเท่าไร	อานิะไทลปนมาน
แพงมาก	ไทลนัส
ถูกมาก	โถก นัส
ตกลงหรือไม่	ปรอมรือเต
หิวข้าวไหม	เฌลียนบายเต
กระหายน้ำไหม	เซรก ตึกเต
ชอบอะไร	โจล เจ็ดเอ็ย
คุณต้องการอะไร	โลกโตร๊วกาเอ็ย
เครื่องดื่ม อาหาร	
น้ำเปล่า	ตึกสด
น้ำแข็ง	ตะก็อก
น้ำร้อน	ตึกกะเดา
น้ำเย็น	ตึกตรอเจี๊ยะ
กาแฟ	กาแฟ
น้ำชา	ตึกแต
น้ำส้ม	ตึกโกรธ
ข้าว	บาย
ข้าวต้ม	บอบอ
ข้าวผัด	บายชา
ผัดคะน้าเนื้อหมู	ชาขัดนาซัดจรูก
ไก่ย่าง	มอนอัง
ปลาย่าง	ไตรอัง
แกง	ซ๊อมลอ
แกงส้ม	ซ๊อมล้อมะจู
ไข่ทอด	โปงเจียน
ไก่ทอด	มอนเจียน
ยำ	ญอม

เกี่ยวกับผู้เขียน

จิรวัฒน์ ภู่เพียงใจ

เกิดเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๓ ที่จังหวัดนครสวรรค์

- เป็นนักเรียนทุนเรียนดีของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างเรียนชั้นป.๕-ม.ศ.๓
- ได้รับโล่รางวัลผู้มีความประพฤติดีจากพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐
- จบชั้นมัธยมศึกษาธิการตอนปลายจากโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- จบปริญญาตรีศิลปศาสตร์บัณฑิต (บัญชี) จากคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อดีตประธานชมรม "มหาวิทยาลัยชาวบ้าน" ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ได้ผ่านการฝึกอบรมเป็นธรรมทายาทรุ่นแรกของวัดพระธรรมกายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕
- เคยทำงานอยู่ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรอยู่ ๑ ปี และที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) อีก ๑๙ ปี
- ได้รับพระราชทานรางวัลชั้นที่ ๑ จากการแต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ของราชบัณฑิตยสถานเรื่อง "ความอดทน" เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๘
- มีผลงานการเขียนบทความในวารสารกัลยาณมิตรและบทภาพยนต์สารคดีทางโทรทัศน์ร่วมร้อยเรื่อง
- ปัจจุบันรับหน้าที่เป็นบรรณาธิการจดหมายข่าวสหธรรมิกและวารสารพระสังฆาธิการ

ท่องไปในสามสหัสวรรษ

โดย... จิรวัฒน์ ภูเพียงใจ